



**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
ARAP DİLİ VE BELÂGATI BİLİM DALI**

**ÖĞRENCİ BAKIŞ AÇISINDAN İMAM HATİP
ORTAOKULUNDA ARAPÇA ÖĞRENİMİNDEKİ
BAŞARISIZLIK NEDENLERİ ÜZERİNE BİR
İNCELEME
(YENİMAHALLE/ ANKARA ÖRNEĞİ)**

KÜBRA ULUKAVAK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**DANIŞMAN
PROF. DR. MUHAMMET VEHBİ DERELİ**

KONYA-2022



T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü



Bilimsel Etik Sayfası

Ö ğ r e n c i n i n	Adı Soyadı	Kübra ULUKAVAK		
	Numarası	18810601171		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı/ Arap Dili ve Belâğatı Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	✓	
		Doktora		
Tezin Adı	Öğrenci Bakış Açısından İmam Hatip Ortaokulunda Arapça Öğrenimindeki Başarısızlık Nedenleri Üzerine İnceleme (Yenimahalle/ ANKARA Örneği)			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Kübra ULUKAVAK



T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü



ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Kübra ULUKAVAK		
	Numarası	18810601171		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı/ Arap Dili ve Belâğatı Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	✓	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Muhammed Vehbi DERELİ		
Tezin Adı	Öğrenci Bakış Açısından İmam Hatip Ortaokulunda Arapça Öğrenimindeki Başarısızlık Nedenleri Üzerine İnceleme (Yenimahalle/ ANKARA Örneği)			

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanan bu çalışmada, ülkemizde ortaokul düzeyinde Arapça öğretilen İmam- Hatip Ortaokullarının 5., 6., 7.ve 8. Sınıflarda Arapça öğreniminde karşılaşılan sorunların tespit edilmesi ve bu sorunlara çözüm önerilerinin sunulması hedeflenmiştir.

Tezin giriş bölümünde problem, çalışmanın amacı, alanı, sınırlılıkları ve varsayımları gibi başlıklar verilerek çalışma ile alakalı genel bilgi verilmiştir.

Tezin birinci bölümünde İmam Hatip Ortaokulları öğrencilerinin Arapça öğrenimini etkileyen unsurlar “ Müfredat, ders materyalleri, ders kitapları, fiziksel ve teknolojik koşullar, veli- öğrenci- öğretmen işbirliği” gibi başlıklar ile açıklanmıştır.

Tezin ikinci bölümünde çalışmanın temelini oluşturan ve öğrencilere uygulanan anket ile ilgili bilgi verilmiştir.

Tezin üçüncü bölümünde ise her düzeyde öğrencilere uygulana anket soruları tek tek ele alınıp detaylıca tablo haline getirilmiş, öğrencilerin verdikleri cevaplar % ile ifade edilmiştir. Sonuç bölümünde de tablo sonuçları değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Böylelikle Arapça öğrenimi ve öğretimini kolaylaştırmak adına izlenecek adımlarda katkı sunmak istenilmiştir.

Anahtar kelimeler; Arapça, Öğrenci, Başarısızlık, İmam Hatip Ortaokul



T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü



ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Kübra ULUKAVAK		
	Student Number	18810601171		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	✓	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	Prof. Dr. Muhammed Vehbi DERELİ		
	Title of the Thesis/Dissertation	Causes of Failure in Secondary School Arabic Education Students Point of View- Yenimahalle /Ankara İmam Hatip Secondary School Case		

In this master's thesis, determining the problems encountered and offering suggestions for the solutions of these problems are aimed for secondary school Arabic education (5. 6. 7. 8. Classes) in Turkey.

In section 1, the problem is defined and in addition to the problem, purpose and limits of the work, and some assumptions in order to get reasonable results are mentioned.

In section 2, there are some informations about the questionnaire that is the basis of this work and conducted by students.

In section 3, questions asked for the students and answers for these questions are analyzed and proportions are given in tables to get better understanding.

In conclusion part, results are evaluated and contributed for the policy facilitating Arabics educations in secondary school in Turkey.

Key Words; Arabic, Student, Failure, İmam Hatip Secondary School

TEŞEKKÜR

Çalışmanın baőından beri anlayıőını ve desteklerini üzerimden esirgemeyen danışman hocam Prof. Dr. Muhammed Vehbi DERELİ 'ye, çalışma için beni yüreklendiren Doç. Dr. Mücahit KÜÇÜKSARI hocama teőekkürü bir borç bilirim. Manevi anlamda desteklerini her zaman hissettiğim kıymetli aileme de ayrıca teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	II
ABSTRACT	III
TEŞEKKÜR	IV
KISALTMALAR	XIV
GİRİŞ	1
1) Araştırmanın Konusu	1
2) Araştırmanın Problemi	4
3) Araştırmanın Amacı	7
5) Araştırmanın Aracı	8
6) Veri Toplama ve Analiz Süreci	14
7) İlgili Araştırmalar	14
BİRİNCİ BÖLÜM	17
ARAPÇA ÖĞRENİMİNDE ETKİLİ UNSURLAR	
1.1. MÜFREDAT, DERS KİTAPLARI VE DERS MATERYALLERİ	17
1.1.1. Müfredât	22
1.1.2. Ders Materyalleri	27
1.1.3. Ders Kitapları	33
1.2. FİZİKSEL VE TEKNOLOJİK KOŞULLAR, VELİ-ÖĞRENCİ-ÖĞRETMEN İŞBİRLİĞİ	36
1.2.1. Fiziksel ve Teknolojik Koşullar	36
1.2.2. Veli- Öğrenci- Öğretmen İşbirliği	41
İKİNCİ BÖLÜM	47
VERİLERİN ANALİZİ	47
2.1. Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Arapça Öğrenimi ile İlgili Görüşleri	46
2.2. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Arapça Öğrenimi ile İlgili Görüşleri	64
2.3. Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Arapça Öğrenimi ile İlgili Görüşleri	82
2.4. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Arapça Öğrenimi ile İlgili Görüşleri	101
SONUÇ	121
KAYNAKÇA	133

TABLolar LİSTESİ

2.1. Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Arapça Öğrenimi ile İlgili Görüşleri	46
Tablo 2.1.1: Cinsiyetiniz Nedir?.....	46
Tablo 2.1.2: Annenizin Eğitim Durumu Nedir?.....	47
Tablo 2.1.3: Babanızın Eğitim Durumu Nedir?.....	47
Tablo 2.1.4: Daha Önce Hiç Arapça Kursuna gittiniz mi?.....	48
Tablo 2.1.5: Herhangi bir Arapça aktivite ile günde toplam kaç saat vakit geçirirsiniz?.....	48
Tablo 2.1.6: Aileniz Arapça Öğrenmenize Yardımcı Olur Mu?	49
Tablo 2.1.7: Bir Haftada Arapça Çalışmaya Ne Kadar Vakıt Ayırırsınız?.....	49
Tablo 2.1.8: Arapça Bir Metni Okurken Bilmediğim Kelime ve Cümle Yapılarına Takıldığımdan Dolayı Metnin Ana fikrini Anlamakta Zorlanıyorum.....	50
Tablo 2.1.9: Arapça Bir Metni Okurken; Ders Dışında Yeteri Kadar Arapça Metin Okuması Yapmadığımdan Metinleri Okumakta Zorlanıyorum.....	50
Tablo 2.1.10: Arapça Bir Metni Yüksek Sesle Okurken Çevremdekilerin Benimle Dalga Geçmesinden Korkuyorum.....	51
Tablo 2.1.11: Arapça Bir Metni Yüksek Sesle Okurken Kelimeleri Okurken Zorlanıyorum.....	52
Tablo:2.1.12: Arapça Cümle Kurarken Sınırlı Sayıda Kelime Bildiğim İçin Zorlanıyorum.....	52
Tablo 2.1.13: Arapça Cümle Kurarken Arapça Cümlenin Ögelerini (Özne, Yüklem vs.) Yeterince Bilmediğim İçin Zorlanıyorum.....	53
Tablo 2.1.14: Arapça Cümle Kurarken Arapça ve Türkçe 'de Cümle Yapıları (Öznenin, Yüklem vs. Yerleri) Farklı Olduğundan Zorlanıyorum.....	54
Tablo 2.1.15: Arapça Dinleme Etkinlikleri Yaparken; Metinler Yeterince Tekrarlanmadığından Dinlediğimi Anlamakta Zorlanıyorum.....	54
Tablo 2.1.16: Arapça Dinleme Etkinlikleri Yaparken; Sınıfımızda Teknolojik İmkânlar Yeterince Kullanılmadığı İçin Dinlemem Yeterince Gelişmiyor.....	55
Tablo 2.1.17: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Sınıfımızda Yeteri Kadar Konuşma Etkinliği Yapılmadığından Konuşmam Gelişmiyor.....	55

Tablo 2.1.18: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Öğretmen Çoğunlukla Türkçe Konuştuğu İçin Arapça Konuşma Yeteneğim Gelişmiyor.....	56
Tablo 2.1.19: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Dilbilgisi Kurallarını Düşündüğüm İçin Konuşmamda Akıcılık Sağlayamıyorum.....	57
Tablo 2.1.20: Arapça Kelime Öğrenirken; Kelime Çalışmaya Yeterince Vakit Ayırmadığım İçin Kelimeleri Hatırlamada Zorlanıyorum.....	57
Tablo 2.1.21: Arapça Kelime Öğrenirken; Sınıfta Yeterince Görsel Materyal Kullanılmadığı İçin Kelimeleri Unutuyorum.....	58
Tablo 2.1.22: Arapça Kelime Öğrenirken; Derste Dikkat Çekici Kelime Aktivitesi (oyun vs.) Yapılmadığı İçin Kelimeleri Öğrenmekte Zorlanıyorum.....	58
Tablo 2.1.23: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Türkçe Dilbilgim İyi Olmadığı İçin Arapça Dilbilgisi Konularını Anlayamıyorum.....	59
Tablo 2.1.24: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Arapça Temelim İyi Olmadığı İçin Konuları Anlamakta Zorlanıyorum.....	60
Tablo 2.1.25: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Derslerimizde Dilbilgisi Kurallarına Gereğinden Daha Az Önem Verildiğini Düşünüyorum.....	60
Tablo 2.1.26: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Ders Kitabında Dilbilgisi Konularının Dağılık Verildiğini Düşünüyorum.....	61
Tablo 2.1.27: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Haftalık Arapça Ders Saatinin Arapçayı İyi Bir Şekilde Öğrenmem İçin Yetersiz Olduğunu Düşünüyorum.....	61
Tablo 2.1.28: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Öğretmenimizin Konuları Yetiştirmek İçin Dersi Hızlı Anlattığını Düşünüyorum.....	62
Tablo 2.1.29: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Arapça Ders Kitabının İlgi Çekici Olduğunu Düşünmüyorum.....	62
Tablo 2.1.30: Arapça Bir Metni Okurken; Bilmediğim Kelimeler Çok Fazla Olduğu İçin Metni Okumaktan Çok Çabuk Sıkılıyorum.....	63
2.2. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Arapça Öğrenimi ile İlgili Görüşleri.....	64
Tablo 2.2.1: Cinsiyetiniz Nedir?.....	64
Tablo 2.2.2: Annenizin Eğitim Durumu Nedir?.....	65

Tablo 2.2.3. Babanızın Eğitim Durumu Nedir?.....	65
Tablo 2.2.4: Arapça Dersinde Geçen Dönemki Ortalamanız Nedir?.....	66
Tablo 2.2.5: Daha Önce Hiç Arapça Kursuna gittiniz mi?.....	66
Tablo 2.2.6: Herhangi bir Arapça aktivite ile günde toplam kaç saat vakit geçirirsiniz?.....	67
Tablo 2.2.7: Aileniz Arapça Öğrenmenize Yardımcı Olur Mu?.....	67
Tablo 2.2.8: Bir Haftada Arapça Çalışmaya Ne Kadar Vakit Ayırırsınız?.....	68
Tablo 2.2.9: Arapça Bir Metni Okurken Bilmediğim Kelime ve Cümle Yapılarına Takıldığımdan Dolayı Metnin Ana fikrini Anlamakta Zorlanıyorum.....	68
Tablo 2.2.10: Arapça Bir Metni Okurken; Ders Dışında Yeteri Kadar Arapça Metin Okuması Yapmadığımdan Metinleri Okumakta Zorlanıyorum.....	69
Tablo 2.2.11: Arapça Bir Metni Yüksek Sesle Okurken Çevremdekilerin Benimle Dalga Geçmesinden Korkuyorum.....	69
Tablo 2.2.12: Arapça Bir Metni Yüksek Sesle Okurken Kelimeleri Okurken Zorlanıyorum.....	70
Tablo 2.2.13: Arapça Cümle Kurarken Sınırlı Sayıda Kelime Bildiğim İçin Zorlanıyorum.....	71
Tablo 2.2.14: Arapça Cümle Kurarken Arapça Cümlenin Ögelerini (Özne, Yüklem vs.) Yeterince Bilmediğim İçin Zorlanıyorum.....	71
Tablo 2.2.15: Arapça Cümle Kurarken Arapça ve Türkçe 'de Cümle Yapıları (Öznenin, Yüklem vs. Yerleri) Farklı Olduğundan Zorlanıyorum.....	72
Tablo 2.2.16: Arapça Dinleme Etkinlikleri Yaparken; Metinler Yeterince Tekrarlanmadığından Dinlediğimi Anlamakta Zorlanıyorum.....	72
Tablo 2.2.17: Arapça Dinleme Etkinlikleri Yaparken; Sınıfımızda Teknolojik İmkânlar Yeterince Kullanılmadığı İçin Dinlemem Yeterince Gelişmiyor.....	73
Tablo 2.2.18: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Sınıfımızda Yeteri Kadar Konuşma Etkinliği Yapılmadığından Konuşmam Gelişmiyor.....	73
Tablo 2.2.19: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Öğretmen Çoğunlukla Türkçe Konuştuğu İçin Arapça Konuşma Yeteneğim Gelişmiyor.....	74
Tablo 2.2.20: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Dilbilgisi Kurallarını Düşündüğüm İçin Konuşmamda Akıcılık Sağlayamıyorum.....	75

Tablo 2.2.21: Arapça Kelime Öğrenirken; Kelime Çalışmaya Yeterince Vakit Ayırmadığım İçin Kelimeleri Hatırlamada Zorlanıyorum.....	75
Tablo 2.2.22: Arapça Kelime Öğrenirken; Sınıfta Yeterince Görsel Materyal Kullanılmadığı İçin Kelimeleri Unutuyorum.....	76
Tablo 2.2.23: Arapça Kelime Öğrenirken; Derste Dikkat Çekici Kelime Aktivitesi (oyun vs.) Yapılmadığı İçin Kelimeleri Öğrenmekte Zorlanıyorum.....	76
Tablo 2.2.24: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Türkçe Dilbilgim İyi Olmadığı İçin Arapça Dilbilgisi Konularını Anlayamıyorum.....	77
Tablo 2.2.25: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Arapça Temelim İyi Olmadığı İçin Konuları Anlamakta Zorlanıyorum.....	78
Tablo 2.2.26: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Derslerimizde Dilbilgisi Kurallarına Gereğinden Daha Az Önem Verildiğini Düşünüyorum.....	78
Tablo 2.2.27: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Ders Kitabında Dilbilgisi Konularının Dağınık Verildiğini Düşünüyorum.....	79
Tablo 2.2.28: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Haftalık Arapça Ders Saatinin Arapçayı İyi Bir Şekilde Öğrenmem İçin Yetersiz Olduğunu Düşünüyorum.....	79
Tablo 2.2.29: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Öğretmenimizin Konuları Yetiştirmek İçin Dersi Hızlı Anlattığını Düşünüyorum.....	80
Tablo 2.2.30: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Arapça Ders Kitabının İlgi Çekici Olduğunu Düşünmüyorum.....	80
Tablo 2.2.31: Arapça Bir Metni Okurken; Bilmediğim Kelimeler Çok Fazla Olduğu İçin Metni Okumaktan Çok Çabuk Sıkılıyorum.....	81
2.3. Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Arapça Öğrenimi ile İlgili Görüşleri.....	82
Tablo 2.3.1: Cinsiyetiniz Nedir?.....	82
Tablo 2.3.2: Annenizin Eğitim Durumu Nedir?.....	83
Tablo 2.3.3: Babanızın Eğitim Durumu Nedir?.....	83
Tablo 2.3.4: Arapça Dersinde Geçen Dönemki Ortalamanız Nedir?.....	84
Tablo 2.3.5: Daha Önce Hiç Arapça Kursuna gittiniz mi?.....	84

Tablo 2.3.6: Herhangi bir Arapça aktivite ile günde toplam kaç saat vakit geçirirsiniz?.....	85
Tablo 2.3.7: Aileniz Arapça Öğrenmenize Yardımcı Olur Mu?.....	85
Tablo 2.3.8: Bir Haftada Arapça Çalışmaya Ne Kadar Vakit Ayırırsınız?.....	86
Tablo 2.3.9: Arapça Bir Metni Okurken Bilmediğim Kelime ve Cümle Yapılarına Takıldığımdan Dolayı Metnin Ana fikrini Anlamakta Zorlanıyorum.....	86
Tablo 2.3.10: Arapça Bir Metni Okurken; Ders Dışında Yeteri Kadar Arapça Metin Okuması Yapmadığımdan Metinleri Okumakta Zorlanıyorum.....	87
Tablo 2.3.11: Arapça Bir Metni Yüksek Sesle Okurken Çevremdekilerin Benimle Dalga Geçmesinden Korkuyorum.....	88
Tablo 2.3.12: Arapça Bir Metni Yüksek Sesle Okurken Kelimeleri Okurken Zorlanıyorum.....	88
Tablo 2.3.13: Arapça Cümle Kurarken Sınırlı Sayıda Kelime Bildiğim İçin Zorlanıyorum.....	89
Tablo 2.3.14: Arapça Cümle Kurarken Arapça Cümlenin Öğelerini (Özne, Yüklem vs.) Yeterince Bilmediğim İçin Zorlanıyorum.....	90
Tablo 2.3.15: Arapça Cümle Kurarken Arapça ve Türkçe 'de Cümle Yapıları (Öznenin, Yüklem vs. Yerleri) Farklı Olduğundan Zorlanıyorum.....	90
Tablo 2.3.16: Arapça Dinleme Etkinlikleri Yaparken; Metinler Yeterince Tekrarlanmadığından Dinlediğimi Anlamakta Zorlanıyorum.....	91
Tablo 2.3.17: Arapça Dinleme Etkinlikleri Yaparken; Sınıfımızda Teknolojik İmkânlar Yeterince Kullanılmadığı İçin Dinlemem Yeterince Gelişmiyor.....	91
Tablo 2.3.18: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Sınıfımızda Yeteri Kadar Konuşma Etkinliği Yapılmadığından Konuşmam Gelişmiyor.....	92
Tablo 2.3.19: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Öğretmen Çoğunlukla Türkçe Konuştuğu İçin Arapça Konuşma Yeteneğim Gelişmiyor.....	93
Tablo 2.3.20: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Dilbilgisi Kurallarını Düşündüğüm İçin Konuşmamda Akıcılık Sağlayamıyorum.....	93
Tablo 2.3.21: Arapça Kelime Öğrenirken; Kelime Çalışmaya Yeterince Vakit Ayırmadığım İçin Kelimeleri Hatırlamada Zorlanıyorum.....	94
Tablo 2.3.22: Arapça Kelime Öğrenirken; Sınıfta Yeterince Görsel Materyal Kullanılmadığı İçin Kelimeleri Unutuyorum.....	95

Tablo 2.3.23: Arapça Kelime Öğrenirken; Derste Dikkat Çekici Kelime Aktivitesi (oyun vs.) Yapılmadığı İçin Kelimeleri Öğrenmekte Zorlanıyorum.....	95
Tablo 2.3.24: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Türkçe Dilbilgim İyi Olmadığı İçin Arapça Dilbilgisi Konularını Anlayamıyorum.....	96
Tablo 2.3.25: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Arapça Temelim İyi Olmadığı İçin Konuları Anlamakta Zorlanıyorum.....	97
Tablo 2.3.26: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Derslerimizde Dilbilgisi Kurallarına Gereğinden Daha Az Önem Verildiğini Düşünüyorum.....	97
Tablo 2.3.27: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Ders Kitabında Dilbilgisi Konularının Dağınık Verildiğini Düşünüyorum.....	98
Tablo 2.3.28: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Haftalık Arapça Ders Saatinin Arapçayı İyi Bir Şekilde Öğrenmem İçin Yetersiz Olduğunu Düşünüyorum.....	98
Tablo 2.3.29: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Öğretmenimizin Konuları Yetiştirmek İçin Dersi Hızlı Anlattığını Düşünüyorum.....	99
Tablo 2.3.30: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Arapça Ders Kitabının İlgi Çekici Olduğunu Düşünmüyorum.....	99
Tablo 2.3.31: Arapça Bir Metni Okurken; Bilmediğim Kelimeler Çok Fazla Olduğu İçin Metni Okumaktan Çok Çabuk Sıkılıyorum.....	100
2.4. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Arapça Öğrenimi ile İlgili Görüşleri.....	101
Tablo 2.4.1: Cinsiyetiniz Nedir?.....	101
Tablo 2.4.2: Annenizin Eğitim Durumu Nedir?.....	102
Tablo 2.4.3: Babanızın Eğitim Durumu Nedir?.....	102
Tablo 2.4.4: Arapça Dersinde Geçen Dönemki Ortalamanız Nedir?.....	103
Tablo 2.4.5: Daha Önce Hiç Arapça Kursuna gittiniz mi?.....	103
Tablo 2.4.6: Herhangi bir Arapça aktivite ile günde toplam kaç saat vakit geçirirsiniz?.....	104
Tablo 2.4.7: Aileniz Arapça Öğrenmenize Yardımcı Olur Mu?.....	105

Tablo 2.4.8: Bir Haftada Arapça Çalışmaya Ne Kadar Vakit Ayırırsınız?.....	105
Tablo 2.4.9: Arapça Bir Metni Okurken Bilmediğim Kelime ve Cümle Yapılarına Takıldığımdan Dolayı Metnin Ana fikrini Anlamakta Zorlanıyorum.....	106
Tablo 2.4.10: Arapça Bir Metni Okurken; Ders Dışında Yeteri Kadar Arapça Metin Okuması Yapmadığımdan Metinleri Okumakta Zorlanıyorum.....	107
Tablo 2.4.11: Arapça Bir Metni Yüksek Sesle Okurken Çevremdekilerin Benimle Dalga Geçmesinden Korkuyorum.....	107
Tablo 2.4.12: Arapça Bir Metni Yüksek Sesle Okurken Kelimeleri Okurken Zorlanıyorum.....	108
Tablo 2.4.13: Arapça Cümle Kurarken Sınırlı Sayıda Kelime Bildiğim İçin Zorlanıyorum.....	109
Tablo 2.4.14: Arapça Cümle Kurarken Arapça Cümlenin Ögelerini (Özne, Yüklem vs.) Yeterince Bilmediğim İçin Zorlanıyorum.....	109
Tablo 2.4.15: Arapça Cümle Kurarken Arapça ve Türkçe 'de Cümle Yapıları (Öznenin, Yüklem vs. Yerleri) Farklı Olduğundan Zorlanıyorum.....	110
Tablo 2.4.16: Arapça Dinleme Etkinlikleri Yaparken; Metinler Yeterince Tekrarlanmadığından Dinlediğimi Anlamakta Zorlanıyorum.....	110
Tablo 2.4.17: Arapça Dinleme Etkinlikleri Yaparken; Sınıfımızda Teknolojik İmkanlar Yeterince Kullanılmadığı İçin Dinlemem Yeterince Gelişmiyor.....	111
Tablo 2.4.18: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Sınıfımızda Yeteri Kadar Konuşma Etkinliği Yapılmadığından Konuşmam Gelişmiyor.....	112
Tablo 2.4.19: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Öğretmen Çoğunlukla Türkçe Konuştuğu İçin Arapça Konuşma Yeteneğim Gelişmiyor.....	112
Tablo 2.4.20: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Dilbilgisi Kurallarını Düşündüğüm İçin Konuşmamda Akıcılık Sağlayamıyorum.....	113
Tablo 2.4.21: Arapça Kelime Öğrenirken; Kelime Çalışmaya Yeterince Vakit Ayırmadığım İçin Kelimeleri Hatırlamada Zorlanıyorum.....	114
Tablo 2.4.22: Arapça Kelime Öğrenirken; Sınıfta Yeterince Görsel Materyal Kullanılmadığı İçin Kelimeleri Unutuyorum.....	114
Tablo 2.4.23: Arapça Kelime Öğrenirken; Derste Dikkat Çekici Kelime Aktivitesi (oyun vs.) Yapılmadığı İçin Kelimeleri Öğrenmekte Zorlanıyorum.....	115
Tablo 2.4.24: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Türkçe Dilbilgim İyi Olmadığı İçin Arapça Dilbilgisi Konularını Anlayamıyorum.....	116

Tablo 2.4.25: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Arapça Temelim İyi Olmadığı İçin Konuları Anlamakta Zorlanıyorum.....	116
Tablo 2.4.26: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Derslerimizde Dilbilgisi Kurallarına Gereğinden Daha Az Önem Verildiğini Düşünüyorum.....	117
Tablo 2.4.27: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Ders Kitabında Dilbilgisi Konularının Dağınık Verildiğini Düşünüyorum.....	117
Tablo 2.4.28: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Haftalık Arapça Ders Saatinin Arapçayı İyi Bir Şekilde Öğrenmem İçin Yetersiz Olduğunu Düşünüyorum.....	118
Tablo 2.4.29: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Öğretmenimizin Konuları Yetiştirmek İçin Dersi Hızlı Anlattığını Düşünüyorum.....	119
Tablo 2.4.30: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Arapça Ders Kitabının İlgi Çekici Olduğunu Düşünmüyorum.....	119
Tablo 2.4.31: Arapça Bir Metni Okurken; Bilmediğim Kelimeler Çok Fazla Olduğu İçin Metni Okumaktan Çok Çabuk Sıkılıyorum.....	120

KISALTMALAR

a.g.e.: Adı geçen eser

a.g.m.: Adı geçen makale

Bkz.: Bakınız

c.: Cilt

s.: sayfa

GİRİŞ

1) Araştırmanın Konusu

İnsanoğlu kâinata en değerli varlık olarak yaratılmış ve kendisine, onu diğer canlılardan ayıran önemli bazı özellikler verilmiştir. “Dil” bu özelliklerin en önemlilerinden biridir. Dil öğrenmek her ne kadar karmaşık bir süreç olsa da insanoğluna dil öğrenme yetisi doğuştan verilmiştir. Dil unsuru; insanların birbirini anlamaları, iletişim kurmaları ve de toplumdaki devamlılıklarını sağlamaları açısından önemlidir. Dil; insanların birbirini anlamalarını sağladığı gibi devamlı olarak da gelişir, değişir.¹

Dünyamız hızla değişmektedir. Bu değişim, gelişimi ve bazı gereklilikleri de beraberinde gerektirmektedir. Nitekim sosyal ve kültürel iletişim için bir dil yetmemekte, özellikle uluslararası iletişim için birden fazla dile ihtiyaç duyulmaktadır.² Aksi durumda uluslar, çağdaş gelişmeleri takip edememekte ve çağın gerisinde kalmaya mahkûm olmaktadır.

Günümüzde yaygın olarak kullanılan 225 dilin arasında ilk sırada Fransızca yer almaktadır. Onu; Çince, İngilizce, Rusça ve İspanyolca takip etmektedir. 6. sırada ise Arapça gelmektedir. Dünyanın 23 ülkesinde, yaklaşık 200 milyon civarında kişi tarafından Arapça konuşulmaktadır.³ Arapça konuşan toplumların yaşadığı coğrafya, sadece Arap topraklarıyla sınırlı değildir. Eski Sovyetler Birliği, Afganistan, İran gibi ülkelerde de Arapça konuşulmaktadır. Böylece Arapçanın, Kuzey’de Orta Asya, Güney’de Orta Afrika, Batı’da Atlas Okyanusu, Doğu’da Hint Okyanusu’na kadar uzanan geniş bir yelpazeyi içine alan dil olduğu görülmektedir. Ayrıca Lübnan ve

¹ Şakir Demirbaş, “Türkiye’de İmam Hatip Ortaokullarında Okutulmakta Olan Arapça Ders Kitabı Serisi İle İlgili Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”, Gazi Üniversitesi Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Şubat 2016, s. 1.

² Hüseyin Polat, Recep Uçar, Veysel Karani Altun, “İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Arapça Dersine Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi”, İ.Ü İlahiyat Fakültesi Dergisi, Güz 2016/7(2), s. 32.

³ Yakup Civelek, “Türkiye’de Arapça Öğretimine Dair Bazı Teklifler –Riyad Arap Dil Enstitüsü Örneği”, Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı:2, Aralık 1998, s. 226.

Suriyeli göçmenler yoluyla 19. yüzyıldan itibaren Kuzey ve Güney Amerika’da da Arapça konuşulmaya başlanmıştır. Arapçanın Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen dillerden biri olması ve bu dili milyonlarca insanın konuşması da önemlidir.⁴

Arapça; Yunancadan İngilizceye, İspanyolcadan Farsçaya pek çok dünya dilini etkilediği gibi, Türkçe üzerinde de büyük etkiler bırakmıştır. Arapçanın vazgeçilmez bir dil olmasının nedenleri şu şeklide sıralanabilir:

1. Türk ve Arap toplumları arasındaki bağlar günümüzde mühim bir yer teşkil etmektedir. Örneğin petrol ile gazın, Arap ülkelerinden gelen Türk ithalat girdilerinin % 90 gibi büyük bir oranını teşkil ettiği görülür. Aynı şekilde Türkiye’nin çeşitli Arap ülkelere olan ihracat oranlarında da artış olmaktadır. Bu ve bunun gibi Arap ülkeleri ile olan ekonomik bağlar sebebiyle Araplarla olan ilişkilerimizde Arapça öğrenme ihtiyacı doğmaktadır.
2. Sadece ekonomik açıdan değil turistik açıdan da günümüzde Arapça çok önemli bir durumdadır. Arap turistlerin ülkemizin dört bir yanına yaptıkları ziyaretler giderek artmaktadır. Bu nedenle de Arapça mütercim tercümanlık bölümlerine ve Arapça öğrenmek isteyen turist rehberlerinin de Arapça dil merkezlerine ilgilerinin arttığı gözlemlenir.
3. Arapçanın günümüzdeki önemini oluşturan bir diğer husus ise ülkemize gelen Arap mültecilerdir.⁵
4. Köklü bir kültür ve medeniyet dili olan Arapçanın öğrenilmesini gerekli kılan tüm bu unsurların en önemlisi de Arapçanın, İslamiyet’in ana kaynağı olan Kur’an-ı Kerim’in dili olmasıdır. Kur’an-ı Kerim’in ve hadislerin, İslâmî ilimlerin anlaşılması için Arapça vazgeçilmez bir dildir.

⁴ Polat, “İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Arapça Dersine Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi”, s. 35.

⁵ Songül İlanlı, “Proje İmam Hatip Liselerinde Arapça Hazırlık Sınıfı Öğretim Yöntem ve Teknikleri”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019, s. 19.

Türklerin Müslümanlarla karşılaşmasının, Hz. Ömer döneminde yapılan Horasan, Maverannehir, Kafkasya fethi ve Nihavend savaşıyla başladığı söylenebilir. Bu fetihler vesilesi ile Türk-Arap toplumları arasındaki ilişkiler artmaya başlamıştır. 751 yılındaki Talas savaşında Türkler Arapların yanında yer alarak Çin'e karşı birlikte savaşmıştır. Bunun neticesinde de Türk-Arap ilişkileri dostça ve hızla gelişmiştir. Türkler ile Araplar arasında devam eden askerî ve ticarî ilişkiler, fakih, derviş ve sûfî öncülerin İslam dinini Türklere öğretmeleri, camii gibi çeşitli dînî mimariyi yapacak ustaların gelip gitmeleri ile iki toplum arasında iletişim kaçınılmaz olmuştur. Bunu tabîî sonucu olarak da Türkler Arapçayı öğrenmeye başlamışlardır. Arapça öğretiminin kısa süre içerisinde kurumsallaşması ile artık öğretim medreselerde devam etmiştir.⁶ Böylelikle Karahanlılar tarafından 10. yüzyılda kurulan ve Osmanlılar döneminde de hızla yaygınlaşan medreselerde Arapça eğitim ve öğretimi önemli bir yere sahip olmuştur.⁷

Osmanlı'dan önceki döneme bakıldığında, Arapçanın artık bilim dili olarak İslam dünyasında yaygınlaştığı görülür. Osmanlı döneminde ise Arapça özellikle medreselerde eğitim dili olarak kullanılmaktaydı. Fakat Tanzimat döneminden itibaren Arapçaya karşı takınılan tavır Arapça öğretimini olumsuz etkilemiştir.⁸ Arapça öğretiminde büyük rol oynayan medreseler 1924 yılında çıkarılan "Tevhid-i Tedrisat Kanunu" ile "İmam Hatip Mektepleri" haline dönüştürülmüştür. 1927 yılına gelindiğinde ise sadece İstanbul ve Kütahya'daki mektepler kalmış, geri kalan okullar kapatılmıştır. 1931'den 1951 yılına kadar 20 yıllık bir süre zarfında Türkiye'de ortaöğretim kurumlarında Arapça öğretimi resmî olarak yapılamamıştır. 1971 yılına gelindiğinde okulların orta bölümlerinde bazı sınırlamalar ile birlikte Arapça öğretimi devam etmiştir.⁹

2012 yılında eğitim yasasının tekrar düzenlenmesi ile birlikte, 8 yıllık kesintisiz eğitimde kapatılan İmam Hatip orta kısım, kamuoyunca 4+4+4 kademeli olarak

⁶ Polat, "İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Arapça Dersine Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi", s. 21.

⁷ Demirbaş, "Türkiye'de İmam Hatip Ortaokullarında Okutulmakta Olan Arapça Ders Kitabı Serisi İle İlgili Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri", s. 10.

⁸ Candemir Doğan, "Arapça Öğretiminin Ana Problemlerini Belirlemek Amaçlı Deneysel Amaçlı Bir Araştırma", Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 2001, c.3, sayı:2, s. 161.

⁹ Civelek, "Türkiye'de Arapça Öğretimine Dair Bazı Teklifler", s. 230.

yeniden açılarak “İmam Hatip Ortaokulu” statüsü elde etti. Bu yasa kapsamında 4. Sınıfı bitiren öğrenciler İmam Hatip Ortaokuluna gitme imkânı elde ettiler. Böylece İmam Hatip okulları “ İmam Hatip Ortaokulları” ve “İmam Hatip Liseleri” olmak üzere iki kademeli hale gelmiştir. Arapça dersi günümüzde İlkokul ve Ortaokullarda seçmeli, İmam Hatip Ortaokullarında ise zorunlu olarak okutulmaktadır. İmam Hatip Ortaokullarındaki Arapça dersi 2 saat zorunludur. İsteğe bağlı olarak 2 saat daha seçmeli seçilebilmektedir. Daha çok yabancı dil ağırlıklı eğitim programı uygulayan proje İmam Hatip Okullarında ise seçilen Arapça ders saatinin sayısı 10 saate kadar çıkabilmektedir.¹⁰

İslam Medeniyetinin kültür ve ilim dili olan Arapçadan Türk halkının etkilenmesi kaçınılmazdır. Türkiye’de bulunan kütüphaneler; Arap Dili, Arap Edebiyatı ve Arapça eserler yönünden ne kadar büyük bir zenginliğe sahip olduğumuzu anlatmaktadır. Arapça öğrenmenin en temel faydalarından biri; İslam kültür mirasını oluşturan asıl kaynakları anlama, inceleme fırsatını vermesidir. Ayrıca Müslüman milletler arasındaki bağların daha da güçlenip, devamının sağlanabilmesi için de Arapça eğitimi zorunlu ve son derece faydalıdır.¹¹

2) Araştırmanın Problemi

Birden fazla dil bilmenin elzem hale geldiği bir dünyada yaşamaktayız. Günümüzde yabancı dille ilk karşılaşma okul sıralarında gerçekleşmekte ve dil öğrenme süreci yükseköğretim kurumlarına kadar devam etmektedir. Okul ortamında dil eğitim sürecinin bu kadar uzun olmasına rağmen, ülke genelinde yabancı dil bilenlerin oranı istenilen seviyede değildir. Küreselleşen dünyada dil bilmenin bir gereklilik olduğu bir durumda yabancı dil öğrenememenin sebepleri üzerinde durmak ve bu sebepler üzerindeki etkenleri incelemek gerekmektedir.¹²

¹⁰ İlanlı, “Proje İmam Hatip Liselerinde Arapça Hazırlık Sınıfı Öğretim Yöntem ve Teknikleri”, s. 23.

¹¹ İlanlı, “Proje İmam Hatip Liselerinde Arapça Hazırlık Sınıfı Öğretim Yöntem ve Teknikleri”, s. 27.

¹² Polat, “İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Arapça Dersine Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi”, s. 32.

Ülkemizde dil öğrenmede zorluklar yaşanmakta dolayısıyla Arapça öğrenememenin de altında bir takım sebepler yatmaktadır. Arapça öğreniminin problemleri derinlemesine ele alınmalı, Arapça öğrenirken karşılaşılan zorlukların sebepleri üzerinde durulmalı ve nihayetinde öğrenci ile ilgili problemler, öğretmen ile ilgili problemler, ders ve metotla ilgili problemler şeklinde sınıflandırma ile sorunlar üzerinde analiz yapılmalıdır.¹³ Bu bağlamda okullarda verilen Arapça dil eğitiminin nitelik yönünden incelenmesi, öğrencilerin Arapça dersine yönelik tutumlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi önem arz etmektedir.¹⁴

Müslümanların ortak dili olan Arapçayı öğrenme hususunda yaşanan öğrenci temelli problemler şu şekilde sıralanabilir; öğrencilerin genelde yabancı dil öğrenmeye özelde de Arapça öğrenmeye karşı çekingen, sıkılgan, korkak, ilgisiz ve kaygılı bir durum takınmaları. Temelde Arapça öğrenmeyi gerekli bulan öğrencilerin bir kısmı üzerinde kaygı faktörünün ağır basmasıyla Arapça öğrenmekte zorluk yaşanmaktadır. Bu nedenle kaygı unsuru üzerinde durularak öğrencilerin Arapçaya olan kaygıları minimize edilmelidir. Böylelikle Arapça öğrenme noktasında motivasyonları daha da artırılabilir.¹⁵

Öğrencilerin neden Arapça öğrenmeleri gerektiğini bilmemeleri onları Arapçadan uzaklaştırmaktadır. Öğrenciler bilgiyi alma noktasında sıkıntı yaşamaktadırlar. Öğrencilerin bilinçli olarak neyi, nasıl öğreneceklerini tam olarak bilememeleri, öğrenmeye hazır olmamaları gibi durumlar Arapça öğreniminde istenilen başarıyı engellemektedir.

Öğretmen temelli problemlere bakıldığında şu problemler sıralanabilir; donanım ve nitelik açısından Arapçayı modern eğitim metotlarıyla öğretebilecek öğretmenlerin sayısının yetersizliği, Arapçayı klasik medrese geleneğine göre öğrenmiş bazı öğretmenlerin kendilerini pedagojik açıdan geliştirmemesi sonucunda öğretim yöntemleri, ders araç-gereçlerini etkin bir şekilde kullanamamaları, Arapçaya

¹³ Yasin Kahyaoğlu, “Arapça Eğitimi Üzerine Bir Araştırma”, Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 2008, sayı: 19, s. 130.

¹⁴ Polat, “İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Arapça Dersine Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi”, s. 36.

¹⁵ Polat, “İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Arapça Dersine Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi”, s. 50.

hâkim olan bazı öğretmenlerin ise bildiklerini öğrencilere aktarma ve onlara dersi sevdirmeye hususunda eksik kalmaları,¹⁶ bazı öğretmenlerin öğrencileri, bu dili öğrenebilecekleri konusunda gereği gibi desteklememeleri.

Öğrenci ve öğretmen temelli problemlerin yanı sıra Arapça öğreniminde metod ile ilgili problemlerin de varlığı yadsınamaz. Arapçanın kendine has yapısı konusunda uygulanan metodlar ile Arapça öğrencilere sevdiremiyor.¹⁷ Öğretim yöntemlerinin iyi kullanılmaması, ders araç-gereçlerindeki eksiklikler, ders kitaplarındaki eksiklikler, ezberci yaklaşımın hâkim olduğu öğretim metodlarının sonucunda öğrenilen dil bilgisini uygulama alanında yetersizlik oluşması, Arapça dersinin daha ilgi çekici ve eğlenceli hale getirilmemesi, öğretim sırasında görsel ve işitsel materyallerin az kullanılması, anlaşılması zor olan kavramların basitleştirilmemesi, somutlaştırılmaması,¹⁸ gibi hususlar bu bağlamda ifade edilebilir. Ayrıca Arapça öğretiminde kurumlarca ortak bir hedefin belirlenemeyişi, dilsel alanın, hedefin belirsizliği Arapça öğrenimini zorlaştırmaktadır. Nitekim bir grup, Arapçada da diğer yabancı diller gibi okuma, yazma, konuşma, dinleme gibi becerilerin beraber verilmesi gerektiğini savunurken, diğer bir grup da Arapça öğretiminde sadece dînî metinleri okumaya ve anlamaya yönelik çalışmaların yapılması gerektiği düşüncesini savunmaktadır.

Hangi kademedede olursa olsun öğrenimin en büyük açıklarından birisi ezberci yaklaşımdan uzak kalamayıdır. Arapça dil bilgisi kurallarını ezbere bilen bir öğrencinin uygulama aşamasında neyi nasıl yapacağını bilememesinin esas nedenlerinden biri budur.¹⁹ Aynı şekilde öğretim sırasında başvurulacak görsel ve işitsel materyaller, anlaşılması zor olan kavramları basitleştirmesi ve somutlaştırması yönüyle kalıcı izli öğrenme sağlar. Öğrencilerin dikkatini çekerek dersin daha zevkli yürütülmesine yardımcı olur. Ancak dil kullanımını kısıtlayabileceği göz önüne alınarak yerinde ve zamanında kullanılmasına özen gösterilmelidir.

¹⁶ Figen Kervankaya, “İmam Hatip Liselerinde Arapça Öğretimi Üzerine Bir Değerlendirme”, *Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2014, sayı: 1, s. 130.

¹⁷ Demirbaş, “Türkiye’de İmam Hatip Ortaokullarında Okutulmakta Olan Arapça Ders Kitabı Serisi İle İlgili Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”, s. 2.

¹⁸ Kervankaya, “İmam Hatip Liselerinde Arapça Öğretimi Üzerine Bir Değerlendirme”, s. 130.

¹⁹ Polat, “İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Arapça Dersine Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi”, s. 37.

Bugüne dek Arapça dîni metinlerin anlaşılmasında aracı bir görev üstlenmiştir. Hem bu sebepten ötürü hem de gelişen ülkeler arası ilişkiler Arapçanın bir yabancı dil olarak öğrenilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Bu nedenle Arapça öğretiminde hedef kitle olan öğrenciler açısından Arapça öğrenirken yaşadıkları problemler daha detaylı ele alınmalıdır. Bu çalışmada öğrenci bakış açısından problemlerin tespitinin yapılması amaçlanmaktadır.

3) Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı İmam Hatip Ortaokulu öğrencilerinin bakış açısından Arapça dersindeki başarısızlık nedenlerini incelemektir. Bu kapsamda araştırmanın özeldeki amaçları şu şekilde sıralanabilir; İmam Hatip Ortaokulu öğrencilerinin Arapça dersine karşı tutumlarının ne düzeyde olduğunu tespit etmek, öğrencilerin Arapça dersindeki başarısızlık nedenlerini öğrenci görüşlerine göre ortaya koymak, öğrencilerin başarısızlığına neden olan problemleri belirleyip bu problemleri ele almak, araştırmanın bulguları yardımıyla problemlerin sınıflandırılmasını sağlamak, öğrenci, velî, öğretmen, müfredât, ders kitapları, fiziksel-teknolojik koşullar boyutunda Arapça eğitime sunulabilecek katkıların neler olduğunu tespit etmek, araştırma sonucunda yer alan öneriler ile Arapça eğitimindeki öğrenci başarısızlığına dair çözüm önerileri sunarak İmam Hatip Ortaokulu öğretmenlerine ve öğrencilerine yardımcı olmak.

Araştırmanın varsayımları ise şu şekildedir; Türkiye’de İmam Hatip Ortaokulu öğrencileri Arapça öğreniminde zorlanmaktadır, genel olarak Arapça öğretiminde klasik ezberci metod kullanılmaktadır, öğrenciler derste daha fazla görsel materyaller görmek istemektedir. Bu durum Arapça öğrenimini daha eğlenceli, etkili ve kalıcı kılacaktır, araştırma için seçilen örneklem, evreni temsil edebilecek sayıda ve nitelikte seçilmiştir, araştırma için hazırlanan ölçme aracı araştırmanın amaçlarına hizmet etmiştir, araştırmada katılımcılar ölçme aracını etik ilkelere uygun, doğru ve samimi bir şekilde doldurmuşlardır.

Araştırmanın sınırlılıklarını oluşturan unsurlar şunlardır; araştırmanın 2020-2021 eğitim öğretim yılında uygulanmış olması, araştırmaya Ankara ili Yenimahalle ilçesindeki İmam Hatip Ortaokulu 5., 6., 7., 8. Sınıf öğrencilerinin katılması,

araştırmanın öğrencilerin görüşlerini almak için hazırlanan anket formu ile sınırlı olması ve anketin isteğe bağlı olarak uygulanması.

4) Araştırmanın Katılımcıları

İmam Hatip Ortaokulları için hazırlanan Arapça öğrenimindeki başarısızlık nedenleri üzerine yapılan araştırmaya her kademedeki İmam Hatip Ortaokulu beşinci sınıf, altıncı sınıf, yedinci sınıf ve sekizinci sınıf öğrencilerinden toplam 280 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler Ankara Yenimahalle ilçesinde 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında öğrenim gören Şehit Cengiz Polat İmam Hatip Ortaokulu öğrencileridir.

Ankara Yenimahalle ilçesindeki İmam Hatip Ortaokulu Öğrencilerinin tamamının ulaşmanın zorluğundan dolayı örneklem olarak Şehit Cengiz Polat İmam Hatip Ortaokulu seçilmiştir. Okul Ülkemiz ve dünya geleceğinin inşasına katkı sağlayacak örnek, öncü, lider bir okul olma vizyonu ile yola çıkmış bir okuldur. Milli ve manevi değerler ışığında dinini öğrenen, uygulayan; akılcı ve bilimsel bireyler yetiştirmek hedefindedir okul. Araştırma anketine okuldan 5. Sınıflardan 62 öğrenci, 6. Sınıflardan 64 öğrenci, 7. Sınıflardan 56 öğrenci ve 8. sınıflardan 98 öğrenci katılmıştır.

5) Araştırmanın Aracı

Ankara ili Yenimahalle ilçesindeki İmam Hatip Ortaokul öğrencilerinin Arapça öğrenimindeki başarısızlık nedenlerini konu alan bu araştırma, mevcut olan durumu saptamaya yönelik bir araştırma olmasından dolayı tarama modelinde “betimsel” bir alan araştırmasıdır. Bu araştırmada Ankara ili Yenimahalle ilçesindeki İmam Hatip Ortaokul öğrencilerinin Arapça öğrenimindeki başarısızlık nedenleri öğretmen, öğrenci, müfredât, fiziksel- teknolojik koşullar açısından incelenmiştir. Böylece hem Arapça öğreniminde farkındalık oluşturmayı hem de Arapça öğrenmeyi kolaylaştırmayı amaçlayan bu araştırma, ilgili literatürün incelenmesine ve veri toplama aracı olarak kullanılan öğrenci anket formundan elde edilen bilgilere dayanmaktadır.

Ankette öncelikle öğrencilerin kişisel bilgileri ile ilgili sorular hazırlanmıştır. Ardından da Arapça öğrenimindeki başarısızlık nedenlerini belirlemek amacıyla öğrencilerin görüşlerinin alınması için “Beşli Likert Tipi Anket Formu” oluşturulmuştur. Araştırmanın temel veri toplama aracı olacak olan bu anket, İmam Hatip Ortaokul öğrencilerinin Arapça öğreniminde zorlandıkları ve başarısız oldukları alanları ölçmek için geliştirilmiştir. Anket hazırlanırken problem tanımlanarak, amaç ve sorular belirlenmiştir.

Veri toplama aracının yani anketin uygulanmasından önce ilgili kurumlardan gerekli izinler alınmıştır. “ İmam Hatip Ortaokulunda Arapça Öğrenimindeki Başarısızlık Nedenleri Üzerine Bir İnceleme” anketi 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında ilgili örnekleme, “Google Formlar” uygulaması üzerinden uygulanmıştır. Ankette araştırmanın amaç, kapsam ve gerekliliğini ifade eden açıklamalar yapılmıştır. Anket verileri ise “Excel Tabloları” üzerinden grafikleştirilmiştir.

Eğitim öğretim alanındaki problemlerin, yapılan çalışmalar aracılığı ile tespit edilmesi ve bu problemlere dair çözüm yollarının ifade edilmesi, eğitimde istenilen seviyeye gelmesi hususunda oldukça önemlidir. Eğitimin hedef kitlesini teşkil eden öğrencilerin eğitim alanında yaşadıkları problemler derinlemesine ele alınır ise daha verimli daha nitelikli bir eğitim beraberinde gelecektir.

Temel İslâmî kaynakların dili olan Arapça, günümüze gelene dek öğrenciler tarafından diğer yabancı diller gibi zor öğrenilen dillerden biri olmuştur. Arapça öğrenimindeki öğrenci başarısızlık nedenlerinin tespit etmek için yapılan bu araştırmadan elde edilen bulguların öğrenci başarısızlık nedenlerinin tespitine yardımcı olacağı, dolayısıyla problemlerin çözümüne de rehberlik edeceği ve eğitimin kalitesini yükseltme adına olumlu katkı sağlayacağı düşünülerek aşağıdaki anket hazırlanmıştır.

ÖĞRENCİ BAKIŞ AÇISINDAN İMAM-HATİP ORTAOKULUNDA ARAPÇA ÖĞRENİMİNDEKİ BAŞARISIZLIK NEDENLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Konulu Yüksek Lisans Tezi Ölçme Aracı

Değerli Öğrenciler;

Bu ölçme aracı ‘ **Öğrenci Bakış Açısından İmam Hatip Ortaokulundaki Arapça Öğrenimindeki Başarısızlık Nedenleri Üzerine Bir İncelenme**’ konulu bir araştırmada görüşlerinizden yararlanılmak üzere hazırlanmıştır. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi adına vereceğiniz cevaplar önemlidir. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi açısından vereceğiniz cevaplar önemlidir. Araştırmada elde edilen bilgiler bu araştırma dışında başka bir yerde kullanılmayacaktır.

Göstermiş olduğunuz ilgiye şimdiden teşekkür eder, derslerinizde başarılar dilerim.

1) Cinsiyetiniz nedir?

- a) Kız b) Erkek

2) Şuanda okumakta olduğunuz sınıf nedir?

- a)5 b)6 c)7 d)8

3) Annenizin eğitim durumu nedir?

- a) Hiç okula gitmemiş b)İlkokul mezunu c) Ortaokul mezunu d) Lise mezunu
d) Üniversite mezunu e) Lisansüstü eğitimi görmüş

4) Babanızın eğitim durumu nedir?

- a) Hiç okula gitmemiş b)İlkokul mezunu c) Ortaokul mezunu d) Lise mezunu
d) Üniversite mezunu e) Lisansüstü eğitimi görmüş

5) Geçen dönemki Arapça ortalamanız nedir? (5. Sınıflar bu soruyu işaretlemeyecek.)

- a) 0-44 b) 44-54 c)55-69 d)70-84 e) 85-100

6) Daha önce Arapça kursuna gittiniz mi?

- a) Evet, okulun kursuna gittim.
- b) Evet, özel ders aldım.
- c) Hayır, gitmedim.

**7) Herhangi bir Arapça aktivite ile günde toplam kaç saat vakit geçirirsiniz?
(kitap okuma, film seyretme, müzik dinleme, oyun oynama vs.)**

- a) 1 saatten az
- b) 1-2 saat
- c) 2-3 saat
- d) hiç

8) Aileniz Arapça öğrenmenize yardımcı olur mu?

- a) Evet
- b) Kısmen
- c) Hayır

9) Bir haftada Arapça çalışmaya ne kadar vakit ayırırsınız?

- a) 1 saatten az
- b) 1-2 saat
- c) 2-3 saat
- d) hiç

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Karasızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Arapça bir metni okurken;					
1. Bilmediğim kelime ve cümle yapılarına takıldığımdan dolayı metnin ana fikrini anlamakta zorlanıyorum.					
2. Bilmediğim kelimeler çok fazla olduğu için metni okumaktan çok çabuk sıkılıyorum.					
3. Ders dışında yeteri kadar Arapça metin okuması yapmadığımdan metinleri okumakta zorlanıyorum.					
Arapça bir metni yüksek sesle okurken;					
4. Yanlış okuduğumda çevremdekilerin benimle dalga geçmesinden korkuyorum.					
5. Kelimeleri okumakta zorlanıyorum.					
Arapça cümle kurarken;					
6. Sınırlı sayıda kelime bildiğim için zorlanıyorum.					
7. Cümlenin öğelerini (Özne, yüklem vs.) yeterince bilmediğim için zorlanıyorum.					
8. Arapça ve Türkçede cümle yapıları (Öznenin, yüklem vs. yerleri) farklı olduğundan zorlanıyorum.					
Arapça dinleme etkinlikleri yaparken;					
9. Metinler yeterince tekrarlanmadığından dinlediğimi anlamakta zorlanıyorum.					
10. Sınıfımızda teknolojik imkânlar yeterince kullanılmadığı için dinlemem yeterince gelişmiyor.					
Arapça konuşma etkinlikleri yaparken;					
11. Sınıfımızda yeteri kadar konuşma etkinliği yapılmadığından konuşmam gelişmiyor.					
12. Öğretmen çoğunlukla Türkçe konuştuğu için Arapça konuşma yeteneğim gelişmiyor.					

13. Dilbilgisi kurallarını düşündüğüm için konuşmamda akıcılık sağlayamıyorum.					
Arapça kelime öğrenirken;					
14. Kelime çalışmaya yeterince vakit ayırmadığım için kelimeleri hatırlamada zorlanıyorum.					
15. Sınıfta yeterince görsel materyal kullanılmadığı için kelimeleri unutuyorum.					
16. Derste dikkat çekici kelime aktivitesi (Oyun vs.) yapılmadığı için kelimeleri öğrenmekte zorlanıyorum.					

Arapça dilbilgisi öğrenirken;					
17. Türkçe dilbilgim iyi olmadığı için Arapça dilbilgisi konularını anlayamıyorum.					
18. Arapça temelimi iyi olmadığı için konuları anlamakta zorlanıyorum.					
19. Derslerimizde dilbilgisi kurallarına gereğinden daha az önem verildiğini düşünüyorum.					
20. Ders kitabında dilbilgisi konularının dağılık verildiğini düşünüyorum.					
21. Haftalık Arapça ders saatinin Arapçayı iyi bir şekilde öğrenmem için yetersiz olduğunu düşünüyorum.					
22. Öğretmenimizin konuları yetiştirmek için dersi hızlı anlattığını düşünüyorum.					
23. Arapça ders kitabının ilgi çekici olduğunu düşünmüyorum.					

6) Veri Toplama ve Analiz Süreci

Anket “Google Formlar” üzerinden çevrimiçi olarak uygulanmadan önce katılımcılar anket ile alakalı bilgilendirilmiştir. Öğrencilerin anlayabileceği seviyede hazırlanan soruları öğrencilerin çevrimiçi olarak cevaplamaları için 1 ay gibi bir süre verilmiştir. Bu süreç tamamlandıktan sonra anketten elde edilecek verilerin analizleri istatistiksel olarak sunulmuştur. Araştırmada anketin uygulamaları “frekans (f)” ve “yüzde (%)” ile analiz edilerek tablolar halinde verilmiştir.

7) İlgili Araştırmalar

Öncelikle belirtmek gerekir ki bu araştırmanın ana konusunu teşkil eden İmam Hatip Ortaokulları ile alakalı yapılan araştırmalar yok denecek kadar azdır. İmam Hatip Ortaokulu öğrencilerinin Arapça dersini öğrenimi ile ilgili karşılaştıkları sorunları öğrenci bakış açısı ile ele alındığı bir çalışmaya da rastlanmamıştır. Bu araştırma ile dolaylı olarak bağlantılı görülen bazı ilgili çalışmaların sınıflandırılarak verilmesi daha uygun olacaktır.

Türkiye genelinde, İmam Hatip Lisesi ve İlahiyat fakülteleri özelinde karşılaşılan sorunların ders kitabı, müfredât açısından incelendiği çalışmalar şu şekildedir:

1. 2002 yılında Mücella CANGİR tarafından “ *İmam Hatip Liselerinde Arapça Öğreniminde Karşılaşılan Sorunlar*” adlı yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. (Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Arap Dili Eğitimi Anabilim Dalı)
2. 2004 yılında Nazan ERTÜRK tarafından “ *Türkiye’de Arapça Öğretimi Açısından “İmam Hatip Liseleri Yeni Programa Uygun Arapça” Adlı Ders Kitabı Serisinin Değerlendirilmesi*” isimli yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. (Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Arap Dili ve Eğitimi Anabilim Dalı)
3. 2014 yılında Abdülmuttalip İŞİDAN tarafından “ *İmam Hatip Liseleri için Mesleki Arapça Ders Kitabı Serisi Hakkında Öğrenci ve Öğretmen*

Görüşleri” adlı yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. (Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

4. 2019 yılında Ayşenur KOÇAK tarafından “ *Arapça Dil Öğreniminde Karşılaşılan Problemler ‘imam Hatipler ve İlahiyatlar Ölçeğinde’* ” adlı yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. (İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Arap Dili ve Belâgatı Bilim Dalı)

Arapça öğretiminde karşılaşılan sorunlar ile alakalı problemlerin metod açısından incelendiği çalışmalar şu şekilde sıralanabilir:

1. 1997 yılında Ahmet ALTUN tarafından “*Arapça Öğretiminde Çağdaş Yöntemler*” adlı yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. (Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü)
2. 2010 yılında Ayşe Hümeysra KÜTÜKÇÜ tarafından “*Arapça Öğretiminde Drama Yöntemi ve Arapça Dersini Yürüten Öğretmenlerin Bu Yöntemi Kullanma Düzeyleri*” adlı yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. (Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitim Anabilim Dalı Arap Dili Öğretmenliği Bilim Dalı)
3. 2013 yılında Ayşe İBRAHİMOĞLU GÜNER tarafından “*Türkiye’de Arapça Öğretimindeki Usul ve Tekniklerin Analizi*” adlı yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. (Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Anabilim Dalı Arap Dili ve Belâgatı Bilim Dalı)
4. 2019 yılında Songül İLANLI tarafından “*Proje İmam Hatip Liselerinde Arapça Hazırlık Sınıfı Öğretim Yöntem ve Teknikleri*” adlı yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. (İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arap Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı)
5. 2020 yılında Sabahat YILDIRIM tarafından “*Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretiminde Görsel Materyal Kullanımının Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkisi*” adlı yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. (Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Arap Dili Eğitimi Bilim Dalı)

3. ve son olarak bu çalışmanın içeriği ile en çok ilgisi bulunan çalışmalar şu şekilde sıralanabilir:

1. 2013 yılında Seval GÜLTEKİN tarafından “ *İmam Hatip Ortaokulları 5. Sınıflarda Arapça Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*” adlı yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. (Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı Arap Dili Eğitimi Bilim Dalı)
2. 2015 yılında Murat DEMİR tarafından “ *İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Arapça Dersi Öğretim Programının ve Ders Materyallerinin Değerlendirilmesi*” adlı yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. (Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı)
3. 2016 yılında Şakir DEMİRBAŞ tarafından “*Türkiye’de İmam Hatip Ortaokullarında Okutulmakta Olan Arapça Ders Kitabı Serisi ile ilgili Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri*” adlı yüksek lisans tezi hazırlanmıştır. (Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAPÇA ÖĞRENİMİNDE ETKİLİ UNSURLAR

Arapça, yabancı diller arasında sıradan bir yabancı dil değildir. Arapça, Kur'an-ı Kerim'in ve hadislerin dili olması hasebiyle Müslüman dünyasında çok önemli bir yere sahiptir. Türklerin de Müslüman olmaları ile birlikte Arapçaya olan ilgileri artmıştır. Onlar da diğer Müslüman âlimler gibi Arapça dilinde eserler vererek ortak mirasa çok büyük katkılar sunmuşlardır. Mirasımızda geniş bir yer kaplayan bu dili, gelecek nesillerin de öğrenmesini sağlamak için onların Arapçayı öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ele alınmalı ve çağa göre çözümler üretilmelidir. Sunulan sorunlara çözümlerin daha tesirli olabilmesi için en başa dönüp mezkûr dili öğrenirken neler etkili oluyor, en başında dili öğrenirken ve ya öğretirken nelere dikkat edilmesi gerekiyor detaylıca ele alınmalıdır. Bu bölümde öğrenci açısından Arapça öğrenirken etkili olan unsurlara, Arapça öğrenirken oluşan sorunlara ve bu sorunlara karşı geliştirilebilecek çözümlere yer verilecektir.²⁰

Arapçayı öğrenmeye başlamadan önce “Arapçayı öğrenmeyi öğrenmek” gerekir. Yani öğretici, öğrenciye Arapçayı nasıl öğreneceğini öğretmelidir. Öğrenciyi başarılı bir öğrenmeye hazırlamak için bu çok önemlidir. Bu sayede öğrenim süreci öğrencinin önüne serilir, öğrenci karşılaşacağı durumların analizini yapar ve gerekli önlemleri alır. Bu bilgiler öğrenciye verilmezse rastgele bir öğrenimle istenilen sonuçlar elde edilemez. Kısacası Arapça öğretim yollarının en etkili; öğrencinin neyi öğreneceğini ona stratejik bir plan dâhilinde sunmak ve bu minvalde öğrencinin çaba sarf etmesi şeklindedir.

Arapçayı öğrenmek için öğrenci açısından 3 önemli unsur vardır; çaba, azim ve sabır. Bu üç unsur öğrenci için çok kıymetlidir. Arapça öğrenmek için süreklilik de çok önemlidir. Arapça konuşmak ve onu geliştirmek için devamlılık şarttır.²¹ Her gün yarım saat de olsa Arapça ile meşgul olunmalıdır.

²⁰ Ahmet Derviş Müezzîn, “Anadili Arapça Olmayanlara Arapça Öğretiminde Başarılı Yöntem ve Stratejiler”, *KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2016, sayı.28, s.97.

²¹ Yusuf Okşar, “Arapça Öğrenimi ve Öğretimi Hakkında”, *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi Antakiyat*, 2018, c.1, sayı.1, s.144

Öğrenmenin en iyi motive aracı tatmin ediciliktir. Yani öğrenci Arapçayı öğrenmiş olmak için öğrenmek yerine bu öğrenme işinin ruhunu ve lezzetini yakalarsa daha sağlıklı bir öğrenme gerçekleşir. Bu durumun gerçekleşebilmesi için de öğretilen bilgilerin yaşantıya ve uygulamaya elverişli olması gerekir. Arapça öğrenim sürecine öğrenci hazırlanmalı ve bu öğrenim süreci öğrenciye göre olmalıdır. Unutulmamalıdır ki sağlıklı bir Arapça öğrenimi; öğrenmeyi öğrenmiş, sorumluluklarının bilincine varmış, neyi neden öğrenmesi gerektiğinin idrakine varmış bir öğrenci ile gerçekleşir.²²

Arapçayı öğrenme ve öğretme noktasında İbn Haldun çok önemli tespitlerde bulunmuştur. Özellikle teorik kurallar öğrenirken ezber değil uygulama yapılmasının gerekliliğini vurgulamıştır. İbn'ül-Esîr ve İbn Hazm gibi âlimler de öğrencilerin nahiv ilmine çok boğulmaması gerektiğini, gereğinden fazla nahivle öğrencileri çok meşgul ederek onların Arapça ilminden soğumalarına sebep olunmaması gerektiğini söylemişlerdir.²³ Âlim Ali Tantâvî'ye göre Arapça öğrenmede ilerlerken alıştırma, uygulamalar yapılmalı, insanda doğuştan gelen dil öğrenme kabiliyeti canlandırılmalıdır. Ali Tantâvî insanların nahiv ilmi ile çok meşgul olmalarına rağmen Arapların sözlerini anlayamadıklarını, konuşurken ya da yazarken dili düzgün kullanamadıklarından bahseder ve sorar: “ Nahiv ilmi Arapçayı daha iyi anlamak, onu kolaylaştırmak için ortaya çıktıysa neden şu anda ilimlerin en zoru haline getiriliyor?” Ona göre nahvi tamamen bırakmak değil Arapça öğretilirken nahiv konusuyla alakalı ıslah çalışmasına gidilmesi gerekiyor. Çünkü artık nahiv çok zorlaştırılmış ve dil öğrenmenin önünde insanlar nazarında adeta bir engel konumuna gelmiştir.²⁴

Öğrenciler Arapça öğrenirken genellikle şu konularda sorun yaşamaktadır; Arapça dil bilgisi yapılarına hâkim olamamak, Arap harflerinin telaffuzunu tam yapamamak, kelimeleri hatırlayamadıkları ve ya utandıkları için Arapça konuşmada zorlanmak, kendi dilinin dışına çıkamamak, karşıdaki kişinin de onu anlamayacağı düşüncesi ile konuşamamak, derslerde konuşma pratiğinin çok yapılamaması, sözcük dağarcığının,

²² Candemir Doğan, “Arapça Öğrenmeyi Öğrenmek ya da İyi Bir Arapça Öğrencisi Olmak”, **Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi**, 2008, sayı. 19, s.123.

²³ Hasan Uçar, “Türkçe – Arapça Dilbilgisi Öğretiminde Transferin Problemlerin Çözümünde Kolaylaştırıcı Etkisi”, **Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi Mütefekkir**, 2019, c. 1, sayı:11, s.150.

²⁴ Cemal Abdullah Aydın, “Ali Tantâvî'nin Arapça Eğitimine Dair Görüşleri”, s. 41.

kelime bilgisinin az olması, mükemmeliyetçi bir yaklaşımla hatasız konuşmaya çalışmak, sınıf mevcutlarının fazla olduğu durumlarda öğrencinin yeterince konuşması için söz hakkı verilememesi, ders saatlerinin konuşma becerisinin geliştirilebilmesi için yetersiz olması, derslerde yoğunlukla ezber yöntemine dayalı ders işlendiğinde öğrencilerin konuşma pratiklerini geliştirememesi.²⁵

Öğretici, kendi ana dilinin dilbilgisine hâkim olmayınca hedef dil olan Arapçayı anlatırken sıkıntı yaşayabilmektedir. Bu nedenle öğrencilerin öğrenmesi tam gerçekleşmemektedir. Arapça öğretiminde dilbilgisi konuları tamamen terkedilemez fakat öğrenimin kolaylaştırılması için kaynak dilin dilbilgisi ile olabildiğince bağlantı kurulmalıdır. Kaynak dile ne kadar hâkim olunursa öğrenci için de hedef dili öğrenmek, öğretici için ise hedef dili öğretmek o kadar kolaylaşmaktadır.

Konu temelli öğrencilerin en çok zorlandığı konular şu şekilde sıralanabilir; Arapça – Türkçe arasındaki alfabe farklılığı, isim ve fiillerdeki cinsiyet ayırımı, Arapçada birden fazla çoğul yapısının bulunması, muzari fiilin üç ayrı zaman için kullanılması, teyiz gibi Türkçede olmayan bazı konuların Arapçada bulunması, Arapçada beş çeşit meful var iken Türkçede bunların hepsinin sadece tümleç olarak karşılık bulması,²⁶ Arapçada Türkçede olmayan seslerin olması, Arapça metinlerin harekesiz olması, i'rab, marife- nekra, müzekker- müennes gibi konular.²⁷

Öğrencilerin konuşma becerisini geliştirebilmeleri için şunlar yapılabilir; konuşma becerisinin öğrencide tam oturabilmesi için öğrenci bilgiyi alma, işleme ve zihninde oluşturma esaslarını sırayla takip etmelidir. Bu bağlamda öğrencinin de bilgiyi almasına, işlemesine ve zihninde oluşturmaya öğretici yardımcı olmalıdır.²⁸ Ders içinde soru-cevap, dinleme - tartışma etkinlikleri kullanılabilir. Arapça konuşurken öğrenciler hata yaptığında öğretici onları motive edecek şekilde onların hatalarını

²⁵ Musa Yıldız, Ersin Çilek, “Arapça Konuşma Öğretiminde Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi”, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, sayı:40, s. 171.

²⁶ Uçar, “Türkçe – Arapça Dilbilgisi Öğretiminde Transferin Problemlerin Çözümünde Kolaylaştırıcı Etkisi”, s. 53.

²⁷ Mustafa Kayapınar, “Temel Arapça Öğretimindeki Zorlukları Çözmede Bir Öneri Olarak Beş Kalıp Modeli”, *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 2020, c.5, sayı.1, s.16.

²⁸ Fatih Kılıç, “Arap Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencilerinin Arapça Konuşma Becerisi Öz Yeterlik Algularının İncelenmesi”, *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2021, sayı. 8, ss.93.

düzeltebilir.²⁹Konuşmaya hazırlık olması açısından öğrencilere yaratıcı drama yöntemi ile oyun ağırlıklı etkinlikler yapılabilir. Arapça tekerlemeler aracılığıyla da harfleri ve sesleri doğru telaffuz etme becerileri kazandırılabilir. Serbest konuşma, eleştirel konuşma, güdümlü konuşma gibi türlerin kullanılması ile sınıf ortamı gerçek konuşma ortamı haline getirilebilir.³⁰

Arapça öğreniminde konuşmak kadar yazmak da önemlidir. Bu becerinin gelişmesi için sadece ev ödevleriyle sınırlı kalınmamalıdır. Arapçayı yeni öğrenmeye başlayanlar için boşluk doldurma, cümleyi tamamlama, mektup, kart, davetiye yazma gibi etkinlikler yapılabilir. Yani öğrenci gerçek hayatta kullanabileceği iletişim amaçlı yazma etkinlikleriyle öğrenmeye heveslendirilmelidir. Yazı etkinliklerine başlamadan önce de öğrencinin şu açıdan hazırbulunuşluk düzeyleri tespit edilmelidir:

1. Öğrenci, Arapçadaki tüm harfleri, ses ve sembolleriyle birbirinden ayırabiliyor mu?
- 2.Öğrenci, yazacağı sesleri doğru telaffuz etme becerisini kazanmış mı?
- 3.Öğrenci, harflerin seslerini bilme becerisine sahip mi?
- 4.Öğrenci, işittiği seslerin harf şekillerini yazma becerisini kazanmış mı?
- 5.Öğrenci, işitilen sesleri harf sembollerine çevirme becerisini kazanmış mı?³¹

Daha etkili bir Arapça öğrenimi için; sürekli öğrenme, pekiştirme, böl-parçala tekniğiyle çalışılmalıdır. Öğrencinin hazırbulunuşluk düzeyinin tespit edilmesi, uygulanacak programın netleşmesi açısından önemlidir. Zira öğrencinin Arapça öğrenirken; kelime ezberleyebilmesi, grameri uygulayabilmesi ve kelimeleri, sesleri doğru telaffuz edebilmesi gerekmektedir. Öğrencilere Arapça kitap okuma alışkanlığı kazandırılarak, onların Arapça kelimelere daha da aşina olmaları sağlanabilir.

Arapçayı öğrenmede etkili olan unsurlardan biri de “öğretici” faktörüdür. Arapçayı öğretecek öğretmenler özenle seçilmelidir.³² Öğretmen değişime açık olmalıdır, gerektiğinde kalıplaşmış düşüncelerden sıyrılıp önceki eğitim metotlarını

²⁹ Yıldız, “Arapça Konuşma Öğretiminde Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi”, s.169.

³⁰ Yıldız, “Arapça Konuşma Öğretiminde Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi”, s. 176.

³¹ Ahmet Vefa Temel, “Türkiye’de Arapça Öğretiminde Uygulana Metotlar, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Üzerinde Bir Değerlendirme”, AÜBÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi, 2015, c.3, sayı.5, s.171, 170.

³² Aydın, “Ali Tantâvî’nin Arapça Eğitimine Dair Görüşleri”, s.41,42.

birakabilmelidir. Aynı zamanda öğrenci ile iletişime açık, eğlenceli ve pozitif olmalıdır.³³ Arapçayı öğretirken öğretmenin öğrencilerin dikkatlerini çekebilmesi ve heyecanlarını diri tutması gerekmektedir. Bunun için de şu hususlara öğretmen tarafından dikkat edilmesi gerekmektedir; görsel sunum yaparak, düşünce üreten sorular sormak, vurgulama yapmak, mevcut uyarıcılardan yararlanarak³⁴ tekdüze etkinliklerden kaçınıp değişik çalışmalara yer vermek. Öğretici, öğrencilerin somut öğrenmelerine yardımcı olacak, öğrendiklerini de uygulamalarına imkân verecek öğrenciyi merkeze alacak yöntem ve teknikler kullanmalı,³⁵ neyi, nasıl öğretileceğini iyi bilmelidir. Derste daha çok öğrenciyi etkin kılmalıdır. Kendine güvenmeli, her daim sabırlı ve hoşgörülü olmalıdır. Dış görünüşüne özen göstermelidir. Güncel hayat ile dersi arasında bağ kurarak dilin fonksiyonelliğini öğrencilere aktarıp gösterebilmelidir. Öğrencilerin dilinden anlayabilmesi için pedagojik formasyon açısından yeterli olmalıdır.

Arapça öğretiminde kendisine büyük rol düşen öğretici, Arapçayı zor gören, adeta öğrenilmiş çaresizlik sendromu yaşayan öğrencilerde şu 4 noktaya dikkat etmelidir:

1. Öğrencinin olumlu yönlerini vurgulamak,
2. Olumsuz etkenleri ortadan kaldırmak,
3. Öğretim tekniği olarak; bilinenden bilinmeyene gitmek,
4. Öğrencilerin hâlihazırdaki bilgilerini ve becerilerini kullanarak üstesinden gelebileceği problemler oluşturmak ve çözümü noktasında yardımcı olmak.³⁶

Arapça öğretilirken hedef kitle çok önemlidir, ona göre ders araç gereçleri ve yöntem şekillenir. Nitekim öğrencinin Arapça 'da akıcı bir şekilde konuşması hedefleniyorsa işitsel- görsel temelli bir eğitim gerekir. Fakat amaç akademik amaçlı Arapça öğretmekse daha çok gramer, ezber ağırlıklı dil eğitimi gerekir.³⁷

³³ Okşar, "Arapça Öğrenimi ve Öğretimi Hakkında", s.140.

³⁴ Kamil Coştu, "Arapça Eğitiminde Öğrenmeyi Etkileyen Unsurlar", *Bartın Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2016, c.3, sayı.6, s.45.

³⁵ Temel, "Türkiye'de Arapça Öğretiminde Uygulana Metotlar, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Üzerinde Bir Değerlendirme", s.174.

³⁶ Coştu, "Arapça Eğitiminde Öğrenmeyi Etkileyen Unsurlar", s. 46,47.

³⁷ İsmail Güler, "Dil Öğretimi, Dil Bilgisi ve Arapça", *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2004, c.13, sayı. 2, s.180.

1.1.MÜFREDÂT, DERS MATERYALLERİ, DERS KİTAPLARI

1.1.1. Müfredât

Müfredat, dersleri temel alarak okul içinde ve dışındaki öğrenme deneyimlerini ele alır.³⁸ Öğretimin daha planlı olmasını amaçlayan eğitim, öğretim ve öğrenme etkinliklerine yer verir. Dil, iletişimi sağlayan sosyal bir olgu olduğu için dil öğretim programı olan müfredat da iletişimi sağlamak amacıyla sorulabilecek soruların cevabını kapsayacak bir yaklaşımla planlanmalıdır.

İyi planlanmış bir müfredatta aranan özellikler şu şekilde sıralanabilir; işlevsel ve esnek olmalıdır. Yani bir müfredatın temel yaklaşımında konuların ana hatlarıyla verildiği bir çerçevede öğretmenin, öğrenci ve okulun ihtiyaçlarına göre uygulama alanları oluşturmasına fırsat vermek olmalıdır.³⁹ Müfredatın konuları basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru olmalıdır. Müfredatta öncelik dinleme, konuşma becerilerine yönelik olmalıdır. Temel cümle kalıplarının öğrenciye verilmesi hedeflenmelidir. Öğretim materyalleri kolaydan zora doğru sıralanmalıdır. Öğretilecek dil olan Arapçanın kültürü de esas alınmalıdır.⁴⁰ Müfredat hazırlanırken müfredata hedef dilin kültürünün yansıtılabilmesi için Arap asıllı uzmanlardan yardım alınmalıdır. Arapça öğretiminde tüm dünya ile ortak bir paydada buluşulabilmesi için diğer ülkelerin de müfredatları incelenmelidir. Müfredat hazırlanırken her daim ideolojik değil pedagojik açıdan bakılması gerekmektedir.⁴¹

Müfredat eğitimde zorunlu bir ihtiyaç değildir, asgari düzeydeki ihtiyaçları karşılamak içindir. Aslolan öğretmenin performansına dayalı bir sistem kurmaktır. Öğretmenin kendini geliştirmiş olduğu konularda bilgi birikimini aktarabilmesi için ona fırsatlar sunulmalıdır. Bunun için de gerekirse öğretmenlerin dil sınavına tabi tutulup yeterliliklerinin ölçülmesi ve ona göre Arapça öğreticiliği yapacak kişilerin

³⁸ Özcan Murat, “Türkiye’de ve Dünyada Arapça Öğretimi için Müfredat Geliştirme Çalışmaları ve İlköğretim Arapça Dersi Müfredatı için Bazı Öneriler”, *International Journal of Science Culture and Sport*, Ankara, 2015,sayı.4, s. 82.

³⁹ Mehmet Zeki Aydın, “Eğitimde Program Geliştirme ve Arapça Dersi Öğretim Programı Üzerine”, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sivas, 1996, sayı.1, s.124, 125.

⁴⁰ Aydın, “Eğitimde Program Geliştirme ve Arapça Dersi Öğretim Programı Üzerine”, s.132, 133.

⁴¹ Hasan Yücel Başdemir, “Türk Eğitim Sisteminin Yapısal Sorunları ve Bir Öneri”, *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2012, sayı.67, s.40.

seçilmesi gerekir. Sıkı sıkıya bir müfredatçılık öğretmenlerin becerilerini göstermesine ve geliştirmesine engel olmaktadır.

Arapça dersi öğreticilerinin büyük bir çoğunluğu maalesef müfredata hâkim değildir. Müfredatın vizyonundan ve hedeflerinden habersizdir. Ayrıca öğreticilerin zihninde Arapçanın tıpkı diğer yabancı diller gibi bir yaklaşımla mı yoksa dînî meslekî bir ders yaklaşımıyla mı anlatılacağı hususu net değildir.⁴² Öğretmenlerin çoğu Arapçayı meslekî ders olarak görmekte fakat mevcut müfredata göre Arapçaya yabancı dil temelinde yaklaşılmaktadır. Bu da öğretim noktasında çelişki oluşturmaktadır. Arapça Müslümanlar için çok önemli bir dildir fakat şu da bir gerçektir ki Arapça bizler için anadilimizin dışında olan yabancı bir dildir. Dolayısıyla Arapçayı öğrenirken ilk başta Arapçanın yabancı dil olduğu gerçeğini kabul ederek bu yaklaşımla Arapça öğrenilmeye ve öğretilmeye çalışılmalıdır.⁴³ Arapça dersi öğreticileri, müfredatın tamamını okumalı, müfredatı kendilerine rehber edinerek müfredatın hedeflerini gerçekleştirebilmek için çabalamalıdır. İyi hazırlanmış bir müfredatın iyi bir şekilde uygulanabilmesi için öğreticilerin daha fazla hizmet içi eğitim alması gerekmektedir. Öğretmeler web sayfaları, forumlar ve Arapça kanalları gibi araç gereçlerle Arapça hususunda kendi gelişimlerine katkıda bulunmalıdır ki müfredat karşısında kendini yetersiz görmesin.⁴⁴

Her ne kadar Türkiye'deki müfredat öğrencilerin beklentilerini karşılayabilecek düzeyde değilse de hazırlanan müfredatların zamanla iyileşip öğrencinin ihtiyaçlarını karşılaması anlamında çaba gösterilmektedir. Tüm dünyada yabancı diller için hazırlanan Avrupa Ortak Başvuru metninin de esas alınmasıyla dünya ile örtüşen bir sistem kurulmaya başlanmıştır.

⁴² Osman Arpaçukuru, “Arapça Dersi Öğretim Programının Uygulanmasına Yönelik Bir Alan Araştırması (Tekirdağ İli/ Süleymanpaşa İlçesi Örneği)”, Tekirdağ İlahiyat Dergisi Tasavvur, Tekirdağ, 2018, c.4, sayı.1, s.168.

⁴³ Arpaçukuru, “Arapça Dersi Öğretim Programının Uygulanmasına Yönelik Bir Alan Araştırması”, s.186.

⁴⁴ Özcan, “Türkiye’de ve Dünyada Arapça Öğretimi için Müfredat Geliştirme Çalışmaları ve İlköğretim Arapça Dersi Müfredatı için Bazı Öneriler”,2015, s. 92.

Türkiye’de Arapça öğrenimine dair birçok müfredat hazırlanmıştır.⁴⁵ 1950 yılında hazırlanan Arapça müfredatı, açılan imam hatip okulları içindir. Bu müfredat iki kısımdan oluşuyordu; metin ve gramer. Özel olarak hazırlanan bir kitapta dini metinler bir araya getirilmişti. Gramer konularını işlemek için bu metinler üzerinden gidiliyordu.1973 yılında Arapça dersi için hazırlanan müfredat tamamen gramere dayanıyordu. Kitaptaki başlıkların dilbilgisi konularına göre tasnif edilmesi esas alınmıştı. 1984 yılında hazırlanan müfredatta, kitapların nasıl olması gerektiği konu alınmış, her sınıf düzeyinde kaç kelimenin öğretilmesinin hedeflendiği belirtilmiştir. 1998 yılında İmam Hatip liselerine hazırlık sınıfı getirilmiştir. Bundan dolayı bu hazırlanan müfredat daha kapsamlı bir şekildedir. Dersin amacı, derste hangi temel becerilerin öğretileceği, üniteler, dil bilgisi konuları ve etkinlikler müfredatta detaylıca yer almıştır. 2006 yılında İmam Hatip liselerinden hazırlık kısmı kaldırılmıştır. Bu nedenle yeni bir müfredat hazırlanmıştır. Bu hazırlanan müfredatta Arapçanın Türkler için bir meslek dersi değil diğer yabancı diller gibi bir yabancı dil olarak ifade edilmesi Arapça müfredatına dair çok büyük bir gelişmedir. 2011 yılında 9 - 12. Sınıflarda meslekî Arapça dersinin getirilmesiyle yeni bir müfredat hazırlanılması ihtiyacı doğmuştur. Bu müfredat hazırlanırken kullanılan standartlarda Avrupa Ortak Başvuru metni esas alınmıştır. Yine 2011 yılında ilköğretimde İngilizcenin yanı sıra farklı yabancı dillerin de öğretilmesi kararı verilince Arapça öğretimine farklı bir yaklaşım da getirilmiştir. Arapça dersi için müfredat Avrupa Ortak Başvuru metni yardımıyla hazırlanmıştır. Hazırlanan müfredattan 8. Sınıfa gelmiş bir öğrencinin Arapça seviyesi A2 olarak hedeflenmiştir. 4 ve 5. Sınıflarda 3; 6,7 ve 8. Sınıflarda ise 4 saat Arapça dersi hedeflenmiştir. 2012 yılında hazırlanan 9-12. Sınıflar için Arapça müfredatında özellikle öğrencinin bilişsel, duygusal ve psikomotor durumları göz önünde bulundurulmuş, öğrencilerin iletişim becerilerini ön plana çıkarabilecekleri, dört temel dil becerilerini geliştirebilecekleri, kendilerini Arapça rahat bir şekilde ifade edebilecekleri bir müfredat hedeflenmiştir.⁴⁶

⁴⁵ Özcan, “Türkiye’de ve Dünyada Arapça Öğretimi için Müfredat Geliştirme Çalışmaları ve İlköğretim Arapça Dersi Müfredatı için Bazı Öneriler”,2015, s. 83.

⁴⁶ Özcan, “Türkiye’de ve Dünyada Arapça Öğretimi için Müfredat Geliştirme Çalışmaları ve İlköğretim Arapça Dersi Müfredatı için Bazı Öneriler”,2015, s. 89- 91.

Din Öğretimini Genel Müdürlüğünün İlköğretim Arapça Dersi Öğretim Programına yani müfredatına dair en son 2016 yılındaki vizyonu, “Arapça öğrenmeye istekli, Arapça bilgi düzeyini geliştirmeye gayretli, Arapça öğrenirken başkalarıyla işbirliği yapabilen ve günlük yaşantısında Arapçayı hata yapma korkusunu yenerek kullanabilen bireyler yetiştirmektir.” şeklinde ifade edilir.

Arapça İlköğretim müfredatı 2. Sınıftan 8. Sınıfa kadar olan sınıfları kapsamaktadır. Arapça dersi ilkokul ve ortaokullarda seçmeli, İmam Hatip Ortaokullarında ise zorunlu olarak okutulmaktadır. Bu bakımdan İlköğretim Arapça Dersi Öğretim Programı bir bütün olarak değerlendirilmiştir. Arapça dersi için hazırlanan güncel müfredatta; dilin kuralları yerine onun kullanımını öncelikli gören iletişimsel yaklaşım esas alınmıştır. Müfredatın içeriğinin ve kazanımlarının; yakından uzağa, basitten karmaşığa, somuttan soyuta, sarmal (öğrenilenlerin tekrarına ve yeni bilgilerin aşamalı olarak öğrenilenlere ilave edilmesi şeklindeki yaklaşım) ve öğrenci merkezli olduğu görülür. Müfredatın bu şekilde hazırlanmasıyla dinleme-anlama, konuşma, okuma-anlama ve yazma becerilerine odaklanılmıştır. Arapça öğretiminin süreç içerisinde aşama aşama verilmesi hedeflenmektedir.

Müfredat planlanırken benimsenen yaklaşım ve ilkelerin hedefleri şu şekilde ifade edilebilir; iletişimsel yaklaşımın temel alınması ile dilin asıl işlevi olan yazılı ve sözlü iletişimin sağlanması hedeflenmektedir. Dolayısıyla dilin kurallarından çok, bir iletişim aracı olarak kullanılması esastır. Öğrenciler, ezberden ziyade öğrendiklerini anlamaya ve kavramaya, kavradıklarını ise uygulamaya yönlendirilirler. Sarmal yapının benimsenmesi ile daha önce öğrenilen bilgiler daha sonra öğrenilen bilgiler içinde tekrar edildiği için öğrencinin öğrendiği bilgileri daha iyi pekiştirmesi sağlanmış olur. Müfredatın sarmal yapıda olması ile Arapça öğretiminde konular basitten karmaşığa, kolaydan zora, somuttan soyuta, yakından uzağa, genişleyerek ve derinleşerek bu şekilde ilerlemektedir. Dinleme-anlama, konuşma, okuma-anlama ve yazma becerilerine odaklanarak hazırlanan müfredat ile ise öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri dinleme-anlama, konuşma, okuma-anlama ve yazma becerilerini kazanmaları amaçlanmıştır. Öğrencilerin bu becerileri etkin bir şekilde kullanarak kendilerini bilişsel, duyuşsal ve psikomotor yönden geliştirmeleri; etkili iletişim kurmaları, yabancı dil öğrenimine karşı olumlu tavır kazanmaları, gelecekte okuma-

yazma alışkanlığı edinmeleri hedeflenmektedir. Öğrenci merkezilik benimsenerek de öğrencinin dil öğreniminde aktif rol alması hedeflenmiştir.

Sonuç olarak İlköğretim Arapça dersi için hazırlanan güncel müfredatta şu hususlar esas alınmıştır; öğrencilerin Arapça öğrenmeye istekli olmaları, Arapça öğrenimde öğrencilerin dinleme-anlama, konuşma, okuma-anlama ve yazma dil becerilerini geliştirmeleri, seviyelerine uygun (hareketli/hareketsiz) görsel, işitsel ve yazılı kaynakları takip etmeleri, iletişim becerilerinin gelişimleri, zihinsel ve psikomotor gelişimlerini sağlamaları.⁴⁷

⁴⁷Daha Geniş Bilgi için bkz. (Çevrimiçi)
http://dogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_08/17174258_Arapca_2-8.siniflar_2016.pdf ,
01.06.2021

1.1.2. Ders Materyalleri

Öğretim materyalleri, öğrenme ve öğretme esansındaki soyut kavramları somutlaştıran araçlardır. Materyaller görsel, işitsel ve yazılı olmak üzere 3 kısma ayrılır. Materyal; öğrencinin farklı duyu organlarına hitap ederek öğrenmeyi daha kalıcı bir hale getirmektedir. Dolayısıyla Materyal öğrencinin güdülenmesini etkileyen bir unsurdur. Özellikle dersteki monotonluktan kurtulmak, öğrenciler açısından dili daha zevkli bir hale getirmek, öğrencinin motivasyonunu arttırmak için materyal kullanımı çok önemlidir.⁴⁸ Arapça öğretilirken materyal kullanılmasındaki amaç gerek öğreticiden gerekse öğrenciden kaynaklanan eksiklikleri gidererek daha verimli bir öğrenim süreci geçirmektir. Oluşturulan materyal sayesinde öğrenci dil seviyesini yükseltecek ve dil becerilerini geliştirecektir. Böylelikle edinilen bilgi daha uzun süre kalıcı olacaktır.

Genelde tüm materyallerde özelde ise Arapça öğretiminde kullanılacak materyallerde bulunması gereken özellikler şu şekilde sıralanabilir; materyalin dili sade, kolay, kapalıktan uzak olmalıdır, öğrencilerin kavrama düzeyine uygun olmalıdır, kelimeler basitten zora doğru sıralanmalıdır, öğrencinin günlük hayatta sıkça kullandığı kavramlardan oluşmalıdır, soyut manaları içeren kavramlar yerine somutları anlatan kelimelerin kullanılması da ayrıca önem arz etmektedir. Algısal ayırt edilebilirlik, anlamsal çağrışım ve kavramsal gruplandırmayı içermesi de materyallerde bulunması gereken bazı özelliklerdendir.⁴⁹

Materyal oluştururken tasarım aşamasında dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır.

1. Oluşturulan materyallerde kullanılan metinler özgün olmalıdır.
2. Eğitime öğrenciyi de katarak verimli bir öğrenim için öğrenciye sunulacak materyallerde görsel araç gereçler kullanılmalıdır. Projeksiyon, tablo,

⁴⁸ Murat Özcan, “Yabancı Dil Olarak Arapça Konuşma Becerisi Öğretiminde İletişimsel Yaklaşım Dayalı Etkinliklerin Kullanımı”, 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi, Bahar 2015, c.4, sayı. 10, s.163.

⁴⁹ Coştu, “Arapça Eğitiminde Öğrenmeyi Etkileyen Unsurlar”, s.48.

resimler, semboller öğrencilerin kodlama ve çağrışım yetilerini geliştirecek birtakım görsel araç gereçlerdendir.

3. Özellikle en sık kullanılan materyal olan ders kitaplarında Arapça öğrenmeye yeni başlamış kişiler için oluşturulacak özel metinlere bilinmemesi, muhtemel kelimeler için sözcük listeleri ve tüm metinlere ait kelime listelerinin oluşturulması faydalı olacaktır.⁵⁰
4. Materyalin çekici hale getirilebilmesi için özellikle başlangıç seviyesindeki kişiler için materyallerin büyük, okunaklı olması önemlidir. Satır aralarındaki boşluklara ve cümle uzunluklarına dikkat edilmelidir. Ayrıca baskı kalitesi, kâğıdın hamur çeşidi gibi unsurlar da ihmal edilmemelidir.⁵¹
5. Tasarlanan materyalin niceliğinden çok niteliği önemlidir. Zira niteliksiz bir materyal ile Arapça öğrenmeye çalışan ve bunun sonucunda başarısız olan öğrenci Arapçanın öğrenilemeyecek bir dil olduğu düşüncesine kapılabilir.⁵²

Daha kalıcı ve sağlıklı bir Arapça öğrenimi için şu materyaller kullanılabilir; basılı materyaller olarak isimlendirilen kitapların; bilgiyi tekrar etme imkânı vermesi, öğrencilerin kendilerini bireysel olarak da geliştirebilmelerine fırsat vermesi Arapça öğrenimine çok büyük katkı sağlamaktadır.⁵³ Bu nedenle ders kitapları ve diğer kaynak kitaplar Arapça öğrenimi için vazgeçilmez materyallerdendir. Teknolojinin çok ilerlemiş olması dijital ortamda da materyal üretilmesini zorunlu hale getirmektedir. Bu bağlamda internet siteleri, akıllı cep telefonu uygulamaları da materyal olarak kullanılabilir.⁵⁴ Yazı tahtası, tepegöz, bilgisayar,⁵⁵ eğitici videolar, karikatürler, afişler, illüstrasyonlar, resimler- fotoğraflar, şimşek kartlar, grafikler ve tablolar,⁵⁶ oyunlar, tekerlemeler, masallar, çizgi filmler, karikatürler kullanılabilir. Ayrıca

⁵⁰ Ramazan Kılıç, “Pedagojik Açidan Arapça Okuma Dil Becerisinde Materyal Tasarımı”, *Artuklu Akademi Dergisi*, 2019, c.6, sayı.1, s. 39, 40.

⁵¹ Kılıç, “Pedagojik Açidan Arapça Okuma Dil Becerisinde Materyal Tasarımı”, s. 51.

⁵² Kılıç, “Pedagojik Açidan Arapça Okuma Dil Becerisinde Materyal Tasarımı”, s. 56.

⁵³ Kılıç, “Pedagojik Açidan Arapça Okuma Dil Becerisinde Materyal Tasarımı”, s. 38.

⁵⁴ Müezzini, “Anadili Arapça Olmayanlara Arapça Öğretiminde Başarılı Yöntem ve Stratejiler”, s.97.

⁵⁵ Mustafa Kelebek, “Öğretim Yöntemleri ve Arapça Öğretim Teknikleri Üzerine Prof. Dr. Mahmud Kamil en-Nâka ile Bir Söyleşi”, s.2.

⁵⁶ Kayapınar, “Temel Arapça Öğretimindeki Zorlukları Çözmede Bir Öneri Olarak Beş Kalıp Modeli”, s.34.

yabancı dil kanallarını ve televizyon programlarını kullanmak daha kalıcı bir öğrenmeyi beraberinde getirecektir.⁵⁷

Dil öğretiminde kullanılacak nitelikli edebi metinler de çok önemli bir materyaldir. Zira metinler, öğrencinin sadece okuma değil yazma, konuşma ve dinleme gibi becerilerine de katkı sağlar. Ayrıca öğrenciler edebi metinler sayesinde o dilin kültürünü de öğrenirler. Şiir, drama, roman, kısa hikâye gibi edebî türler niteliği artırılarak kullanılırsa Arapça öğrenimindeki verimliliği arttıracaktır.

Materyal olarak kullanılacak edebi metinlerde şunlara dikkat edilmelidir:

1. Metinler, öğrenciyi sıkacak uzunlukta olmamalıdır.
2. Metinlerde öğrencinin ilgisini çekebilecek bir konu işlenmelidir.
3. Metin, hedef dilin kültürel öğelerini içermelidir.
4. Öğrenciye o edebi tür ile ilgili 4 dil becerisini kullanabileceği alıştırmalara yer verilmesi gerekir.⁵⁸

Arapça öğretirken kullanılacak olan oyun ve şarkı materyalleri öğrenilecek konunun öğrenci zihninde daha kalıcı olmasını sağlamaktadır.

Şarkı materyalinde bulunması gereken özellikler şu şekilde sıralanabilir; şarkıyı oluşturan kelimeler fasih kelimelerden seçilmelidir, açık anlaşılır kelimelere yer verilmelidir, şarkı, öğrencinin seviyesine uygun olmalıdır, seçilen şarkının belirli bir hedefe yönelik olması gerekmektedir, şarkı sözleri öğrencilerin günlük hayatta sıkça kullanacakları kelimeleri içermelidir, şarkı ders kitabındaki konularla uyumlu olmalıdır. Böylelikle öğrenci şarkıyı söyleyip yazabilecek, yeni kelimelerin anlamlarını öğrenecektir.⁵⁹

Bu bağlamda özellikle terkipler konusunda yaşanan öğrenme zorluklarına çözüm olarak Mustafa Kayapınar hocanın geliştirdiği “Beş Kalıp modeli” isimli görsel materyal örnek bir materyal olarak burada zikredilebilir. Bu materyalde 5 farklı terkip aynı kelimeler üzerinden uygulanır. Aynı iki kelime ile oluşturulan 5 farklı terkip

⁵⁷ Şeyma Özcan, “Müzik Dinlemenin Arapça Öğretiminde Kullanılmasının Öğrencinin Akademik Başarısına Etkisi”, *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Ankara, 2020, c.6, sayı.3, s.264.

⁵⁸ Abdulmuttalib Işidan, “Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretiminde Kısa Öykünün Yeri”, *International Journal of Contemporary Educational Studies*, 2016, c.2, sayı.1, s.166-168.

⁵⁹ Emine Yavuz, İbrahim Ethem Polat, “Arapça Öğretiminde Müzikal Ritmik Zekâ Türüne Yönelik Etkinliklerin Kullanılması”, *Eskiye Dergisi*, 2019, sayı.39, s.233.

tablosunda, terkiplerin Türkçe anlamları ve Türkçe dilbilgisi isimleri de verilir. Bu materyalin amacı öğrencilere karışık gibi gelen terkipleri onların basit bir yöntemle ayıt etmelerini sağlayıp uygulamalarla daha iyi öğrenmelerini sağlamaktır. Hazırlanan beş kalıp tablosu ile Arapçada en sık kullanılan 5 terkipleri bir arada resim bütünlüğü içerisinde sunmak, günümüz görsel algıları çok güçlü olan yeni nesil öğrencilerine hitap edecektir.⁶⁰ Örnek olarak şu tablo incelenebilir:

Beş Kalıp الأقسام الخمسة

	Arapça Terkip	Türkçe Anlamı	Yapı İsmi
1. Kalıp (Terkip)	الصِّرَاطُ الْمُسْتَقِيمُ	Yol dosdoğrudur.	İsim cümlesi
2. Kalıp (Terkip)	الصِّرَاطُ الْمُسْتَقِيمُ	dosdoğru yol	Belirli sıfat tamlaması
3. Kalıp (Terkip)	صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ	dosdoğru bir yol	Belirsiz sıfat tamlaması
4. Kalıp (Terkip)	صِرَاطُ الْمُسْتَقِيمِ	dosdoğrunun yolu	Belirtili isim tamlaması
5. Kalıp (Terkip)	صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ	bir dosdoğrunun yolu	Belirtisiz isim tamlaması

Verimli ve kalıcı Arapça öğrenimi için hazırlanan materyalin daha işlevsel olması muhakkak ki Arapça öğretiminde kullanılacak yöntem ve tekniklerle doğrudan bağlantılıdır. Zira yöntem; materyal hazırlanırken ve derse hazırlık yapılırken ki sürecini kapsar, yöntem ise tüm bu hazırlıkların öğretim esnasındaki uygulamasını bize gösterir.

Mustafa Kelebek'in Mahmud Kâmil en-Nâka ile gerçekleştirdiği söyleşisinde en-Nâka'ya göre öğretim yöntemi; insanın yetiştirilmesi için hazırlanmış eğitim planındaki öğretmenlerin, öğrencilerinin öğrendiklerini yaşama aktarıp onları yaşayış biçimi haline getirsinler diye yaptıkları etkinliklerin tamamına denir.⁶¹ Öğrencinin dil geliştirme becerisini ortaya çıkaracak yöntemlerin ve tekniklerin kullanılması gerekir. Öğrencilerin okuduklarını anlama becerilerini yükseltebilmek için küçük grup çalışması uygulanabilir. Okuma öncesinde okuma esnasında ve okuma sonrasında

⁶⁰ Kayapınar, "Temel Arapça Öğretimindeki Zorlukları Çözmede Bir Öneri", s.17,18.

⁶¹ Kelebek, "Öğretim Yöntemleri ve Arapça Öğretim Teknikleri Üzerine", s.2.

uygulanacak tekniklerle genel hatlarıyla metnin vermek istediği mesaj ortaya çıkarılabilir.⁶²

Mahmud Kâmil en-Nâka'ya göre öğrenciye Arapçayı öğretirken tıpkı küçük bir çocuğa anadilini öğretiyormuşçasına bir yaklaşım uygulanmalı, önce dinleme ile işe başlamalıdır. Çünkü çocuk da sesleri duya duya aşinalık kazanır, alıcı belleğe yerleştirir, daha sonra konuşmaya başlar. Yani dinleme önceliğinin sonuç kısmında konuşma gelir. Öyleyse Arapça öğretirken dört temel beceri öğrenciye kazandırılırken şu sıra takip edilir; dinleme, okuma, yazma ve konuşma. en-Nâka' ya göre Arapça öğretiminde en etkili yöntem düze varım yöntemidir. Yani Arapçayı Arapça olarak öğretmektir.⁶³

Ders anlatımında yöntem ve teknikler seçilirken yöntemin konuya uygun olup olmadığına bakılmalıdır. Öğrencilerin seviyesi göz önünde bulundurulmalıdır. Yöntem ve tekniklerin uygulanacağı mekânın özellikleri dikkate alınmalıdır. Eğitim ve öğretim çeşitliliğini sağlayacak yöntem ve teknikler seçilmelidir. Öğrencinin ilgisini çekecek derse katılımını sağlayacak yöntem ve teknikler seçilmelidir. Ayrıca öğrencinin kelime dağarcığını geliştirecek yöntem ve teknikler seçilerek onların konuşma pratiklerine katkı sağlanabilir.⁶⁴

Arapça öğretiminde yaygın olarak kullanılan yöntemler şunlardır; dil bilgisi – çeviri yöntemi, düze varım yöntemi, direkt yöntem, işitsel- dilsel- bilişsel yöntem, seçmeli yöntem ve iletişimsel yöntem.⁶⁵

Arapça öğretirken kullanılan öğretim tekniklerinin amacı; öğrencinin konuyu daha iyi kavramasını ve bu bilgilerin hayata daha kolay geçirilmesini sağlamaktır. Öğretim teknikleri bireysel de olabilir grupla da olabilir. Özellikle derste öğrenciyi ön plana çıkaracak öğrenci merkezli anlayışla kullanılan teknikler şu şekilde sıralanabilir; soru yanıt, ders sunumu, eğitsel oyunlar, tartışma, örnek olay, gösterip yaptırma, problem

⁶² İbrahim Şaban, Zeynep Ertürk, “Karşılaştırmalı Arapça Öğretim Teknikleri: Gazi Üniversitesi İle Londra Üniversitesi Örneği”, *Nüsha Dergisi*, 2018, sayı.46, s. 84.

⁶³ Kelebek, “Öğretim Yöntemleri ve Arapça Öğretim Teknikleri Üzerine”, s.6,7.

⁶⁴ Yavuz, “Arapça Öğretiminde Müzikal Ritmik Zekâ”, s. 229-232.

⁶⁵ Yıldız, “Arapça Konuşma Öğretiminde Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi”, s. 2.

özme,⁶⁶ canlandırma, dramatizasyon, bilinç koridoru,⁶⁷ küme çalışması, gösteri, oyunlaştırma, gözlem ve inceleme, temsil ve benzetim, iletişim ve gramer oyunları.⁶⁸

⁶⁶ Şaban, “Karşılaştırmalı Arapça Öğretim Teknikleri”, s.82, 83.

⁶⁷ Yıldız, “Arapça Konuşma Öğretiminde Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi”, s. 176.

⁶⁸ Coştu, “Arapça Eğitiminde Öğrenmeyi Etkileyen Unsurlar”, s. 50.

1.1.3. Ders Kitapları

Dil öğretiminde ders kitapları çok önemli bir materyaldir. Kitaplar her seviyeye uygun, müfredata göre uyumlu bir şekilde hazırlandığında dil öğretimine çok büyük katkıları vardır. Arapça öğretiminde kullanılan ders materyallerinden ders kitabı, öğretimde merkezdir. Diğer materyaller ders kitabındaki konuların daha iyi öğrenilebilmesi için destek olarak kullanılır. Ders kitabı sayesinde müfredat konuları daha belirginleşir ve somut bir hale gelir, müfredatta verilmek istenen içerik verilir. Günümüzde teknoloji ve ders materyalleri ne kadar ilerlerse ve çeşitlilik gösterse de bilgileri düzenleyip sunması, öğrencinin kendi kendisine öğrenmesini kolaylaştırması açısından ders kitapları Arapça öğrenimi için vazgeçilmez bir materyaldir.

Öğretmenin ders kitaplarına göre birebir anlatması beklenemez. Ders kitaplarında öğretmenin kendisini geliştirebileceği alanlar açıp öğretmenin bilgi ve becerilerini aktarabileceği fırsatlar verilmelidir. Nitekim öğretmenler dersi yetiştirebilme endişesiyle kitabı öğrenciye modamod aktarma telaşına girdirilmemelidir. Yapılan araştırmalara göre Türkiye’deki Arapça öğretimi ile ilgili başarısızlık sebeplerinin % 82 sini kitap, metot ve öğrenci temelli eksiklikler oluşturmaktadır.⁶⁹

Genel olarak ders kitapları iki kısma ayrılır. Geleneksel anlayışla yazılmış ders kitaplarında amaç kitapta sunulan metni ve grameri öğrenciye öğretmektir. İletişimsel yaklaşımla yazılmış ders kitaplarında amaç ise öğrenciye sunulan metnin içerisinde grameri öğretmek ve grameri daha çok dilin iletişimde kullanılmasını sağlamaktır. Günümüzde genelde iletişimsel yaklaşımı benimsemiş Arapça ders kitapları vardır.

Arapça öğreniminde çok önemli bir yer teşkil eden kitaplarda bulunması gereken özellikler şunlardır; gramer bilgileri iletişimde kullanılacak bir üslupla yazılmış olmalıdır, gramer konuları farklı uygulamalar içinde aşamalı olarak verilmelidir, gramer bilgileri için bol bol örnekler içermelidir, kitap, öğrencinin kelime dağarcığını

⁶⁹ Ahmet Bostancı, “İlahiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları ve Diğer Araç-Gereçlerin Tespit ve Analizi”, Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 2005, sayı.15, s.2.

geliştirecek nitelikte olmalıdır, temel bilgiler verilmeli çok ayrıntı içermemelidir,⁷⁰ öğrencinin dikkatini çekecek ve derse motivasyonunu sağlayacak nitelikte olmalıdır, ihtiyaca yönelik aşamalı olarak konuların sıralandığı bir kitap olmalıdır, öğrencilerin seviyelerine özel hazırlanmalıdır. Ders kitabında dersin öğreticisine esneklik tanınmalıdır. Kitap Arap kültürünü yansıtmalıdır. Konuyu pekiştirmek için farklı türde alıştırmalar olmalıdır. Kitapta fasih Arapçanın kullanılmış olması gerekir. Konular kolaydan zora doğru sıralanmış olmalıdır. Kaliteli görsellerle desteklenmelidir. Kitabın; video, ses kayıtları gibi destekleyici materyalleri olmalıdır. Kitapta kullanılacak kelimeler seçilirken basitten zora doğru seçilmeli, günlük hayatta en çok kullanılan kelimelerden başlamalı, kelimeler sade, kolay olmalı, seçilen kelimeler öğrenci seviyesine uygun olmalıdır.

Ders kitaplarında verilecek fikir ve konularda; seçilen konular öğrencilerin anlayabileceği seviyede olmalı, öğrencinin hedef dil ile ilgili ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikteki konular olmalı, kitapta verilecek konu ve fikirler öğrenci tarafından anlaşılabilir açıklıkta, basitlikte ve şeffaflıkta olmalıdır.

Ders kitaplarında konuları işlerken; konuyu destekleyecek görsellere yer verilmelidir. Konuyu destekleyici açıklayıcı olarak çeşitli örneklere yer verilmelidir. Öğrencinin konuyu ne kadar öğrendiğini 4 dil becerisine göre test edebilecek çeşitli alıştırmalara yer verilmelidir. Tüm bunların yanı sıra kitabın kâğıt, hamur ve baskı kalitesi de önemlidir. Sayfalar ve kitabın kapağı öğrencinin dikkatini çekebilecek bir yapıda olmalıdır.

Günümüzde hazırlanan kitaplar ihtiyaçları karşılayacak seviyede olmakla birlikte kitaplar güncellenirken ders kitaplarından daha fazla verim alınabilmesi için şu hususlara dikkat edilmesi isabetli olacaktır; kitaplarda konu ile ilgili alıştırmalar artırılarak öğrencinin konuyu 4 dil becerisine göre öğrenmesi sağlanmalıdır. Kitaplarda sözlük bölümleri her metnin ardından verilmelidir. Alıştırmalar daha çok öğrencinin dikkatini çekecek şekilde bulmacalar oyunlar ile desteklenmelidir. İmam hatip ortaokulu ders kitaplarında gramer çok fazla vardır. Ders kitapları gramer ağırlıklı olmamalıdır. İlk öğrenme aşamasında kitaplarda günlük konuşmalara ve

⁷⁰Doğan, “Arapça Öğrenmeyi Öğrenmek”, s. 116.

dinleme ağırlıklı alıştırmalara yer verilmelidir. Dolayısıyla öğrenciler ders kitaplarında daha çok öğrendiklerini tekrar edebilecekleri, öğrendikleri cümle kalıplarına benzer bazı cümleleri tekrar tekrar kurabilmeleri için onlara fırsat verilecek alıştırmalar olmalıdır. Özellikle Arapça öğrenmeye yeni başlayanlar için Arapça günlük konuşmalara daha fazla yer verilmelidir. Böylelikle öğrenci Arapça öğrenmekten zevk alsın. Arapçanın iletişimsel yaklaşımla ele alındığı kitaplarda gramer bilgileri doğrudan verilmeyip metnin içinden gramer bilgileri verilip bizzat dil ile öğrencinin karşılaşması hedeflenmektedir. Fakat bu sefer de öğrenci dil bilgisi konularından eksik kalmaktadır. Dil bilgisi konuları için özellikle yeni öğrenme aşamasındaki öğrenciler için münferit başlıklar halinde verilebilir.

Öğretici, Arapça dersi için verilen sürede hem metni hem de grameri anlatma noktasında sıkıntı çekmektedir. Zira müfredata sığdırılan hem metin hem de gramer konuları bilfiil ders işlenişi sırasında mevcut ders saatiyle denk düşmemekte, konuların yetiştirilmesi hususunda zorluk çekilmektedir.

Ders kitaplarında özellikle başlangıç seviyesindeki öğrenciler için hareketin bulunmaması büyük bir eksikliktir. Kitaplarda tedrici olarak hareket eklenmesi öğrencilerin Arapçayı anlamaları ve sevmeleri hususunda daha yararlı olacaktır.⁷¹

Arapça ders kitaplarındaki metinler de çok önemlidir. Ders kitabında seçilen metinlerin konuları öğretilecek konu ile uygun olmalıdır. Başlangıç seviyeleri için diyalog, mektup, atasözü gibi metinlere yer verilmelidir. Fakat ilerleyen düzeylerde Kuran, Hadis gibi metinlere de yer verilmelidir ki dilin öğreniliş amaçlarından uzaklaşılmasın.⁷²

Ders kitabı tüm bu mükemmellikte hazırlansa da ders kitabının amacına ulaşabilmesi için bunu sunacak olan öğretmenin yeterli donanıma sahip olması gerekmektedir.

⁷¹ Kılıç, “Pedagojik Açıdan Arapça Okuma Dil Becerisinde Materyal Tasarımı”, s.47.

⁷² Civelek, “Türkiye’de Arapça Öğretimine Dair Bazı Teklifler”, s. 262-270.

1.2. FİZİKSEL VE TEKNOLOJİK KOŞULLAR, VELİ-ÖĞRENCİ-ÖĞRETMEN İŞBİRLİĞİ

1.2.1. Fiziksel ve Teknolojik Koşullar

Öğrencinin Arapça öğrenmesi için ona sunulan hem fiziksel hem de teknolojik imkânlar çok önemlidir. Zira gelişen teknolojiye Arapça öğreniminde bu imkânlardan faydalanmamak ya da faydalanma imkânından yoksun olmak öğrencinin öğrenimine olumsuz etki edecektir. Bir öğrencinin öğreniminde her ne kadar zekâ ve genetik faktörler etkili olsa da ona sunulan fiziksel ve teknolojik imkânlar da onun eğitim hayatına yön verecektir.⁷³

Fiziksel koşulların içerisine; sınıfın düzeni, sınıftaki öğrenci sayısı, sınıfın ısı, sıcaklık, ışık, hava akışı gibi unsurlar açısından da kaliteli olması gibi etmenler sayılmaktadır.⁷⁴

Artık günümüzde etkili bir Arapça öğrenimi ve öğretimi isteniyorsa teknolojik imkânlardan da istifade etmek bir gereklilik haline gelmiştir. Öğrenciler günlük hayatlarında teknolojiden olabildiğince faydalanmaktadır. Arapçayı da zamanlarının büyük bir kısmını geçirdikleri teknoloji üzerinden öğrenmek, onlara daha da motive bir ortam sunacaktır.⁷⁵ Teknoloji çağında bilgi alımı ve aktarımı hususunda teknik imkânlardan ve fırsatlardan istifade etmek artık kaçınılmaz bir gerçekliktir. İletişimin daha da aktif olduğu bu platformlarda öğrencinin hem Arapça öğrenmek istediği akranlarıyla hem de farklı öğretmenlerle daha güçlü iletişim imkânı vardır. Bilişim teknolojilerinin bir diğer katkısı da öğrenciler, bireysel farklılıklarına en uygun olan uygulama aracılığıyla Arapça öğrenebilmektedir.⁷⁶

Günümüzde iletişim modellerinin çok fazla artmış olması, etkileşim içeren birçok uygulamanın üretilmesine imkân sağlamaktadır. Teknoloji etkisini toplum üzerinde

⁷³ Selda Şensoy, Ayşe Sağsöz, “Öğrenci Başarısının Sınıfların Fiziksel Koşulları ile İlişkisi”, *Ahiyran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2015, c.16, sayı.3, s. 88.

⁷⁴ Şensoy, “Öğrenci Başarısının Sınıfların Fiziksel Koşulları ile İlişkisi”, s. 97.

⁷⁵ Fatma Güleğül Birinci, “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Bilişim Teknolojileri Üzerine Bir İnceleme”, *Sakarya University Journal of Education*, 2020, c.10, sayı.2, s. 351.

⁷⁶ Birinci, “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Bilişim Teknolojileri”, s. 368.

fazla hissettiren bir sistem haline gelmiştir. Bilgiyi edinme yolları artmış, aynı zamanda bilgiye ulaşma hızı da artmıştır. Arapça öğrenimi ve öğretimi için de sesli ve görüntülü medya tasarımları kaliteli hale geldikçe eğitimdeki öğrenim hızı da artacaktır. Bilişim teknolojilerinden Arapça eğitiminde ideal bir düzeye gelmek için tasarlanan içeriklerin dil becerisine hitap edecek şekilde olmalıdır. Bu süreçte metodik olarak ilerleme, istenilen hedefe ulaşmada yardımcı olacaktır. Arapça öğretiminde iletişim modellerinden yararlanırken yeniliklere açık olmalı, imkân dâhilinde kaliteli içerik üretilmelidir. Öğrencilerin beklentilerini ve seviyelerini de hesaba katarak yeniliklerden faydalanılmalıdır. Bu tarz bir eğitimle ilerlenen sistemde öğrenilen her bilgi üzerinde aşamalı olarak yeni bilgiler eklenerek öğrencinin daha dikkatini çeken bilgiler üretilmelidir.⁷⁷

Bilişim teknolojilerinin Arapça öğrenimine katkıları şu şekilde sıralanabilir:

1. Öğrenci kendi bireysel farklılığına uygun metodla Arapçayı öğrenme fırsatı yakalar. Yani öğrenimi kişiselleştirir.
2. Öğrencinin, Arapça eğitimi için istediği öğreticiyi ve öğrenme ortamını seçme hakkı olur.
3. Klasik eğitim metoduyla öğrenciye sunulan eğitim öğrenci için bazen sıkıcı ve yetersiz gelebilmektedir. Klasik eğitim metodunun birçok eksiği bilişim teknolojileri ile giderilebilir.
4. Her daim örgün eğitimle Arapça öğrenemeyenlere uzaktan eğitim imkânı verir.
5. Materyal temini hususunda öğrenciler arasındaki farkı kaldırarak herkese aynı maddi olanakları sunar.
6. Kaynak temin edilmesi hususunda geniş bir yelpaze sunar.
7. Öğretici bilişim teknolojileri sayesinde değişik farklı yöntemleri kullanma fırsatı yakalar.
8. Eğitim ile ilgili yapılan projelerde de projenin yürütülme aşamasında bilişim teknolojilerinden istifade edilmektedir.

⁷⁷ Hasan Akreş, “Uzaktan Eğitim Alanında Ana Dili Arapça Olmayanlara Arapça Öğretiminde Sosyal Medya Faktörü”, *International Journal of Kurdish Studies*, 2019, c. 5, sayı.1, s. 317,318.

9. Eğitim sürecinde öğrencinin karşılaşma fırsatı bulamadığı kişilerle eğitim konusunda öğrenim becerilerinin artırılması, karşılıklı veri aktarımı gibi birçok fırsattan istifade edebilmektedir.
10. Bilgiler artık kamusallaşmakta herkes istifade edebilmektedir.
11. Eğitim öğretim sürecinde etkileşimden dolayı bilgiler daha kalıcı olmaktadır.
12. Öğrenciler, eğitim öğretim sürecine daha da dâhil olmaktadır.
13. Özellikle özel gereksinimli öğrenciler, hareket imkânları çok fazla olmadığından Arapçayı sosyal medya ve diğer iletişim modellerinden daha rahat öğrenebilmektedir.
14. Gelişen teknoloji sayesinde öğrenciler için daha rahat ve eğlenceli bir öğrenim ortamı oluşturulabilir.
15. Ayrıca bilişim teknolojileri bilgiyi öğrenciye ulaştırma açısından klasik yöntemlere göre daha hızlıdır.
16. Klasik öğrenmeye göre uyarıcılık etkisi daha fazla olduğundan öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.
17. Klasik öğrenmede olduğu gibi zaman ve mekân kısıtlaması yoktur. Bilgi istenilen ve en uygun olan zamanda sunulur.
18. Öğretmen fonksiyonunu en aza indirdiğinden öğrenciler tam anlamıyla öğrenci merkezli öğrenmeyi gerçekleştirerek bilgiyi bireysel olarak alma imkânı bulur. Öğrencinin bireysel gelişimini ölçmek otomatik kayıtlar sayesinde daha da kolaylaşır.⁷⁸

Bilişim teknolojilerinin teknik imkanlarından en çok kullanılanı internettir. İnternette Arapça metinlere ulaşmak daha kolay bir hale gelmiştir. Aynı şekilde gazete ve dergi sayfalarında da güncel olarak hazırlanmış Arapça metinleri vardır. Arapça öğrenmek isteyen öğrenciler ve Arapça öğreticileri açısından da önemli ölçüde materyal oluşturmaktadır. İnternetin genelde dil öğrenimini özelde ise Arapça öğrenimini kolaylaştırma sebebi; dilin anadil olarak konuşulduğu coğrafyada bulunma imkânı olmayan öğrencilere kulak dolgunluğu olacak ve pratik yapma imkânı sunacak uygulamaları sunmasıdır.⁷⁹

⁷⁸ Akreş, “Uzaktan Eğitim Alanında Ana Dili Arapça Olmayanlara Arapça Öğretimi”, s. 315- 322.

⁷⁹ Ahmet Bostancı, “Arapça Öğrenim ve Öğretiminde İnternet İmkânları”, Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, sayı.3, 2001, s.306.

Teknolojik imkânları daha etkin olarak kullanmak için artık bir zorunluluk haline gelen internet sayesinde de şu uygulamalar sınıf içerisinde interaktif olarak kullanılabilir; dil öğreten oyunlar, çevrimiçi sözlükler, sesli/görüntülü canlı bağlantılar ve okullar arası konferanslar. Teknolojik imkânlardan internet üzerinden Arapça haber sitelerine gazetelere, dergilere, radyolara ve televizyonlara ulaşılabilir. Ayrıca anadili Arapça olanlarla çevrimiçi görüşme fırsatı vermektedir.

Arapça öğrenmek için hazırlanan birçok bilgisayar programı vardır. Bilişim teknolojilerinden olan bilgisayar, cd, projeksiyon, akıllı tahta gibi unsurlar teknolojik olarak çok istifade edilen günümüz öğrencisine eğitimde de sunulmaktadır.⁸⁰

Ayrıca kitap ve doküman olarak hazırlanan birçok materyal de bilgisayar üzerinden etkileşimli CD’lerde hazırlanmaktadır. İnternet üzerinden Arapça öğrenmek için web siteleri, özellikle gramer konularının özetleri, eğitsel oyunlar, sunumlar eğitimin gelişmesi ve daha da ilerlemesi için web sitelerinin kullanılması bize daha kaliteli bir ortam sağlar. Özellikle anadili Arapça olanlarla daha iyi iletişime geçme fırsatı vermektedir.

İçerik üreticilerinin rahatça metin yazabildiği, ses dosyası resim ve birçok farklı materyal ekleyebildiği platforma blog denmektedir. Özellikle Arapça öğretiminde öğretmenler bloglardan istifade edebilirler. Arapça öğrenmek isteyenler için kurulan sitelerin bazısı özel kurumlara aitken bazıları da şahıslara aittir.

Ayrıca video tasarlayıp paylaşma siteleri de Arapça öğreniminde büyük olanaklar sağlamaktadır. Görsel ve işitsel zekâya sahip öğrencilerin daha da dikkatini çeken bu siteler sağlamış olduğu görsel ve işitsel videolarla eğitime katkı sağlamaktadır. Ayrıca videoların altındaki yorum kısmının aktif olması durumunda video üreticisi eğitimciyle iletişim kurulması öğrenme hızını daha da arttırmaktadır. .

İnternet ortamında seslerin yayınlanması için kullanılan podcast uygulamaları da Arapça öğrenimini kolaylaştırmaktadır. Telefon ve tablete yüklenebilen podcastler her daim öğrenciye kullanım kolaylığı sağlamaktadır. Bu da Arapçadaki pratik

⁸⁰ Hatice Tunçkol, “Ortaokuldaki Öğrencilerin İngilizce Öğrenimindeki Başarısızlık Nedenlerinin İncelenmesi”, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Düzce, 2016,s.22.

imkânını arttırmaktadır. 3-5 dakikalık hem görüntülü hem sesli olacak şekilde hazırlanan bu kayıtlar, materyallerin sınıf dışına taşınmasına olanak sağladığından verimli bir öğrenmeye katkı sağlayabilir.

Tüm bunların yanı sıra elbette her şeyde olduğu gibi teknoloji iyi kullanılmadığında olumsuz yönleri mevcuttur. Bunlardan bazıları şunlardır;⁸¹ güven ve gizlilik durumunun kalkması, uygun olmayan içerikle karşılaşılması, bazı durumlarda yetersiz iletişim, fazla zaman harcanması, siber zorbalığa maruz kalma, bazı içeriklerin güncellenmemesi, bazı içeriklerin niteliksiz olması.⁸² Eğer öğretici etkili rehberlik yaparsa bu tür dezavantajların da önüne geçilebilmektedir.⁸³ Gerektiği durumlarda teknolojik gelişmeleri takip etmek, çağın gerekliliklerine uygun öğrenme materyalleri tasarlamak da öğretmenin görevleri arasında sayılabilir. Öğretmen gerektiği durumlarda hizmet içi eğitimler de alarak var olan teknolojik imkânları etkin kullanmakla sorumludur.⁸⁴

Tüm bunlardan hareketle günümüzdeki teknoloji hızının bize “küresel eğitim” ortamını sunduğunu görmekteyiz. Mesafeleri kısaltan bu durum öğrenme faaliyetlerini daha da aktif hale getirip sanal ortamda farklı eğitimcilerle desteklenen bir eğitim imkânı sunmaktadır.⁸⁵

⁸¹ Birinci, “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Bilişim Teknolojileri”, s. 353-369.

⁸² Akreş, “Uzaktan Eğitim Alanında Ana Dili Arapça Olmayanlara Arapça Öğretimi”, s. 317.

⁸³ Akreş, “Uzaktan Eğitim Alanında Ana Dili Arapça Olmayanlara Arapça Öğretimi”, s. 314.

⁸⁴ Tunçkol, “Ortaokuldaki Öğrencilerin İngilizce Öğrenimindeki Başarısızlık Nedenleri”, s.28.

⁸⁵ Birinci, “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Bilişim Teknolojileri”, s. 362.

1.2.2. Veli- Öğrenci- Öğretmen İşbirliği

Eğitim kurumları kendi içinde ve çevresiyle etkileşim içinde olan unsurlardır. Bu etkileşim en çok öğrenci ve veli ile olmaktadır. Nitekim eğitim sistemini oluşturan en önemli 3 unsur veli-öğrenci ve öğretmendir. Eğer başarılı bir eğitim öğretim süreci isteniyorsa bu 3 unsurun ortak hedef için sürekli olan bir iş birliğine ihtiyacı vardır. Aile, çocuk üzerinde eğitim noktasında en önemli faktördür. Öğrencinin hem okul içinde hem de okul dışında her türlü gelişimine destek vermesi açısından öğrenciyi en iyi tanıyan bilinçli velinin katkıları çok önemlidir. Kuşkusuz öğrencinin ihtiyaçlarını en iyi bilen velidir. Öğretmenlerin öğrencilerini tanıyıp onlara daha kaliteli bir eğitimi verebilmeleri için velinin öğrenci hakkında öğretmene bilgi vermesi gerekir. Gereksinimleri bilinen ve bu gereksinimleri hem öğretmeni hem de velisi tarafından yerine getirilen öğrencilerin başarısı artacaktır. Bu da beraberinde okul içindeki disiplini getirecektir.

Eğitim sistemimizde uzunca bir süre öğrenci velisi olmak öğrencinin tek başına maddi sorumluluklarını yerine getirmek olarak adlandırılmıştır. Çoğu zaman veli, okul dışındaki bir faktör olarak öğrenci ile ilgili durumlara dâhil olmuyordu. Oysaki öğrenciden beklenen başarının gerçekleşebilmesi için aktif bir şekilde öğretmen-öğrenci-veli iletişimi sağlanmalıdır.⁸⁶

Başarının yolu sağlıklı veli öğrenci iletişiminden geçer. İletişimin kuvvetlenmesi için velinin çocuğa değer vermesi, olumlu ve olumsuz her türlü durumda çocuğun yanında olması gerekir. Veli öğretmen işbirliğinde ise aktif iletişim gerekmektedir. Öğrencilerdeki olumsuz davranışların kaynağına bakılacak olursa aile içindeki sorunlar çocuğu etkilemektedir. Eğer aile içinde sağlıklı bir iletişim gerçekleşmiyorsa öğretmenin okul içerisinde öğrencisine kazandıracığı davranışlar genelde pek mümkün olmuyor. Dolayısıyla veliyi okul ile iletişime dâhil ettiğimizde öğretmen veli ilişkisi kuvvetlenecek tabii olarak öğrenci-öğretmen-veli iletişimi daha sağlıklı olacaktır. Öğretmenin velilerle kurduğu iletişimde velinin önemini veliye hissettirilmesi onu, okulla iletişime dâhil etmede önemli bir etkidir.

⁸⁶ Abdullah Barman, Sıdıka Tuba Aydar, “Öğretmen-Öğrenci-Veli İletişimi”, Çankaya Kılıçaslan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Ankara, 2017, s. 8.

Öğrenci okula başladığı günden itibaren öğrencinin sergilemiş olduğu tutum ve davranışlar ev ortamında edindiği davranışları yansıtmaktadır. Toplumumuzda öğrencinin okuldaki davranışlarından öğretmen sorumlu tutulsa da öğrenci eğer aile ortamından aldığı eğitimle kurallarla yaşamayı öğrenmişse okula ait kuralları da daha çabuk benimsemektedir. Dolayısıyla öğrencinin davranışları sadece ev ya da sadece okul ile sınırlı kalmamaktadır. Öğrenciye, hayatını özellikle de öğrenim hayatını kolaylaştıracak disiplini edindirmek kuvvetli bir veli- öğretmen-öğrenci ilişkisinden geçmektedir. Öğretmen kadar velinin de bu iletişimin gerekliliği hususunda bilgiye sahip olması gerekir ki okul içinde öğrencinin sergilediği olumsuz davranışlar daha kolay ve etkili çözülebilir. Veli öğretmen iletişimde velinin beklentilerinin de bilinmesi büyük bir önem arz etmektedir. Öğretmen ile veli arasındaki iletişimin kuvvetliliğini gören öğrenciye bakıldığında onun da olumlu davranışlarının arttığı gözlemlenmektedir.⁸⁷ Öğretmen ile veli arasındaki iletişim arttıkça bu işbirliğine öğrencinin de zorlanmadan isteyerek dâhil olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bu bağlamda şu soru sorulmalıdır: “ Kuvvetli olması gereken veli- öğretmen ilişkisini neler etkilemektedir?”

Velinin çocuk sayısı; çok çocuklu bir ailede sorumluluğun fazla olması her aile için geçerli olmasa da velinin yeteri kadar öğrenci ile ilgilenemediği gerçeğini ortaya çıkarmaktadır. Yapılan araştırmalara göre veli görüşmelerine daha çok anneler katılmaktadır, bu da babaların yeterince öğretmen ile iletişime katılmadığı durumunu ortaya çıkartmıştır. Velinin eğitim noktasında yetersizliği ve bilinç eksikliği iletişimi etkilemektedir. Eğitim- öğretim esnasında öğrencilerdeki olumsuz davranışları daha kısa sürede önlemek hususunda velilerin yaşları bir faktördür. Velilerin yaş profili azaldıkça bilinç artmakta bu da beraberinde öğrenci ile ilgiyi arttırmaktadır. ⁸⁸ Velisi olduğu çocuğuyla velinin sağlıklı iletişim kuramaması da veli-öğretmen-öğrenci iletişimini etkilemektedir.⁸⁹

⁸⁷ Semih Çayak, Demiralı Yaşar Ergi, “Öğretmen-Veli İşbirliği İle İlkokul Öğrencilerinin Sınıf İçindeki İstenmeyen Davranışları Arasındaki İlişki”, *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*, 2015, c.6, sayı.11, s. 60,61.

⁸⁸ Çayak, “Öğretmen-Veli İşbirliği”, s. 73,74.

⁸⁹ İzzet Döş, “Ortaöğretim Öğrencilerinin Başarısızlık Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri”, *Milli Eğitim Dergisi*, 2011, c.41, sayı.190, s. 80.

Öğretmenlerin öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenmemesi, okulu ve öğrencileri benimsememesi, idealsiz oluşu, isteksizliği ve bir plan dâhilinde hareket etmemesi iletişimi azaltmaktadır.

Öğretmen- veli iletişiminde dikkat edilmesi gereken bazı unsurlar vardır. Şu şekilde sıralanabilir; iletişimde hem veli hem de öğretmen içten, samimi ve doğal olmalıdır. Veliye verilen sorunlara müdahale hakkı ve işbirliği durumlarında okul yönetimi ile ilgili sınırlar ile alakalı bilgi verilmelidir. Öğretmen ve velinin karşılıklı talepleri dikkate alınmalıdır. Öğretmenlerin veli toplantılarında öğrencilerin bireysel durumlarını velilerle bireysel olarak görüşmeleri daha etkili olacaktır. Öğretmen ile veli, sorunu tespit edip ortaklaşa bir çözüm ortaya koyup çözüme giden yolda beraber hareket etmelidir. Öğrencinin hem maddi hem de manevi başarısının öğrenci ve okul açısından ne kadar önemli olduğu velilere hatırlatılmalıdır. Velilere öğrencinin sürekli olumsuz davranışları aktararak velinin işbirliğine soğuk bakmasının yolu açılmamalı, öğrencinin olumlu davranışları da veliye aktararak velinin okulla iletişimi artırılmalıdır. Çözüm yolları arandığında veli de sürece aktif olarak dâhil edilmeli ki çözüm için daha sağlıklı bir ortam oluşsun. Direk öğrencinin kişiliğini hedef alan ifadeler kurulmadan öğrencinin olumsuz davranış ve tutumlarından veli haberdar edilmelidir. Veli ya da öğretmen iletişim sırasında sınırları aşan bir tavır sergilediğinde saygı çerçevesinde görüşme sonlandırılmalıdır.⁹⁰ Öğretmenler hem velilere hem de öğrencilere daha fazla danışmanlık yapmalıdır. Öğretmenlerin her bir öğrenci hakkında gelişim raporları hazırlayarak bunları düzenli bir şekilde velilerle paylaşması gerekir. Veliler, öğrencilerin özel ihtiyaçlarına, özel gereksinimlerine, sağlık problemlerine dair bilgileri aktarmalıdır.⁹¹ Veliler ile öğretmenlerin birbirleriyle sağlıklı iletişimlerini arttırmak amacıyla toplantılar, ziyaretler düzenlenmelidir. Veli algısındaki toplantı anlayışları kırılmalıdır ki veliler daha çok toplantılara iştirak etsinler. Nitekim veli toplantıları daha çok öğrencilerin notlarının konuşulduğu, öğrencilerin olumsuz yönlerinin aktarıldığı toplantılar olarak algılanmaktadır. Bu algı kırılarak öğrencilerin maddi ve manevi ihtiyaçlarının ve daha iyiye nasıl

⁹⁰ Abdullah Barman, “Öğretmen-Öğrenci-Veli İletişimi”, s. 9-11.

⁹¹ Betül Balkar, “Okul- Aile İşbirliği Sürecine İlişkin Veli ve Öğretmen Görüşleri Üzerine Nitel Bir Çalışma”, Çukurova Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2009, c.3, sayı.36, s. 106,107.

gidebileceğinin konuşulduğu toplantılara çevrilmelidir. Öğretmenler daha çok yönlendirici olmalıdır.⁹² Velilerle düzenlenecek farklı sosyal etkinlikler onlarla okulun iletişimini arttıracaktır. Ayrıca velilere okul hakkında okuldaki programların işleyişi ve öğrencilerin durumları ile ilgili bilgilendirici konferans türü etkinlikler yapılabilir.⁹³ Velilerin okul ile ilgili gelişmeleri takip edebilecekleri aylık bültenler hazırlanabilir. Okul yönetimi telefon, e-mail, mesaj vs. teknolojik imkânlardan daha fazla destek olarak velilere bilgiler verilmelidir. Bazı veliler duygu ve düşüncelerini doğrudan okul yönetimi ve öğretmen ile paylaşmamaktadır. Bundan dolayı okulda dilek istek kutuları oluşturup aktif kullanımı sağlanabilir.⁹⁴

Genel olarak öğretmenlerin velilerden bazı beklentileri vardır. Velilerin hayat şartları standartları ne olursa olsun imkân dâhilinde öğrencilere ilgisiz kayıtsız kalmamalıdır. Velilerle tanışma noktasında velilerin daha istekli olmalıdır. Öğrencinin sadece başarı durumunu öğrenmek için değil genel durumu disipline etmek için veliler okul ziyaretlerini arttırmalıdır veli. Tüm bunların yanı sıra veliler okul sisteminde öğretmenlerin ve okul yönetiminin sınırlarını bilerek durumlara gereği kadar dâhil olmalıdır.⁹⁵

Yapılan araştırmalara göre veli için hoşgörü çok önemlidir. Zira veliye yöneltilen “iyi bir öğretmen nasıl olmalı?” sorusuna veli, “hem veliye hem de öğrenciye hoşgörü ile yaklaşmalıdır” cevabını vermektedir.⁹⁶

Veli- öğretmen işbirliğini daha yasal düzeyde sağlanabilmesi için bazı düzenlemeler yapılmıştır. Onlardan bazıları şu şekildedir: Milli Eğitim Temel Kanununun 16. Maddesinde eğitim görülen kurumların ulaşmak istediği hedeflere daha kolay gelebilmesi için kurum yönetimi ile veli arasında ortak hedefler sağlanmalıdır. Bu hedefe yönelik okul- aile birlikleri kurulur. Kurulan okul aile birliği yönetmeliğinin 5. Maddesinde de şu ifadeler yer almaktadır: “ Kurulan birliğin amacı

⁹² Balkar, “Okul- Aile İşbirliği Süreci”, s. 113-116.

⁹³ Balkar, “Okul- Aile İşbirliği Süreci”, s. 120.

⁹⁴ Mehmet Ceylan, Birkan Akar, “Ortaöğretimde Okul- Aile İşbirliği ile İlgili Öğretmen ve Veli Görüşlerinin İncelenmesi”, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2010, sayı.2, s. 61.

⁹⁵ Balkar, “Okul- Aile İşbirliği Süreci”, s. 117.

⁹⁶ Balkar, “Okul- Aile İşbirliği Süreci”, s. 121.

okul ile aile arasında bütünleşmeyi sağlamaktır. Aile ile okul arasındaki bu bütünleşme gerçekleştiğinde eğitim-öğretimi geliştirecek faaliyetler yürütmektir.”⁹⁷

Öğrencilere gerekli ilgi ve bilinç verilerek, onların motivasyon eksiklikleri giderilerek öğrencilerin de veli ve öğretmenle rahatlıkla iletişime geçmesi sağlanmalıdır.

⁹⁷ Ceylan, “Ortaöğretimde Okul- Aile İşbirliği”, s. 45.

İKİNCİ BÖLÜM

VERİLERİN ANALİZİ

Bu bölümde öğrenci bakış açısından İmam Hatip Ortaokulundaki Arapça öğrenimindeki başarısızlık nedenleri üzerine yapılan ankette elde edilen veriler tablolar halinde verilerek yorumlanacaktır.

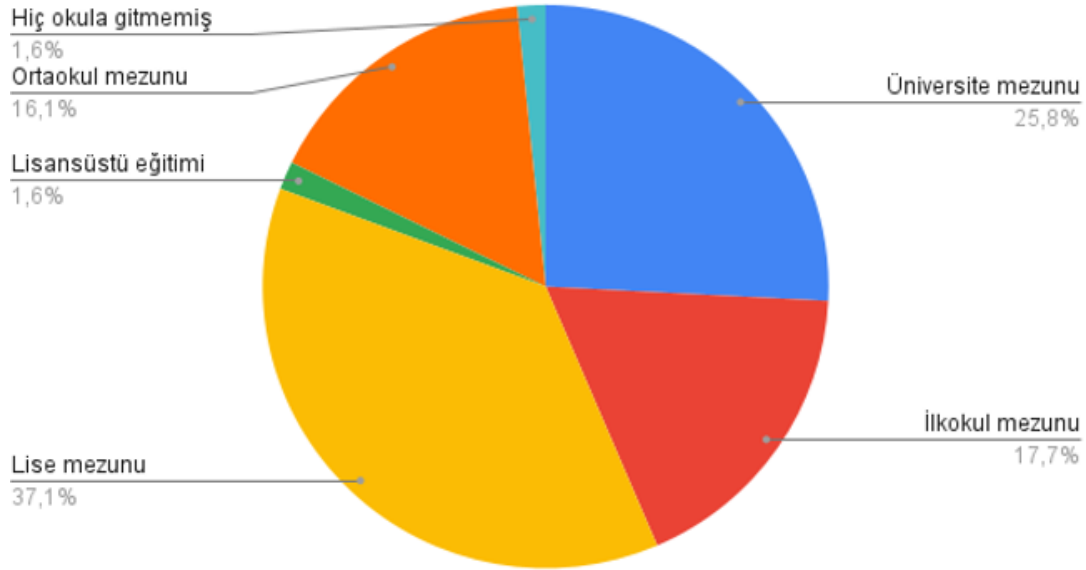
2.1. Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Arapça Öğrenimi ile İlgili Görüşleri

Yapılan ankete beşinci sınıf öğrencilerinden toplamda 62 öğrenci katılmıştır. Öğrencilere yöneltilen 30 anket sorusunun analizleri tablolar halinde şu şekildedir:



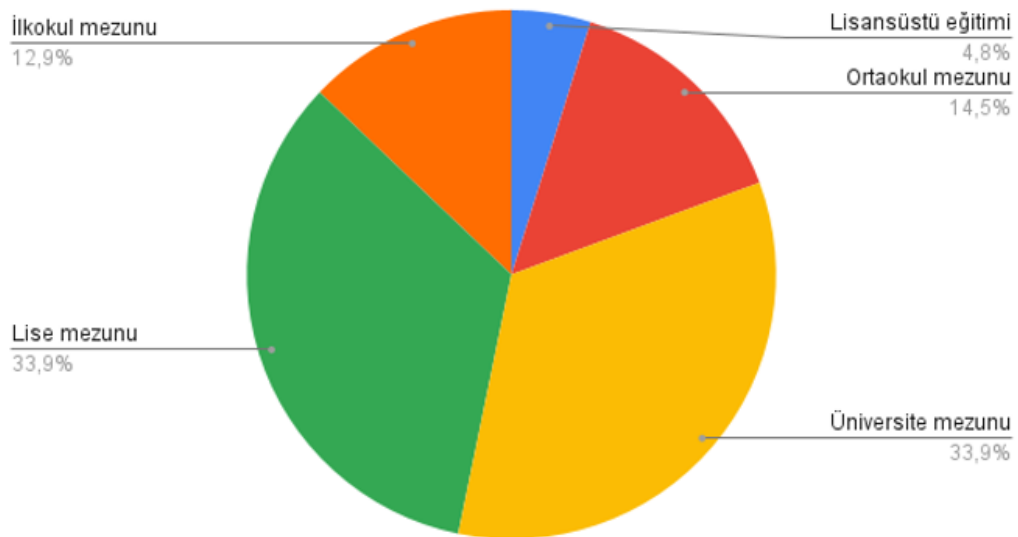
Tablo 2.1.1: Cinsiyetiniz Nedir?

Anketin bu maddesinin cevaplarına bakıldığında ankete katılan 5. Sınıf öğrencilerinin % 56,5'i kız iken, %43,5'i erkektir. Ankete 5. Sınıflardan kız öğrencilerinin daha fazla katıldığı görülmektedir.



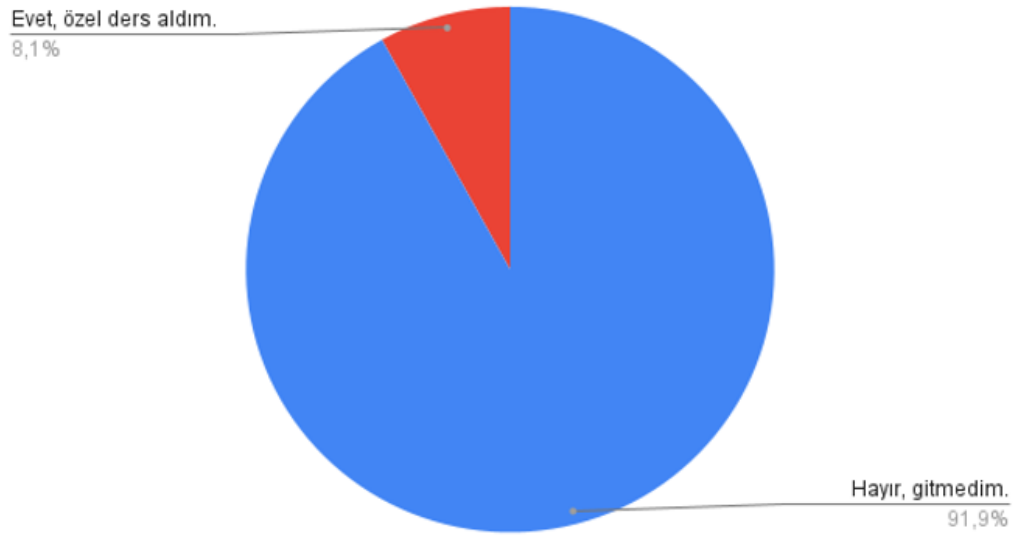
Tablo 2.1.2: Annenizin Eğitim Durumu Nedir?

Bu maddede katılımcıların annesinin %1,6'sı hiç okula gitmemiş, %17,7'si ilkokul mezunu, %16,1'i ortaokul mezunu, %37,1'i lise mezunu, %25,8'i üniversite mezunu, %1,6'sının ise lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Öğrencilerin annelerinin çoğunluk olarak %25,8 oranı ile üniversite mezunu olduğu saptanmıştır.



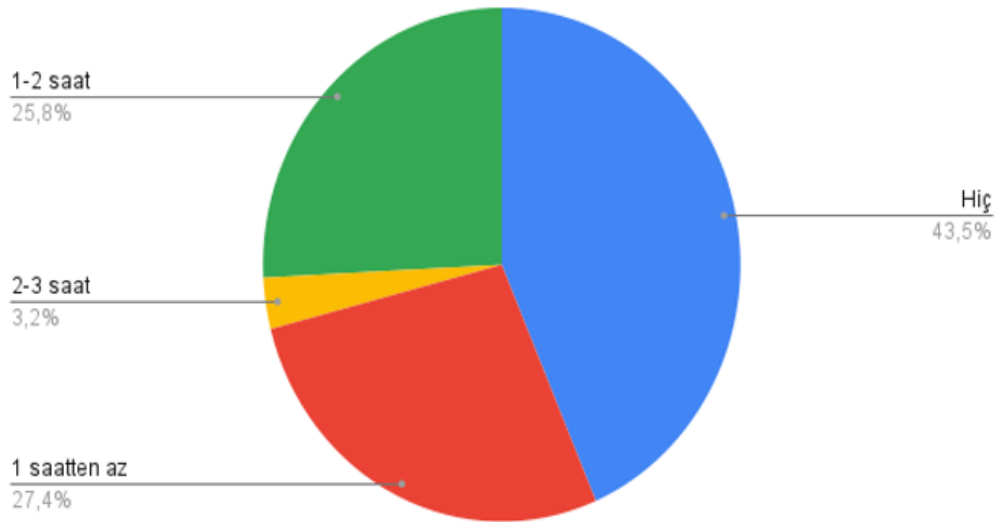
Tablo 2.1.3: Babanızın Eğitim Durumu Nedir?

Bu maddede katılımcıların babasının %12,9'u ilkokul mezunu, %14,5'i ortaokul mezunu, %33,9'u lise mezunu, yine aynı oranda %33,9'u Üniversite mezunu, %4,8'i ise lisansüstü mezundur. Öğrencilerin babalarında hiç okula gitmemişlik durumunun mevcut olmadığı tespit edilmiştir.



Tablo 2.1.4: Daha Önce Hiç Arapça Kursuna gittiniz mi?

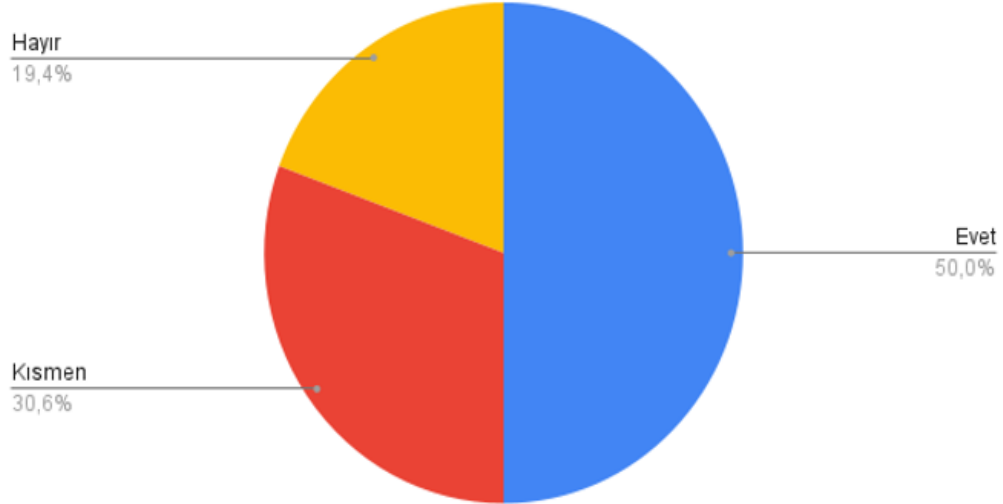
Bu tabloda ankete katılan öğrencilerin çok büyük bir kısmının %91,8'lik bir oranla Arapça öğrenimlerini destekleyecek hiçbir kursa gitmedikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra 5. Sınıf öğrencilerinin %8,1'inin daha önce Arapça ile ilgili kursa giderek ders aldığı saptanmıştır.



Tablo 2.1.5: Herhangi bir Arapça aktivite ile günde toplam kaç saat vakit geçirirsiniz?

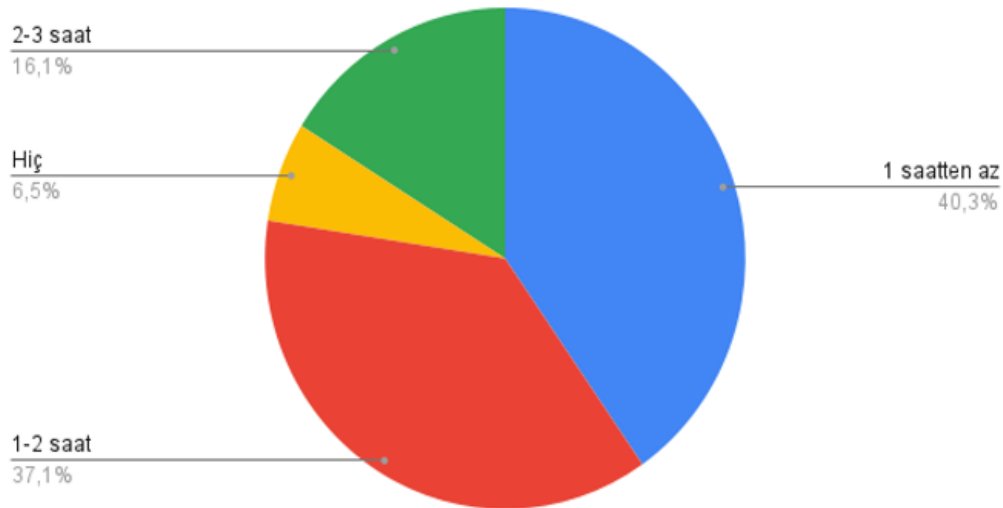
Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplarla onların günlük olarak Arapça ile ne kadar vakit geçirdikleri araştırılmak istenmiştir. Öğrencilerin %43,5'i günlük olarak

Arapça ile hiç ilgilenmediklerini ifade ederken %27,4'ü 1 saatten az, %25,8'i 1-2 saat, %3,2'si 2-3 saat Arapça aktivite ile vakit geçirdiklerini ifade etmişlerdir.



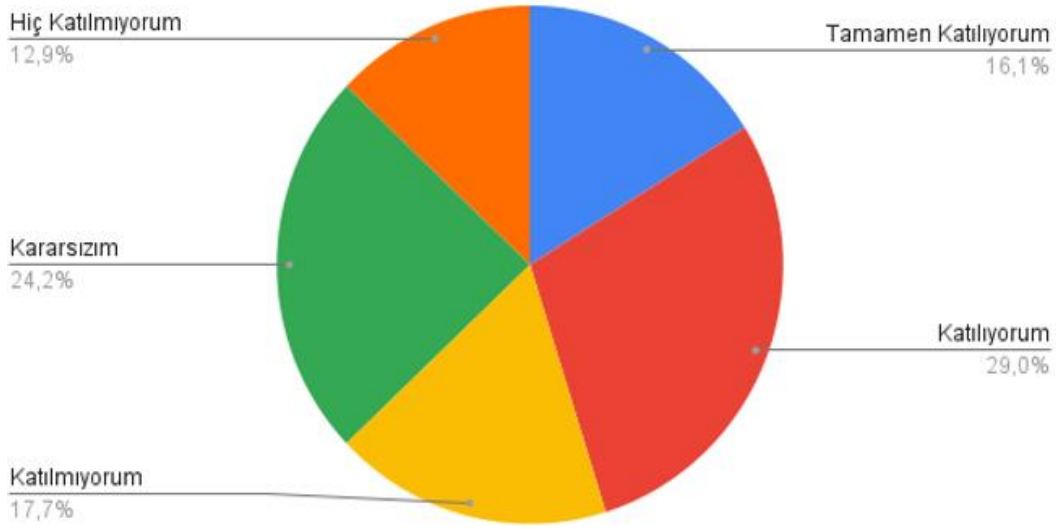
Tablo 2.1.6: Aileniz Arapça Öğrenmenize Yardımcı Olur Mu?

Öğrenciler Arapça öğrenirken ailelerinin bu öğrenmedeki fonksiyonelliğini tespit için sorulan bu soruda sonuçlara göre 5. Sınıf öğrencilerinin %80,6'lık kısmında aileler öğrencilere Arapça öğretme hususunda katkı sağlamaktadır. %19,4'lük bir oranda ise ailelerin bu noktada bir katkı sağlamadıkları görülmektedir.



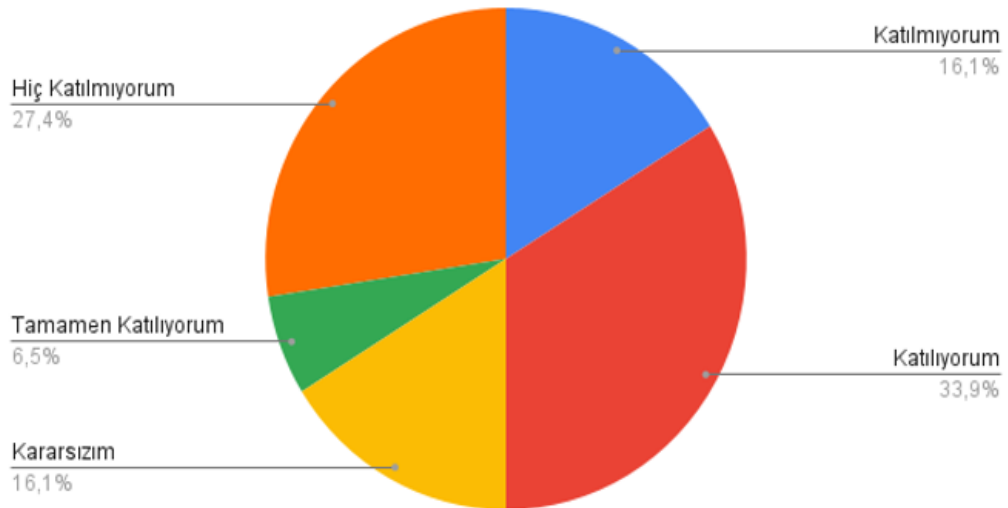
Tablo 2.1.7: Bir Haftada Arapça Çalışmaya Ne Kadar Vakit Ayırırsınız?

Haftalık olarak öğrencilerin Arapça çalışmak için ne kadar vakit ayırdıklarını tespit için yöneltilen bu soruda öğrencilerin %6,5'i haftalık çalışma yapmazken %40,3'ü 1 saatten az, %37,1'i 1-2 saat, %16,1'i ise 2-3 saat Arapça çalışmaktadır.



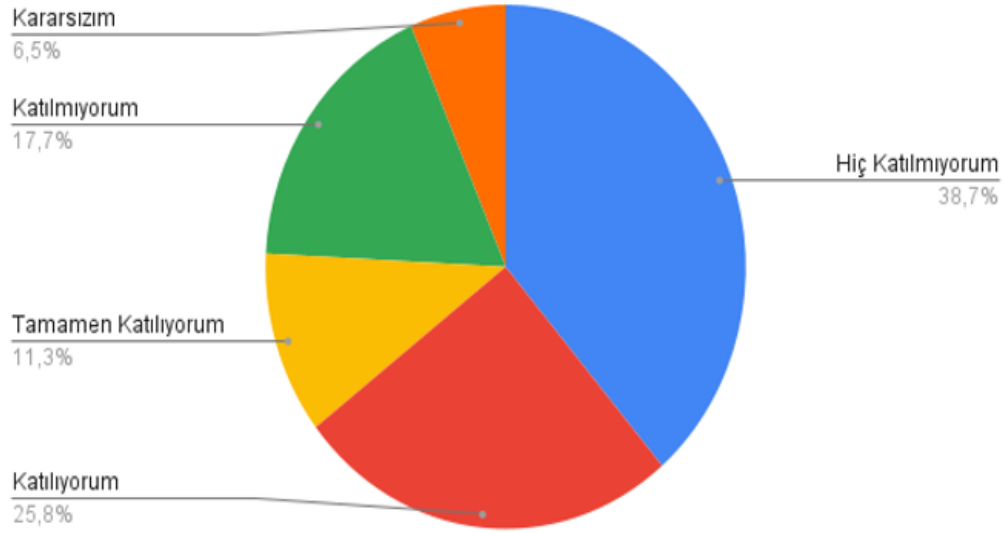
Tablo 2.1.8: Arapça Bir Metni Okurken Bilmediğim Kelime ve Cümle Yapılarına Takıldığımdan Dolayı Metnin Ana fikrini Anlamakta Zorlanıyorum.

Soruya verilen cevaplara göre öğrencilerin %30,6'sı Arapça bir metni okurken kelime ve cümle yapısı açısından sıkıntı yaşamayıp metnin ana fikrini anlarken bunun aksine büyük bir çoğunluğu oluşturan %46'lık kesim Arapça bir metni okurken bilmediği kelime ve cümle yapısından dolayı metnin ana fikrini anlamakta zorlandığını ifade etmiştir. Bu konuda %24,2'lik kısım ise kararsızdır.



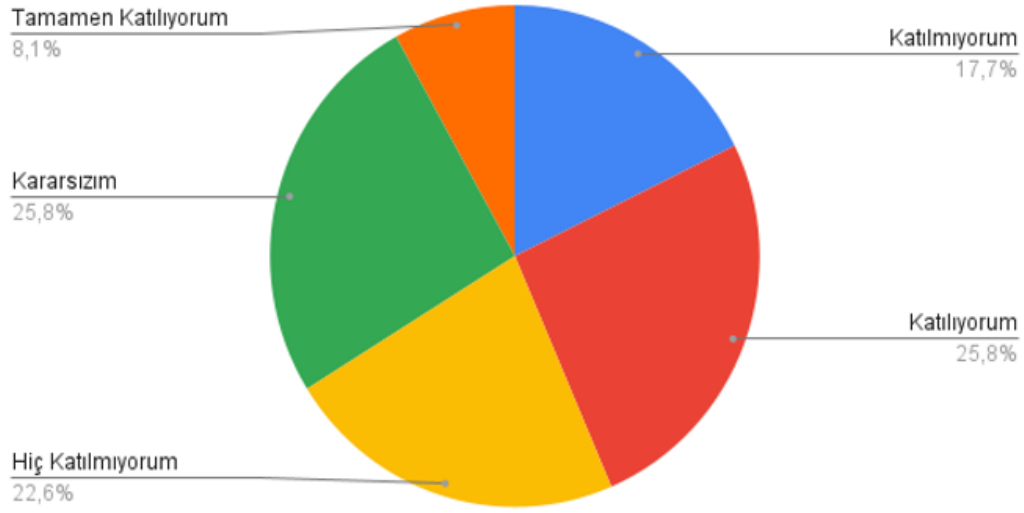
Tablo 2.1.9: Arapça Bir Metni Okurken; Ders Dışında Yeteri Kadar Arapça Metin Okuması Yapmadığımdan Metinleri Okumakta Zorlanıyorum.

Bu maddede öğrencilerin %40,4'ü Arapça metni anlayamama sebeplerinden biri olarak ders dışında yeterince Arapça metin okuması yapmaması olarak görürken, %43,5'i buna katılmamaktadır. Öğrencilerin %16,1'i ise bu konuda kararsızdır.



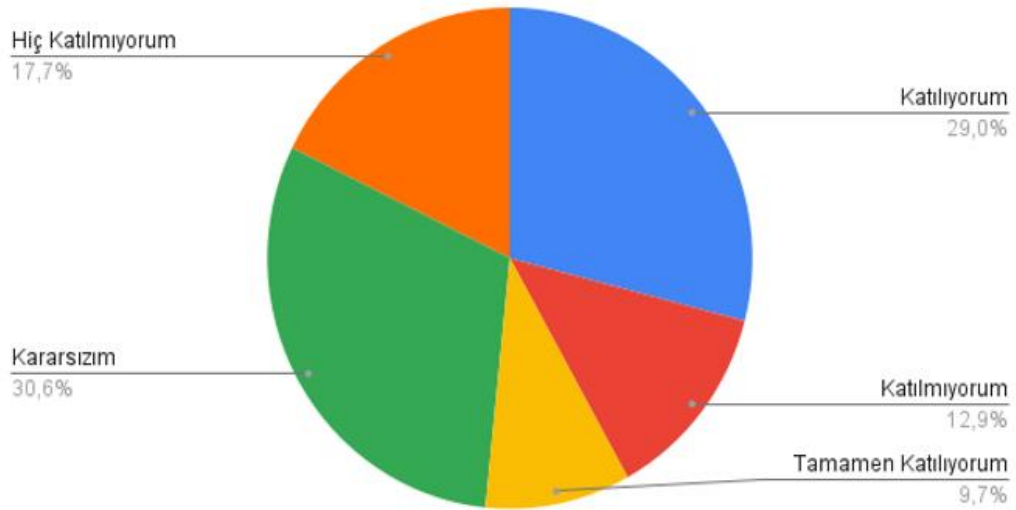
Tablo 2.1.10: Arapça Bir Metni Yüksek Sesle Okurken Çevremdekilerin Benimle Dalga Geçmesinden Korkuyorum.

Öğrencilere yöneltilen bu soruda öğrencilerin metni yüksek sesle okuyamama sebeplerinden birinin öğrencilerin arkadaşlarının birbiriyle dalga geçmesi korkusunun ne kadar etkili olup olmadığı araştırılmak istenmiştir. Verilen cevaplara bakıldığında öğrencilerin %37,1'inin bu endişeyi yaşadığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra öğrencilerin %56,4'ü bu endişeyi yaşamamaktadır. %6,5'lik bir kısım da bu madde ile ilgili kararsız olduğunu ifade etmiştir.



Tablo 2.1.11: Arapça Bir Metni Yüksek Sesle Okurken Kelimeleri Okurken Zorlanıyorum.

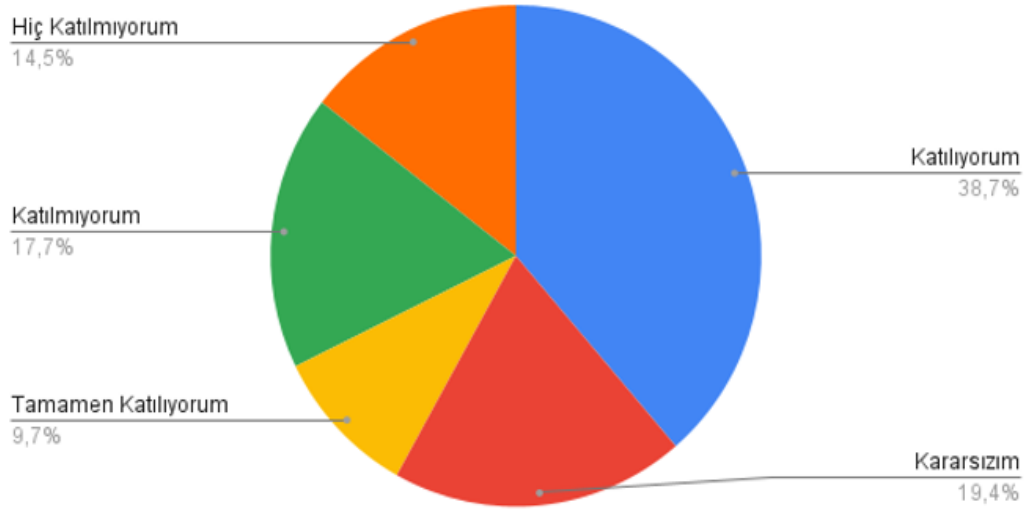
Verilen cevaplara göre öğrencilerin %33,9'u Arapça bir metni okurken Arapça kelimeleri telaffuzda zorlanırken, öğrencilerin %40,3'ü metni yüksek sesle okurken kelimeleri telaffuzda zorlanmamaktadır. 5. Sınıflarda bu soruya cevap veren öğrencilerin %25,8'lik kısmı bu konuda kararsızdır.



Tablo:2.1.12: Arapça Cümle Kurarken Sınırlı Sayıda Kelime Bildiğim İçin Zorlanıyorum.

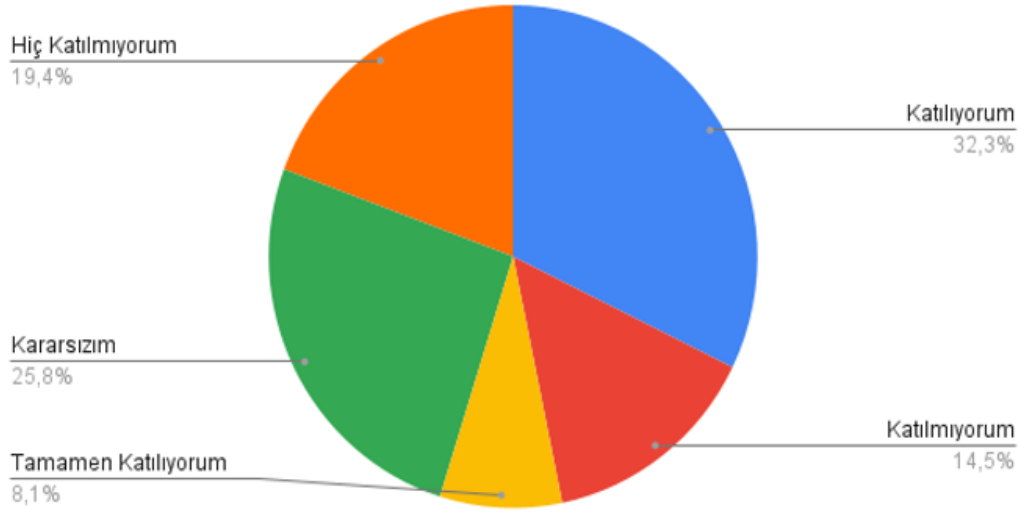
5. sınıf öğrencilerinin Arapça cümle kurma konusunda %38,7'lik kısım sınırlı sayıda kelime bildiği için cümle kuramadığını ifade etmektedir. Buna karşın

öğrencilerin %30,6'sı Arapça cümle kuramama nedeni olarak sınırlı kelime bilgisini görmemektedir. Öğrencilerin azımsanamayacak bir kısmı yani %30,6'sı ise bu konuda kararsızdır.



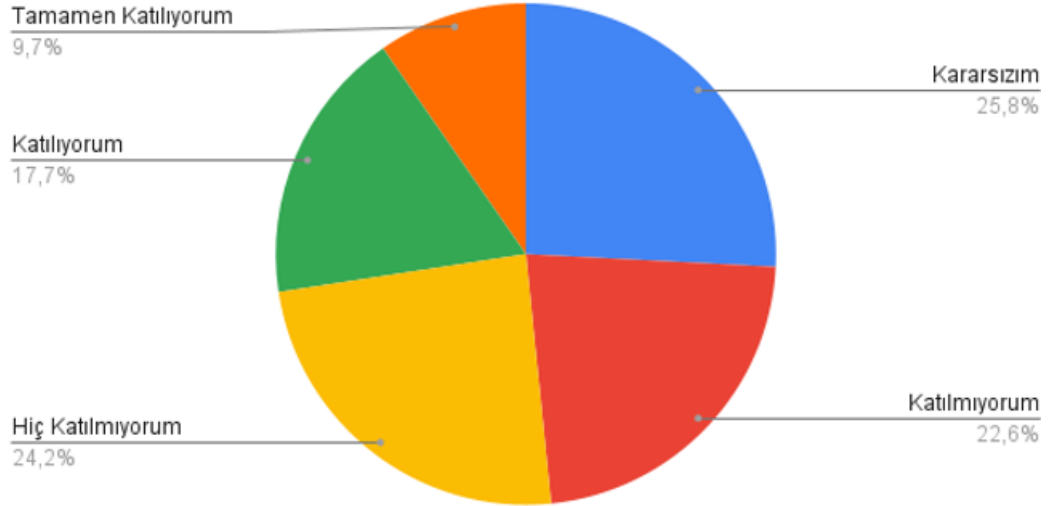
Tablo 2.1.13: Arapça Cümle Kurarken Arapça Cümlenin Ögelerini (Özne, Yüklem vs.) Yerince Bilmediğim İçin Zorlanıyorum.

Arapça cümle kuramama nedenlerinden biri olarak Arapça cümlenin ögelerini ve ögelerin yerlerini bilememe olarak gören öğrenci oranı çok büyük bir oranla %48,4'tür. Bunun yanı sıra %32,2'lik kısım ise bu duruma katılmamaktadır. %19,4'lük kesim kararsızdır.



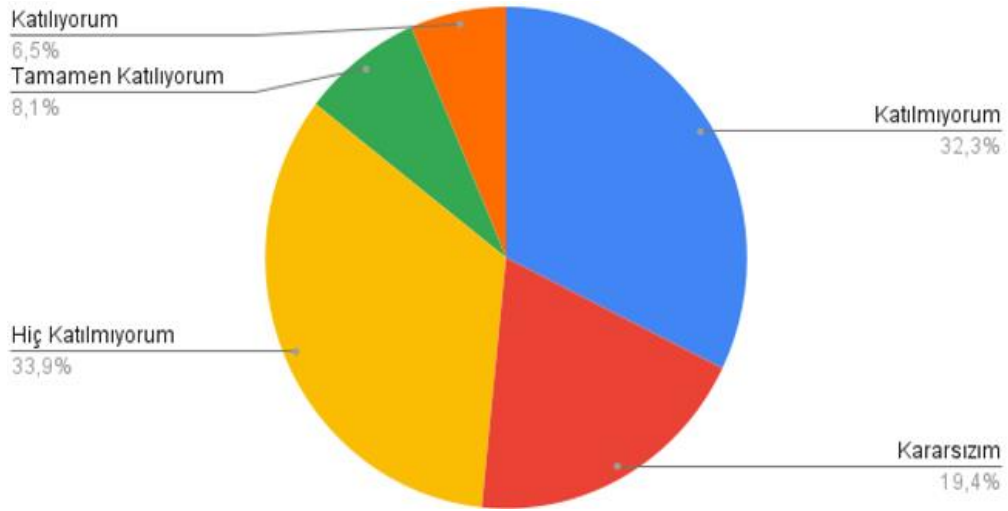
Tablo 2.1.14: Arapça Cümle Kurarken Arapça ve Türkçe 'de Cümle Yapıları (Öznenin, Yüklem ve Yerleri) Farklı Olduğundan Zorlanıyorum.

Öğrencilerin %40,4'ü Arapça cümle kurarken Arapça ve Türkçe 'de cümle yapıları farklı olduğundan zorlandığını ifade ederken %33,9'luk kısım bu konuda zorlanmadığını ifade etmiştir. %25,8'lik kısım ise kararsızdır.



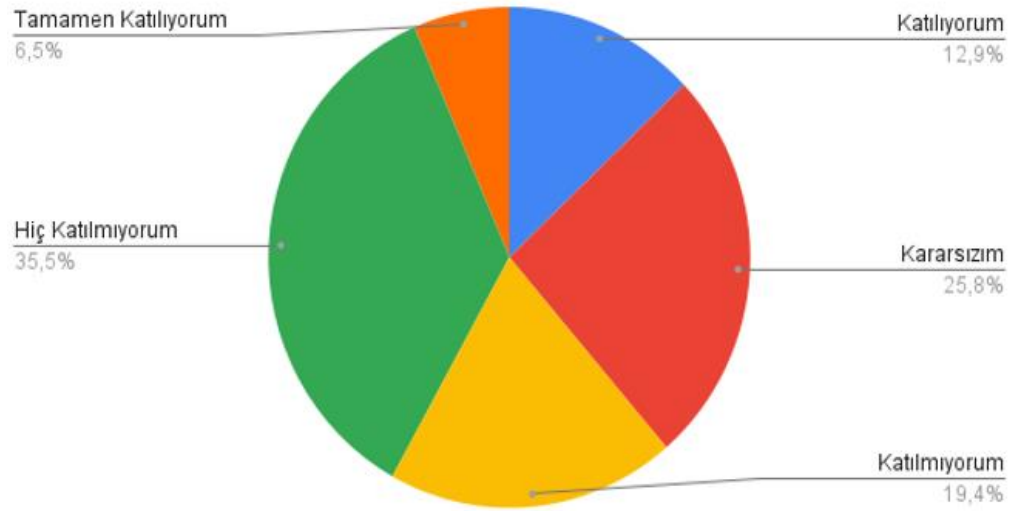
Tablo 2.1.15: Arapça Dinleme Etkinlikleri Yaparken; Metinler Yeterince Tekrarlanmadığından Dinlediğimi Anlamakta Zorlanıyorum.

5. Sınıf öğrencilerinin %27,4'ü dinleme etkinlikleri yaparken Arapça metinler yeterli oranda tekrar edilmediği için zorlandığını ifade ederken %46,8'lik kısım bu böyle düşünmemektedir. %25,8'lik kısım ise bu maddede kararsız kalmıştır.



Tablo 2.1.16: Arapça Dinleme Etkinlikleri Yaparken; Sınıfımızda Teknolojik İmkânlar Yeterince Kullanılmadığı İçin Dinlemem Yeterince Gelişmiyor.

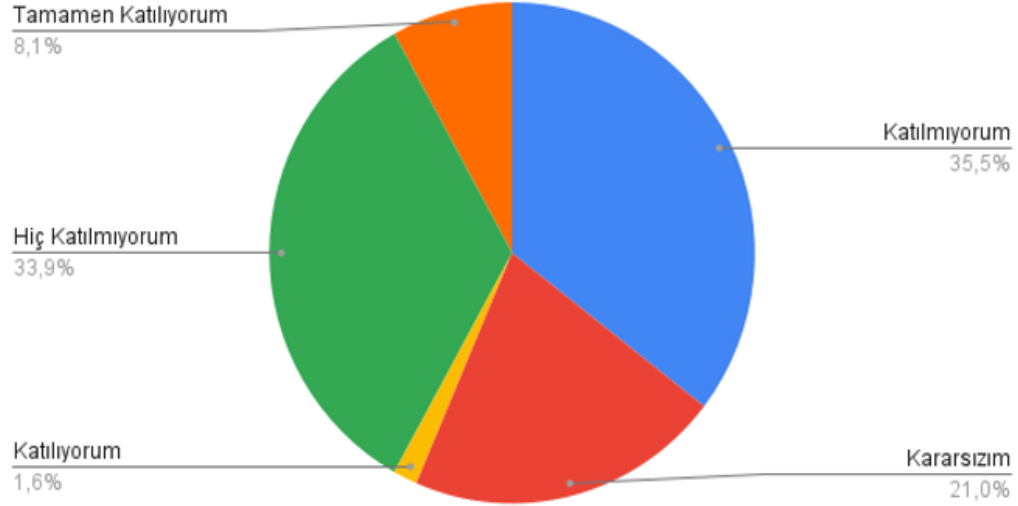
Öğrenciler Arapça dersi için dinleme etkinliklerine dair sınıflarındaki teknolojik imkânların yeterince kullanılmamasından dolayı dinleme becerilerinin yeterince gelişmediğini düşünmektedir. Bu öğrencilerin oranı %14,6'dır. Bunun aksine %66,2'lik kısım bu duruma katılmamaktadır. % 19,4'lük kısım ise kararsızdır.



Tablo 2.1.17: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Sınıfımızda Yeteri Kadar Konuşma Etkinliği Yapılmadığından Konuşmam Gelişmiyor.

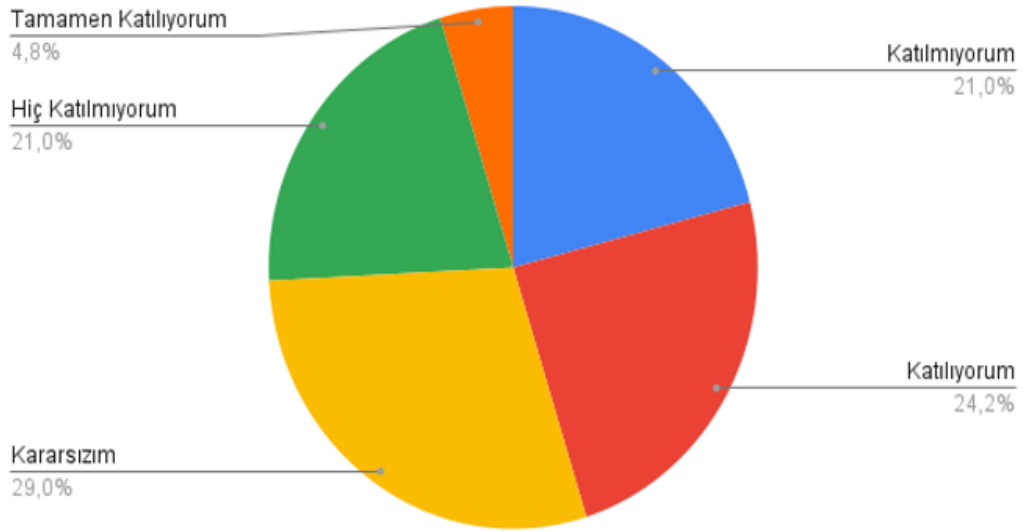
5. sınıf öğrencilerinden %19,4'ü Arapça dersinde Arapça konuşma ile ilgili yeteri kadar etkinlik yapılmadığından Arapça konuşmalarının gelişmediğini belirtirken öğrencilerin büyük çoğunluğunu oluşturan 54,9'lük kısım bu duruma

katılmamaktadır. Geriye kalan %25,8 oranında öğrenci bu konuda kararsız olduğunu ifade etmiştir.



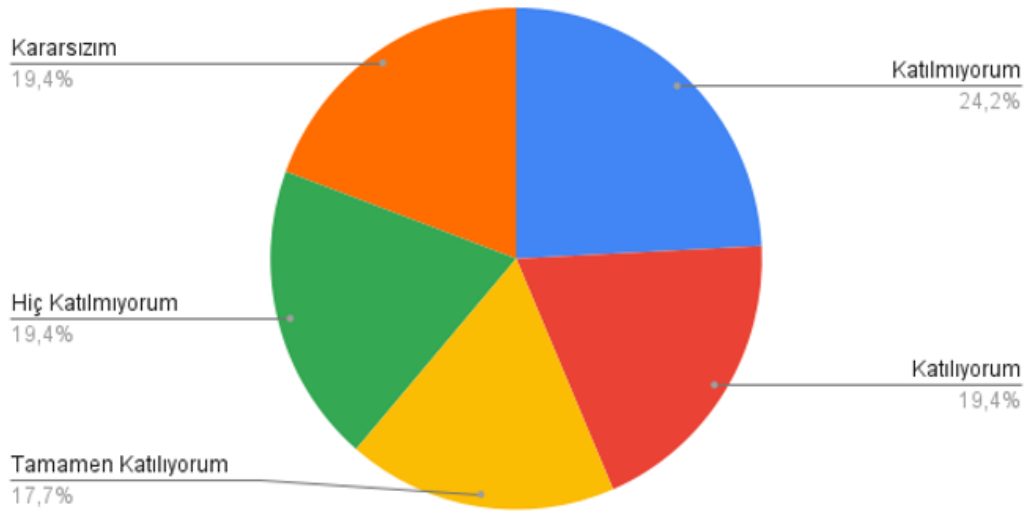
Tablo 2.1.18: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Öğretmen Çoğunlukla Türkçe Konuştuğu İçin Arapça Konuşma Yeteneğim Gelişmiyor.

Bu maddede de öğrencilerin Arapça konuşma yeteneklerinin gelişememe nedeni olarak öğretmenin derste çoğunlukla Türkçe konuşması ne kadar etkili olmaktadır? sorusunun cevabı aranmıştır. Verilen cevaplara göre öğrencilerin %9,7'si Arapça konuşma yeteneklerinin gelişememe nedeni olarak öğretmenin çoğunlukla Türkçe konuşmasını görürken %69,4'ü bu konuda tam tersini düşünmektedir. %21'lik kısım ise kararsızdır.



Tablo 2.1.19: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Dilbilgisi Kurallarını Düşündüğüm İçin Konuşmamda Akıcılık Sağlayamıyorum.

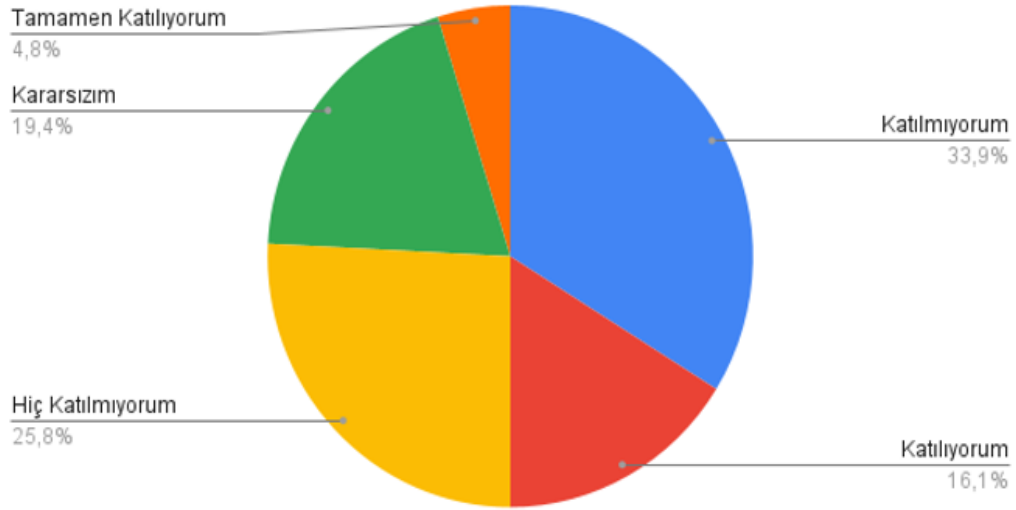
Öğrencilerin %29'u Arapça konuşma etkinlikleri yaparken dilbilgisi kurallarını düşünmekten konuşmada akıcılık sağlayamadığını ifade ederken %42'si bu duruma katılmamaktadır. Kararsız öğrencilerin oranı %29'dur.



Tablo 2.1.20: Arapça Kelime Öğrenirken; Kelime Çalışmaya Yeterince Vakit Ayırmadığım İçin Kelimeleri Hatırlamada Zorlanıyorum.

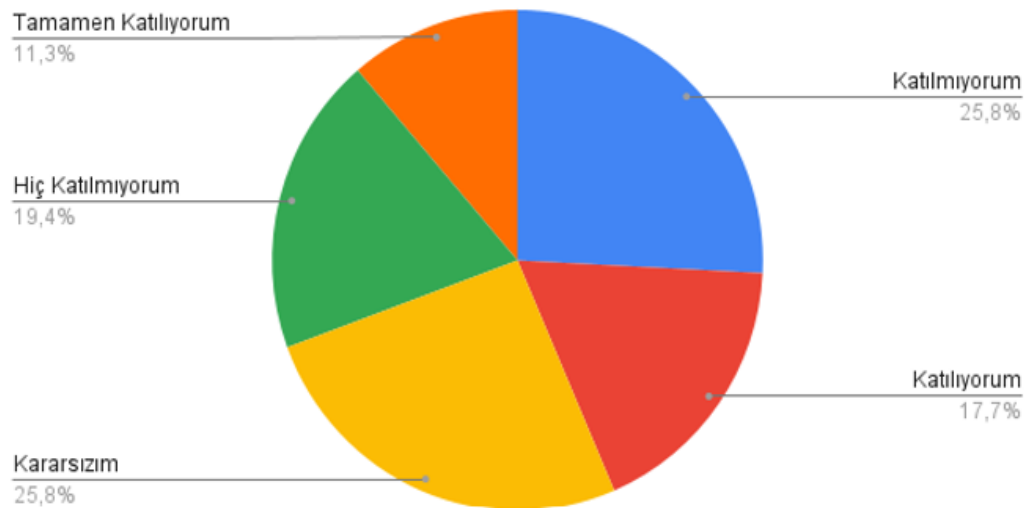
Bu maddede öğrencilerin Arapça kelime öğrenirken kelimeleri hatırlamada zorlanma sebeplerinden birisi olarak kelime çalışmaya ayırdıkları vakit üzerinde

durulmuştur. Buna göre öğrencilerin %37,1'i Arapça kelime çalışmaya yeterince vakit ayıramadıklarını ifade ederken %43,6'sı bu duruma katılmamaktadır. Bu maddede %19,4 oranında öğrenci kararsızdır.



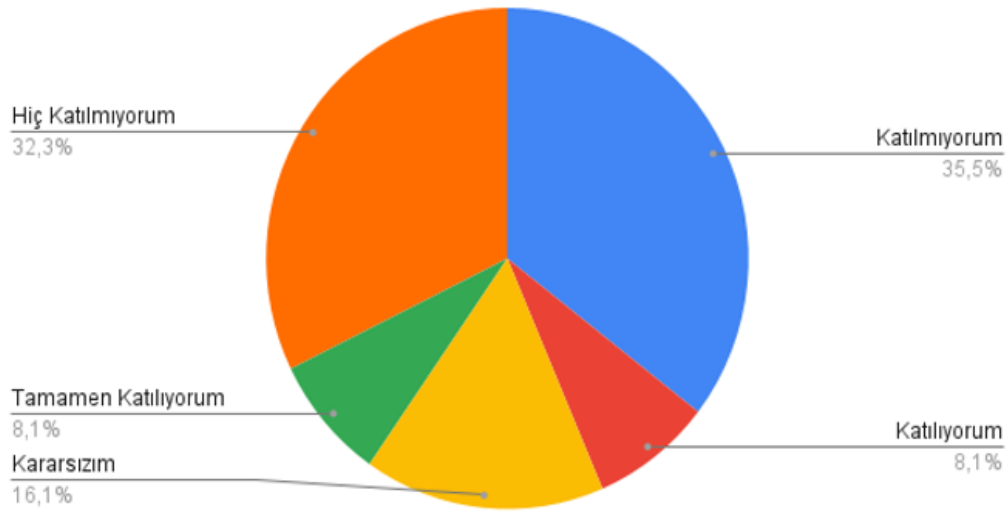
Tablo 2.1.21: Arapça Kelime Öğrenirken; Sınıfta Yeterince Görsel Materyal Kullanılmadığı İçin Kelimeleri Unutuyorum.

Öğrencilerin %20,9'u Arapça kelime öğrenirken sınıfta yeterince görsel materyal kullanılmadığı için kelimeleri unuttuğunu ifade ederken %59,7'lik kısım bu duruma katılmamaktadır. Bu madde için kararsız olan %19,4 oranında bir kesim mevcuttur.



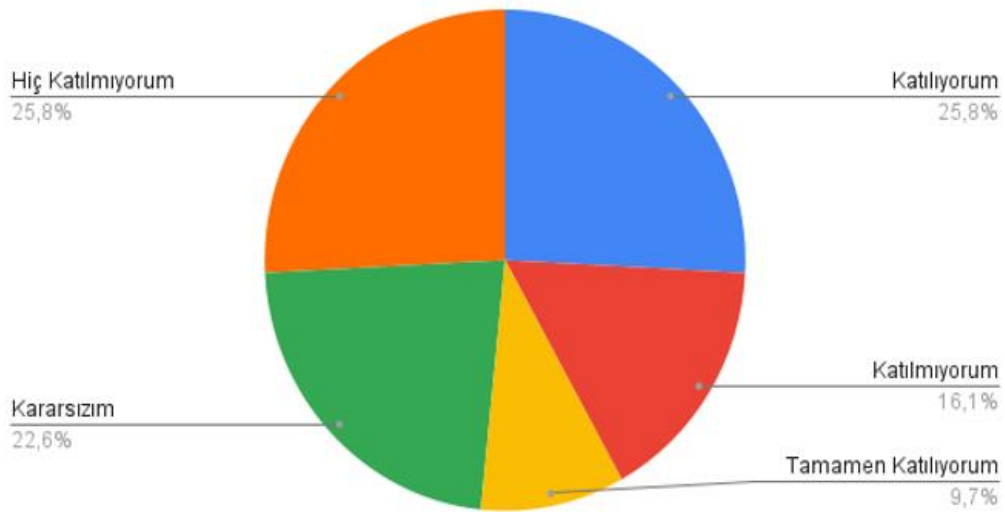
Tablo 2.1.22: Arapça Kelime Öğrenirken; Derste Dikkat Çekici Kelime Aktivitesi (oyun vs.) Yapılmadığı İçin Kelimeleri Öğrenmekte Zorlanıyorum.

Anket sonuçlarına göre bu maddede öğrencilerin % 29'luk kısmı Arapça kelime öğrenirken derste dikkat çekici kelime aktivitesi yapılmadığı için kelimeleri öğrenmekte zorlandığını ifade etmiştir. %45,2'si Arapça kelime öğrenmekte zorlanma sebebi olarak yeteri kadar kelime aktivite yapılmamasını görmemektedir. Öğrencilerin %25,8'i bu hususta kararsız kalmıştır.



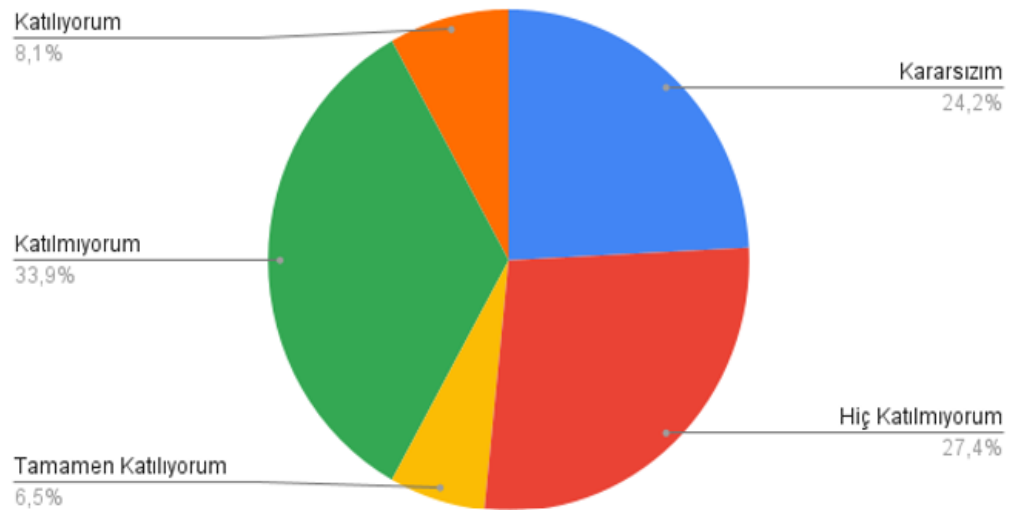
Tablo 2.1.23: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Türkçe Dilbilgim İyi Olmadığı İçin Arapça Dilbilgisi Konularını Anlayamıyorum.

Arapça dilbilgisi öğrenirken öğrencilerin zorlanma nedenlerini araştırmak için yöneltilen bu soruda 5. sınıf öğrencilerinin %16,2'si Arapça dilbilgisi öğrenirken Türkçe dilbilgisi bilgilerinin iyi olmadığı için konuları anlayamadığını ifade etmektedir. Buna karşın öğrencilerin 67,8'i Arapça dilbilgisini öğrenememe nedeni olarak bunu görmemektedir. Bu maddede kararsız kalan öğrenci oranı %16,1 şeklindedir.



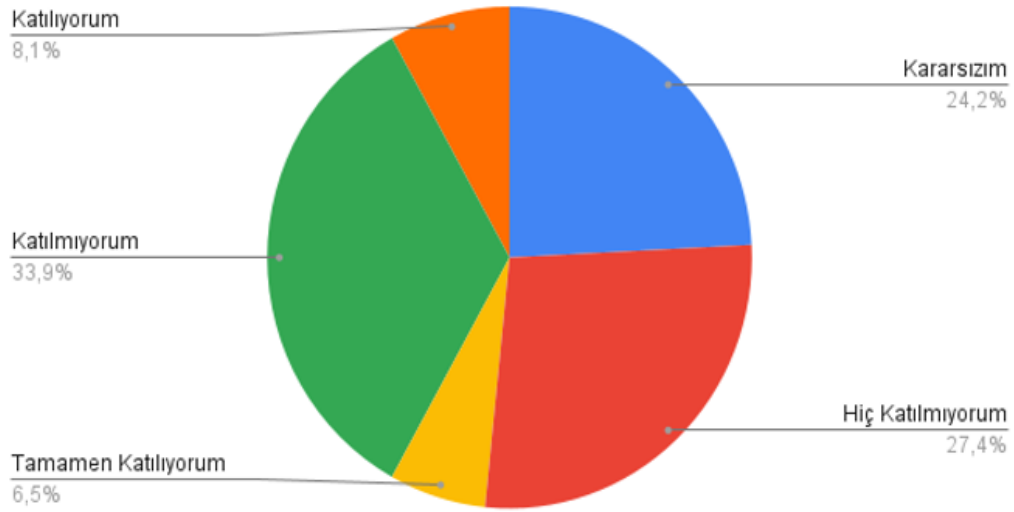
Tablo 2.1.24: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Arapça Temelim İyi Olmadığı İçin Konuları Anlamakta Zorlanıyorum.

Arapça dilbilgisi öğrenirken öğrencilerden %35,5'i Arapça temeli iyi olmadığı için konuları anlamakta zorlanmaktadır. Bunun yanı sıra öğrencilerin %41,9'u bu duruma katılmamaktadır. %22,6'sı ise kararsızdır.



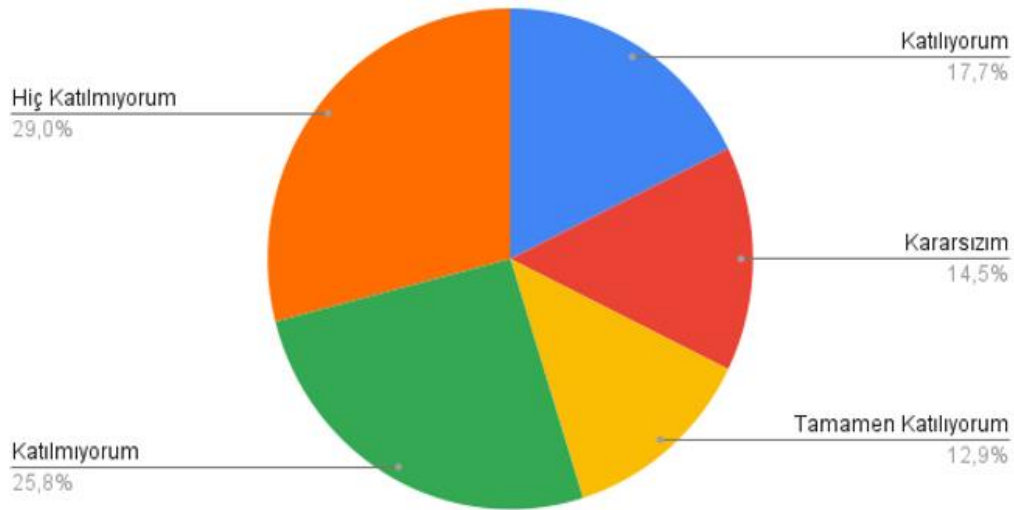
Tablo 2.1.25: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Derslerimizde Dilbilgisi Kurallarına Gereğinden Daha Az Önem Verildiğini Düşünüyorum.

Bu maddede öğrencilerin %14,6'sı Arapça dilbilgisi öğrenirken derste dilbilgisi kurallarına gereğinden daha az önem verildiğini düşünürken öğrencilerin %61,3'ü bu şekilde düşünmemektedir. Kararsız olan kesim ise %24,2'dir.



Tablo 2.1.26: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Ders Kitabında Dilbilgisi Konularının Dağınık Verildiğini Düşünüyorum.

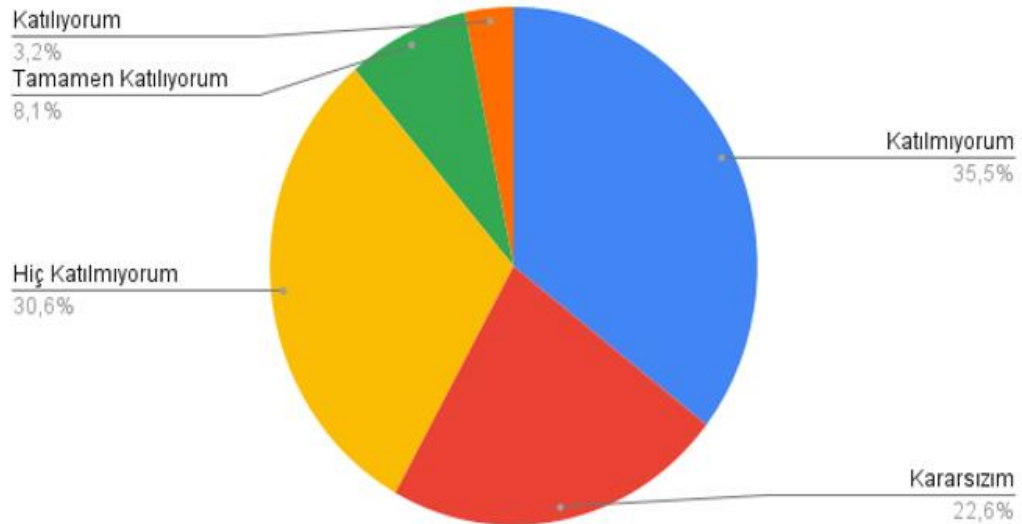
Bu soruda alınan cevaplara göre öğrencilerin %14,6'sı Arapça dilbilgisi öğrenirken ders kitabında dilbilgisi konularının dağınık verildiğini düşünürken öğrencilerin %61,3'ü bu konuda aynı düşünmemektedir. %24,2'lik kısım ise bu konu hakkında kararsız kalmıştır.



Tablo 2.1.27: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Haftalık Arapça Ders Saatinin Arapçayı İyi Bir Şekilde Öğrenmem İçin Yetersiz Olduğunu Düşünüyorum.

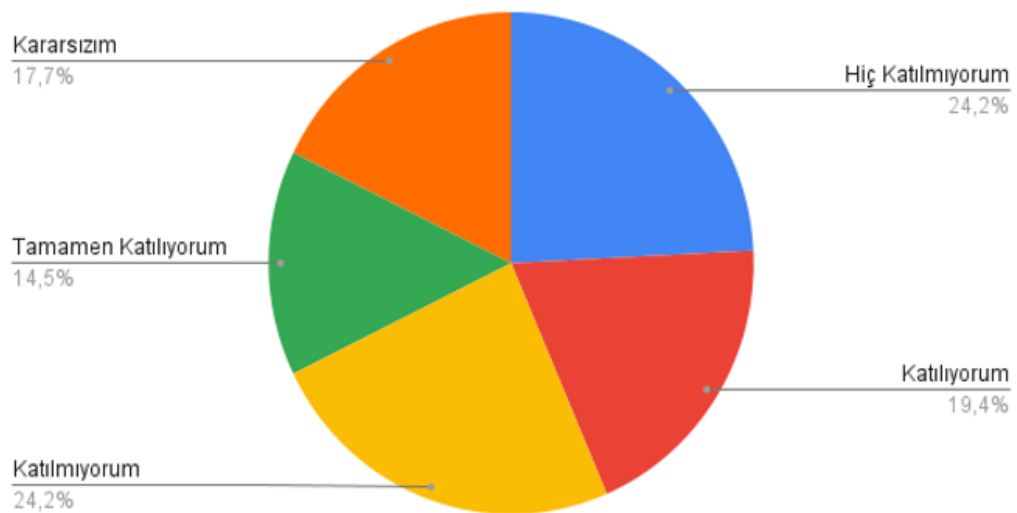
5. sınıf öğrencilerinin %30,6'sı haftalık Arapça ders saatinin Arapça dilbilgisini iyi bir şekilde öğrenmek için yetersiz olduğunu düşünüyor iken %54,8'i

Arapça dilbilgisini yeterince öğrenememe nedenlerinden birisi olarak haftalık Arapça ders saatinin az olmasını görmemektedir. Kararsız olan öğrenciler ise %14,5'tir.



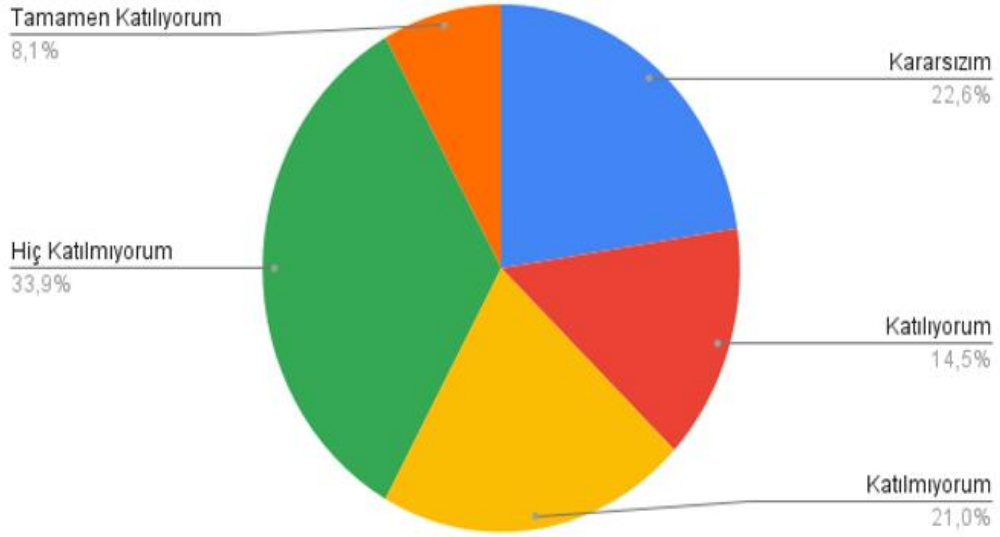
Tablo 2.1.28: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Öğretmenimizin Konuları Yetiştirmek İçin Dersi Hızlı Anlattığını Düşünüyorum.

Arapça dilbilgisi öğrenirken öğreticinin konuları yetiştirmek için dersi hızlı anlattığını düşünen öğrencilerin oranı %11,3 iken bu maddeye katılmayan öğrenci oranı %66,1 şeklindedir. Kararsız olanlar ise %22,6 oranındadır.



Tablo 2.1.29: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Arapça Ders Kitabının İlgi Çekici Olduğunu Düşünmüyorum.

Arapça dilbilgisi öğrenirken Arapça ders kitabının ne kadar ilgi çekici olduğunu tespit için yöneltilen bu soruda öğrencilerin %33,9'u bu bağlamda ders kitabını çekici bulmaz iken %48,4'lük kesim bu duruma katılmamaktadır. Bunun yanı sıra öğrencilerin %17,7'si bu madde için kararsızım şıkkını işaretlemiştir.

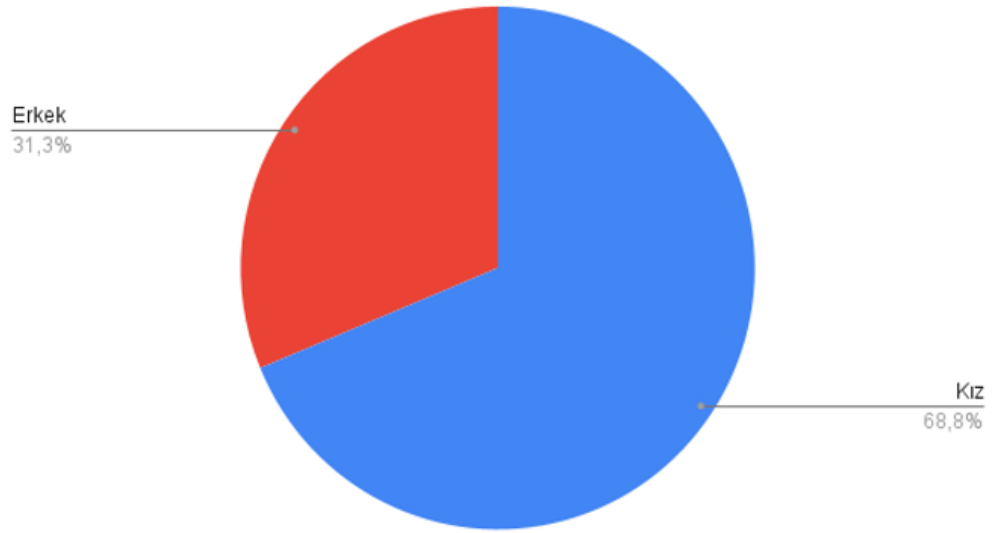


Tablo 2.1.30: Arapça Bir Metni Okurken; Bilmediğim Kelimeler Çok Fazla Olduğu İçin Metni Okumaktan Çok Çabuk Sıkılıyorum.

5. sınıf öğrencilerinin %22,62'si Arapça bir metni okurken bilmediği kelime sayısı çok fazla olduğu için Arapça metin okumaktan sıkıldığını ifade ederken %54,9'u bu duruma katılmamaktadır. Kararsız kalan öğrenci oranı ise 22,6'dır.

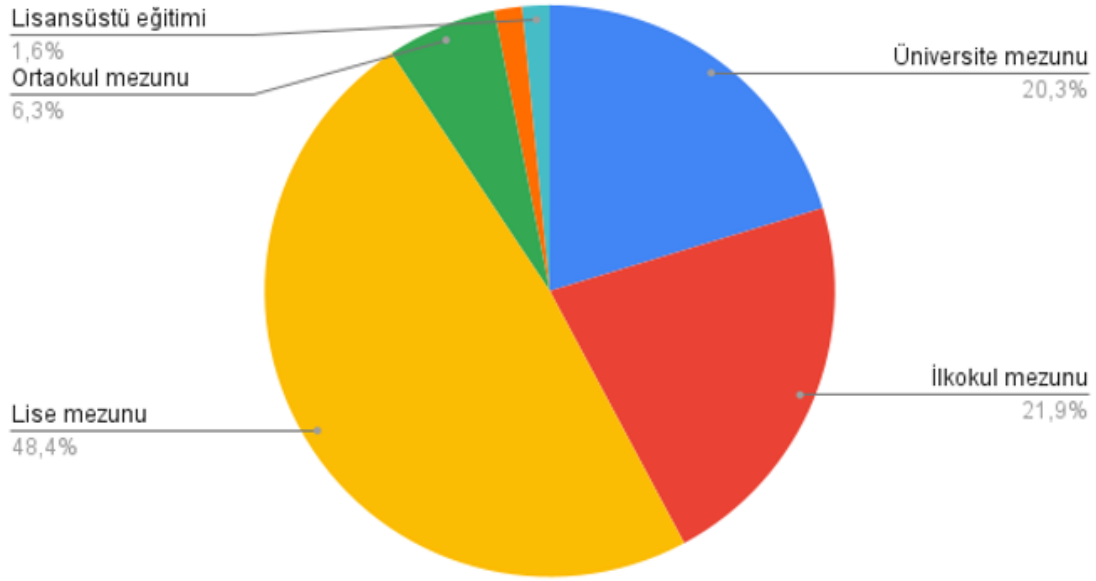
2.2. Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Arapça Öğrenimi ile İlgili Görüşleri

Yapılan ankete altıncı sınıf öğrencilerinden toplamda 64 öğrenci katılmıştır. Öğrencilere yöneltilen 31 anket sorusunun analizleri tablolar halinde şu şekildedir:



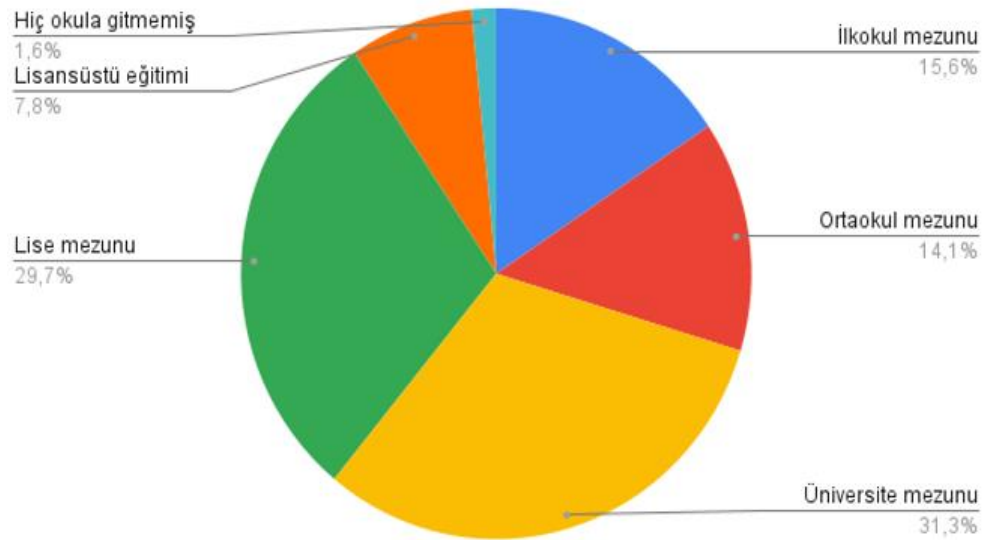
Tablo 2.2.1: Cinsiyetiniz Nedir?

Anketin bu maddesinin cevaplarına bakıldığında ankete katılan 6. Sınıf öğrencilerinin % 68,8'i kız iken, %31,3'ü erkektir. Ankete 6. Sınıflardan kızların daha fazla katıldığı görülmektedir.



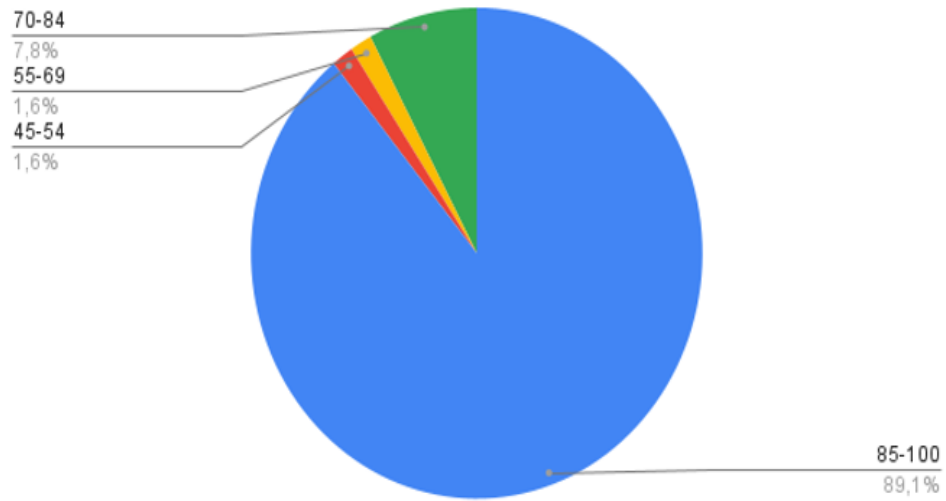
Tablo 2.2.2: Annenizin Eğitim Durumu Nedir?

Bu maddede katılımcıların annesinin %21,9'u ilkokul mezunu, %6,3'ü ortaokul mezunu, %48,4'ü lise mezunu, %20,3'ü üniversite mezunu, %1,6'sı ise lisansüstü mezunudur. Öğrencilerin annelerinin çoğunluk olarak %48,4 oranı ile lise mezunu olduğu saptanmıştır.



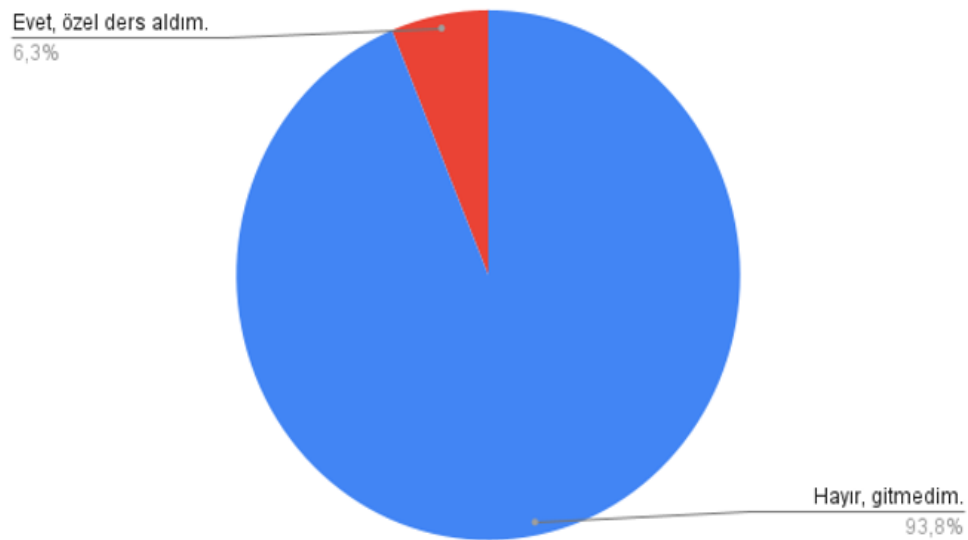
Tablo 2.2.3: Babanızın Eğitim Durumu Nedir?

Bu maddede katılımcıların babasının %1,6'sı hiç okula gitmemiş, %15,6'sı ilkokul mezunu, %14,1'i ortaokul mezunu, %29,7'si lise mezunu, %31,3'ü Üniversite mezunu, %7,8'i ise lisansüstü mezunudur.



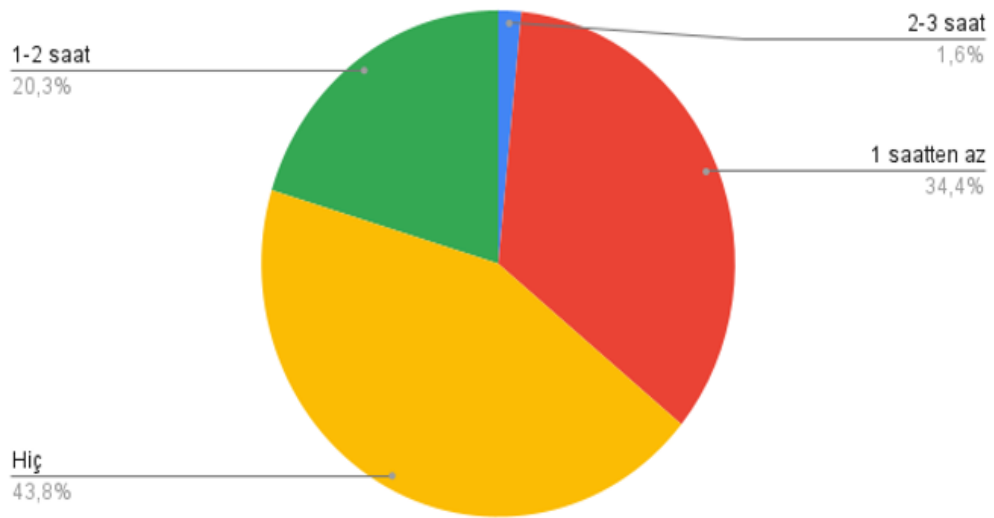
Tablo 2.2.4: Arapça Dersinde Geçen Dönemki Ortalamanız Nedir?

6. sınıf öğrencilerinin çok büyük bir oranla %89,1'lik kısmının geçen dönemki ortalaması 85 ile 100 arasındadır. %7,8'inin ortalaması 70 ile 84 arasındadır. %1,6'sının ortalaması 55 ile 69 arasındayken yine aynı oranda %1,6'sının ortalaması 45 ile 54 arasındadır.



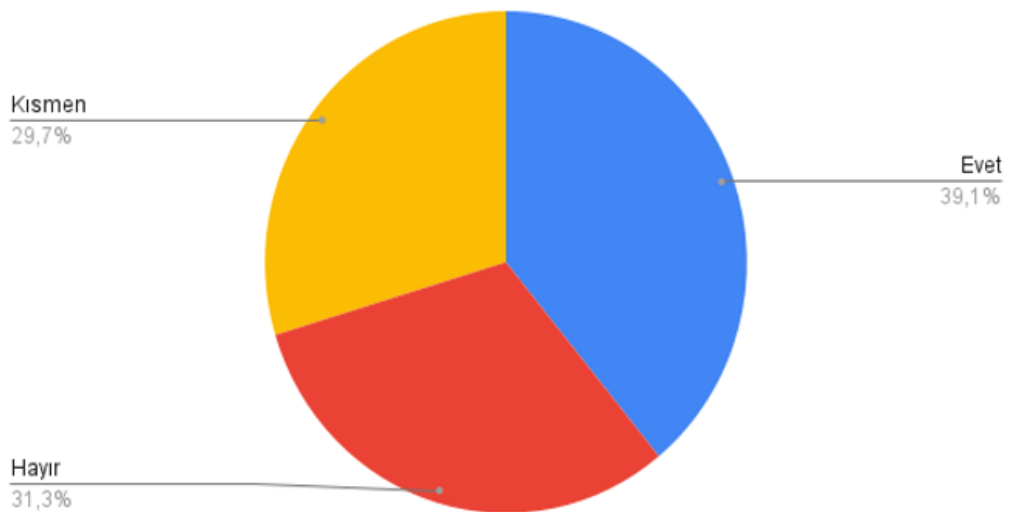
Tablo 2.2.5: Daha Önce Hiç Arapça Kursuna gittiniz mi?

Bu tabloda ankete katılan öğrencilerin çok büyük bir kısmının %93,8'lik bir oranla Arapça öğrenimlerini destekleyecek hiçbir kursa gitmedikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra 6. Sınıf öğrencilerinin %6,3'ünün daha önce Arapça ile ilgili kursa giderek ders aldığı saptanmıştır.



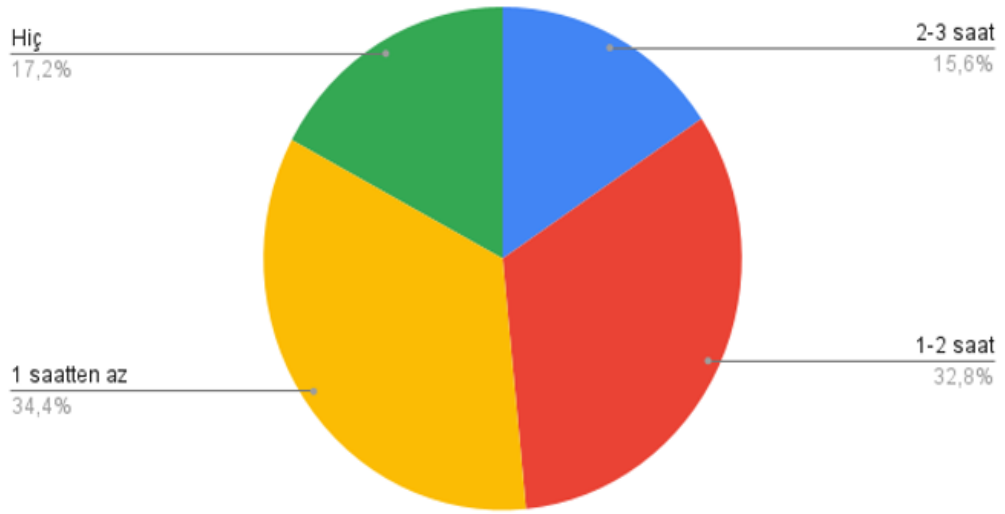
Tablo 2.2.6: Herhangi bir Arapça aktivite ile günde toplam kaç saat vakit geçirirsiniz?

Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplarla onların günlük olarak Arapça ile ne kadar vakit geçirdikleri araştırılmak istenmiştir. Öğrencilerin %43,8'i günlük olarak Arapça ile hiç ilgilenmediklerini ifade ederken %34,4'ü 1 saatten az, %20,3'ü 1-2 saat, %1,6'sı 2-3 saat Arapça aktivite ile vakit geçirdiklerini ifade etmişlerdir.



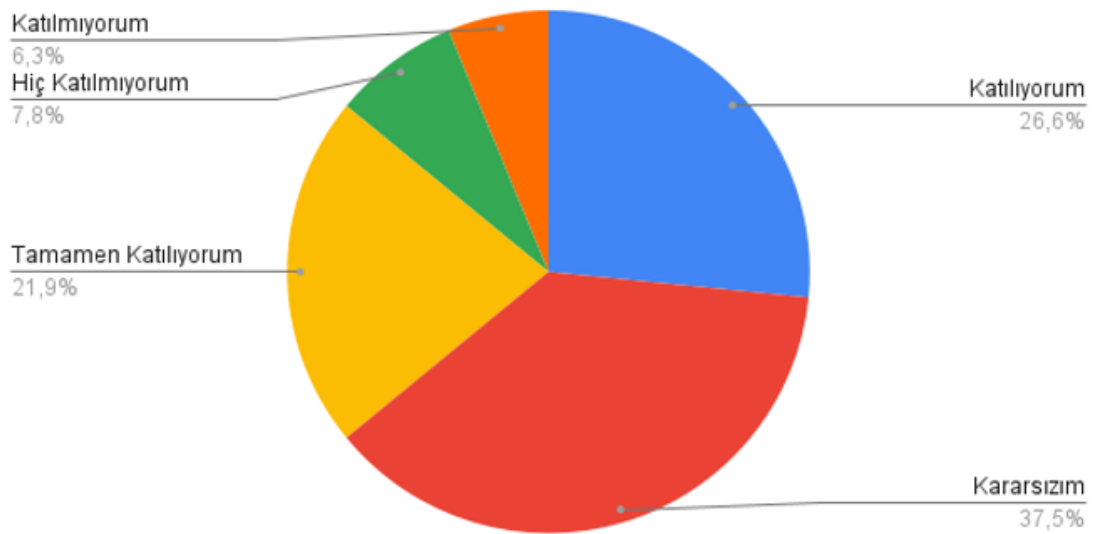
Tablo 2.2.7: Aileniz Arapça Öğrenmenize Yardımcı Olur Mu?

Öğrenciler Arapça öğrenirken ailelerinin bu öğrenmedeki fonksiyonelliğini tespit için sorulan bu soruda sonuçlara göre 6. Sınıf öğrencilerinin %39,1'lik kısmında aileler öğrencilere Arapça öğretme hususunda katkı sağlamaktadır. %31,3'lük bir oranda ise ailelerin bu noktada bir katkıda bulunmadıkları tespit edilmiştir.



Tablo 2.2.8: Bir Haftada Arapça Çalışmaya Ne Kadar Vakit Ayırırsınız?

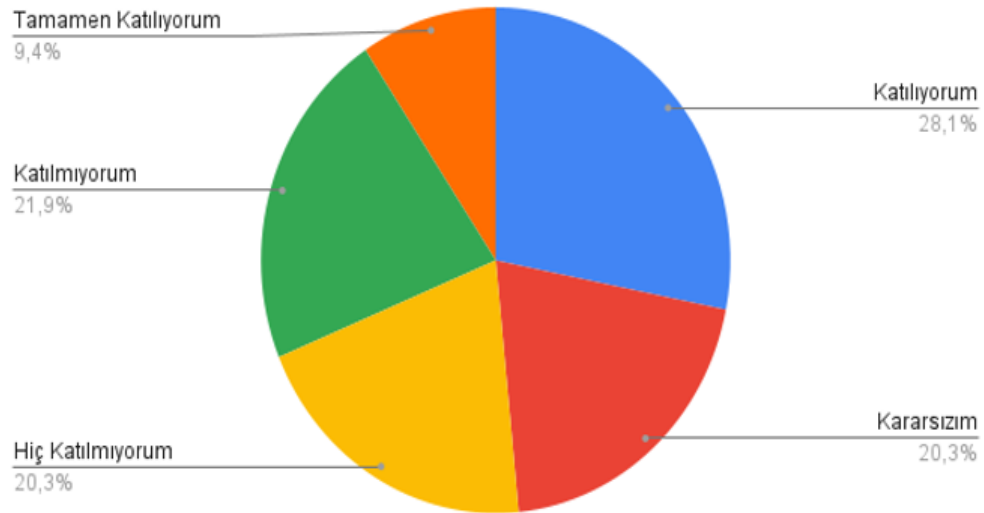
Haftalık olarak öğrencilerin Arapça çalışmak için ne kadar vakit ayırdıklarını tespit için yöneltilen bu soruda öğrencilerin %17,2'si haftalık çalışma yapmazken %34,4'ü 1 saatten az, %32,8'i 1-2 saat, %15,6'sı ise 2-3 saat Arapça çalışmaktadır.



Tablo 2.2.9: Arapça Bir Metni Okurken Bilmediğim Kelime ve Cümle Yapılarına Takıldığımdan Dolayı Metnin Ana fikrini Anlamakta Zorlanıyorum.

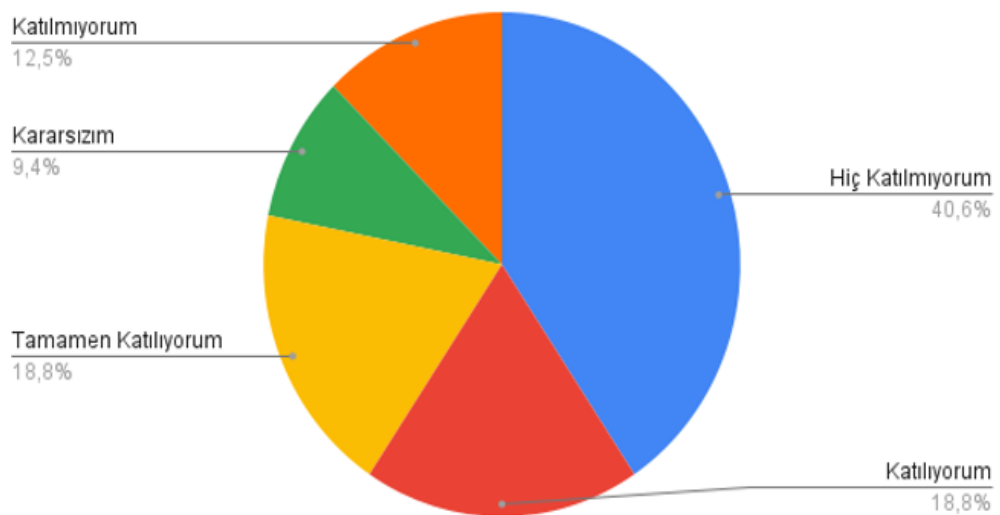
Soruya verilen cevaplara göre öğrencilerin %14'ü Arapça bir metni okurken kelime ve cümle yapısı açısından sıkıntı yaşamayıp metnin ana fikrini anlarken, bunun aksine büyük bir çoğunluğu oluşturan %49'luk kesim Arapça bir metni okurken

bilmediği kelime ve cümle yapısından dolayı metnin ana fikrini anlamakta zorlandığını ifade etmiştir. Bu konuda %37,5'lik kısım ise kararsızdır.



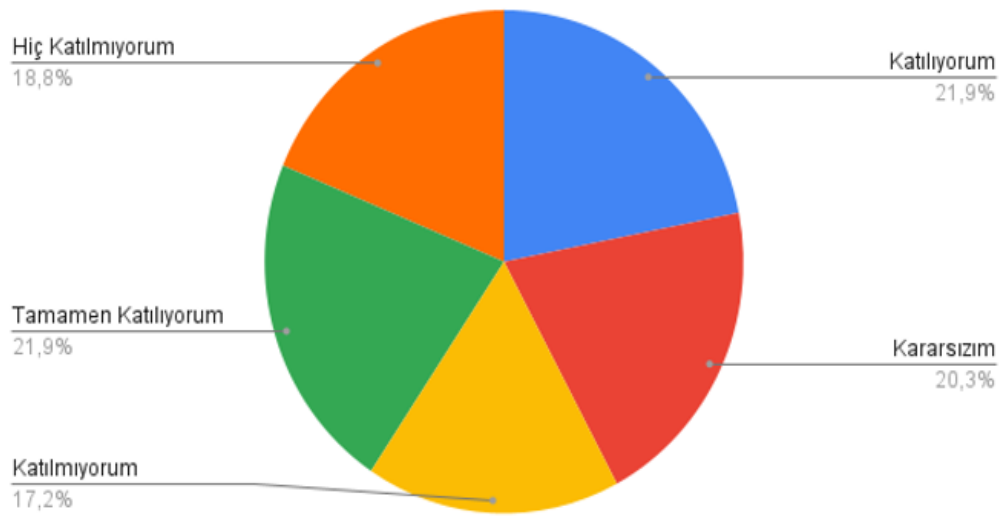
Tablo 2.2.10: Arapça Bir Metni Okurken; Ders Dışında Yeteri Kadar Arapça Metin Okuması Yapmadığımdan Metinleri Okumakta Zorlanıyorum.

Bu maddede öğrencilerin %37,5'i Arapça metni anlayamama sebeplerinden biri olarak ders dışında yeterince Arapça metin okuması yapmaması olarak görürken, %42,2'si bu duruma katılmamaktadır. %20,3'ü ise bu konuda kararsızdır.



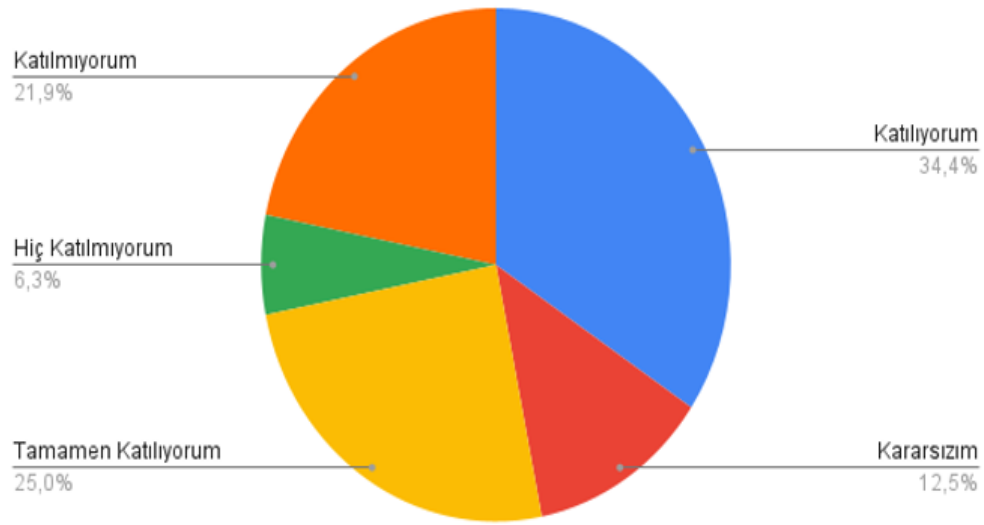
Tablo 2.2.11: Arapça Bir Metni Yüksek Sesle Okurken Çevremdekilerin Benimle Dalga Geçmesinden Korkuyorum.

Öğrencilere yöneltilen bu soruda öğrencilerin metni yüksek sesle okuyamama sebeplerinden birinin öğrencilerin arkadaşlarının birbiriyle dalga geçmesi korkusunun ne kadar etkili olup olmadığı araştırılmak istenmiştir. Verilen cevaplara bakıldığında öğrencilerin %37,6'sının bu endişeyi yaşadığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra öğrencilerin %53,1'i bu endişeyi yaşamamaktadır. %9,4'lük bir kısım da bu madde ile ilgili kararsız olduğunu ifade etmiştir.



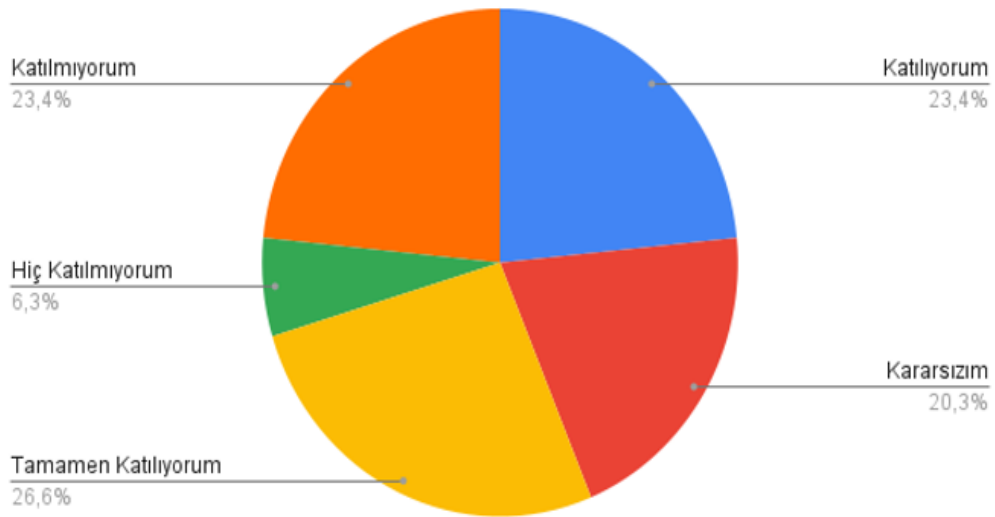
Tablo 2.2.12: Arapça Bir Metni Yüksek Sesle Okurken Kelimeleri Okurken Zorlanıyorum.

Verilen cevaplara göre öğrencilerin %43,8'i Arapça bir metni okurken Arapça kelimeleri telaffuzda zorlanırken, öğrencilerin %36'sı metni yüksek sesle okurken kelimeleri telaffuzda zorlanmamaktadır. 6. Sınıflarda bu soruya cevap veren öğrencilerin %20,3'lük kısmı bu konuda kararsızdır.



Tablo 2.2.13: Arapça Cümle Kurarken Sınırlı Sayıda Kelime Bildiğim İçin Zorlanıyorum.

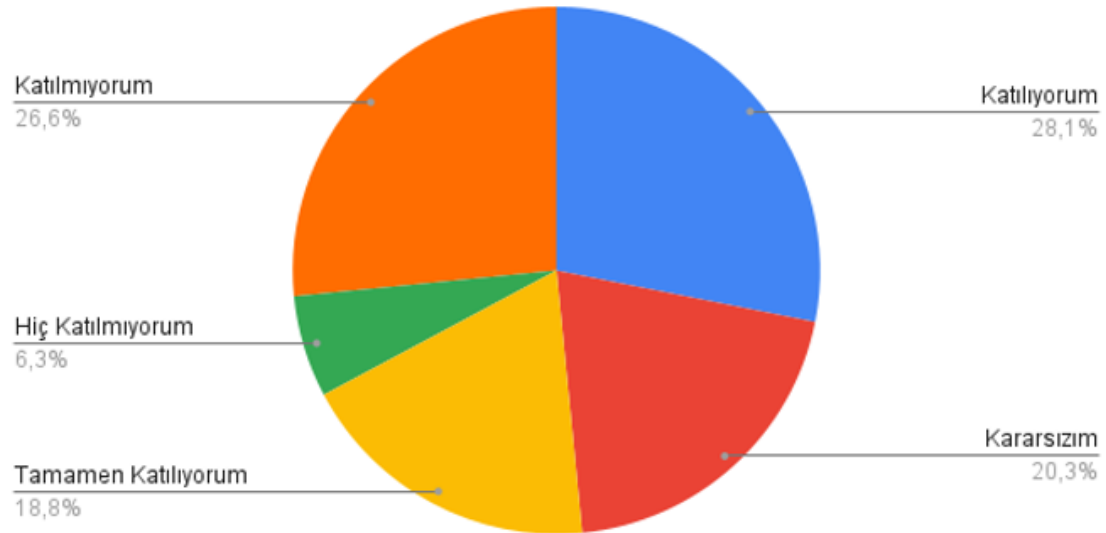
6. sınıf öğrencilerinin Arapça cümle kurma konusunda %59,4'lük kısım sınırlı sayıda kelime bildiği için cümle kuramadığını ifade etmektedir. Buna karşın öğrencilerin %28,2'si Arapça cümle kuramama nedeni olarak sınırlı kelime bilgisini görmemektedir. Öğrencilerin %12,5'i ise bu konuda kararsızdır.



Tablo 2.2.14: Arapça Cümle Kurarken Arapça Cümlenin Ögelerini (Özne, Yüklem vs.) Yerince Bilmediğim İçin Zorlanıyorum.

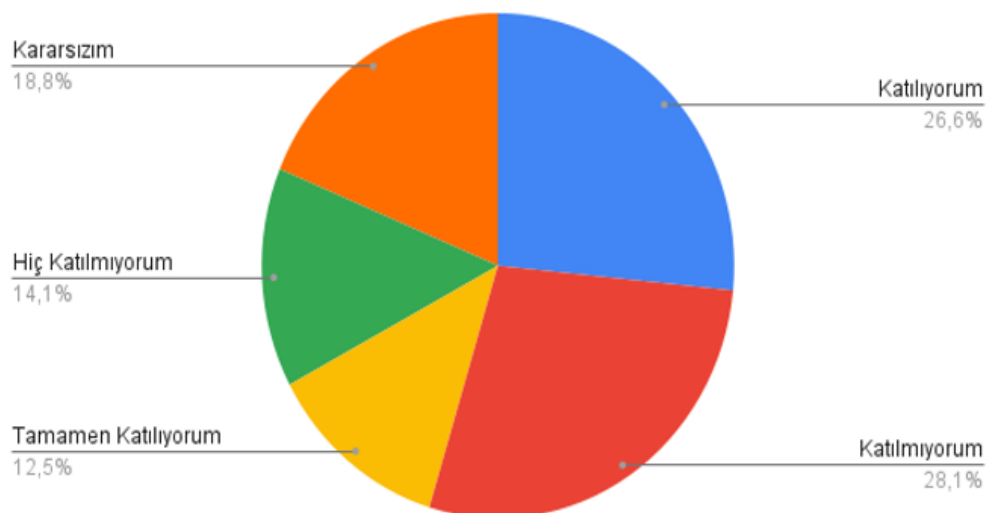
Bu maddede öğrencilerin Arapça cümle kuramama nedenlerinden biri olarak Arapça cümlenin ögelerini ve ögelerin yerlerini bilememe olarak gören öğrenci oranı

çok büyük bir oranla %50'dir. Bunun yanı sıra %29,7'lik kısım ise bu duruma katılmamaktadır. %20,3'lük kesim kararsızdır.



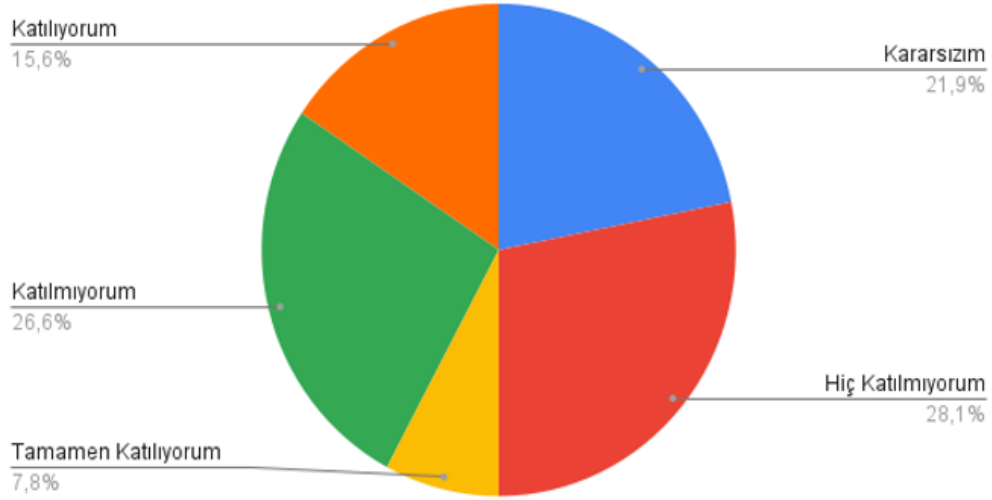
Tablo 2.2.15: Arapça Cümle Kurarken Arapça ve Türkçe 'de Cümle Yapıları (Öznenin, Yüklem vs. Yerleri) Farklı Olduğundan Zorlanıyorum.

Öğrencilerin %46,9'u Arapça cümle kurarken Arapça ve Türkçe 'de cümle yapıları farklı olduğu için zorlandığını ifade ederken, %32,9'luk kısım bu konuda zorlanmadığını ifade etmiştir. %20,3'lük kısım ise kararsızdır.



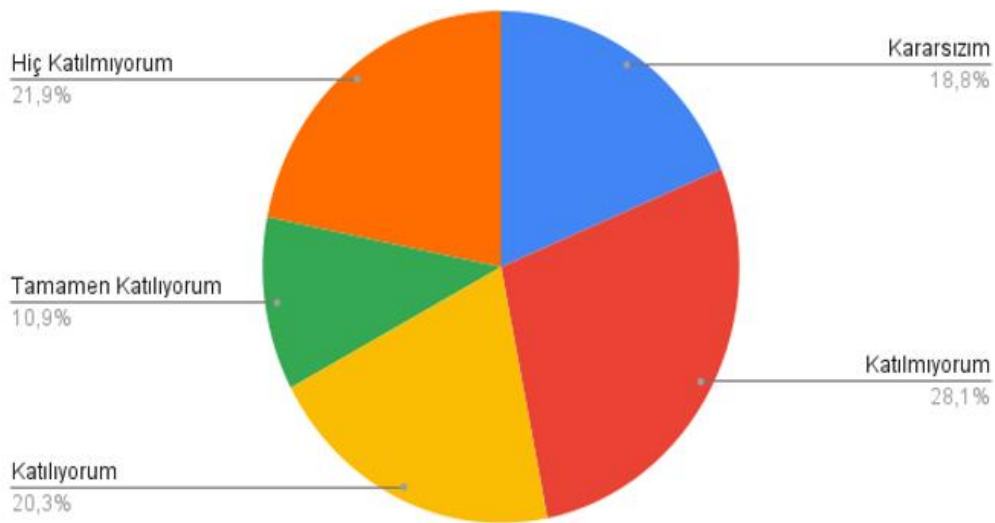
Tablo 2.2.16: Arapça Dinleme Etkinlikleri Yaparken; Metinler Yeterince Tekrarlanmadığından Dinlediğimi Anlamakta Zorlanıyorum.

6. Sınıf öğrencilerinin %39,1'i dinleme etkinlikleri yaparken Arapça metinler yeterli oranda tekrar edilmediği için zorlandığını ifade ederken %42,2'lik kısım bu maddeye katılamamaktadır. %18,8'lik kısım ise bu maddede kararsız kalmıştır.



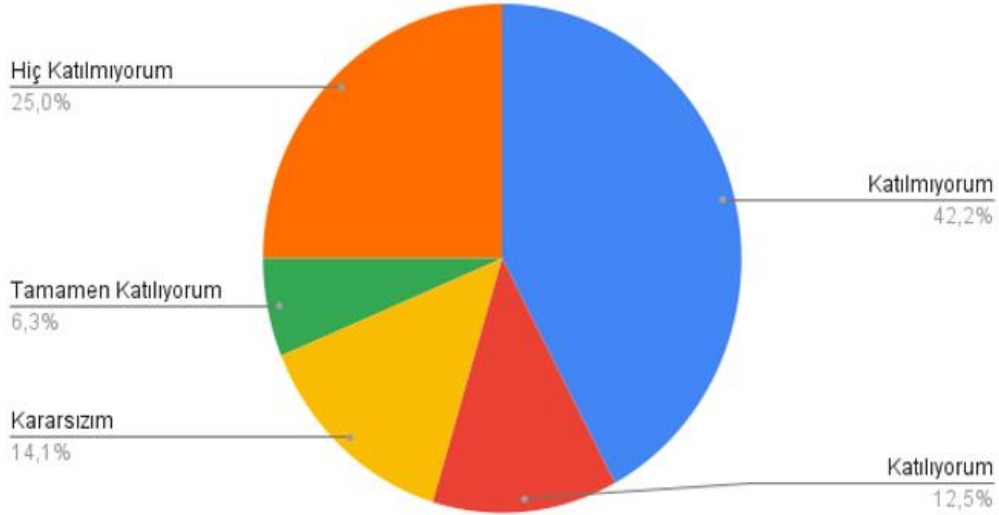
Tablo 2.2.17: Arapça Dinleme Etkinlikleri Yaparken; Sınıfımızda Teknolojik İmkânlar Yeterince Kullanılmadığı İçin Dinlemem Yeterince Gelişmiyor.

Öğrenciler Arapça dersi için dinleme etkinliklerine dair sınıflarındaki teknolojik imkânların yeterince kullanılmamasından dolayı dinleme becerilerinin yeterince gelişmediğini düşünmektedir. Bu öğrencilerin oranı %23,8'dir. Bunun aksine %54,7'lik kısım bu duruma katılmamaktadır. % 21,9'luk kısım ise kararsızdır.



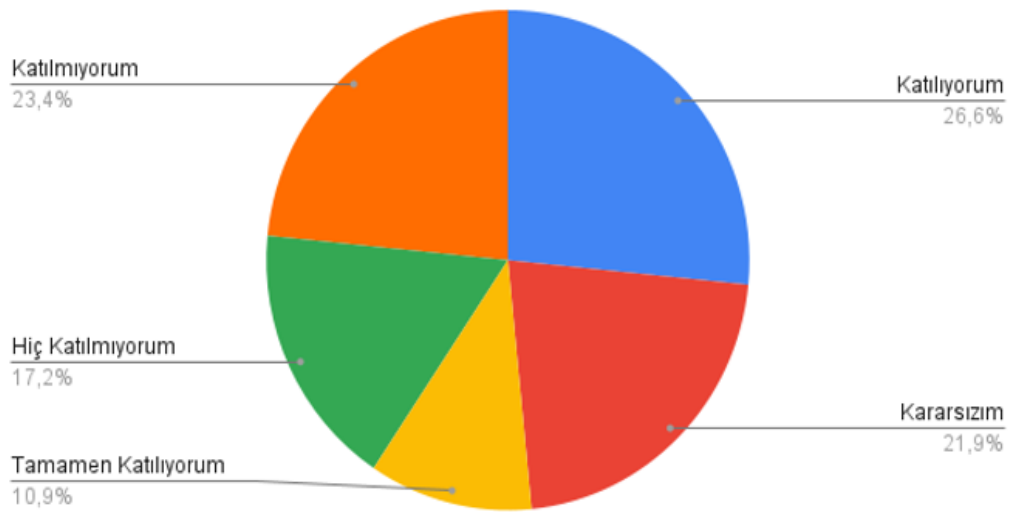
Tablo 2.2.18: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Sınıfımızda Yeteri Kadar Konuşma Etkinliği Yapılmadığından Konuşmam Gelişmiyor.

6. sınıf öğrencilerinden %31,2'si Arapça dersinde Arapça konuşma ile ilgili yeteri kadar etkinlik yapılmadığından Arapça konuşmalarının gelişmediğini belirtirken, öğrencilerin büyük çoğunluğunu oluşturan %50'lik kısmı bu duruma katılmamaktadır. Geriye kalan %18,8 oranında öğrenci bu konuda kararsız olduğunu ifade etmiştir.



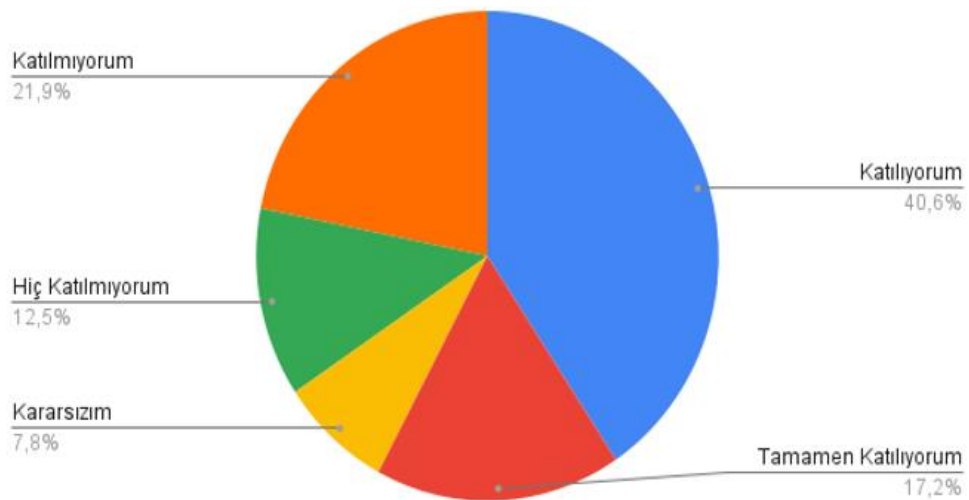
Tablo 2.2.19: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Öğretmen Çoğunlukla Türkçe Konuştuğu İçin Arapça Konuşma Yeteneğim Gelişmiyor.

Burada öğrencilerin Arapça konuşma yeteneklerinin gelişememe nedeni olarak öğretmenin derste çoğunlukla Türkçe konuşması ne kadar etkili olmaktadır? sorusunun cevabı aranmıştır. Verilen cevaplara göre öğrencilerin %18,8'i Arapça konuşma yeteneklerinin gelişememe nedeni olarak öğretmenin çoğunlukla Türkçe konuşmasını görürken, %67,2'si bu konuda tam tersini düşünmektedir. %14,1'lik kısım ise kararsızdır.



Tablo 2.2.20: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Dilbilgisi Kurallarını Düşündüğüm İçin Konuşmamda Akıcılık Sağlayamıyorum.

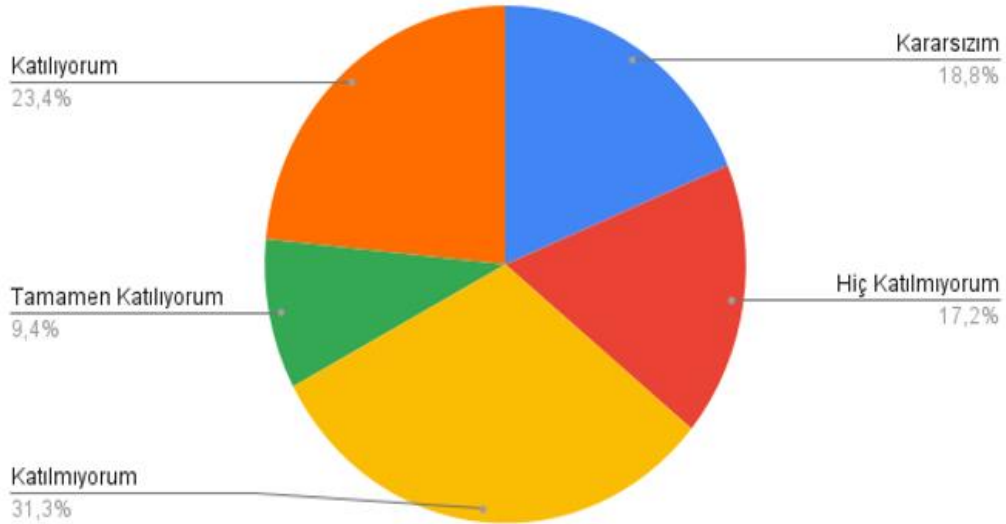
Öğrencilerin %37,5'i Arapça konuşma etkinlikleri yaparken dilbilgisi kurallarını düşünmekten konuşmada akıcılık sağlayamadığını ifade ederken, %40,6'sı bu duruma katılmamaktadır. Kararsız kalan öğrencilerin oranı %21,9'dur.



Tablo 2.2.21: Arapça Kelime Öğrenirken; Kelime Çalışmaya Yeterince Vakit Ayırmadığım İçin Kelimeleri Hatırlamada Zorlanıyorum.

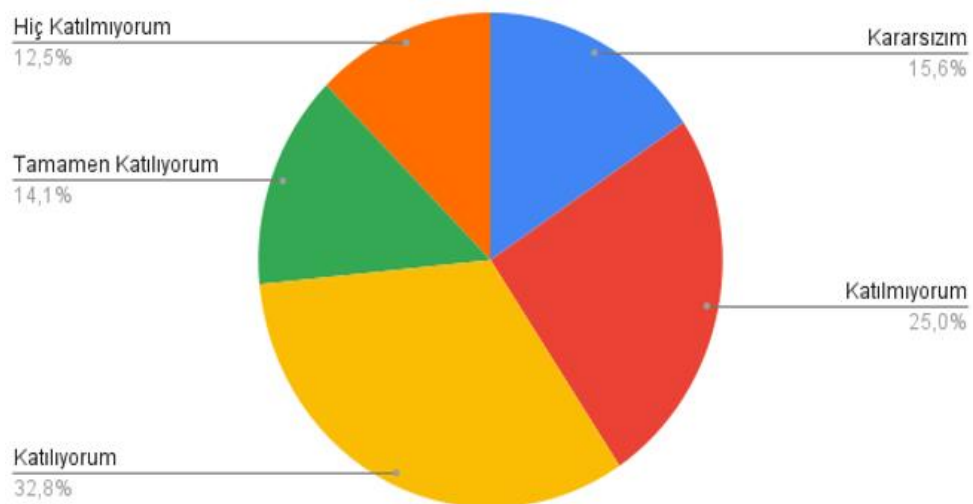
Bu maddede öğrencilerin Arapça kelime öğrenirken kelimeleri hatırlamada zorlanma sebeplerinden birisi olarak kelime çalışmaya ayırdıkları vakit üzerinde durulmuştur. Buna göre öğrencilerin %57,8'i Arapça kelime çalışmaya yeterince vakit

ayıramadıklarını ifade ederken %34,4'ü bu duruma katılmamaktadır. Bu maddede %7,8 oranında öğrenci kararsızdır.



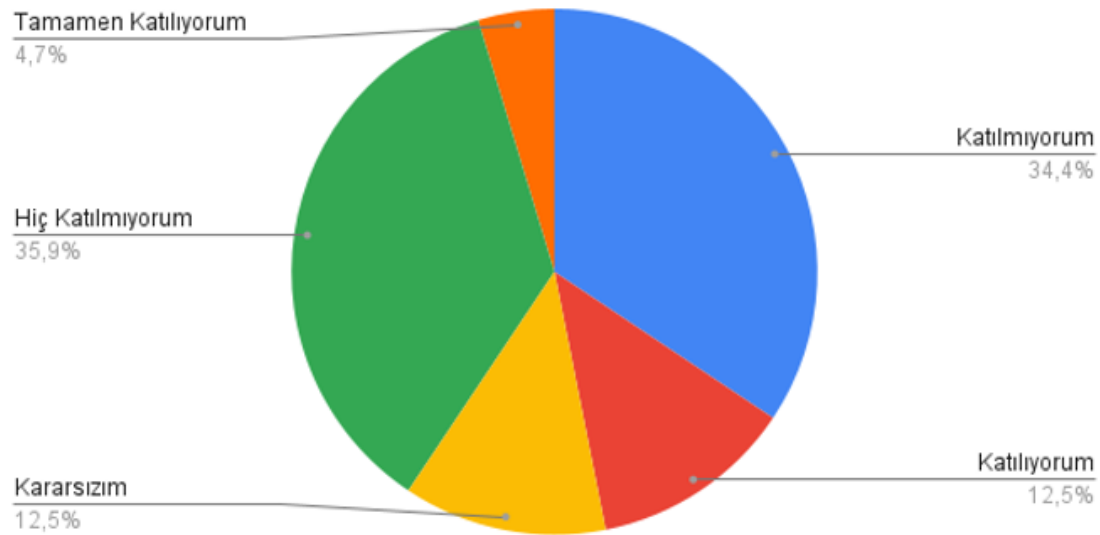
Tablo 2.2.22: Arapça Kelime Öğrenirken; Sınıfta Yeterince Görsel Materyal Kullanılmadığı İçin Kelimeleri Unutuyorum.

Öğrencilerin %32,8'i Arapça kelime öğrenirken sınıfta yeterince görsel materyal kullanılmadığı için kelimeleri unuttuğunu ifade ederken, %48,5 kısım bu duruma katılmamaktadır. Bu madde için kararsız olan %18,8 bir kesim mevcuttur.



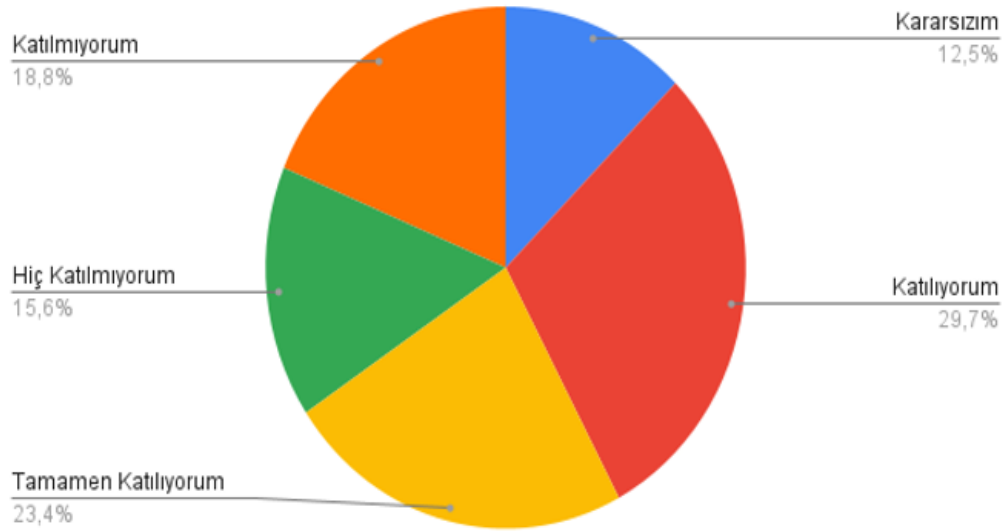
Tablo 2.2.23: Arapça Kelime Öğrenirken; Derste Dikkat Çekici Kelime Aktivitesi (Oyun vs.) Yapılmadığı İçin Kelimeleri Öğrenmekte Zorlanıyorum.

Anket sonuçlarına göre bu maddede öğrencilerin % 46,9'luk kısmı Arapça kelime öğrenirken derste dikkat çekici kelime aktivitesi yapılmadığı için kelimeleri öğrenmekte zorlandığını ifade etmiştir. %37,5'i Arapça kelime öğrenmekte zorlanma sebebi olarak yeteri kadar kelime aktivite yapılmamasını görmemektedir. Öğrencilerin %15,6'sı bu hususta kararsız kalmıştır.



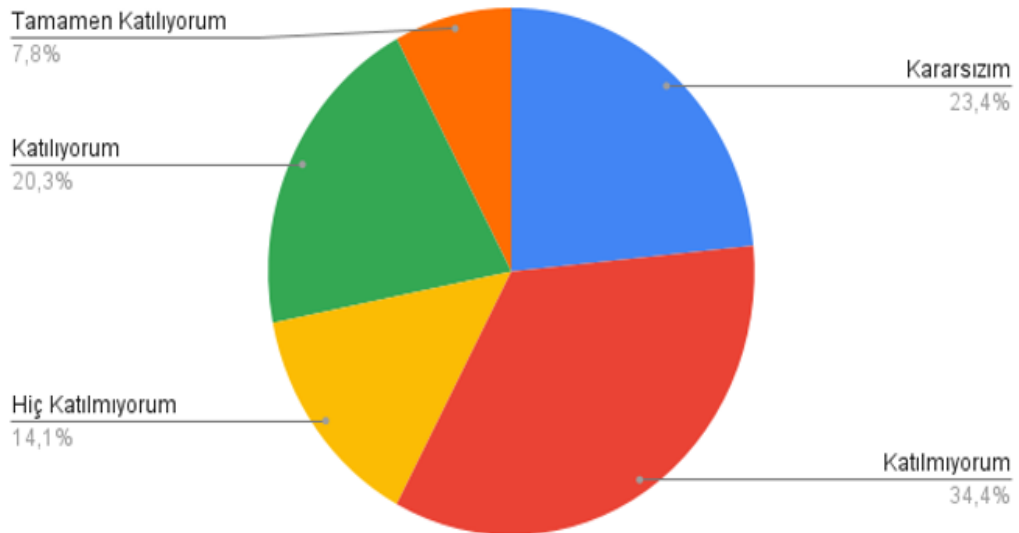
Tablo 2.2.24: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Türkçe Dilbilgim İyi Olmadığı İçin Arapça Dilbilgisi Konularını Anlayamıyorum.

Arapça dilbilgisi öğrenirken öğrencilerin zorlanma nedenlerini araştırmak için yöneltilen bu soruda 6. sınıf öğrencilerinin %17,2'si Arapça dilbilgisi öğrenirken Türkçe dilbilgisi iyi olmadığı için konuları anlayamadığını ifade etmektedir. Buna karşın öğrencilerin %70,3'ü Arapça dilbilgisini öğrenememe nedeni olarak bunu görmemektedir. Bu maddede kararsız kalan öğrenci oranı %12,5 şeklindedir.



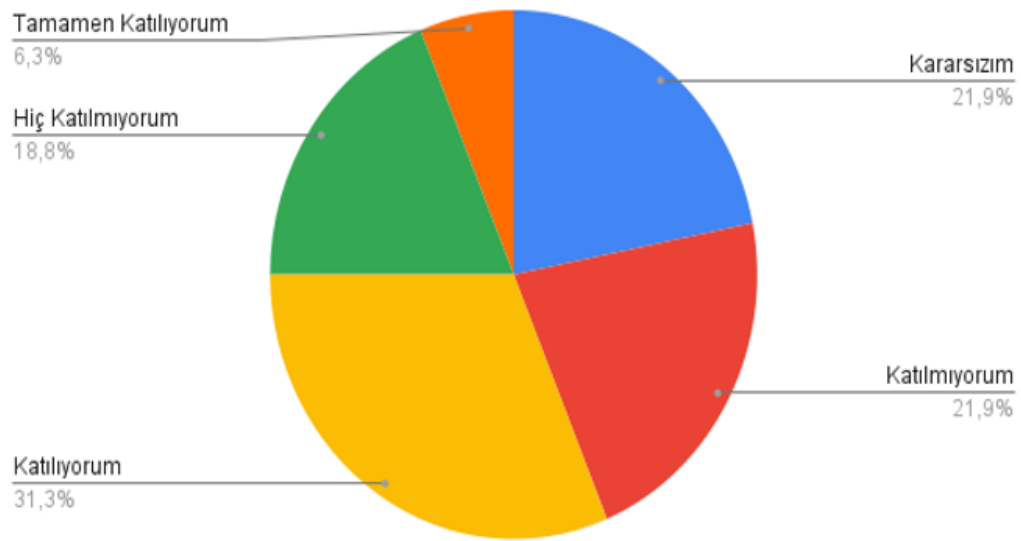
Tablo 2.2.25: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Arapça Temelim İyi Olmadığı İçin Konuları Anlamakta Zorlanıyorum.

Arapça dilbilgisi öğrenirken öğrencilerden %53,1'i Arapça temeli iyi olmadığı için konuları anlamakta zorlanmaktadır. Bunun yanı sıra öğrencilerin %34,4'ü bu duruma katılmamaktadır. %12,5'i ise kararsızdır.



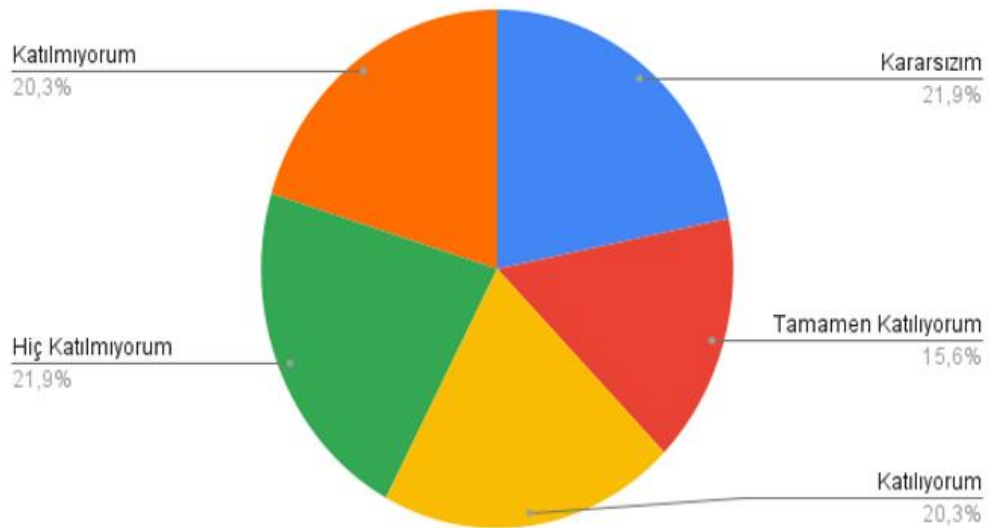
Tablo 2.2.26: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Derslerimizde Dilbilgisi Kurallarına Gereğinden Daha Az Önem Verildiğini Düşünüyorum.

Bu maddede öğrencilerin %28,1'i Arapça dilbilgisi öğrenirken derste dilbilgisi kurallarına gereğinden daha az önem verildiğini düşünürken öğrencilerin %48,5'i bu şekilde düşünmemektedir. Kararsız olan kesim ise %23,4'tür.



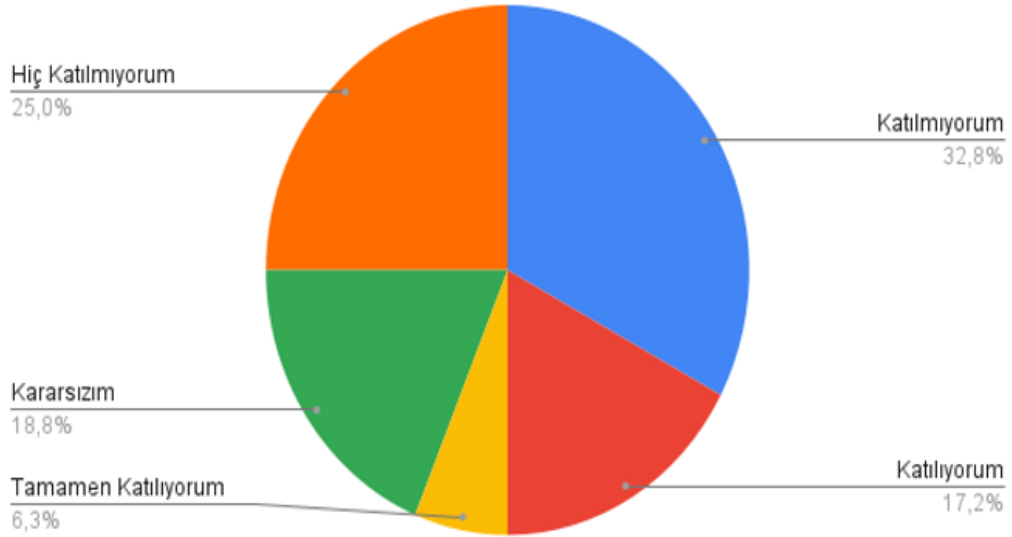
Tablo 2.2.27: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Ders Kitabında Dilbilgisi Konularının Dağılık Verildiğini Düşünüyorum.

Bu madde alınan cevaplara göre öğrencilerin %37,6'sı Arapça dilbilgisi öğrenirken ders kitabında dilbilgisi konularını dağılık verildiğini düşünürken öğrencilerin %40,7'si bu konuda aynı düşünmemektedir. %21,9'luk kısım ise bu konu hakkında kararsız kalmıştır.



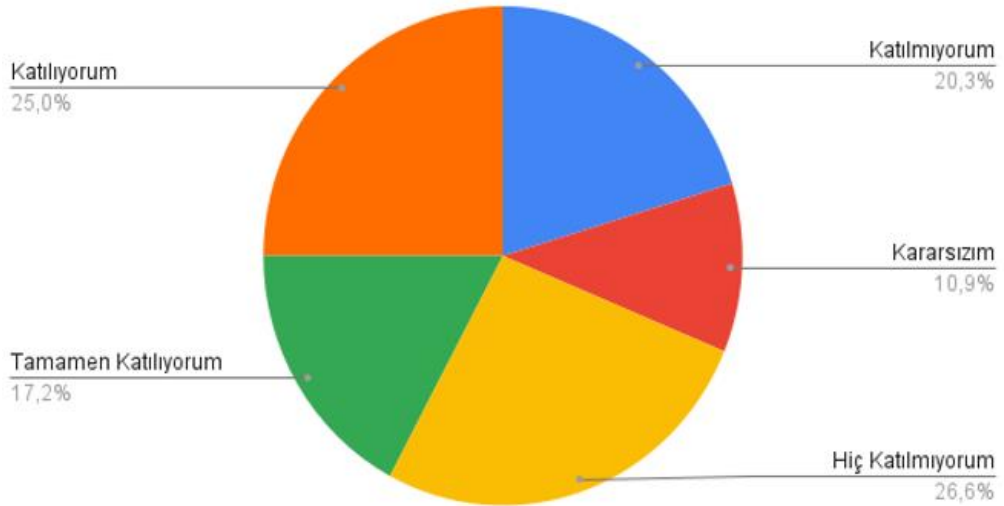
Tablo 2.2.28: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Haftalık Arapça Ders Saatinin Arapçayı İyi Bir Şekilde Öğrenmem İçin Yetersiz Olduğunu Düşünüyorum.

6. sınıf öğrencilerinin %35,9'u Arapça dilbilgisi öğrenirken; haftalık Arapça ders saatinin Arapçayı iyi bir şekilde öğrenmek için yetersiz olduğunu düşünüyor iken %42,2'si bu duruma katılmamaktadır. Kararsız olan öğrenciler ise %21,9'dur.



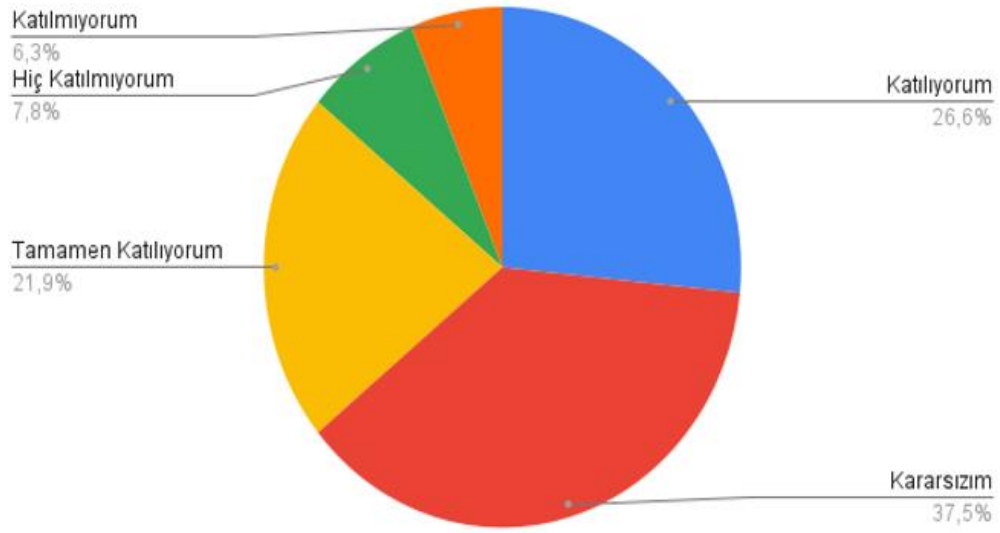
Tablo 2.2.29: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Öğretmenimizin Konuları Yetiştirmek İçin Dersi Hızlı Anlattığını Düşünüyorum.

Arapça dilbilgisi öğrenirken öğreticinin konuları yetiştirmek için dersi hızlı anlattığını düşünen öğrencilerin oranı %23,5 iken bu maddeye katılmayan öğrenci oranı %57,8 şeklindedir. Kararsız olanlar ise %18,8 oranındadır.



Tablo 2.2.30: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Arapça Ders Kitabının İlgi Çekici Olduğunu Düşünmüyorum.

Arapça dilbilgisi öğrenirken Arapça ders kitabının ne kadar ilgi çekici olduğunu tespit için yöneltilen bu madde de öğrencilerin %42,2'si bu bağlamda ders kitabını çekici bulmaz iken %46,9'luk kesim bu duruma katılmamaktadır. Bunun yanı sıra öğrencilerin %10,9'u bu madde için kararsızım şikkını işaretlemiştir.

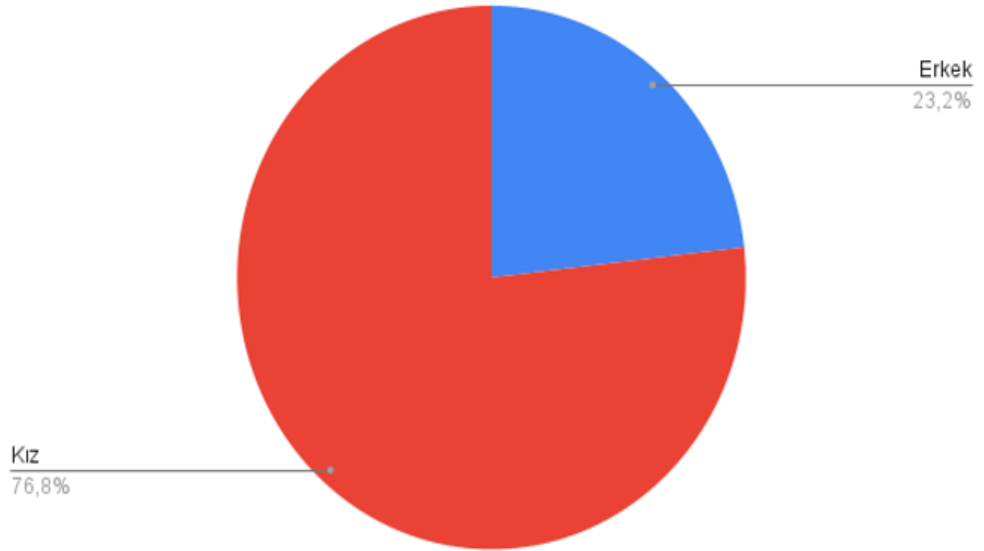


Tablo 2.2.31: Arapça Bir Metni Okurken; Bilmediğim Kelimeler Çok Fazla Olduğu İçin Metni Okumaktan Çok Çabuk Sıkılıyorum.

6. sınıf öğrencilerinin %48,5'i Arapça bir metni okurken bilmediği kelime sayısı çok fazla olduğu için Arapça metin okumaktan sıkıldığını ifade ederken %14,1'i bu duruma katılmamaktadır. Kararsız kalan öğrenci oranı ise 37,5'tir.

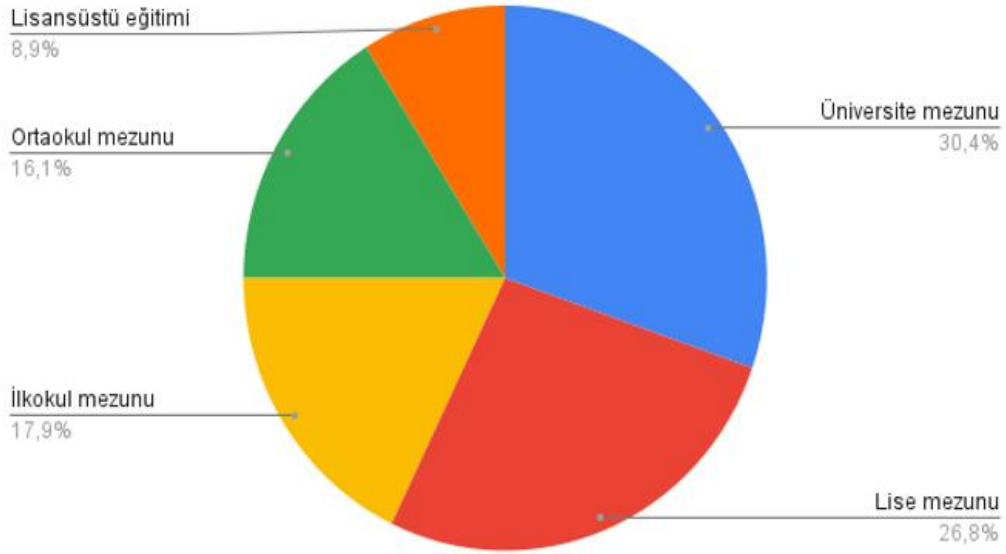
2.3. Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Arapça Öğrenimi ile İlgili Görüşleri

Yapılan ankete yedinci sınıf öğrencilerinden toplamda 56 öğrenci katılmıştır. Öğrencilere yöneltilen 31 anket sorusunun analizleri tablolar halinde şu şekildedir:



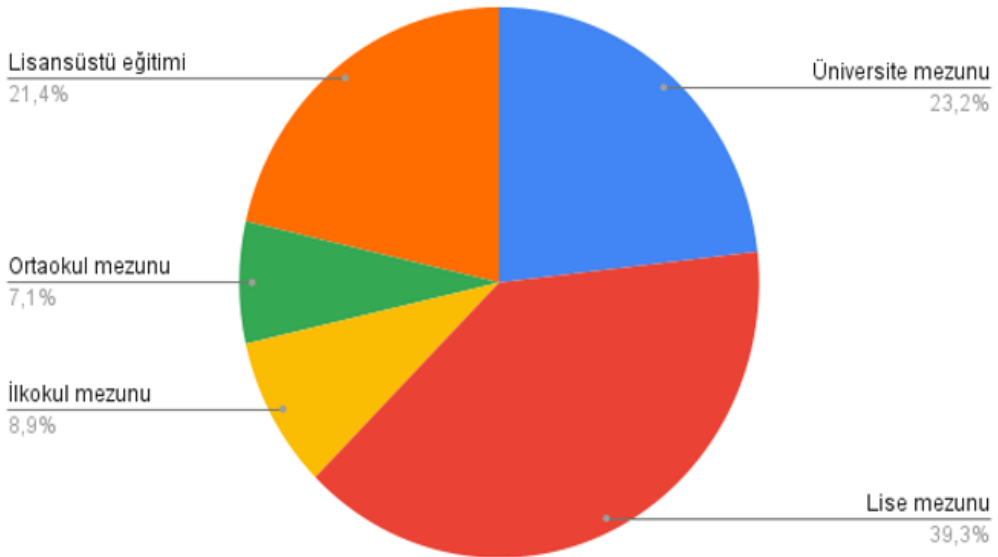
Tablo 2.3.1: Cinsiyetiniz Nedir?

Anketin bu maddesinin cevaplarına bakıldığında ankete katılan 7. Sınıf öğrencilerinin %76,8'i kız iken, %23,2'si erkektir. Ankete 7. sınıflardan kızların daha fazla katıldığı görülmektedir.



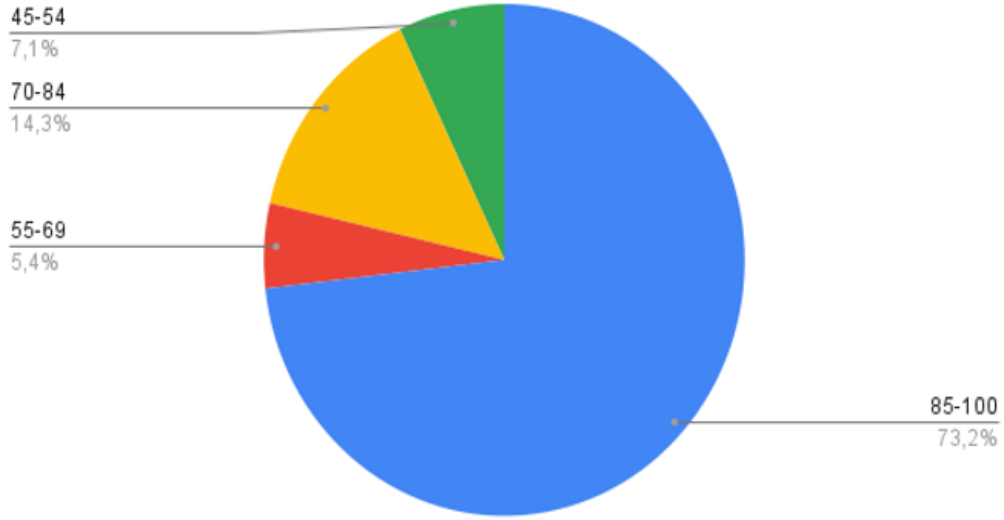
Tablo 2.3.2: Annenizin Eğitim Durumu Nedir?

Bu maddede katılımcıların annesinin %17,9'u ilkokul mezunu, %16,1'i ortaokul mezunu, %26,8'i lise mezunu, %30,4'ü üniversite mezunu, %8,9'u ise lisansüstü mezunudur. Öğrencilerin annelerinin çoğunluk olarak %30,4 oranı ile üniversite mezunu olduğu saptanmıştır.



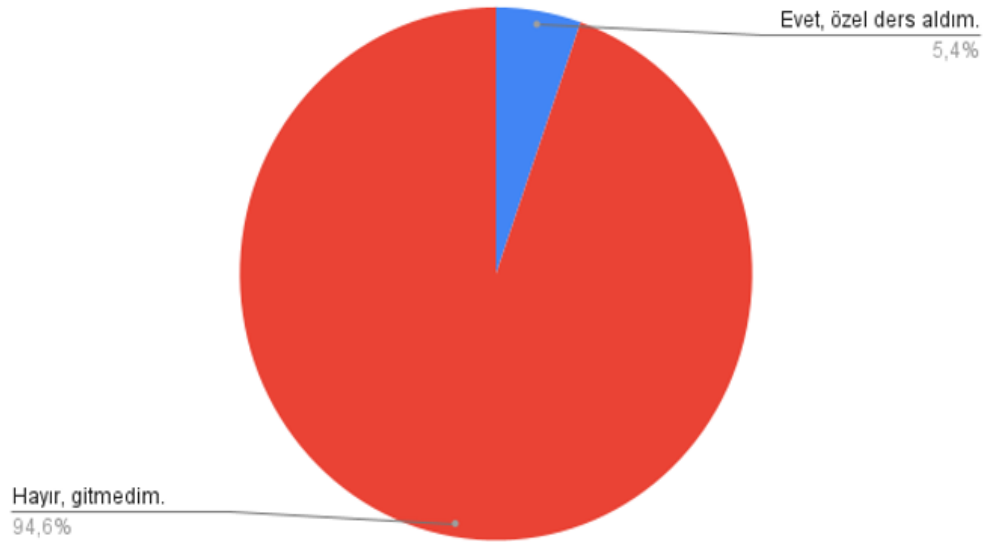
Tablo 2.3.3: Babanızın Eğitim Durumu Nedir?

Bu maddede katılımcıların babasının %8,9'u ilkokul mezunu, %7,1'i ortaokul mezunu, %39,3'ü lise mezunu, %23,2'si üniversite mezunu, %21,4'ü ise lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir.



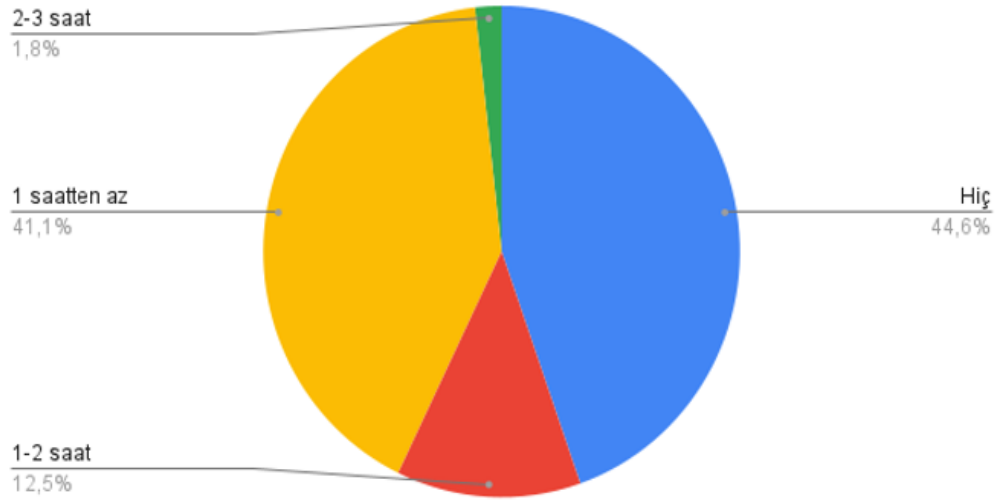
Tablo 2.3.4: Arapça Dersinde Geçen Dönemki Ortalamanız Nedir?

7. sınıf öğrencilerinin çok büyük bir oranla %73,2'lik kısmının geçen dönemki ortalaması 85 ile 100 arasındadır. %14,3'ünün ortalaması 70 ile 84 arasındadır. %5,4'ünün ortalaması 55 ile 69 arasındayken %7,1'inin ortalaması 45 ile 54 arasındadır.



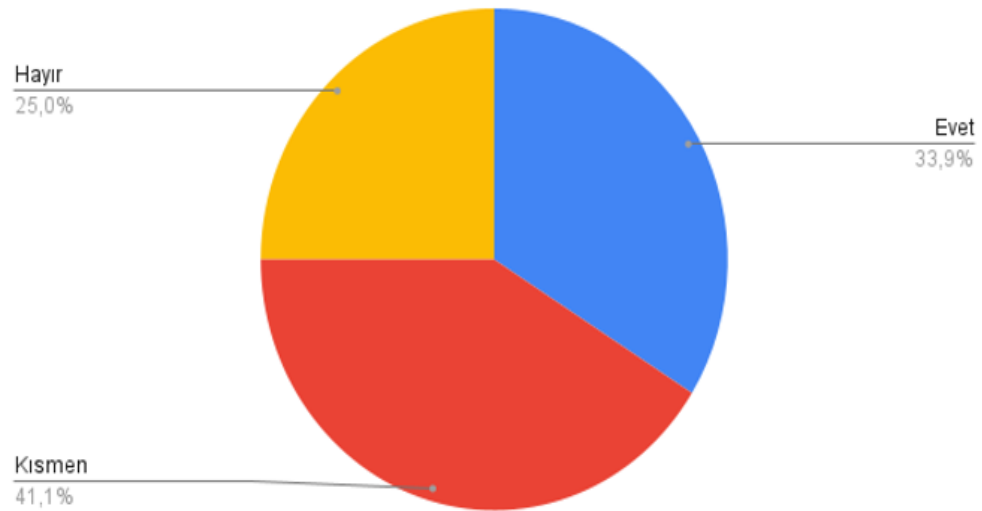
Tablo 2.3.5: Daha Önce Hiç Arapça Kursuna gittiniz mi?

Bu tabloda ankete katılan öğrencilerin çok büyük bir kısmının %94,6'lık bir oranla Arapça öğrenimlerini destekleyecek hiçbir kursa gitmedikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra 7. Sınıf öğrencilerinin %5,4'ünün daha önce Arapça ile ilgili kursa giderek ders aldığı saptanmıştır.



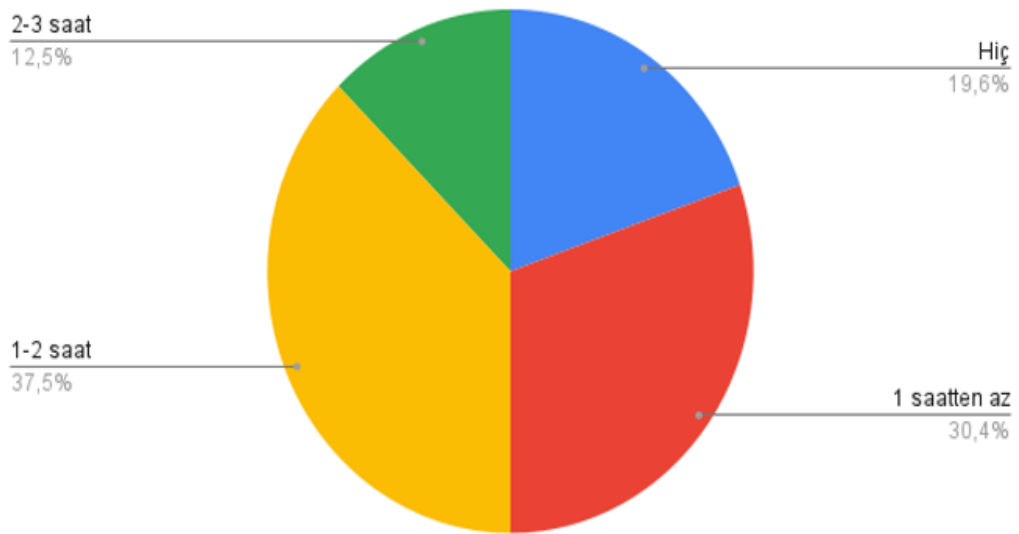
Tablo 2.3.6: Herhangi bir Arapça aktivite ile günde toplam kaç saat vakit geçirirsiniz?

Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplarla onların günlük olarak Arapça ile ne kadar vakit geçirdikleri araştırılmak istenmiştir. Öğrencilerin %44,6'sı günlük olarak Arapça ile hiç ilgilenmediklerini ifade ederken %41,1'i 1 saatten az, %12,5'i 1-2 saat, %1,8'i 2-3 saat Arapça aktivite ile vakit geçirdiklerini ifade etmişlerdir.



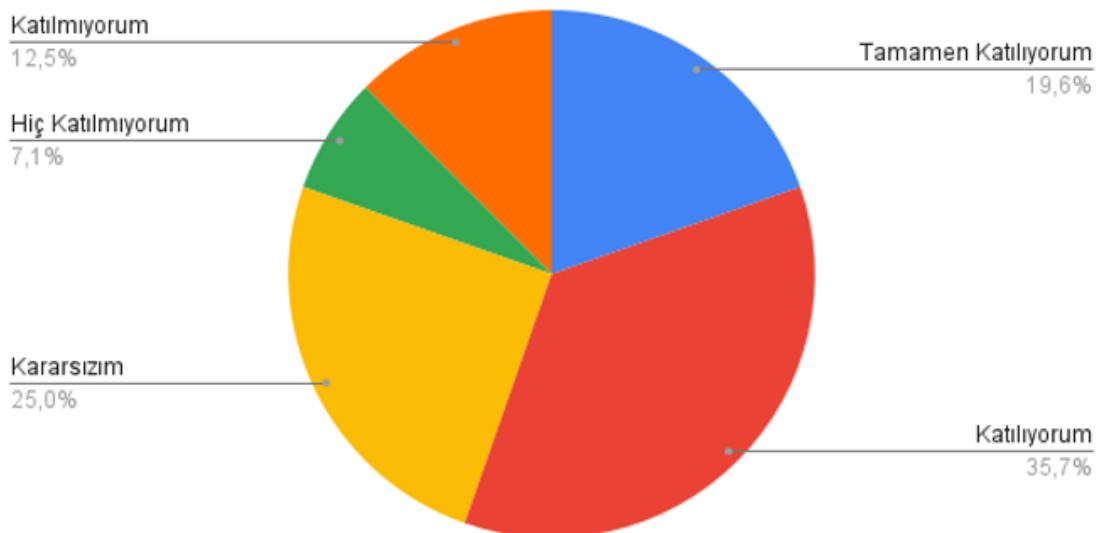
Tablo 2.3.7: Aileniz Arapça Öğrenmenize Yardımcı Olur Mu?

Öğrenciler Arapça öğrenirken ailelerinin bu öğrenmedeki fonksiyonelliğini tespit için sorulan bu soruda sonuçlara göre 7. Sınıf öğrencilerinin %33,9'luk kısmında aileler öğrencilere Arapça öğretme hususunda katkı sağlamaktadır. %25'lik bir oranda ise ailelerin bu noktada bir katkı sağlamadıkları görülmektedir.



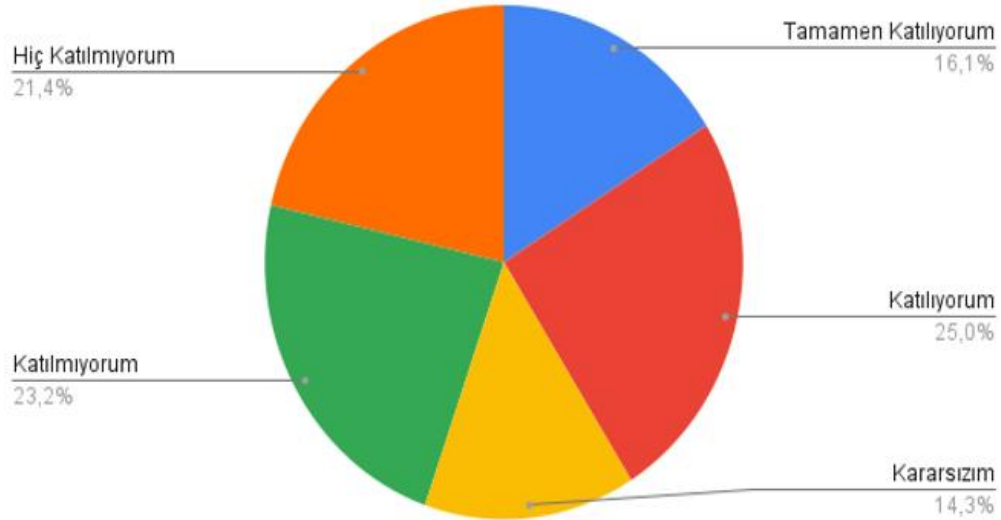
Tablo 2.3.8: Bir Haftada Arapça Çalışmaya Ne Kadar Vakit Ayırırsınız?

Haftalık olarak öğrencilerin Arapça çalışmak için ne kadar vakit ayırdıklarını tespit için yöneltilen bu soruda öğrencilerin %19,6 haftalık çalışma yapmazken %30,4'ü 1 saatten az, %37,5'i 1-2 saat, %12,5'i ise 2-3 saat Arapça çalışmaktadır.



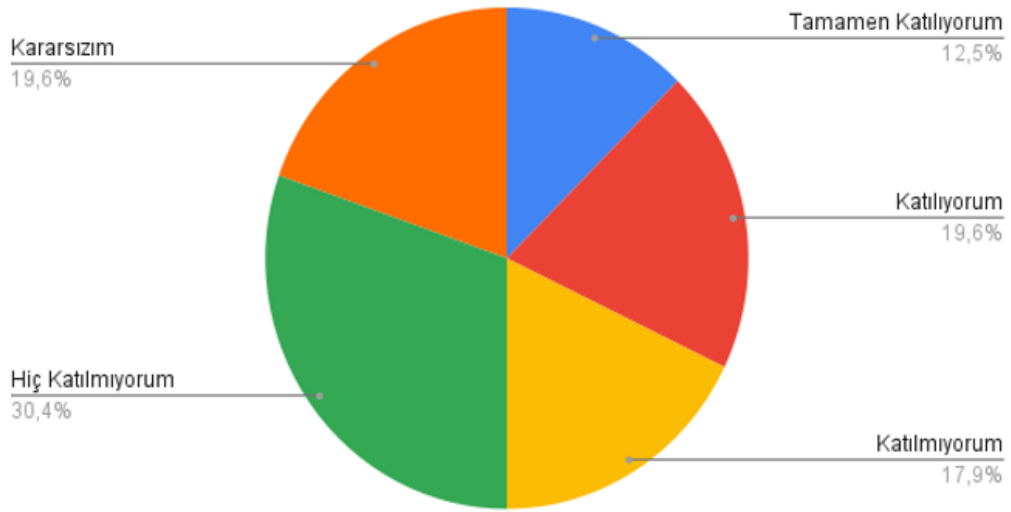
Tablo 2.3.9: Arapça Bir Metni Okurken Bilmediğim Kelime ve Cümle Yapılarına Takıldığımdan Dolayı Metnin Ana fikrini Anlamakta Zorlanıyorum.

Soruya verilen cevaplara göre öğrencilerin %19,6'sı Arapça bir metni okurken kelime ve cümle yapısı açısından sıkıntı yaşamayıp metnin ana fikrini anlarken, bunun aksine büyük bir çoğunluğu oluşturan %55,3'lük kesim Arapça bir metni okurken bilmediği kelime ve cümle yapısından dolayı metnin ana fikrini anlamakta zorlandığını ifade etmiştir. Bu konuda %25'lik kısım ise kararsızdır.



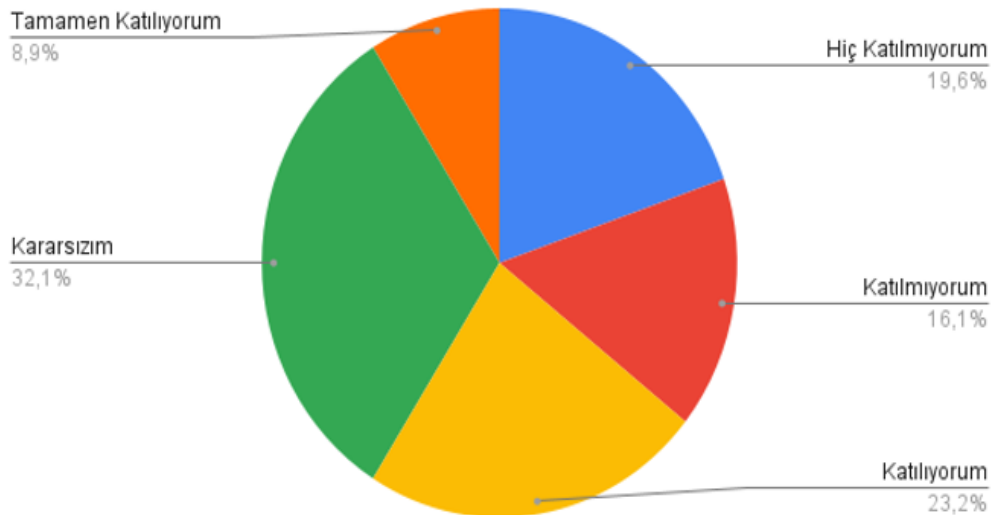
Tablo 2.3.10: Arapça Bir Metni Okurken; Ders Dışında Yeteri Kadar Arapça Metin Okuması Yapmadığımdan Metinleri Okumakta Zorlanıyorum.

Bu maddede öğrencilerin %41,1'i Arapça metni anlayamama sebeplerinden biri olarak ders dışında yeterince Arapça metin okuması yapmaması olarak görürken, %44,6'sı bu duruma katılmamaktadır. 14,3'ü ise bu konuda kararsızdır.



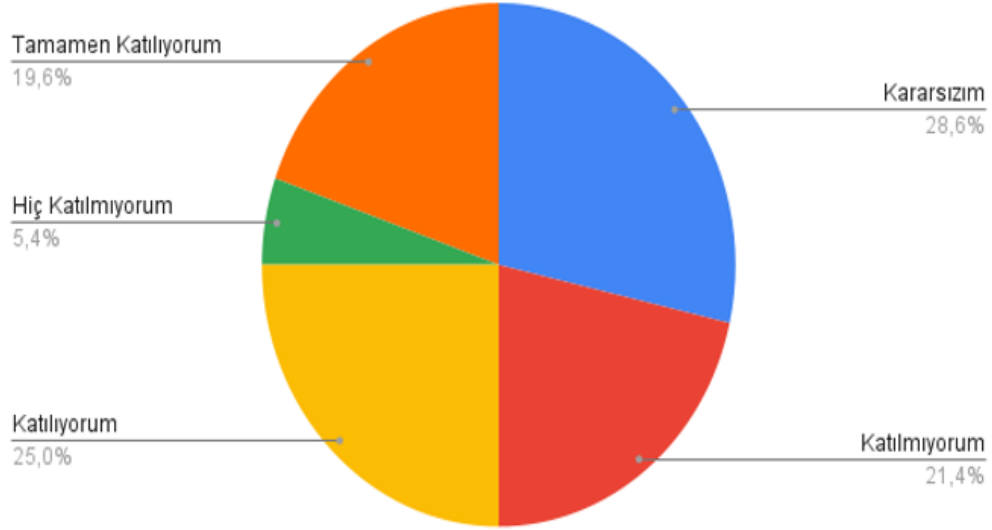
Tablo 2.3.11: Arapça Bir Metni Yüksek Sesle Okurken Çevremdekilerin Benimle Dalga Geçmesinden Korkuyorum.

Öğrencilere yöneltilen bu soruda öğrencilerin metni yüksek sesle okuyamama sebeplerinden birinin öğrencilerin arkadaşlarının birbiriyle dalga geçmesi korkusunun ne kadar etkili olup olmadığı araştırılmak istenmiştir. Verilen cevaplara bakıldığında öğrencilerin %32,1'inin bu endişeyi yaşadığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra öğrencilerin %48,3'ü bu endişeyi yaşamamaktadır. %19,6'lık bir kısım da bu madde ile ilgili kararsız olduğunu ifade etmiştir.



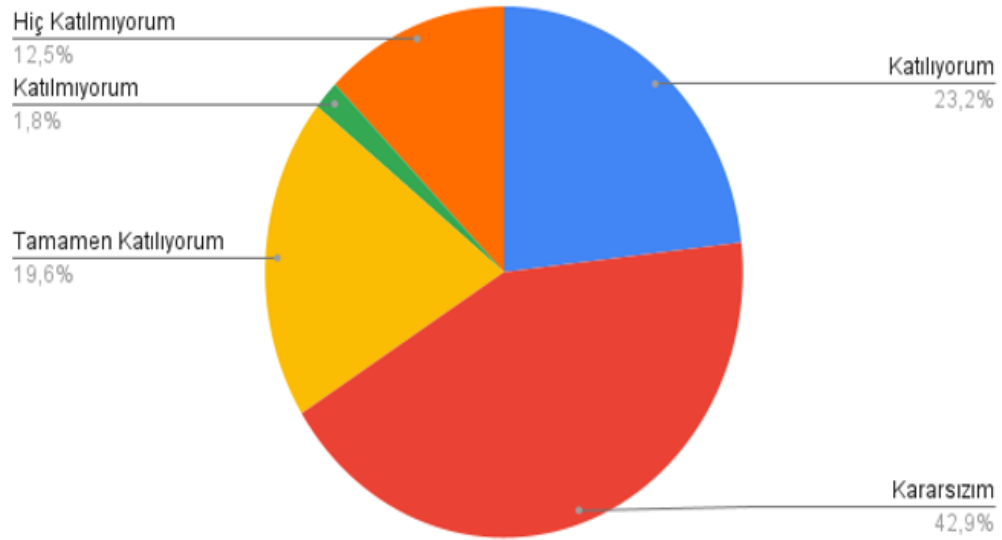
Tablo 2.3.12: Arapça Bir Metni Yüksek Sesle Okurken Kelimeleri Okurken Zorlanıyorum.

Verilen cevaplara göre öğrencilerin %32,1'i Arapça bir metni okurken Arapça kelimeleri telaffuzda zorlanırken, öğrencilerin %35,7'si metni yüksek sesle okurken kelimeleri telaffuzda zorlanmamaktadır. 7. Sınıflarda bu soruya cevap veren öğrencilerin %32,1'lik kısmı bu konuda kararsızdır.



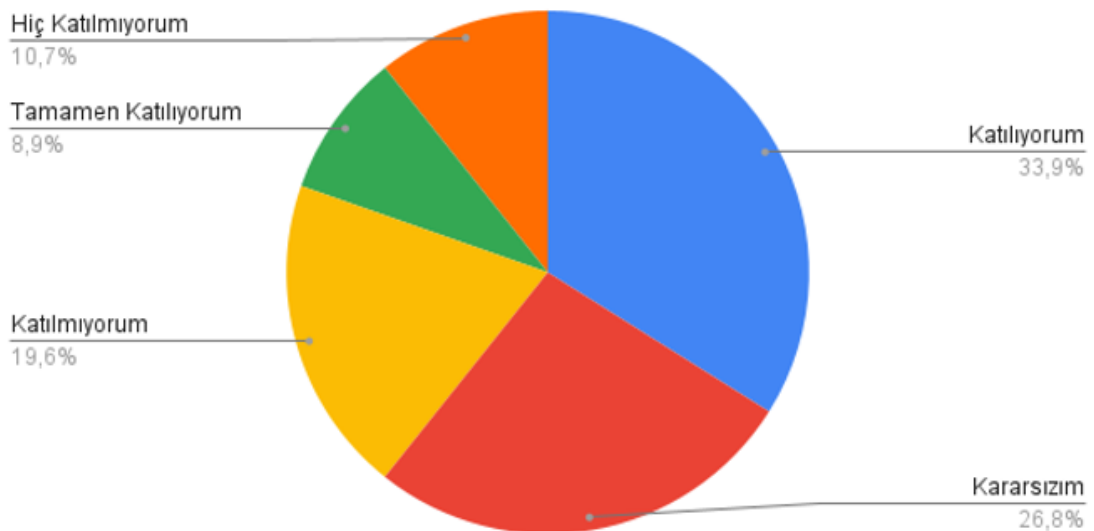
Tablo 2.3.13: Arapça Cümle Kurarken Sınırlı Sayıda Kelime Bildiğim İçin Zorlanıyorum.

7. sınıf öğrencilerinin Arapça cümle kurma konusunda %44,6'lık kısım sınırlı sayıda kelime bildiği için cümle kuramadığını ifade etmektedir. Buna karşın öğrencilerin %26,8'i Arapça cümle kuramama nedeni olarak sınırlı kelime bilgisini görmemektedir. Öğrencilerin %28,6'sı ise bu konuda kararsızdır.



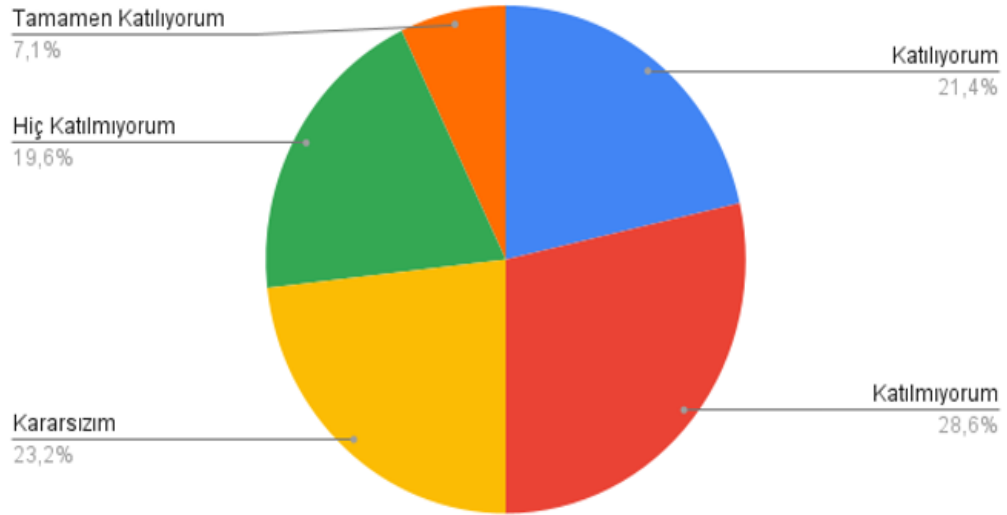
Tablo 2.3.14: Arapça Cümle Kurarken Arapça Cümlenin Ögelerini (Özne, Yüklem vs.) Yerince Bilmediğim İçin Zorlanıyorum.

Bu maddede öğrencilerin Arapça cümle kuramama nedenlerinden biri olarak Arapça cümlenin ögelerini ve ögelerin yerlerini bilememe olarak gören öğrenci oranı %42,8'dir. Bunun yanı sıra %14,3'lük kısım ise bu duruma katılmamaktadır. %42,9'luk büyük bir kesim kararsızdır.



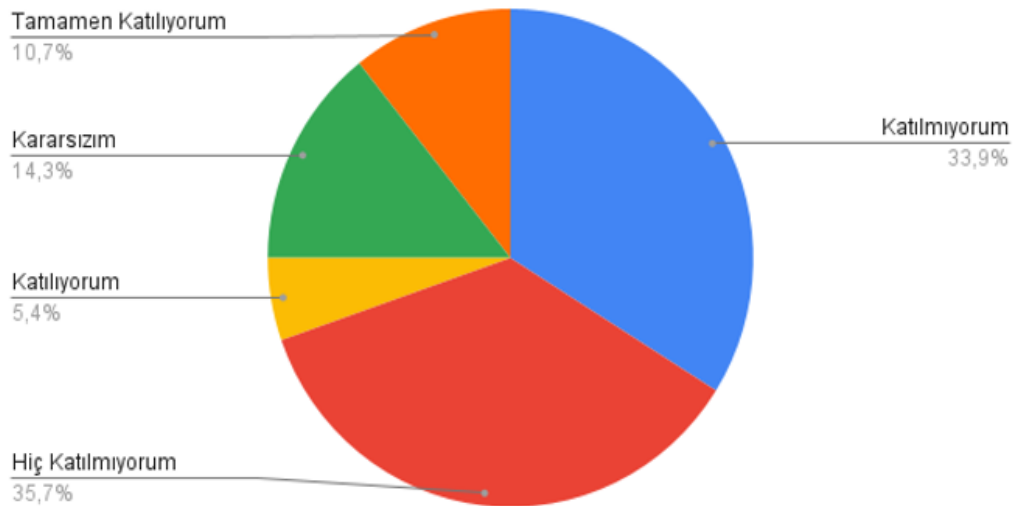
Tablo 2.3.15: Arapça Cümle Kurarken Arapça ve Türkçe 'de Cümle Yapıları (Öznenin, Yüklem vs. Yerleri) Farklı Olduğundan Zorlanıyorum.

Öğrencilerin %42,8'i Arapça cümle kurarken Arapça ve Türkçe 'de cümle yapıları farklı olduğu için zorlandığını ifade ederken, %30,3'lük kısım bu konuda zorlanmadığını ifade etmiştir. %26,8'lik kısım ise kararsızdır.



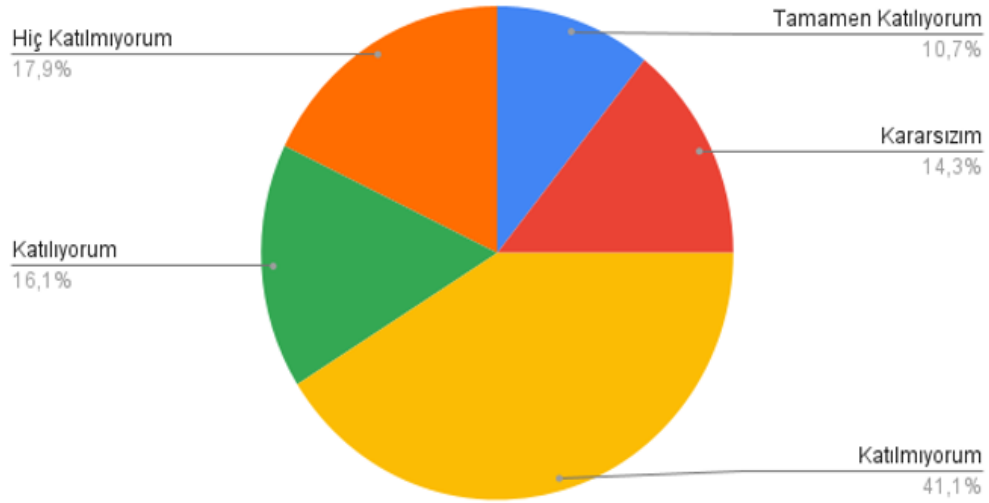
Tablo 2.3.16: Arapça Dinleme Etkinlikleri Yaparken; Metinler Yeterince Tekrarlanmadığından Dinlediğimi Anlamakta Zorlanıyorum.

7. Sınıf öğrencilerinin %28,5'i dinleme etkinlikleri yaparken Arapça metinler yeterli oranda tekrar edilmediği için zorlandığını ifade ederken %48,2'lik kısım bu maddeye katılamamaktadır. %23,2'lik kısım ise bu maddede kararsız kalmıştır.



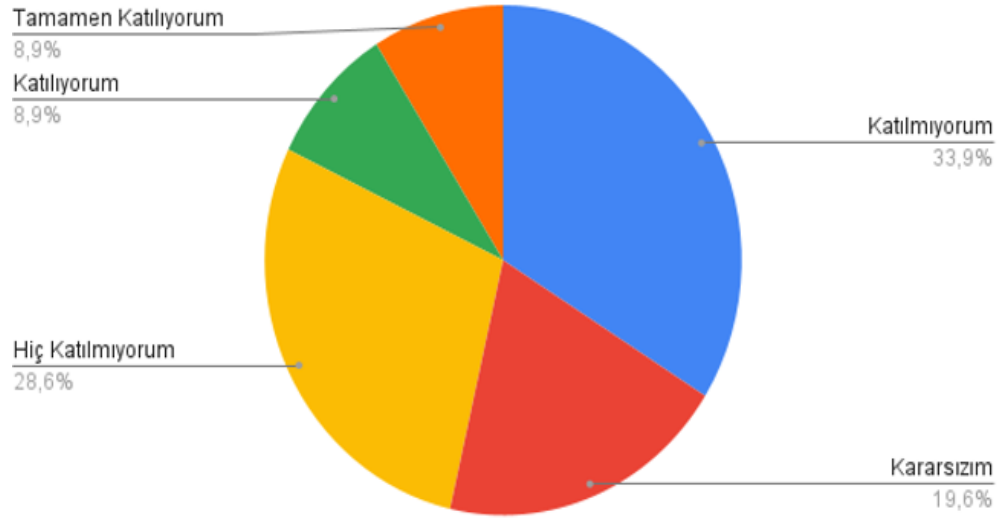
Tablo 2.3.17: Arapça Dinleme Etkinlikleri Yaparken; Sınıfımızda Teknolojik İmkanlar Yeterince Kullanılmadığı İçin Dinlemem Yeterince Gelişmiyor.

Öğrenciler Arapça dersi için dinleme etkinliklerine dair sınıflarındaki teknolojik imkânların yeterince kullanılmamasından dolayı dinleme becerilerinin yeterince gelişmediğini düşünmektedir. Bu öğrencilerin oranı %16,1'dir. Bunun aksine %69,6'lık kısım bu duruma katılmamaktadır. % 14,3'lük kısım ise kararsızdır.



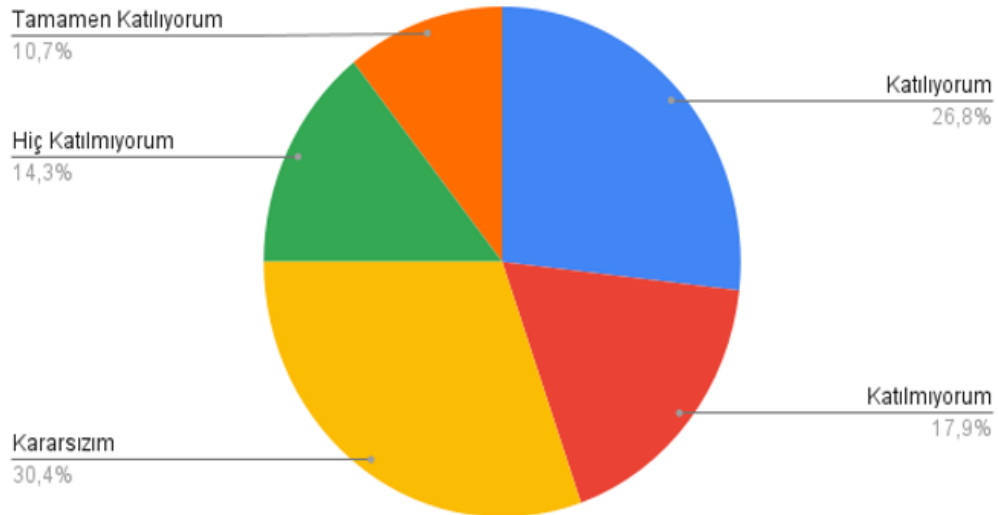
Tablo 2.3.18: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Sınıfımızda Yeteri Kadar Konuşma Etkinliği Yapılmadığından Konuşmam Gelişmiyor.

7. sınıf öğrencilerinden %26,8'i Arapça dersinde Arapça konuşma ile ilgili yeteri kadar etkinlik yapılmadığından Arapça konuşmalarının gelişmediğini belirtirken, öğrencilerin büyük çoğunluğunu oluşturan %59'luk kısım bu duruma katılmamaktadır. Geriye kalan %14,3'lük kısmı bu konuda kararsız olduğunu ifade etmiştir.



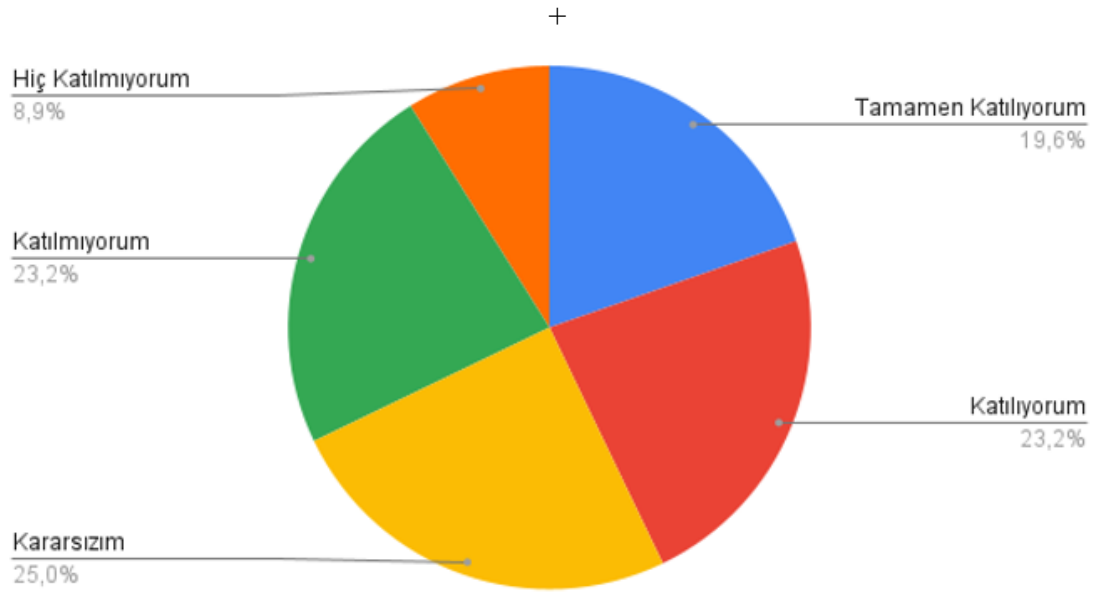
Tablo 2.3.19: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Öğretmen Çoğunlukla Türkçe Konuştuğu İçin Arapça Konuşma Yeteneğim Gelişmiyor.

Bu maddede de öğrencilerin Arapça konuşma yeteneklerinin gelişememe nedeni olarak öğretmenin derste çoğunlukla Türkçe konuşması ne kadar etkili olmaktadır bunun cevabı aranmıştır. Verilen cevaplara göre öğrencilerin %17,8'i Arapça konuşma yeteneklerinin gelişememe nedeni olarak öğretmenin çoğunlukla Türkçe konuşmasını görürken, %62,5'i bu konuda tam tersini düşünmektedir. %19,6'lık kısım ise kararsızdır.



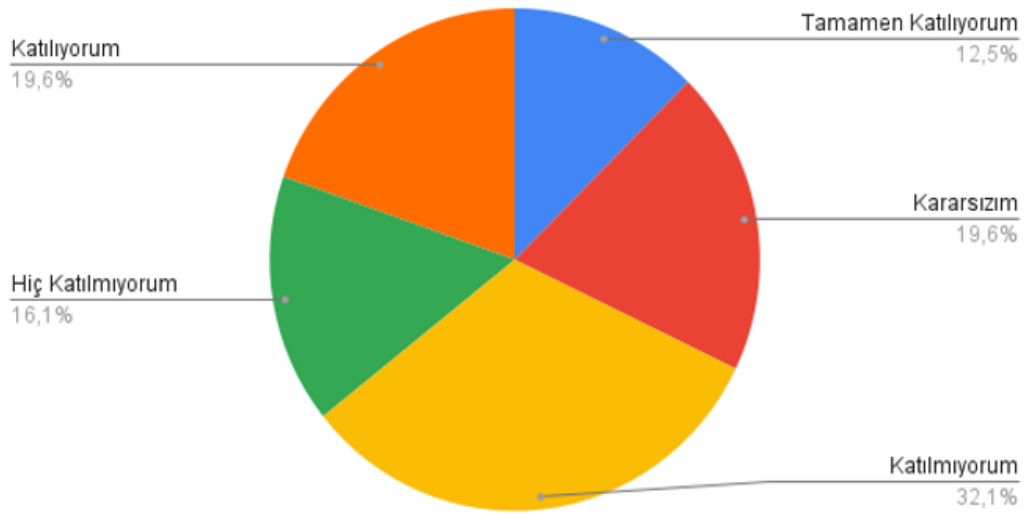
Tablo 2.3.20: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Dilbilgisi Kurallarını Düşündüğüm İçin Konuşmamda Akıcılık Sağlayamıyorum.

Öğrencilerin %37,5'i Arapça konuşma etkinlikleri yaparken dilbilgisi kurallarını düşünmekten konuşmada akıcılık sağlayamadığını ifade ederken %32,2'si bu duruma katılmamaktadır. Kararsız kalan öğrencilerin oranı %30,4'tür.



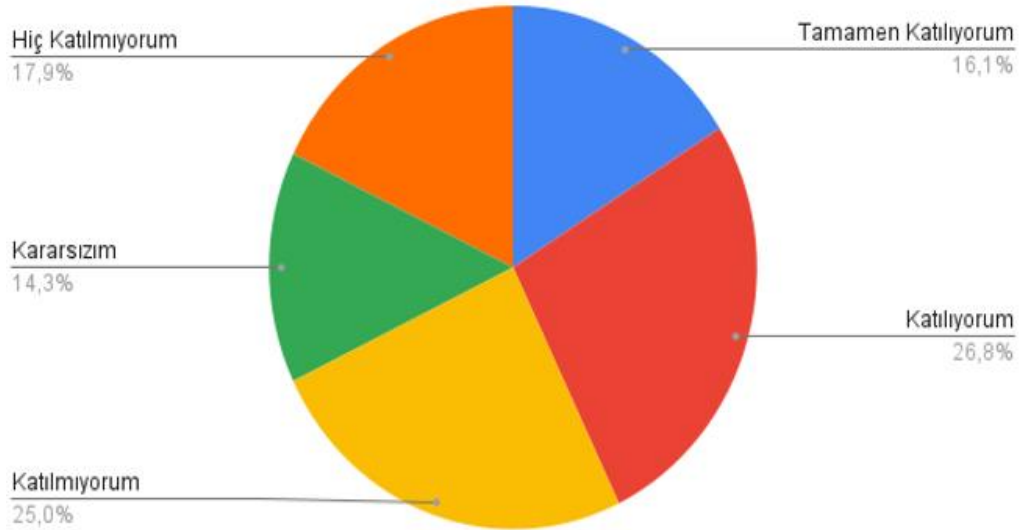
Tablo 2.3.21: Arapça Kelime Öğrenirken; Kelime Çalışmaya Yeterince Vakit Ayırmadığım İçin Kelimeleri Hatırlamada Zorlanıyorum.

Bu maddede öğrencilerin Arapça kelime öğrenirken kelimeleri hatırlamada zorlanma sebeplerinden birisi olarak kelime çalışmaya ayırdıkları vakit üzerinde durulmuştur. Buna göre öğrencilerin %42,8'i Arapça kelime çalışmaya yeterince vakit ayıramadıklarını ifade ederken %32,1'i bu duruma katılmamaktadır. Bu maddede %25 oranında öğrenci kararsızdır.



Tablo 2.3.22: Arapça Kelime Öğrenirken; Sınıfta Yeterince Görsel Materyal Kullanılmadığı İçin Kelimeleri Unutuyorum.

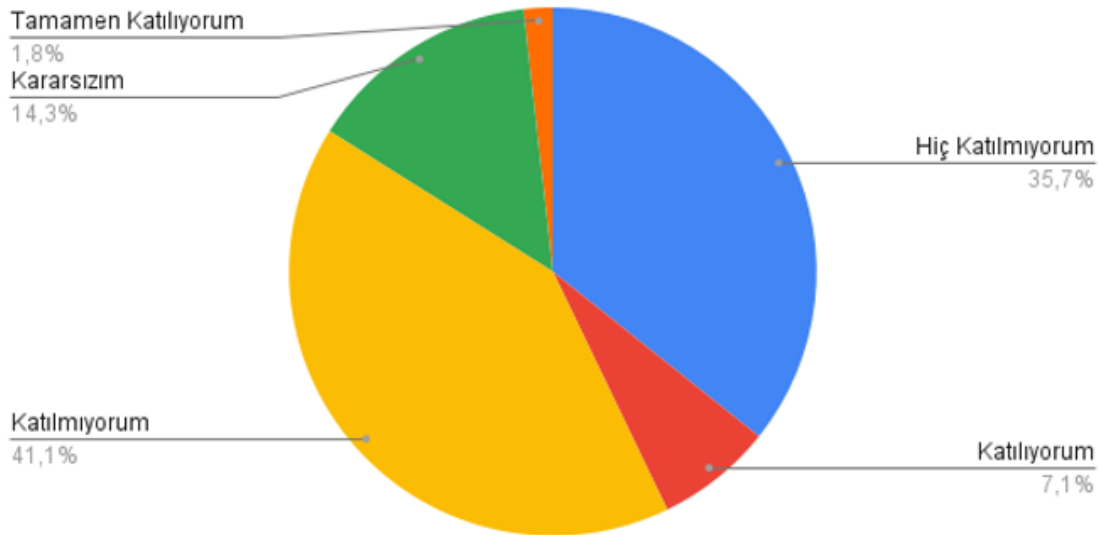
Öğrencilerin %32,1'i Arapça kelime öğrenirken sınıfta yeterince görsel materyal kullanılmadığı için kelimeleri unuttuğunu ifade ederken, %48,2 kısım bu duruma katılmamaktadır. Bu madde için kararsız olan %19,6 bir kesim mevcuttur.



Tablo 2.3.23: Arapça Kelime Öğrenirken; Derste Dikkat Çekici Kelime Aktivitesi (Oyun vs.) Yapılmadığı İçin Kelimeleri Öğrenmekte Zorlanıyorum.

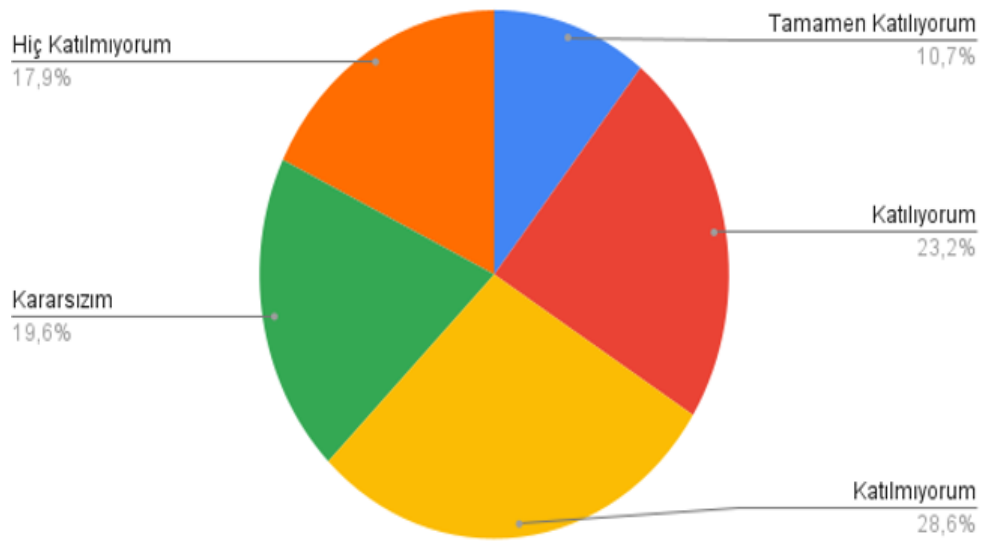
Anket sonuçlarına göre bu maddede öğrencilerin % 42,9'luk kısmı Arapça kelime öğrenirken derste dikkat çekici kelime aktivitesi yapılmadığı için kelimeleri öğrenmekte zorlandığını ifade etmiştir. %42,9'u Arapça kelime öğrenmekte zorlanma

sebebi olarak yeteri kadar kelime aktivite yapılmamasını görmemektedir. Öğrencilerin %14,3'ü bu hususta kararsız kalmıştır.



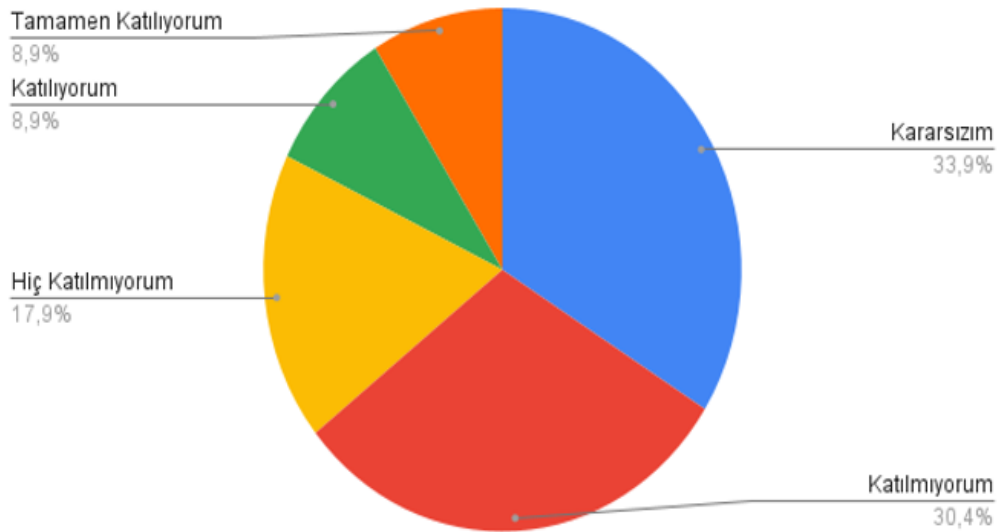
Tablo 2.3.24: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Türkçe Dilbilgim İyi Olmadığı İçin Arapça Dilbilgisi Konularını Anlayamıyorum.

Arapça dilbilgisi öğrenirken öğrencilerin zorlanma nedenlerini araştırmak için yöneltilen bu soruda 7. sınıf öğrencilerinin %8,9'u Arapça dilbilgisi öğrenirken Türkçe dilbilgisi bilgilerinin iyi olmadığı için konuları anlayamadığını ifade etmektedir. Buna karşın öğrencilerin %76,8'i Arapça dilbilgisini öğrenememe nedeni olarak bunu görmemektedir. Bu maddede kararsız kalan öğrenci oranı %14,3 şeklindedir.



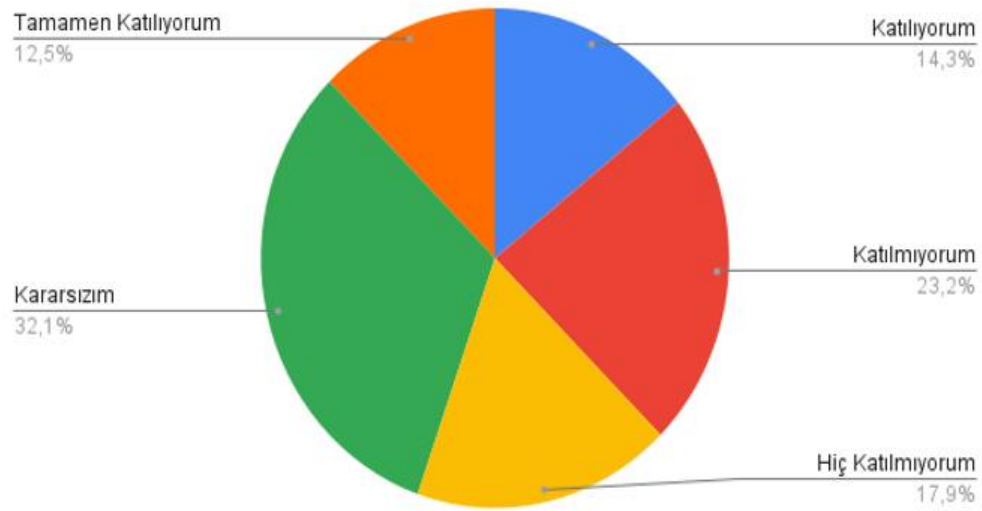
Tablo 2.3.25: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Arapça Temelim İyi Olmadığı İçin Konuları Anlamakta Zorlanıyorum.

Arapça dilbilgisi öğrenirken öğrencilerden %33,9'u Arapça temeli iyi olmadığı için konuları anlamakta zorlanmaktadır. Bunun yanı sıra öğrencilerin %46,5'i bu duruma katılmamaktadır. %19,6'i ise kararsızdır.



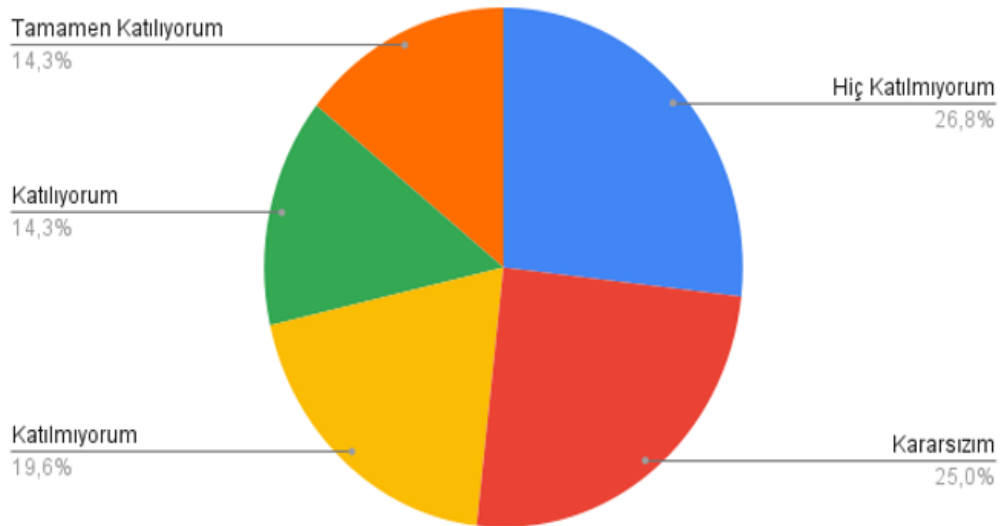
Tablo 2.3.26: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Derslerimizde Dilbilgisi Kurallarına Gereğinden Daha Az Önem Verildiğini Düşünüyorum.

Bu maddede öğrencilerin %17,8'i Arapça dilbilgisi öğrenirken derste dilbilgisi kurallarına gereğinden daha az önem verildiğini düşünürken öğrencilerin %48,3'ü bu şekilde düşünmemektedir. Kararsız olan kesim ise %33,9'dur.



Tablo 2.3.27: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Ders Kitabında Dilbilgisi Konularının Dağınık Verildiğini Düşünüyorum.

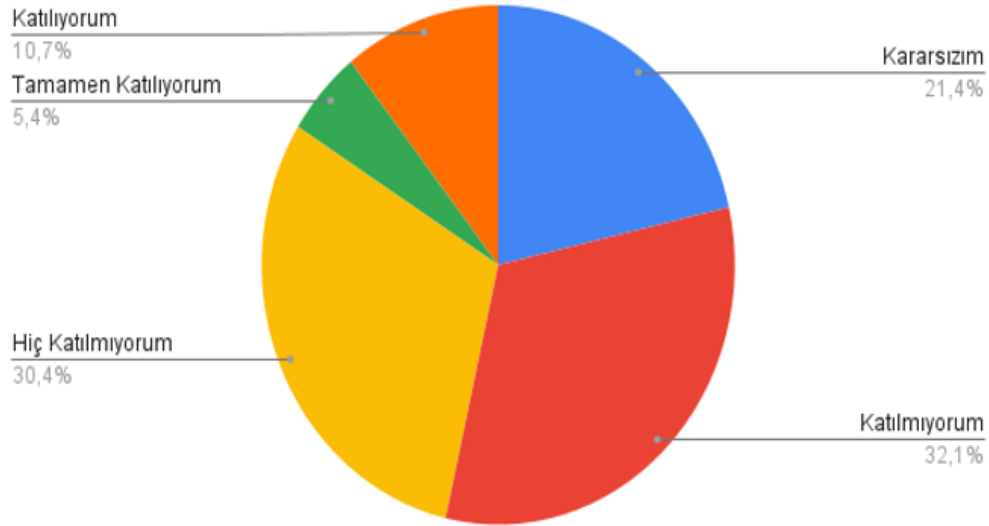
Bu madde alınan cevaplara göre öğrencilerin %26,8'i Arapça dilbilgisi öğrenirken ders kitabında dilbilgisi konularını dağınık verildiğini düşünürken öğrencilerin %41,1'i bu konuda aynı düşünmemektedir. %32,2'lik kısım ise bu konu hakkında kararsız kalmıştır.



Tablo 2.3.28: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Haftalık Arapça Ders Saatinin Arapçayı İyi Bir Şekilde Öğrenmem İçin Yetersiz Olduğunu Düşünüyorum.

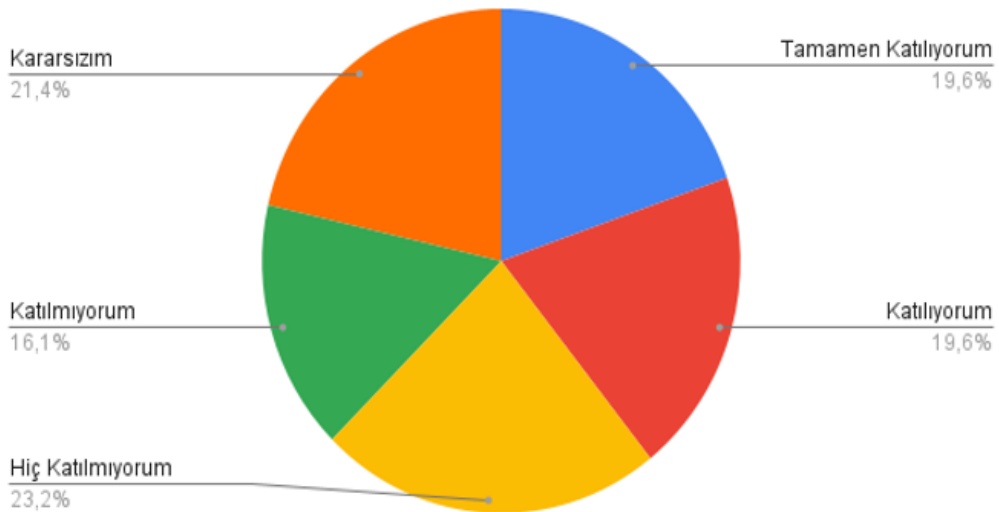
7. sınıf öğrencilerinin %28,6'sı Arapça dilbilgisi öğrenirken; haftalık Arapça ders saatinin Arapçayı iyi bir şekilde öğrenmek için yetersiz olduğunu düşünüyor iken

%46,4'ü Arapça dilbilgisini yeterince öğrenememe nedenlerinden birisi olarak haftalık Arapça ders saatinin az olmasını görmemektedir. Kararsız olan öğrenciler ise %25'tir.



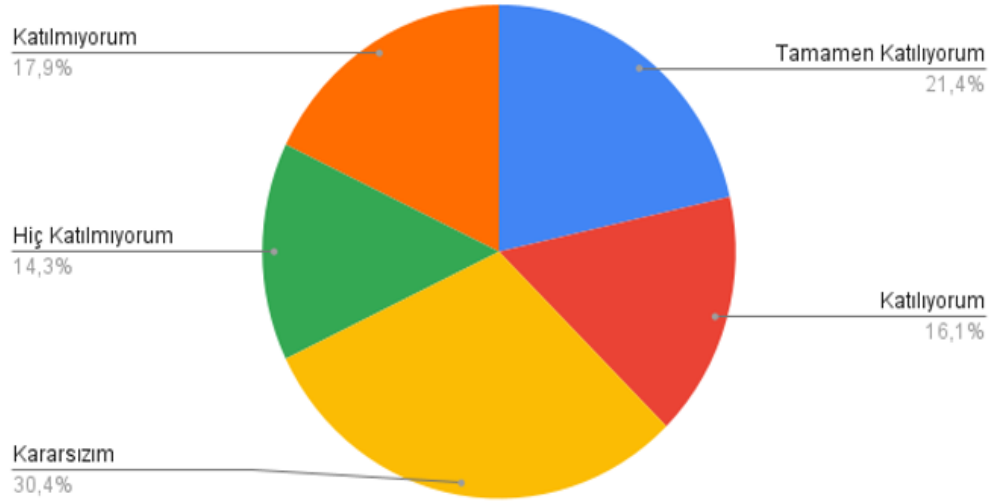
Tablo 2.3.29: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Öğretmenimizin Konuları Yetiştirmek İçin Dersi Hızlı Anlattığını Düşünüyorum.

Arapça dilbilgisi öğrenirken öğreticinin konuları yetiştirmek için dersi hızlı anlattığını düşünen öğrencilerin oranı %16,1 iken bu maddeye katılmayan öğrenci oranı %62,1 şeklindedir. Kararsız olanlar ise %21,4 oranındadır.



Tablo 2.3.30: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Arapça Ders Kitabının İlgi Çekici Olduğunu Düşünmüyorum.

Arapça dilbilgisi öğrenirken Arapça ders kitabının ne kadar ilgi çekici olduğunu tespit için yöneltilen bu soruda öğrencilerin %39,2'si bu bağlamda ders kitabını çekici bulmaz iken %39,3'lük kesim bu duruma katılmamaktadır. Bunun yanı sıra öğrencilerin %21,4'ü bu madde için kararsızım şikkını işaretlemiştir.

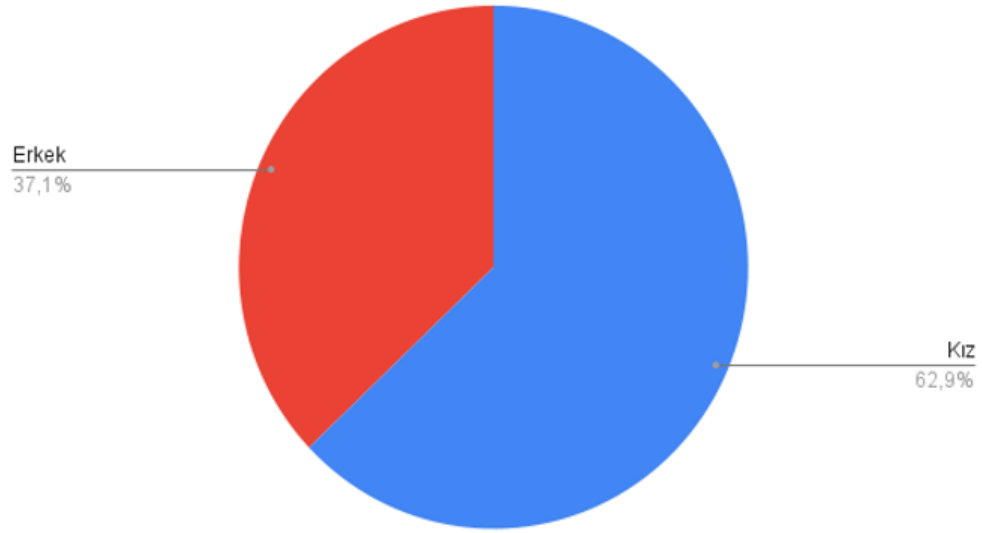


Tablo 2.3.31: Arapça Bir Metni Okurken; Bilmediğim Kelimeler Çok Fazla Olduğu İçin Metni Okumaktan Çok Çabuk Sıkılıyorum.

7. sınıf öğrencilerinin %37,5'i Arapça bir metni okurken bilmediği kelime sayısı çok fazla olduğu için Arapça metin okumaktan sıkıldığını ifade ederken %32,2'si bu duruma katılmamaktadır. Kararsız kalan öğrenci oranı ise 30,4'tür.

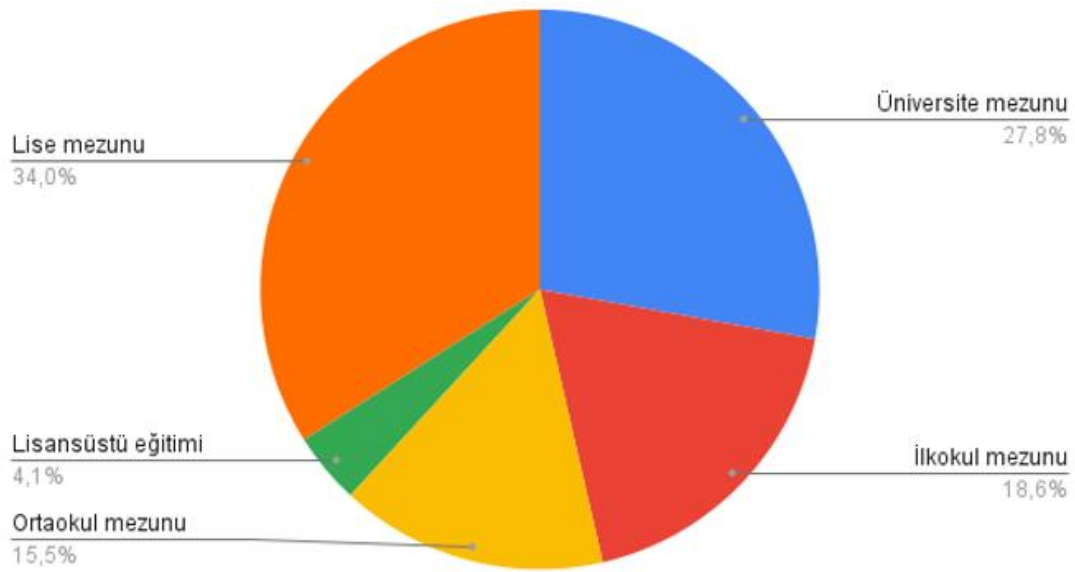
2.4. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Arapça Öğrenimi ile İlgili Görüşleri

Yapılan ankete sekizinci sınıf öğrencilerinden toplamda 98 öğrenci katılmıştır. Öğrencilere yöneltilen 31 anket sorusunun analizleri tablolar halinde şu şekildedir:



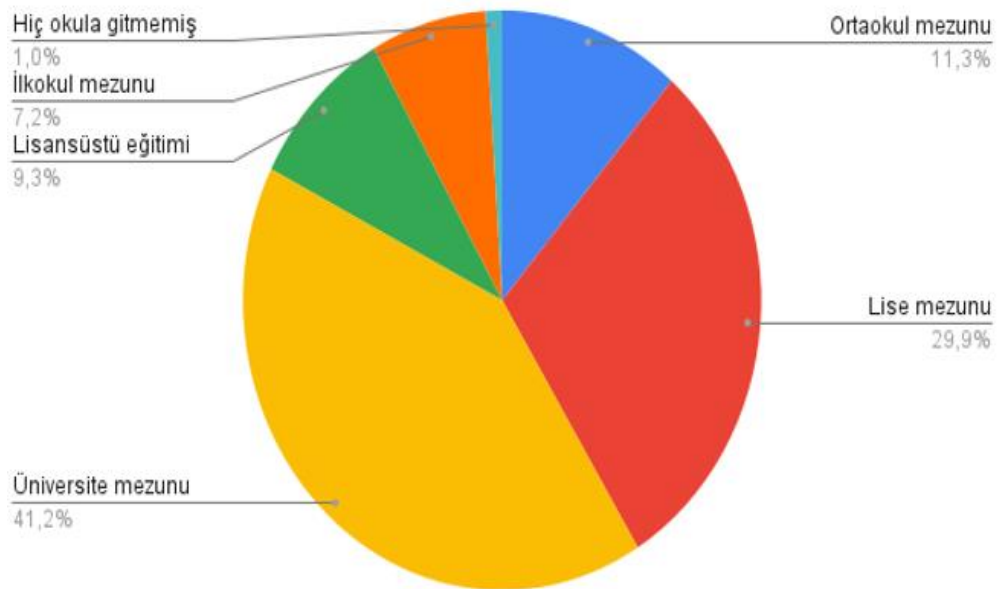
Tablo 2.4.1: Cinsiyetiniz Nedir?

Anketin bu maddesinin cevaplarına bakıldığında ankete katılan 8. Sınıf öğrencilerinin %62,8'i kız iken, %37,1'i erkektir. Ankete 8. sınıflardan kız öğrencilerinin daha fazla katıldığı görülmektedir.



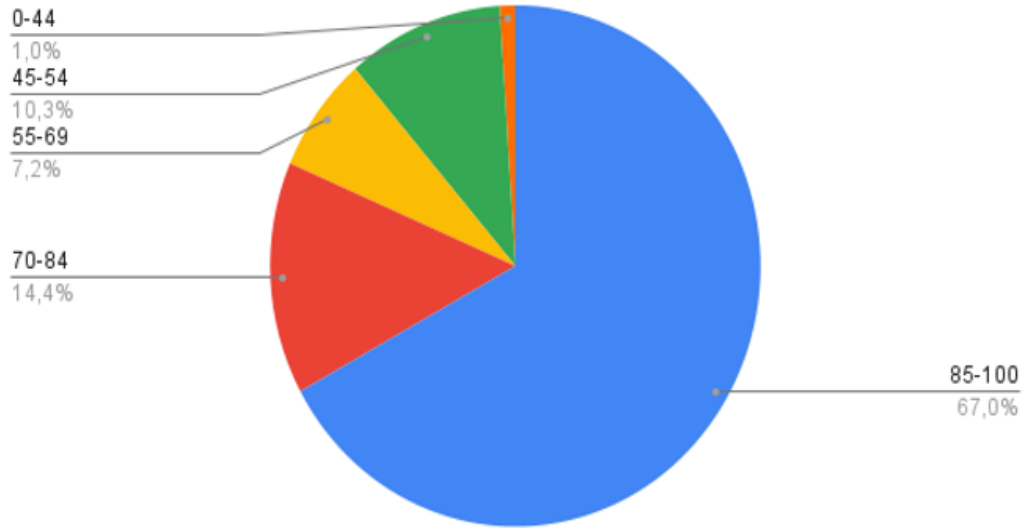
Tablo 2.4.2: Annenizin Eğitim Durumu Nedir?

Bu maddede katılımcıların annesinin %18,6'sı ilkokul mezunu, %15,5'i ortaokul mezunu, %34'ü lise mezunu, %27,8'i üniversite mezunu, %4,1'i ise lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Öğrencilerin annelerinin çoğunluk olarak %34 oranı ile lise mezunu olduğu saptanmıştır.



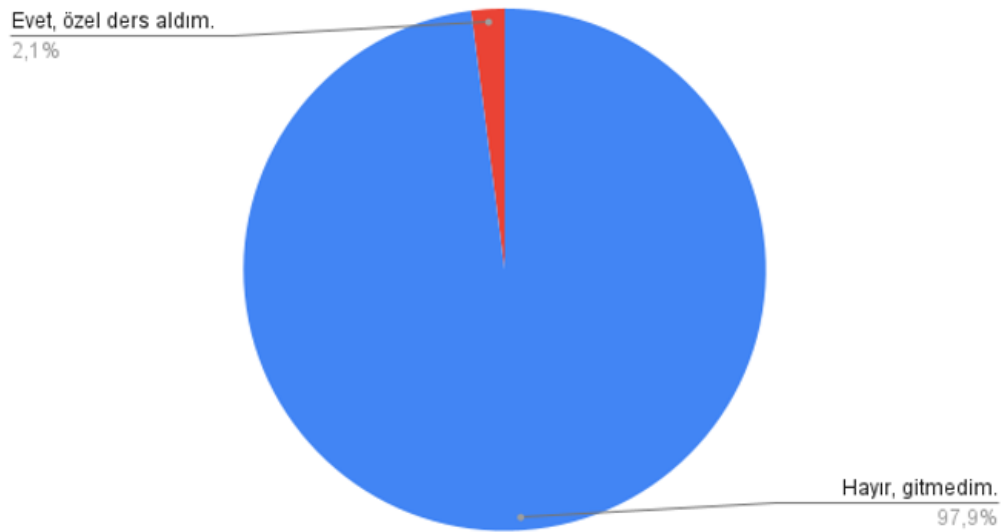
Tablo 2.4.3: Babanızın Eğitim Durumu Nedir?

Bu maddede katılımcıların babasının %7,2'si ilkokul mezunu, %11,3'ü ortaokul mezunu, %29,9'u lise mezunu, %41,2'si üniversite mezunu, %9,3'ü ise lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir.



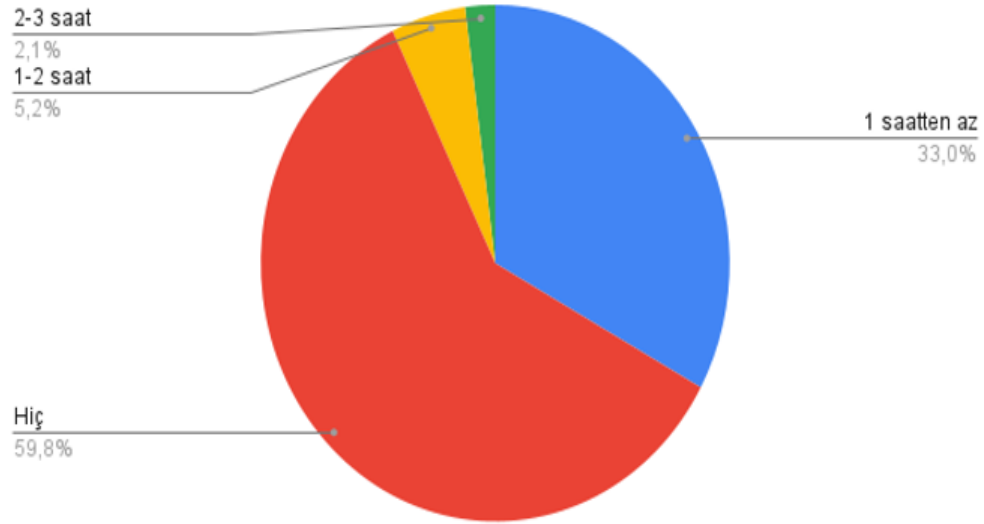
Tablo 2.4.4: Arapça Dersinde Geçen Dönemki Ortalamanız Nedir?

8. sınıf öğrencilerinin çok büyük bir oranla %67'lik kısmının geçen dönemki ortalaması 85 ile 100 arasındadır. %14,4'ünün ortalaması 70 ile 84 arasındadır. %7,2'nin ortalaması 55 ile 69 arasındayken %10,3'ünün ortalaması 45 ile 54 arasındadır. %1'lik kısmın ortalaması 0 ile 44 arasındadır.



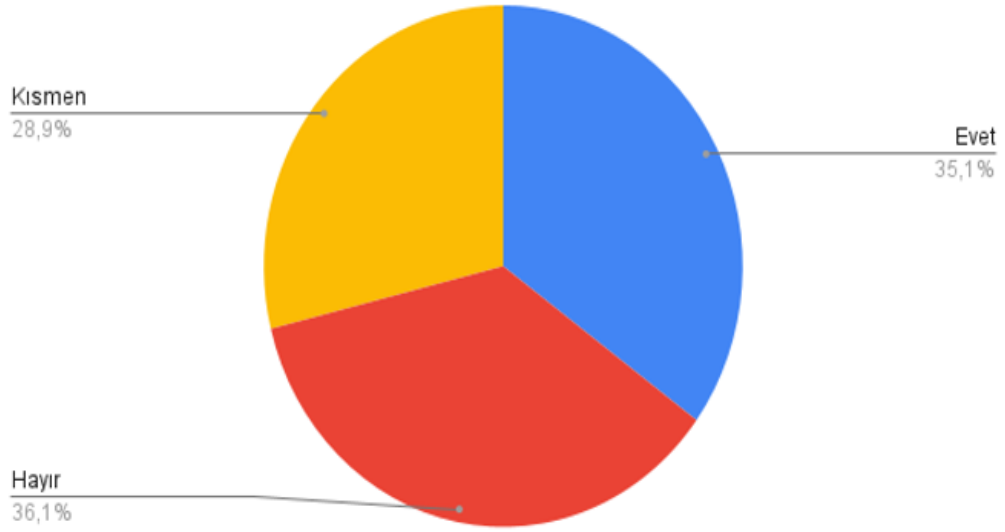
Tablo 2.4.5: Daha Önce Hiç Arapça Kursuna gittiniz mi?

Bu tabloda ankete katılan öğrencilerin çok büyük bir kısmının %97,9'luk bir oranla Arapça öğrenimlerini destekleyecek hiçbir kursa gitmedikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra 8. Sınıf öğrencilerinin %2,1'inin daha önce Arapça ile ilgili kursa giderek ders aldığı saptanmıştır.



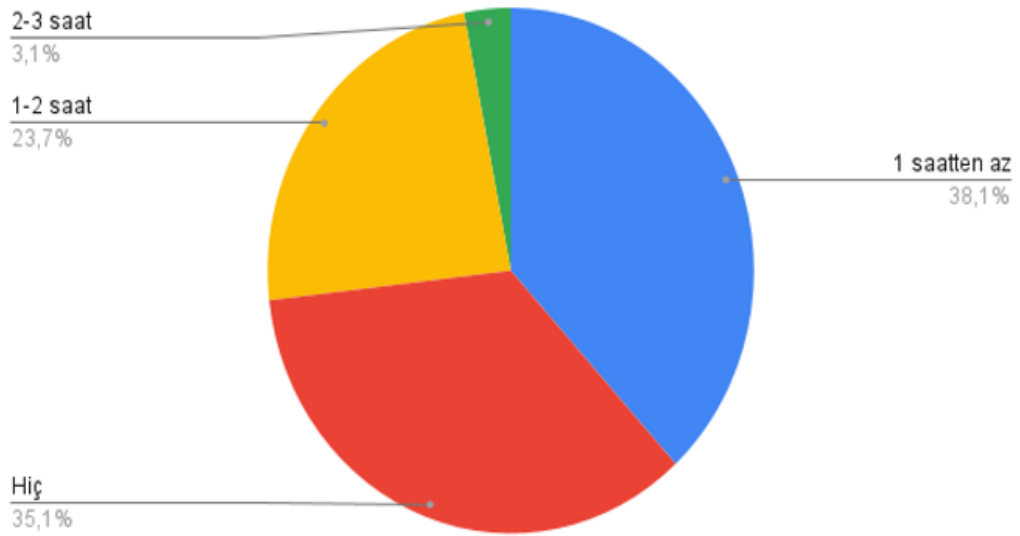
Tablo 2.4.6: Herhangi bir Arapça aktivite ile günde toplam kaç saat vakit geçirirsiniz?

Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplarla onların günlük olarak Arapça ile ne kadar vakit geçirdikleri araştırılmak istenmiştir. Öğrencilerin %59,8'i günlük olarak Arapça ile hiç ilgilenmediklerini ifade ederken, %33'ü 1 saatten az, %5,2'si 1-2 saat, %2,1'i 2-3 saat Arapça aktivite ile vakit geçirdiklerini ifade etmişlerdir.



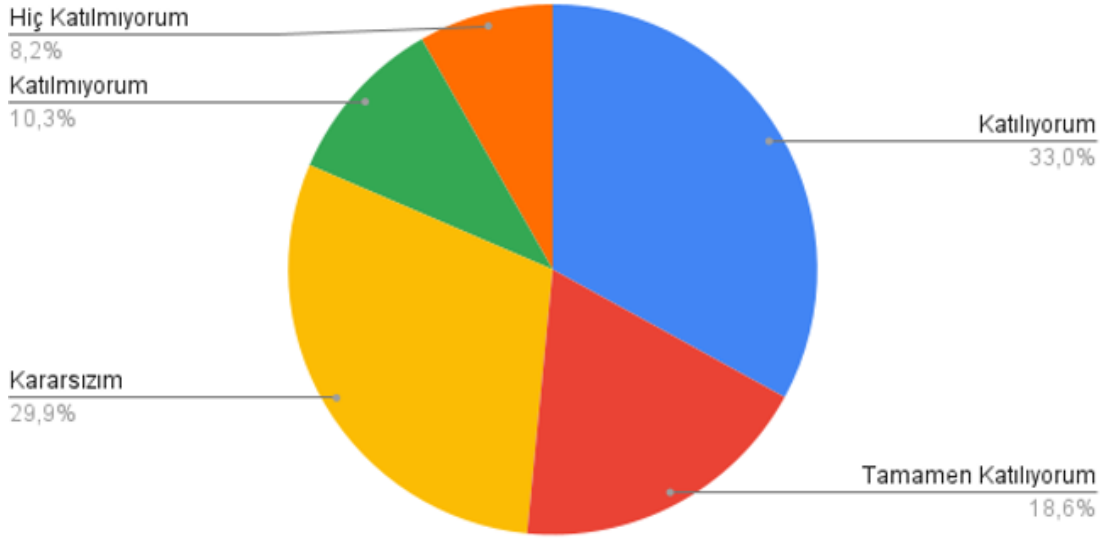
Tablo 2.4.7: Aileniz Arapça Öğrenmenize Yardımcı Olur Mu?

Öğrenciler Arapça öğrenirken ailelerinin bu öğrenmedeki fonksiyonelliğini tespit için sorulan bu soruda sonuçlara göre 8. Sınıf öğrencilerinin %35,1'lik kısmında aileler öğrencilere Arapça öğretme hususunda katkı sağlamaktadır. %36,1'lik bir oranda ise ailelerin bu noktada bir katkı sağlamadıkları görülmektedir.



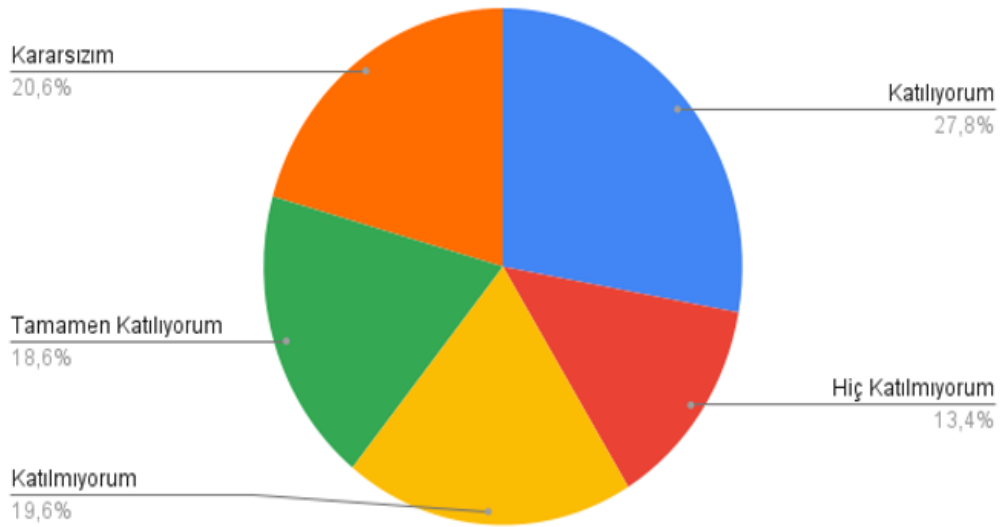
Tablo 2.4.8: Bir Haftada Arapça Çalışmaya Ne Kadar Vakit Ayırırsınız?

Haftalık olarak öğrencilerin Arapça çalışmak için ne kadar vakit ayırdıklarını tespit için yöneltilen bu soruda öğrencilerin %35,1'i haftalık çalışma yapmazken %38,1'i 1 saatten az, %23,7'si 1-2 saat, %3,1'i ise 2-3 saat Arapça çalışmaktadır.



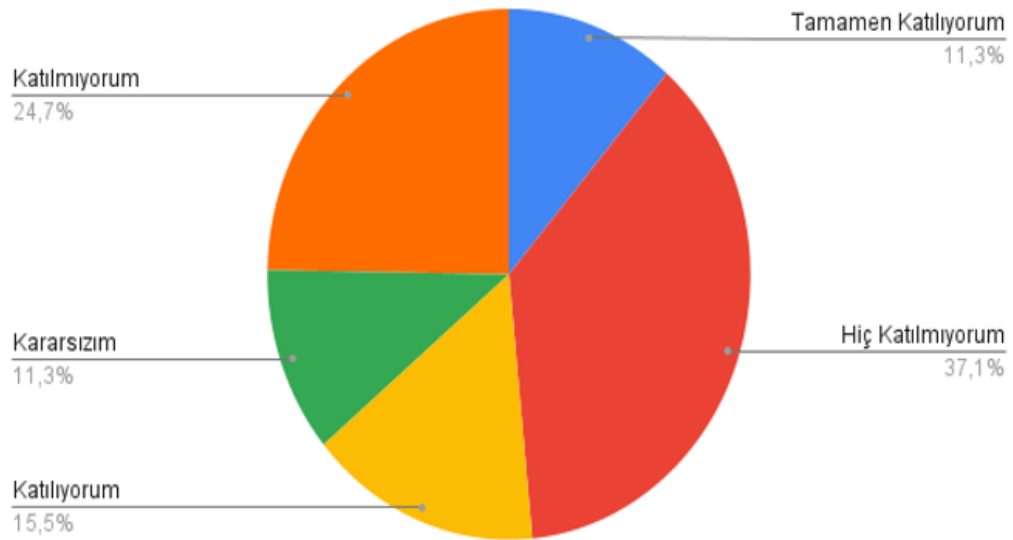
Tablo 2.4.9: Arapça Bir Metni Okurken Bilmediğim Kelime ve Cümle Yapılarına Takıldığımdan Dolayı Metnin Ana fikrini Anlamakta Zorlanıyorum.

Soruya verilen cevaplara göre öğrencilerin %18,3'ü Arapça bir metni okurken kelime ve cümle yapısı açısından sıkıntı yaşamayıp metnin ana fikrini anlarken, bunun aksine büyük bir çoğunluğu oluşturan %51,6'lık kesim Arapça bir metni okurken bilmediği kelime ve cümle yapısından dolayı metnin ana fikrini anlamakta zorlandığını ifade etmiştir. Bu konuda %29'luk kısım ise kararsızdır.



Tablo 2.4.10: Arapça Bir Metni Okurken; Ders Dışında Yeteri Kadar Arapça Metin Okuması Yapmadığımdan Metinleri Okumakta Zorlanıyorum.

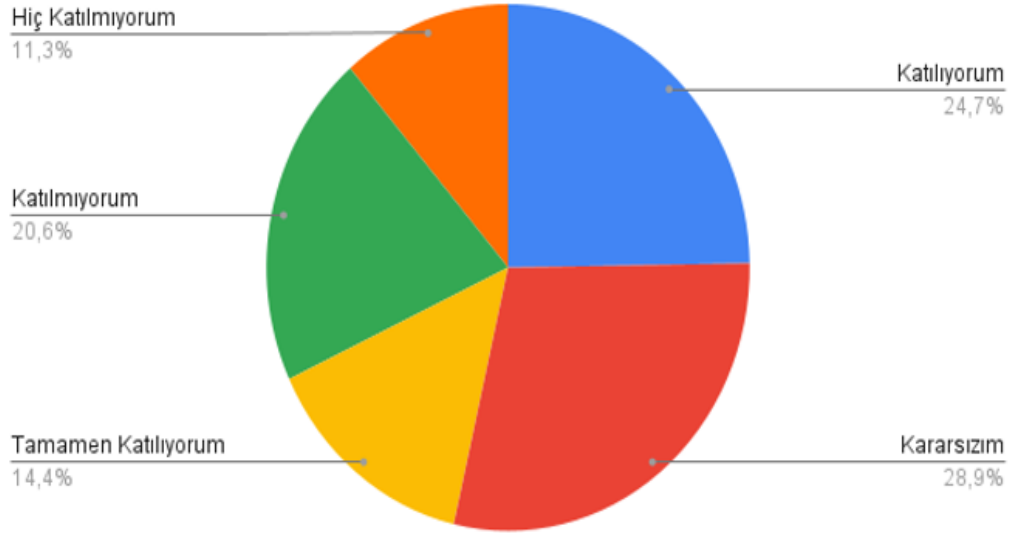
Bu maddede öğrencilerin %46,4'ü Arapça metni anlayamama sebeplerinden biri olarak ders dışında yeterince Arapça metin okuması yapmaması olarak görürken, %33'ü bu duruma katılmamaktadır. %20,6'sı ise bu konuda kararsızdır.



Tablo 2.4.11: Arapça Bir Metni Yüksek Sesle Okurken Çevremdekilerin Benimle Dalga Geçmesinden Korkuyorum.

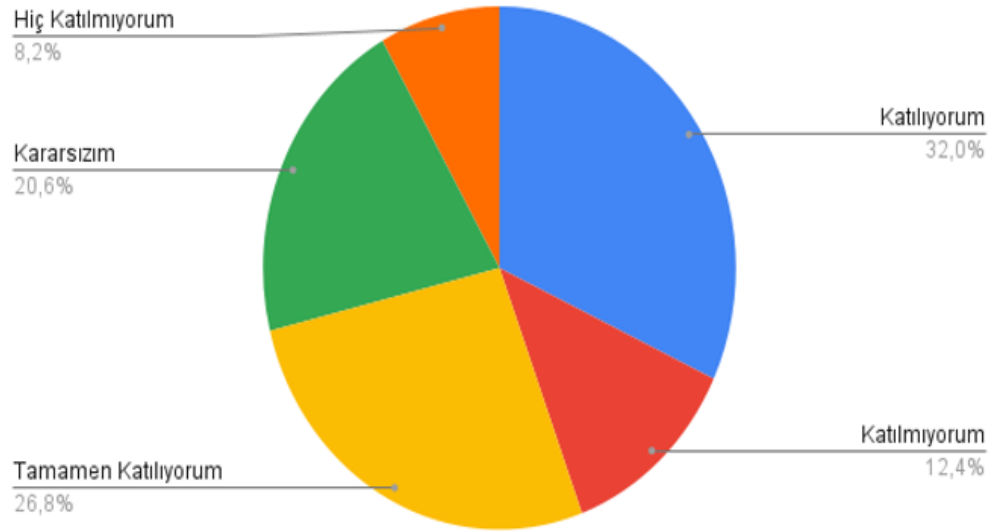
Öğrencilere yöneltilen bu soruda öğrencilerin metni yüksek sesle okuyamama sebeplerinden birinin öğrencilerin arkadaşlarının birbiriyle dalga geçmesi korkusunun ne kadar etkili olup olmadığı araştırılmak istenmiştir. Verilen cevaplara bakıldığında

öğrencilerin %26,6'sının bu endişeyi yaşadığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra öğrencilerin %61,8'i bu endişeyi yaşamamaktadır. %13,1'lik bir kısım da bu madde ile ilgili kararsız olduğunu ifade etmiştir.



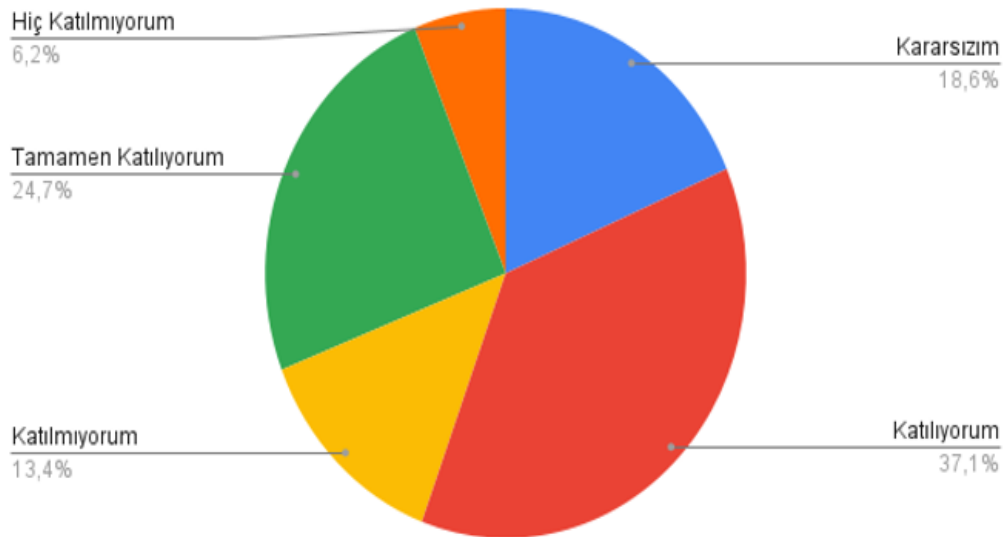
Tablo 2.4.12: Arapça Bir Metni Yüksek Sesle Okurken Kelimeleri Okurken Zorlanıyorum.

Verilen cevaplara göre öğrencilerin %39,1'i Arapça bir metni okurken Arapça kelimeleri telaffuzda zorlanırken, öğrencilerin %31,9'u metni yüksek sesle okurken kelimeleri telaffuzda zorlanmamaktadır. 8. sınıflarda bu soruya cevap veren öğrencilerin %32,1'lik kısmı bu konuda kararsızdır.



Tablo 2.4.13: Arapça Cümle Kurarken Sınırlı Sayıda Kelime Bildiğim İçin Zorlanıyorum.

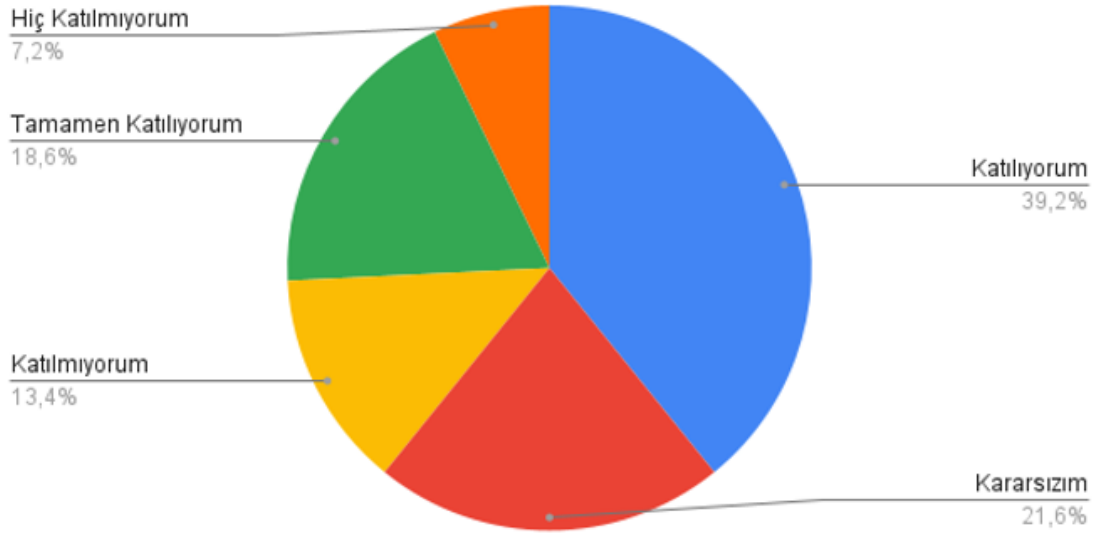
8. sınıf öğrencilerinin Arapça cümle kurma konusunda %58,8'lik kısım sınırlı sayıda kelime bildiği için cümle kuramadığını ifade etmektedir. Buna karşın öğrencilerin %20,6'sı Arapça cümle kuramama nedeni olarak sınırlı kelime bilgisini görmemektedir. Öğrencilerin %20,6'sı ise bu konuda kararsızdır.



Tablo 2.4.14: Arapça Cümle Kurarken Arapça Cümlenin Öğelerini (Özne, Yüklem vs.) Yerince Bilmediğim İçin Zorlanıyorum.

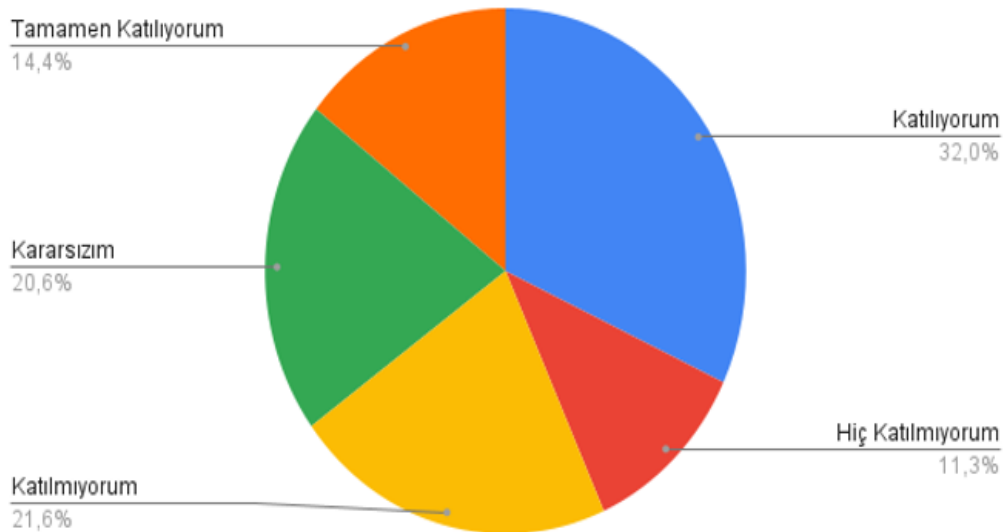
Bu maddede öğrencilerin Arapça cümle kuramama nedenlerinden biri olarak Arapça cümlenin öğelerini ve öğelerin yerlerini bilememe olarak gören öğrenci oranı

%61,8'dir. Bunun yanı sıra %19,6'lık kısım ise bu duruma katılmamaktadır. %18,6'lık kesim kararsızdır.



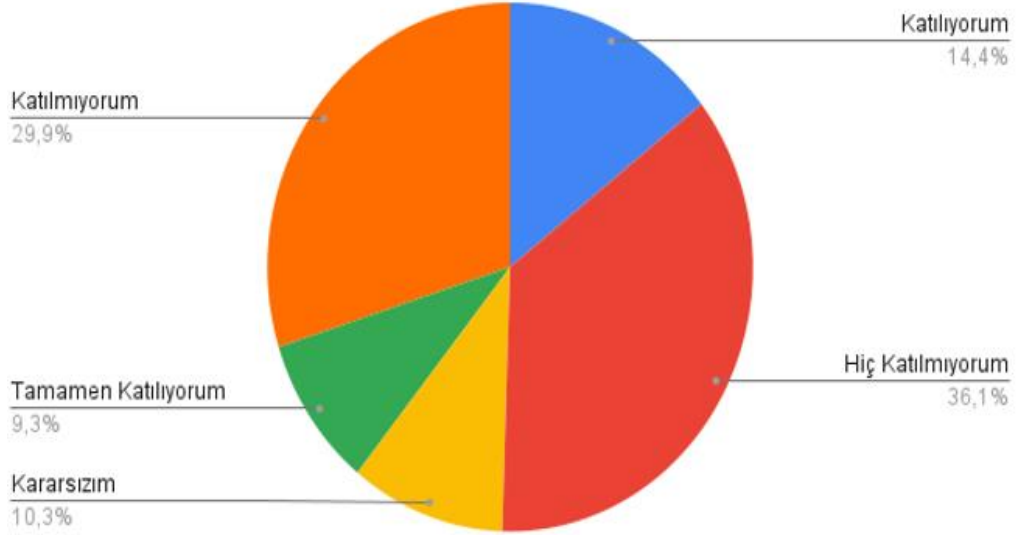
Tablo 2.4.15: Arapça Cümle Kurarken Arapça ve Türkçe 'de Cümle Yapıları (Öznenin, Yüklemin vs. Yerleri) Farklı Olduğundan Zorlanıyorum.

Öğrencilerin %57,8'i Arapça cümle kurarken Arapça ve Türkçe 'de cümle yapıları farklı olduğu için zorlandığını ifade ederken, %20,6'lık kısım bu konuda zorlanmadığını ifade etmiştir. %21,6'lık kısım ise kararsızdır.



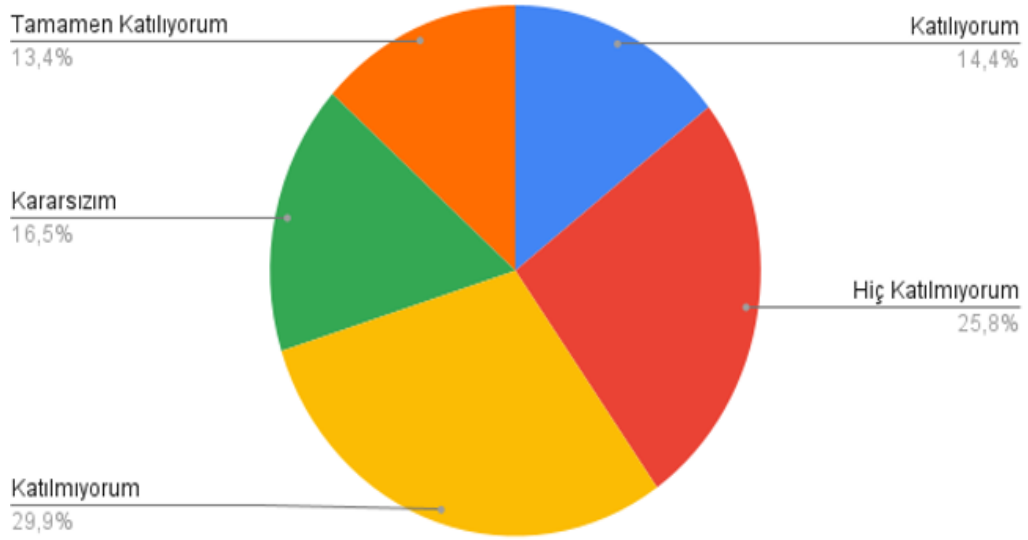
Tablo 2.4.16: Arapça Dinleme Etkinlikleri Yaparken; Metinler Yeterince Tekrarlanmadığından Dinlediğimi Anlamakta Zorlanıyorum.

8. Sınıf öğrencilerinin %46,4'ü dinleme etkinlikleri yaparken Arapça metinler yeterli oranda tekrar edilmediği için zorlandığını ifade ederken %32,9'luk kısım bu maddeye katılamamaktadır. %20,6'luk kısım ise bu maddede kararsız kalmıştır.



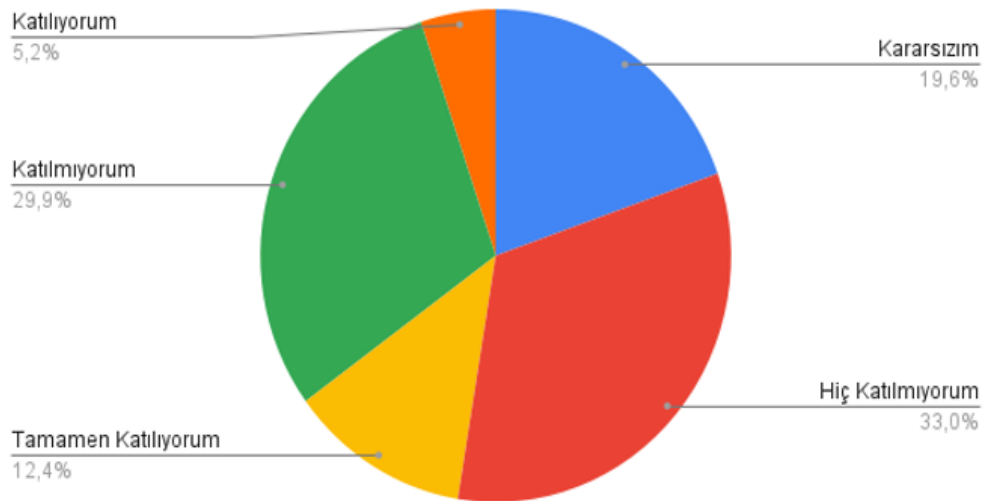
Tablo 2.4.17: Arapça Dinleme Etkinlikleri Yaparken; Sınıfımızda Teknolojik İmkânlar Yeterince Kullanılmadığı İçin Dinlemem Yeterince Gelişmiyor.

Öğrenciler Arapça dersi için dinleme etkinliklerine dair sınıflarındaki teknolojik imkânların yeterince kullanılmamasından dolayı dinleme becerilerinin yeterince gelişmediğini düşünmektedir. Bu öğrencilerin oranı %23,7'dir. Bunun aksine %61,5'lik kısım bu duruma katılmamaktadır. % 10,3'lük kısım ise kararsızdır.



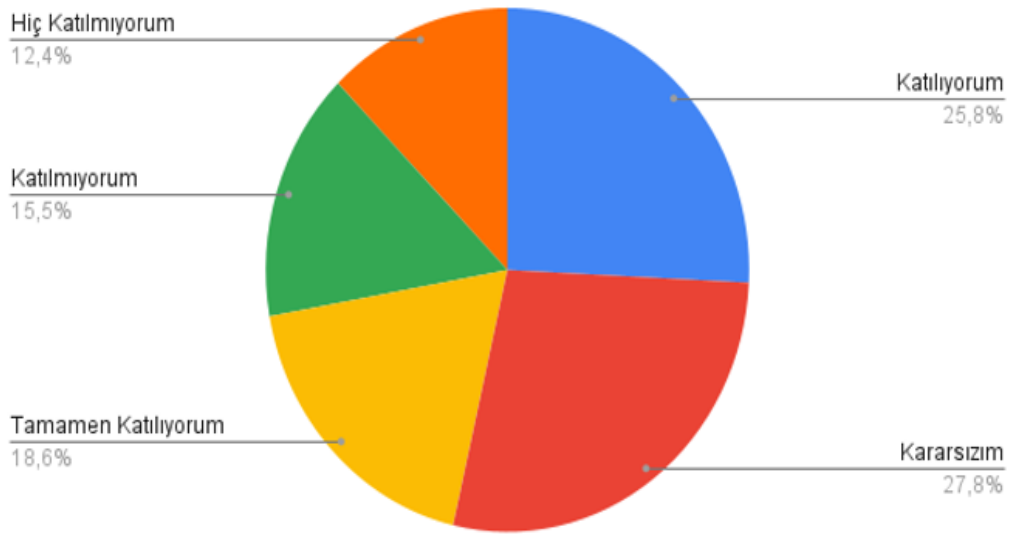
Tablo 2.4.18: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Sınıfımızda Yeteri Kadar Konuşma Etkinliği Yapılmadığından Konuşmam Gelişmiyor.

8. sınıf öğrencilerinden %27,8'i Arapça dersinde Arapça konuşma ile ilgili yeteri kadar etkinlik yapılmadığından Arapça konuşmalarının gelişmediğini belirtirken, öğrencilerin büyük çoğunluğunu oluşturan %55,7'lik kısım bu duruma katılmamaktadır. Geriye kalan %16,5'lik kısmı bu konuda kararsız olduğunu ifade etmiştir.



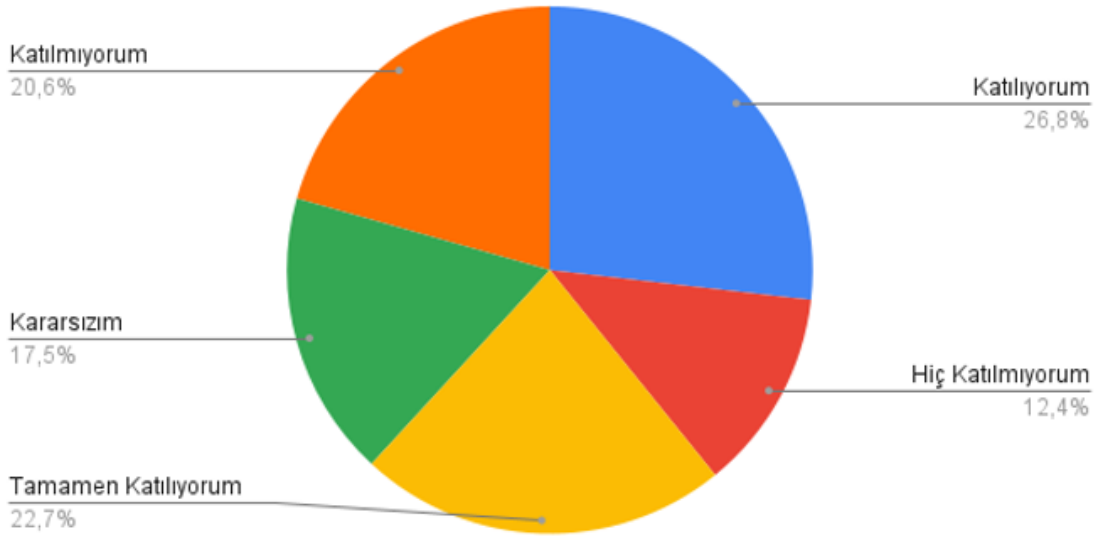
Tablo 2.4.19: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Öğretmen Çoğunlukla Türkçe Konuştuğu İçin Arapça Konuşma Yeteneğim Gelişmiyor.

Bu maddede de öğrencilerin Arapça konuşma yeteneklerinin gelişememe nedeni olarak öğretmenin derste çoğunlukla Türkçe konuşması ne kadar etkili olmaktadır bunun cevabı aranmıştır. Verilen cevaplara göre öğrencilerin %17,6'sı Arapça konuşma yeteneklerinin gelişememe nedeni olarak öğretmenin çoğunlukla Türkçe konuşmasını görürken, %62,9'u bu konuda tam tersini düşünmektedir. %19,6'lık kısım ise kararsızdır.



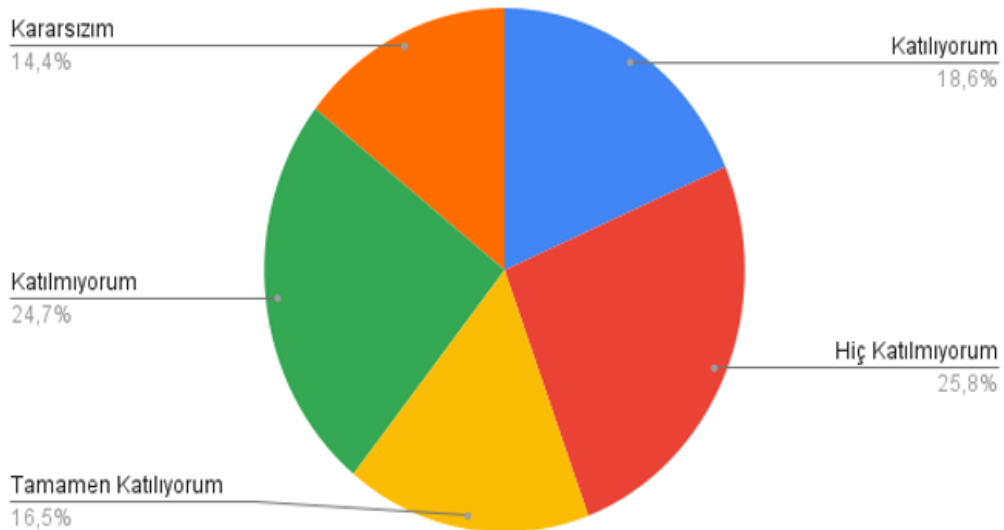
Tablo 2.4.20: Arapça Konuşma Etkinlikleri Yaparken; Dilbilgisi Kurallarını Düşündüğüm İçin Konuşmamda Akıcılık Sağlayamıyorum.

Öğrencilerin %44,4'ü Arapça konuşma etkinlikleri yaparken dilbilgisi kurallarını düşünmekten konuşmada akıcılık sağlayamadığını ifade ederken %27,9'u bu duruma katılmamaktadır. Kararsız kalan öğrencilerin oranı %27,8'dir.



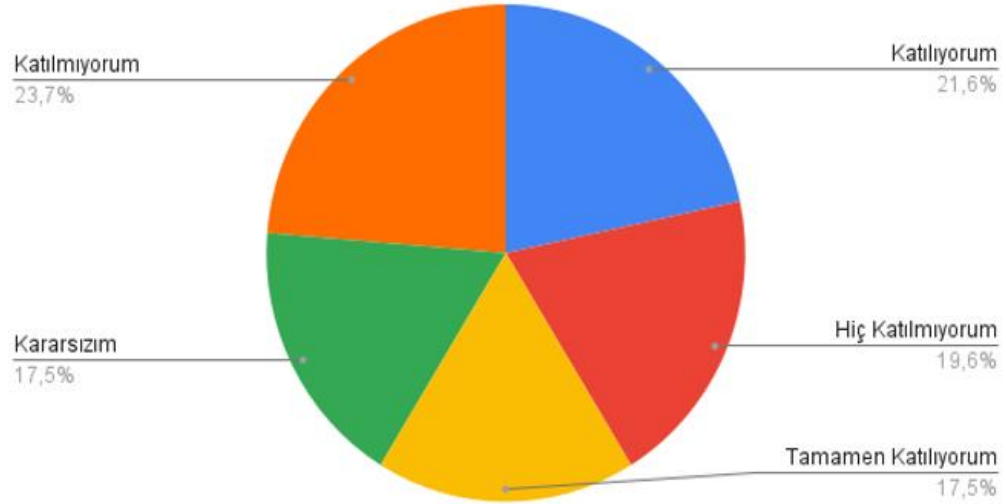
Tablo 2.4.21: Arapça Kelime Öğrenirken; Kelime Çalışmaya Yeterince Vakit Ayırmadığım İçin Kelimeleri Hatırlamada Zorlanıyorum.

Bu maddede öğrencilerin Arapça kelime öğrenirken kelimeleri hatırlamada zorlanma sebeplerinden birisi olarak kelime çalışmaya ayırdıkları vakit üzerinde durulmuştur. Buna göre öğrencilerin %49,5'i Arapça kelime çalışmaya yeterince vakit ayıramadıklarını ifade ederken %33'übu duruma katılmamaktadır. Bu maddede %17,5 oranında öğrenci kararsızdır.



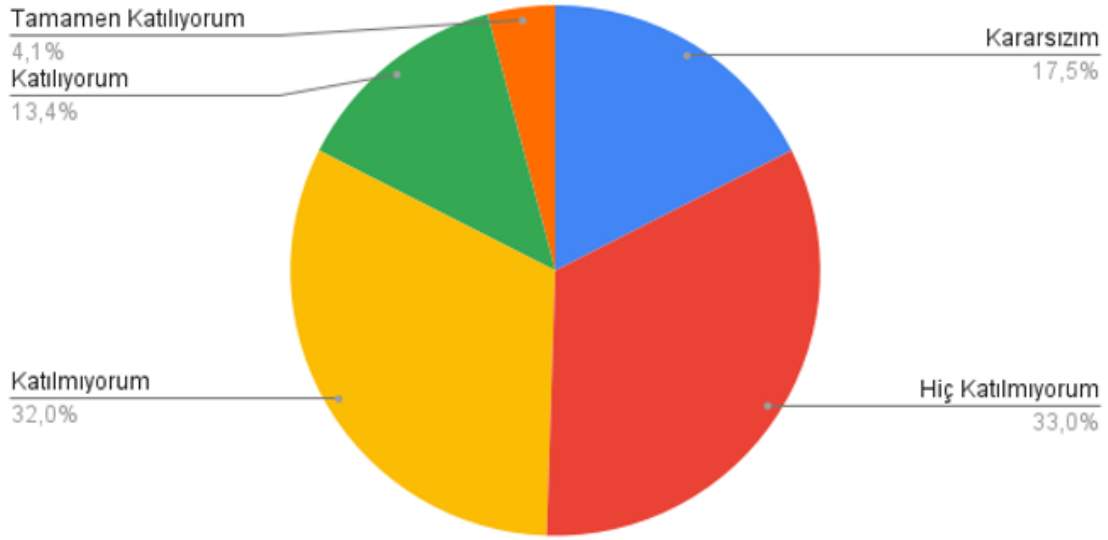
Tablo 2.4.22: Arapça Kelime Öğrenirken; Sınıfta Yeterince Görsel Materyal Kullanılmadığı İçin Kelimeleri Unutuyorum.

Öğrencilerin %35,1'i Arapça kelime öğrenirken sınıfta yeterince görsel materyal kullanılmadığı için kelimeleri unuttuğunu ifade ederken, %50,8'lik kısım bu duruma katılmamaktadır. Bu madde için kararsız olan %14,4'lük bir kesim mevcuttur.



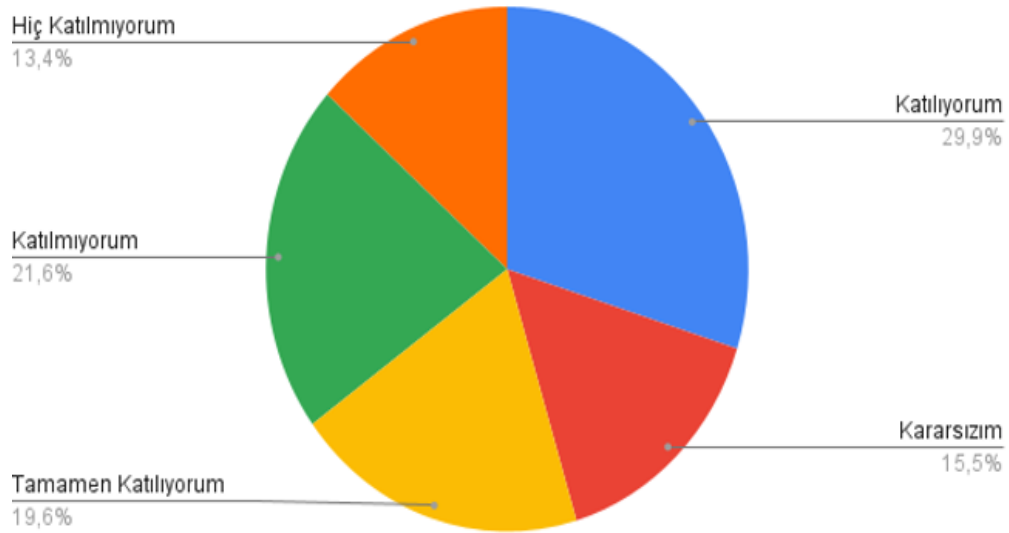
Tablo 2.4.23: Arapça Kelime Öğrenirken; Derste Dikkat Çekici Kelime Aktivitesi (oyun vs.) Yapılmadığı İçin Kelimeleri Öğrenmekte Zorlanıyorum.

Anket sonuçlarına göre bu maddede öğrencilerin % 39,1'lik kısmı Arapça kelime öğrenirken derste dikkat çekici kelime aktivitesi yapılmadığı için kelimeleri öğrenmekte zorlandığını ifade etmiştir. %43,3'ü Arapça kelime öğrenmekte zorlanma sebebi olarak yeteri kadar kelime aktivite yapılmamasını görmemektedir. Öğrencilerin %17,5'i bu hususta kararsız kalmıştır.



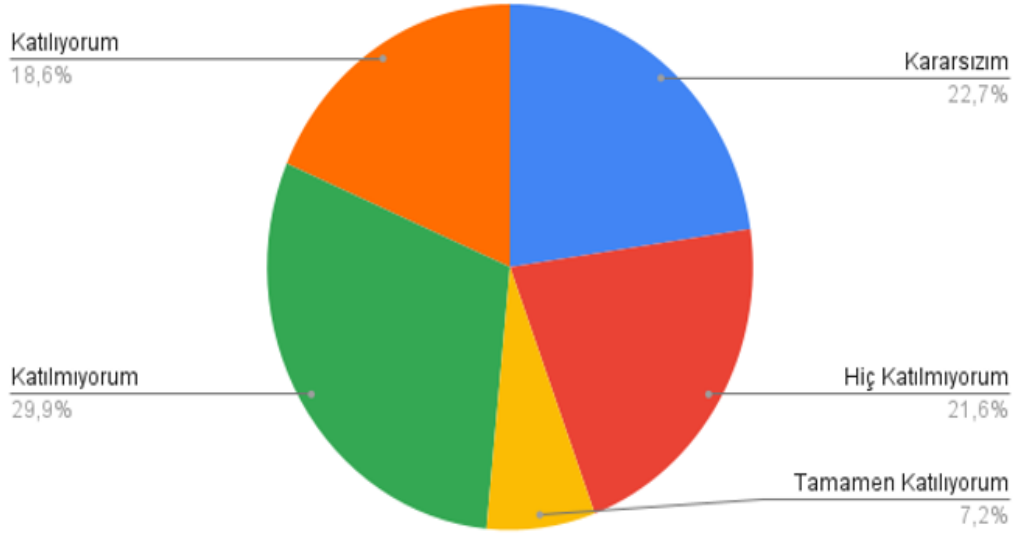
Tablo 2.4.24: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Türkçe Dilbilgim İyi Olmadığı İçin Arapça Dilbilgisi Konularını Anlayamıyorum.

Arapça dilbilgisi öğrenirken öğrencilerin zorlanma nedenlerini araştırmak için yöneltilen bu soruda 8. sınıf öğrencilerinin %17,5'i Arapça dilbilgisi öğrenirken Türkçe dilbilgisinin iyi olmadığı için konuları anlayamadığını ifade etmektedir. Buna karşın öğrencilerin %65'i Arapça dilbilgisini öğrenememe nedeni olarak bunu görmemektedir. Bu maddede kararsız kalan öğrenci oranı %17,5 şeklindedir.



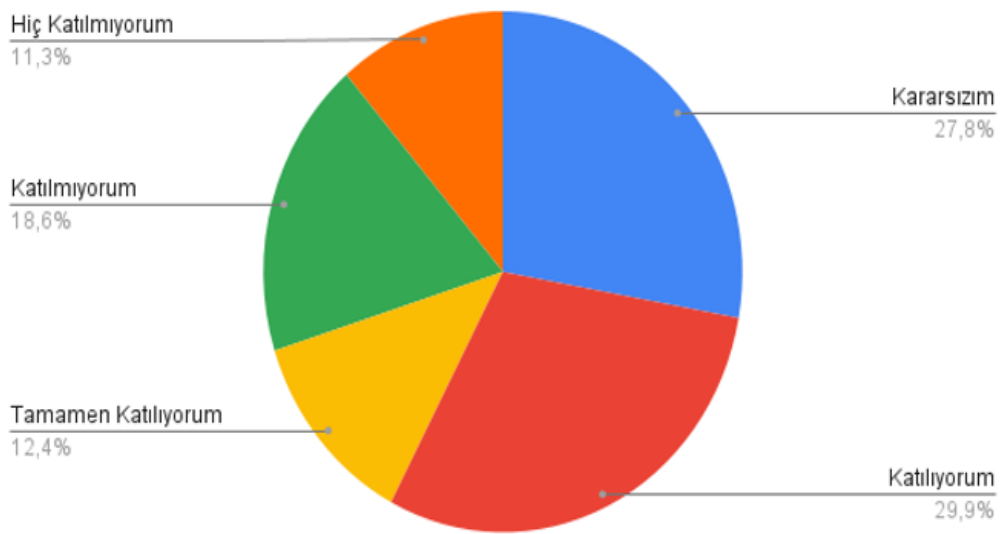
Tablo 2.4.25: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Arapça Temelim İyi Olmadığı İçin Konuları Anlamakta Zorlanıyorum.

Arapça dilbilgisi öğrenirken öğrencilerden %49,5'i Arapça temeli iyi olmadığı için konuları anlamakta zorlanmaktadır. Bunun yanı sıra öğrencilerin %35'i bu duruma katılmamaktadır. %15,5'i ise kararsızdır.



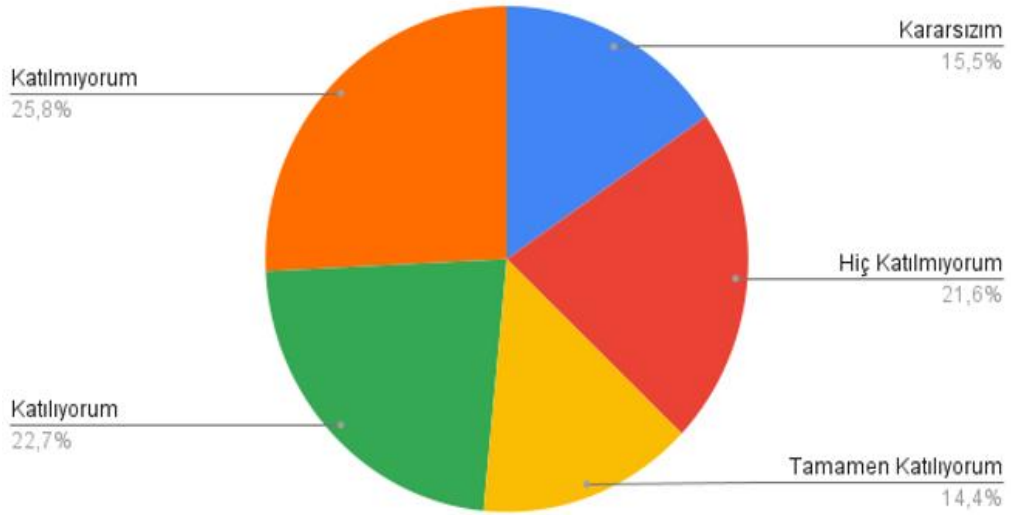
Tablo 2.4.26: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Derslerimizde Dilbilgisi Kurallarına Gereğinden Daha Az Önem Verildiğini Düşünüyorum.

Bu maddede öğrencilerin %25,8'i Arapça dilbilgisi öğrenirken derste dilbilgisi kurallarına gereğinden daha az önem verildiğini düşünürken öğrencilerin %51,5'i bu şekilde düşünmemektedir. Kararsız olan kesim ise %22,7'dir.



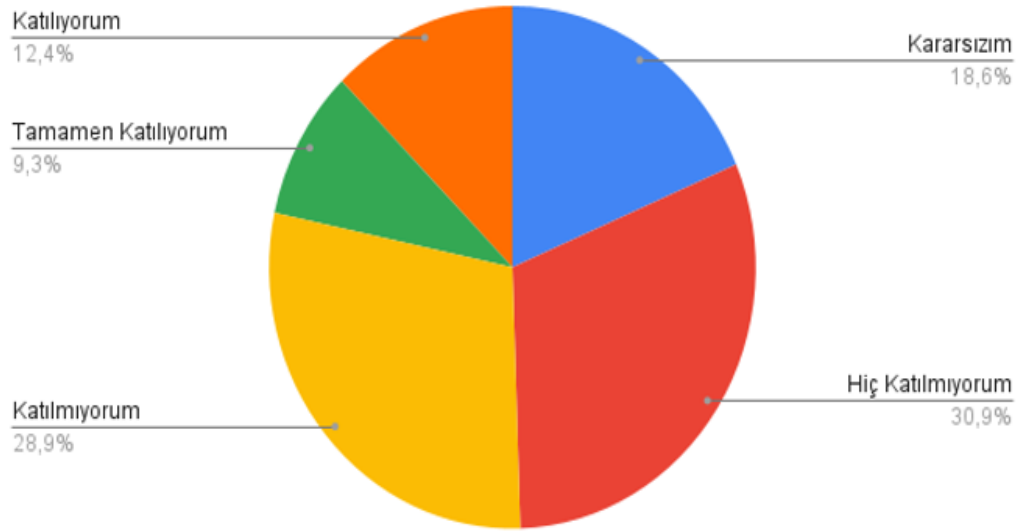
Tablo 2.4.27: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Ders Kitabında Dilbilgisi Konularının Dağınık Verildiğini Düşünüyorum.

Bu madde alınan cevaplara göre öğrencilerin %42,3'ü Arapça dilbilgisi öğrenirken ders kitabında dilbilgisi konularını dağınık verildiğini düşünürken öğrencilerin %30,9'u bu konuda aynı düşünmemektedir. %27,8'lik kısım ise bu konu hakkında kararsız kalmıştır.



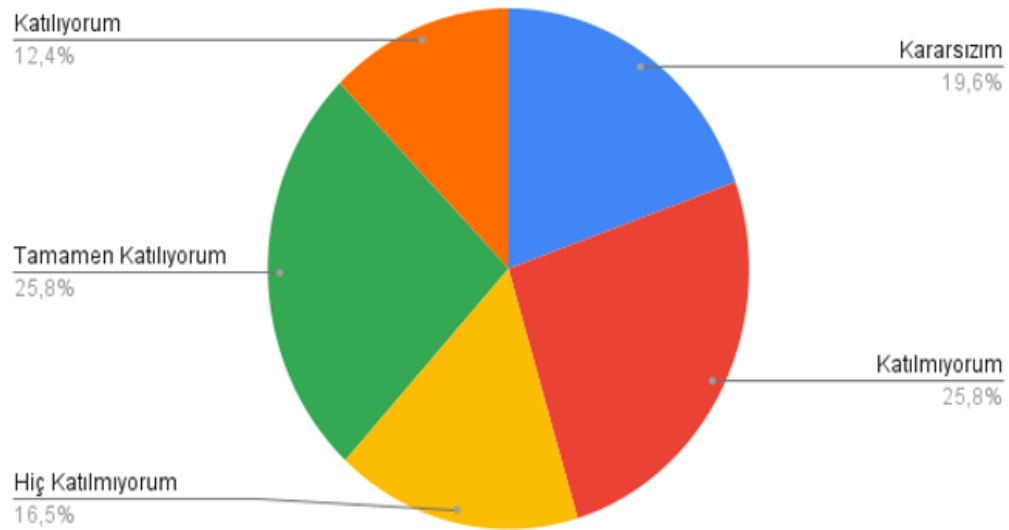
Tablo 2.4.28: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Haftalık Arapça Ders Saatinin Arapçayı İyi Bir Şekilde Öğrenmem İçin Yetersiz Olduğunu Düşünüyorum.

8. sınıf öğrencilerinin %37,1'i Arapça dilbilgisi öğrenirken; haftalık Arapça ders saatinin Arapçayı iyi bir şekilde öğrenmek için yetersiz olduğunu düşünüyor iken %47,4'ü Arapça dilbilgisini yeterince öğrenememe nedenlerinden birisi olarak haftalık Arapça ders saatinin az olmasını görmemektedir. Kararsız olan öğrenciler ise %15,5'tir.



Tablo 2.4.29: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Öğretmenimizin Konuları Yetiştirmek İçin Dersi Hızlı Anlattığını Düşünüyorum.

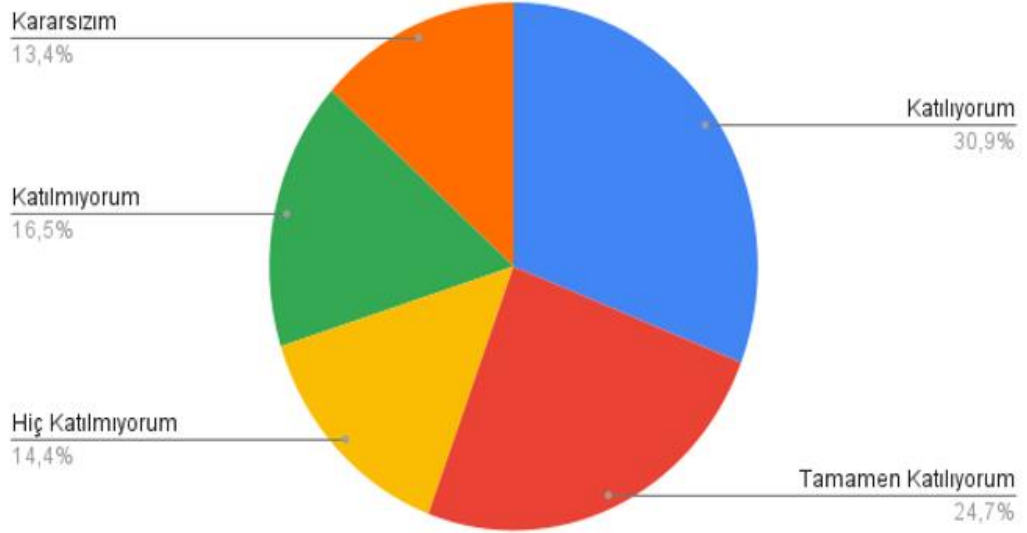
Arapça dilbilgisi öğrenirken öğreticinin konuları yetiştirmek için dersi hızlı anlattığını düşünen öğrencilerin oranı %21,7 iken bu maddeye katılmayan öğrenci oranı %59,8 şeklindedir. Kararsız olanlar ise %18,6 oranındadır.



Tablo 2.4.30: Arapça Dilbilgisi Öğrenirken; Arapça Ders Kitabının İlgi Çekici Olduğunu Düşünmüyorum.

Arapça dilbilgisi öğrenirken Arapça ders kitabının ne kadar ilgi çekici olduğunu tespit için yöneltilen bu madde de öğrencilerin %38,2'si bu bağlamda ders

kitabını çekici bulmaz iken %42,3'lük kesim bu duruma katılmamaktadır. Bunun yanı sıra öğrencilerin %19,6'sı bu madde için kararsızım şikkını işaretlemiştir.



Tablo 2.4.31: Arapça Bir Metni Okurken; Bilmediğim Kelimeler Çok Fazla Olduğu İçin Metni Okumaktan Çok Çabuk Sıkılıyorum.

8. sınıf öğrencilerinin %55,6'sı Arapça bir metni okurken bilmediği kelime sayısı çok fazla olduğu için Arapça metin okumaktan sıkıldığını ifade ederken %30,9'u bu duruma katılmamaktadır. Kararsız kalan öğrenci oranı ise %13,4'tür.

SONUÇ

Yapılan ankete beşinci sınıf öğrencilerinden toplamda 62 öğrenci katılmıştır. Ankete 5. Sınıflardan kız öğrencilerin daha fazla katıldığı görülmektedir. Öğrencilerin annelerinin çoğunluk olarak ile üniversite mezunu olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin babalarında hiç okula gitmemişlik durumunun mevcut olmadığı tespit edilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin çok büyük bir kısmının Arapça öğrenimlerini destekleyecek hiçbir kursa gitmedikleri görülmektedir. Öğrencilerin günlük olarak Arapça ile ne kadar vakit geçirdikleri araştırılmak istenen soruda öğrencilerin yarıya yakını günlük olarak Arapça ile hiç ilgilenmediklerini ifade etmiştir. Öğrenciler Arapça öğrenirken ailelerinin bu öğrenmedeki fonksiyonelliğini tespit için sorulan sorunun sonuçlara göre 5. Sınıf öğrencilerinin çok büyük bir kısmında aileler öğrencilere Arapça öğretme hususunda katkı sağlamaktadır. Haftalık olarak öğrencilerin Arapça çalışmak için ne kadar vakit ayırdıklarını tespit için yöneltilen soruda öğrencilerin yarıya yakını 1 saatten az Arapça çalışmaktadır.

5. sınıf öğrencilerinin yarıya yakını Arapça bir metni okurken bilmediği kelime ve cümle yapısından dolayı metnin ana fikrini anlamakta zorlandığını ifade etmiştir. Yine öğrencilerin yarıya yakını Arapça metni anlayamama sebeplerinden biri olarak ders dışında yeterince Arapça metin okuması yapmaması olarak görmektedir. Öğrencilere yöneltilen soruda öğrencilerin metni yüksek sesle okuyamama sebeplerinden birinin öğrencilerin arkadaşlarının birbiriyle dalga geçmesi korkusunun ne kadar etkili olup olmadığı araştırılmak istenmiştir. Verilen cevaplara bakıldığında öğrencilerin önemli bir kısmının bu endişeyi yaşadığı tespit edilmiştir. 5. Sınıf öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça bir metni okurken Arapça kelimeleri telaffuzda zorlanmaktadır. Öğrencilerin yine önemli bir kısmı Arapça bir metni okurken bilmediği kelime sayısı çok fazla olduğu için Arapça metin okumaktan çabuk sıkıldığını ifade etmektedir.

Ankete katılan 5. Sınıf öğrencilerin Arapça cümle kurma konusunda önemli bir kısmı sınırlı sayıda kelime bildiği için cümle kuramadığını ifade etmektedir. Öğrencilerin Arapça cümle kuramama nedenlerinden biri olarak Arapça cümlelerin öğelerini ve öğelerin yerlerini bilememe olarak gören öğrenci oranı yarıya yakındır.

Yine öğrencilerin yarıya yakını Arapça cümle kurarken Arapça ve Türkçe 'de cümle yapıları farklı olduğundan için zorlandığını ifade etmektedir.

5. Sınıf öğrencilerinin önemli bir kısmı dinleme etkinlikleri yaparken Arapça metinler yeterli oranda tekrar edilmediği için zorlandığını ifade etmektedir. Öğrenciler Arapça dersi için dinleme etkinliklerine dair sınıflarındaki teknolojik imkânların yeterince kullanılmamasından dolayı dinleme becerilerinin yeterince gelişmediğini düşünmektedir. Bu öğrencilerin oranı azdır.

5. sınıf öğrencilerinden az bir kısmı Arapça dersinde Arapça konuşma ile ilgili yeteri kadar etkinlik yapılmadığından Arapça konuşmalarının gelişmediğini belirtmektedir. Öğrencilerin Arapça konuşma yeteneklerinin gelişememe nedeni olarak öğretmenin derste çoğunlukla Türkçe konuşması ne kadar etkili olduğunun cevabı arandığı soruda verilen cevaplara göre öğrencilerin çok az bir kısmı Arapça konuşma yeteneklerinin gelişememe nedeni olarak öğretmenin çoğunlukla Türkçe konuşmasını görmektedir. Öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça konuşma etkinlikleri yaparken dilbilgisi kurallarını düşünmekten konuşmada akıcılık sağlayamadığını ifade etmektedir.

Öğrencilerin Arapça kelime öğrenirken kelimeleri hatırlamada zorlanma sebeplerinden birisi olarak kelime çalışmaya ayırdıkları vakit üzerinde durulan soruda verilen cevaplara göre öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça kelime çalışmaya yeterince vakit ayıramadıklarını ifade etmektedir. Öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça kelime öğrenirken sınıfta yeterince görsel materyal kullanılmadığı için kelimeleri unuttuğunu ifade etmektedir. Anket sonuçlarına göre öğrencilerin yine önemli bir kısmı Arapça kelime öğrenirken derste dikkat çekici kelime aktivitesi yapılmadığı için kelimeleri öğrenmekte zorlandığını ifade etmiştir.

Arapça dilbilgisi öğrenirken öğrencilerin zorlanma nedenlerini araştırmak için yöneltilen bu soruda 5. sınıf öğrencilerinin az bir kısmı Arapça dilbilgisi öğrenirken Türkçe dilbilgisi bilgilerinin iyi olmadığı için konuları anlayamadığını ifade etmektedir. Arapça dilbilgisi öğrenirken öğrencilerden önemli bir kısmı Arapça temeli iyi olmadığı için konuları anlamakta zorlanmaktadır. Öğrencilerin az bir kısmı Arapça

dilbilgisi öğrenirken derste dilbilgisi kurallarına gereğinden daha az önem verildiğini düşünmektedir.

Öğrencilerin az bir kısmı Arapça dilbilgisi öğrenirken ders kitabında dilbilgisi konularının dağınık verildiğini düşünmektedir. 5. sınıf öğrencilerinin önemli bir kısmı Arapça dilbilgisi öğrenirken haftalık Arapça ders saatinin Arapçayı iyi bir şekilde öğrenmek için yetersiz olduğunu düşünmektedir. Arapça dilbilgisi öğrenirken öğreticinin konuları yetiştirmek için dersi hızlı anlattığını düşünen öğrencilerin oranı azdır. Arapça dilbilgisi öğrenirken Arapça ders kitabının ne kadar ilgi çekici olduğunu tespit için yöneltilen soruda öğrencilerin önemli bir kısmı bu bağlamda ders kitabını çekici bulmamaktadır.

Yapılan ankete altıncı sınıf öğrencilerinden toplamda 64 öğrenci katılmıştır. Ankete 6. Sınıflardan kız öğrencilerin daha fazla katıldığı görülmektedir. Öğrencilerin annelerinin yarıya yakınının üniversite mezunu olduğu saptanmıştır. Yine öğrencilerin babalarının çoğunluk olarak üniversite mezunu olduğu tespit edilmiştir. 6. Sınıf öğrencilerinin çok büyük bir oranının geçen dönemki ortalaması 85 ile 100 arasındadır. Öğrencilerin neredeyse tamamının Arapça öğrenimlerini destekleyecek hiçbir kursa gitmedikleri görülmektedir. Öğrencilerin günlük olarak Arapça ile ne kadar vakit geçirdikleri araştırılmak istenen soruda öğrencilerin yarıya yakını günlük olarak Arapça ile hiç ilgilenmediklerini ifade etmiştir. Öğrenciler Arapça öğrenirken ailelerinin bu öğrenmedeki fonksiyonelliğini tespit için sorulan soruda sonuçlara göre çoğunluk olarak aileler öğrencilere Arapça öğretme hususunda katkı sağlamaktadır. Haftalık olarak öğrencilerin Arapça çalışmak için ne kadar vakit ayırdıklarını tespit için yöneltilen soruda öğrencilerin önemli bir kısmı 1 saatten az Arapça çalışmaktadır.

6. sınıf öğrencilerinin hemen hemen yarısı Arapça bir metni okurken bilmediği kelime ve cümle yapısından dolayı metnin ana fikrini anlamakta zorlandığını ifade etmiştir. Öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça metni anlayamama sebeplerinden biri olarak ders dışında yeterince Arapça metin okuması yapmaması olarak görmektedir. Öğrencilere yöneltilen soruda öğrencilerin metni yüksek sesle okuyamama sebeplerinden birinin öğrencilerin arkadaşlarının birbiriyle dalga geçmesi korkusunun ne kadar etkili olup olmadığı araştırılmak istenmiştir. Verilen cevaplara bakıldığında

öğrencilerin önemli bir kısmı bu endişeyi yaşadığı tespit edilmiştir. 6. Sınıf öğrencilerin yarıya yakını Arapça bir metni okurken Arapça kelimeleri telaffuzda zorlanmaktadır. Öğrencilerin yarıya yakını Arapça bir metni okurken bilmediği kelime sayısı çok fazla olduğu için Arapça metin okumaktan çabuk sıkıldığını ifade etmektedir.

Ankete katılan 6. Sınıf öğrencilerin Arapça cümle kurma konusunda yarısından fazlası sınırlı sayıda kelime bildiği için cümle kuramadığını ifade etmektedir. Öğrencilerin yarısı Arapça cümle kuramama nedenlerinden biri olarak Arapça cümlenin öğelerini ve öğelerin yerlerini bilememe olarak görmektedir. Yine öğrencilerin yarıya yakını Arapça cümle kurarken Arapça ve Türkçe 'de cümle yapıları farklı olduğundan zorlandığını ifade etmektedir.

6. Sınıf öğrencilerinin önemli bir kısmı dinleme etkinlikleri yaparken Arapça metinler yeterli oranda tekrar edilmediği için zorlandığını ifade etmektedir. Öğrenciler Arapça dersi için dinleme etkinliklerine dair sınıflarındaki teknolojik imkânların yeterince kullanılmamasından dolayı dinleme becerilerinin yeterince gelişmediğini düşünmektedir. Bu öğrencilerin oranı önemli bir kesimi oluşturmaktadır.

6. sınıf öğrencilerinin önemli bir kısmı Arapça dersinde Arapça konuşma ile ilgili yeteri kadar etkinlik yapılmadığından Arapça konuşmalarının gelişmediğini belirtmektedir. Öğrencilerin az bir kısmı Arapça konuşma yeteneklerinin gelişememe nedeni olarak öğretmenin derste çoğunlukla Türkçe konuşmasını görmektedir. Öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça konuşma etkinlikleri yaparken dilbilgisi kurallarını düşünmekten konuşmada akıcılık sağlayamadığını ifade etmektedir.

Öğrencilerin Arapça kelime öğrenirken kelimeleri hatırlamada zorlanma sebeplerinden birisi olarak kelime çalışmaya ayırdıkları vakit üzerinde durulan soruda verilen cevaplara göre öğrencilerin yarıdan fazlası Arapça kelime çalışmaya yeterince vakit ayıramadıklarını ifade etmektedir. Öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça kelime öğrenirken sınıfta yeterince görsel materyal kullanılmadığı için kelimeleri unuttuğunu ifade etmektedir. Anket sonuçlarına göre öğrencilerin yarıya yakını Arapça kelime öğrenirken derste dikkat çekici kelime aktivitesi yapılmadığı için kelimeleri öğrenmekte zorlandığını ifade etmiştir.

Arapça dilbilgisi öğrenirken öğrencilerin zorlanma nedenlerini araştırmak için yöneltilen soruda 6. sınıf öğrencilerinin az bir kısmı Arapça dilbilgisi öğrenirken Türkçe dilbilgisi iyi olmadığı için konuları anlayamadığını ifade etmektedir. Arapça dilbilgisi öğrenirken öğrencilerden yarıdan fazlası Arapça temeli iyi olmadığı için konuları anlamakta zorlanmaktadır. Öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça dilbilgisi öğrenirken derste dilbilgisi kurallarına gereğinden daha az önem verildiğini düşünmektedir.

Öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça dilbilgisi öğrenirken ders kitabında dilbilgisi konularının dağınık verildiğini düşünmektedir. 6. sınıf öğrencilerinin yine önemli bir kısmı Arapça dilbilgisi öğrenirken haftalık Arapça ders saatinin Arapçayı iyi bir şekilde öğrenmek için yetersiz olduğunu düşünmektedir. Arapça dilbilgisi öğrenirken öğreticinin konuları yetiştirmek için dersi hızlı anlattığını düşünen öğrenciler önemli bir kesimi oluşturmaktadır. Arapça dilbilgisi öğrenirken Arapça ders kitabının ne kadar ilgi çekici olduğunu tespit için yöneltilen soruda öğrencilerin yarıya yakını bu bağlamda ders kitabını çekici bulmamaktadır.

Yapılan ankete yedinci sınıf öğrencilerinden toplamda 56 öğrenci katılmıştır. Ankete 7. Sınıflardan kız öğrencilerinin daha fazla katıldığı görülmektedir. Öğrencilerin annelerinin çoğunluk olarak üniversite mezunu olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin babalarının çoğunluk olarak lise mezunu olduğu tespit edilmiştir. 7. Sınıf öğrencilerinin çok büyük bir oranının geçen dönemki ortalaması 85 ile 100 arasındadır. Öğrencilerin neredeyse tamamının Arapça öğrenimlerini destekleyecek hiçbir kursa gitmedikleri görülmektedir. Öğrencilerin günlük olarak Arapça ile ne kadar vakit geçirdikleri araştırılmak istenen soruda öğrencilerin yarıya yakını günlük olarak Arapça ile hiç ilgilenmediklerini ifade etmiştir. Öğrenciler Arapça öğrenirken ailelerinin bu öğrenmedeki fonksiyonelliğini tespit için sorulan soruda sonuçlara göre çoğunluk olarak aileler öğrencilere Arapça öğretme hususunda katkı sağlamaktadır. Haftalık olarak öğrencilerin Arapça çalışmak için ne kadar vakit ayırdıklarını tespit için yöneltilen soruda öğrencilerin önemli bir kısmı haftada 1-2 saat Arapça çalışmaktadır.

7. sınıf öğrencilerinin yarısından fazlası Arapça bir metni okurken bilmediği kelime ve cümle yapısından dolayı metnin ana fikrini anlamakta zorlandığını ifade etmiştir. Öğrencilerin yarıya yakını Arapça metni anlayamama sebeplerinden biri olarak ders dışında yeterince Arapça metin okuması yapmaması olarak görmektedir. Öğrencilere yöneltilen soruda öğrencilerin metni yüksek sesle okuyamama sebeplerinden birinin öğrencilerin arkadaşlarının birbiriyle dalga geçmesi korkusunun ne kadar etkili olup olmadığı araştırılmak istenmiştir. Verilen cevaplara bakıldığında öğrencilerin önemli bir kısmı bu endişeyi yaşadığı tespit edilmiştir. 7. Sınıf öğrencilerinin önemli bir kısmı Arapça bir metni okurken Arapça kelimeleri telaffuzda zorlanmaktadır. Öğrencilerin yarıya yakını Arapça bir metni okurken bilmediği kelime sayısı çok fazla olduğu için Arapça metin okumaktan çabuk sıkıldığını ifade etmektedir.

Ankete katılan 7. Sınıf öğrencilerin Arapça cümle kurma konusunda yarıya yakını sınırlı sayıda kelime bildiği için cümle kuramadığını ifade etmektedir. Öğrencilerin yarıya yakını Arapça cümle kuramama nedenlerinden biri olarak Arapça cümlenin öğelerini ve öğelerin yerlerini bilememe olarak görmektedir. Yine öğrencilerin yarıya yakını Arapça cümle kurarken Arapça ve Türkçe 'de cümle yapıları farklı olduğundan zorlandığını ifade etmektedir.

7. Sınıf öğrencilerinin önemli bir kısmı dinleme etkinlikleri yaparken Arapça metinler yeterli oranda tekrar edilmediği için zorlandığını ifade etmektedir. Öğrenciler Arapça dersi için dinleme etkinliklerine dair sınıflarındaki teknolojik imkânların yeterince kullanılmamasından dolayı dinleme becerilerinin yeterince gelişmediğini düşünmektedir. Bu öğrencilerin oranı azdır.

7. sınıf öğrencilerinin önemli bir kısmı Arapça dersinde Arapça konuşma ile ilgili yeteri kadar etkinlik yapılmadığından Arapça konuşmalarının gelişmediğini belirtmektedir. Öğrencilerin az bir kısmı Arapça konuşma yeteneklerinin gelişememe nedeni olarak öğretmenin derste çoğunlukla Türkçe konuşmasını görmektedir. Öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça konuşma etkinlikleri yaparken dilbilgisi kurallarını düşünmekten konuşmada akıcılık sağlayamadığını ifade etmektedir.

Öğrencilerin Arapça kelime öğrenirken kelimeleri hatırlamada zorlanma sebeplerinden birisi olarak kelime çalışmaya ayırdıkları vakit üzerinde durulan soruda verilen cevaplara göre öğrencilerin yarıya yakını Arapça kelime çalışmaya yeterince vakit ayıramadıklarını ifade etmektedir. Öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça kelime öğrenirken sınıfta yeterince görsel materyal kullanılmadığı için kelimeleri unuttuğunu ifade etmektedir. Anket sonuçlarına göre öğrencilerin yarıya yakını Arapça kelime öğrenirken derste dikkat çekici kelime aktivitesi yapılmadığı için kelimeleri öğrenmekte zorlandığını ifade etmiştir.

Arapça dilbilgisi öğrenirken öğrencilerin zorlanma nedenlerini araştırmak için yöneltilen soruda 7. sınıf öğrencilerinin az bir kısmı Arapça dilbilgisi öğrenirken Türkçe dilbilgisi iyi olmadığı için konuları anlayamadığını ifade etmektedir. Arapça dilbilgisi öğrenirken öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça temeli iyi olmadığı için konuları anlamakta zorlanmaktadır. Öğrencilerin az bir kısmı Arapça dilbilgisi öğrenirken derste dilbilgisi kurallarına gereğinden daha az önem verildiğini düşünmektedir.

Öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça dilbilgisi öğrenirken ders kitabında dilbilgisi konularının dağınık verildiğini düşünmektedir. 7. sınıf öğrencilerinin yine önemli bir kısmı Arapça dilbilgisi öğrenirken haftalık Arapça ders saatinin Arapçayı iyi bir şekilde öğrenmek için yetersiz olduğunu düşünmektedir. Arapça dilbilgisi öğrenirken öğreticinin konuları yetiştirmek için dersi hızlı anlattığını düşünen öğrenciler az bir kesimi oluşturmaktadır. Arapça dilbilgisi öğrenirken Arapça ders kitabının ne kadar ilgi çekici olduğunu tespit için yöneltilen soruda öğrencilerin önemli bir kısmı bu bağlamda ders kitabını çekici bulmamaktadır.

Yapılan ankete sekizinci sınıf öğrencilerinden toplamda 98 öğrenci katılmıştır. Ankete 8. Sınıflardan kız öğrencilerin daha fazla katıldığı görülmektedir. Öğrencilerin annelerinin çoğunluk olarak lise mezunu olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin babalarının çoğunluk olarak üniversite mezunu olduğu tespit edilmiştir. 8. Sınıf öğrencilerinin yarısından fazlasının geçen dönemki ortalaması 85 ile 100 arasındadır. Öğrencilerin neredeyse tamamının Arapça öğrenimlerini destekleyecek hiçbir kursa gitmedikleri görülmektedir. Öğrencilerin günlük olarak Arapça ile ne kadar vakit geçirdikleri

araştırılmak istenen soruda öğrencilerin yarısından fazlasını günlük olarak Arapça ile hiç ilgilenmediklerini ifade etmiştir. Öğrenciler Arapça öğrenirken ailelerinin bu öğrenmedeki fonksiyonelliğini tespit için sorulan soruda sonuçlara göre önemli bir oranda aileler öğrencilere Arapça öğretme hususunda katkı sağlamaktadır. Haftalık olarak öğrencilerin Arapça çalışmak için ne kadar vakit ayırdıklarını tespit için yöneltilen soruda öğrencilerin önemli bir kısmı haftalık olarak Arapça çalışmamaktadır.

8. sınıf öğrencilerinin yarısından fazlası Arapça bir metni okurken bilmediği kelime ve cümle yapılarından dolayı metnin ana fikrini anlamakta zorlandığını ifade etmiştir. Öğrencilerin yarıya yakını Arapça metni anlayamama sebeplerinden biri olarak ders dışında yeterince Arapça metin okuması yapmaması olarak görmektedir. Öğrencilere yöneltilen soruda öğrencilerin metni yüksek sesle okuyamama sebeplerinden birinin öğrencilerin arkadaşlarının birbiriyle dalga geçmesi korkusunun ne kadar etkili olup olmadığı araştırılmak istenmiştir. Verilen cevaplara bakıldığında öğrencilerin önemli bir kısmı bu endişeyi yaşadığı tespit edilmiştir. 8. Sınıf öğrencilerinin önemli bir kısmı Arapça bir metni okurken Arapça kelimeleri telaffuzda zorlanmaktadır. Öğrencilerin yarısından fazlası Arapça bir metni okurken bilmediği kelime sayısı çok fazla olduğu için Arapça metin okumaktan çabuk sıkıldığını ifade etmektedir.

Ankete katılan 8. Sınıf öğrencilerin Arapça cümle kurma konusunda yarısından fazlası sınırlı sayıda kelime bildiği için cümle kuramadığını ifade etmektedir. Öğrencilerin yarısından fazlası Arapça cümle kuramama nedenlerinden biri olarak Arapça cümlenin öğelerini ve öğelerin yerlerini bilememe olarak görmektedir. Yine öğrencilerin yarısından fazlası Arapça cümle kurarken Arapça ve Türkçe 'de cümle yapıları farklı olduğundan zorlandığını ifade etmektedir.

8. Sınıf öğrencilerinin yarıya yakını dinleme etkinlikleri yaparken Arapça metinler yeterli oranda tekrar edilmediği için zorlandığını ifade etmektedir. Öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça dersi için dinleme etkinliklerine dair sınıflarındaki teknolojik imkânların yeterince kullanılmamasından dolayı dinleme becerilerinin yeterince gelişmediğini düşünmektedir.

8. sınıf öğrencilerinin önemli bir kısmı Arapça dersinde Arapça konuşma ile ilgili yeteri kadar etkinlik yapılmadığından Arapça konuşmalarının gelişmediğini belirtmektedir. Öğrencilerin az bir kısmı Arapça konuşma yeteneklerinin gelişememe nedeni olarak öğretmenin derste çoğunlukla Türkçe konuşmasını görmektedir. Öğrencilerin yarıya yakını Arapça konuşma etkinlikleri yaparken dilbilgisi kurallarını düşünmekten konuşmada akıcılık sağlayamadığını ifade etmektedir.

Öğrencilerin Arapça kelime öğrenirken kelimeleri hatırlamada zorlanma sebeplerinden birisi olarak kelime çalışmaya ayırdıkları vakit üzerinde durulan soruda verilen cevaplara göre öğrencilerin hemen hemen yarısı Arapça kelime çalışmaya yeterince vakit ayıramadıklarını ifade etmektedir. Öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça kelime öğrenirken sınıfta yeterince görsel materyal kullanılmadığı için kelimeleri unuttuğunu ifade etmektedir. Anket sonuçlarına göre öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça kelime öğrenirken derste dikkat çekici kelime aktivitesi yapılmadığı için kelimeleri öğrenmekte zorlandığını ifade etmiştir.

Arapça dilbilgisi öğrenirken öğrencilerin zorlanma nedenlerini araştırmak için yöneltilen soruda 8. sınıf öğrencilerinin az bir kısmı Arapça dilbilgisi öğrenirken Türkçe dilbilgisi iyi olmadığı için konuları anlayamadığını ifade etmektedir. Arapça dilbilgisi öğrenirken öğrencilerin hemen hemen yarısı Arapça temeli iyi olmadığı için konuları anlamakta zorlanmaktadır. Öğrencilerin önemli bir kısmı Arapça dilbilgisi öğrenirken derste dilbilgisi kurallarına gereğinden daha az önem verildiğini düşünmektedir.

Öğrencilerin yarıya yakını Arapça dilbilgisi öğrenirken ders kitabında dilbilgisi konularının dağınık verildiğini düşünmektedir. 8. sınıf öğrencilerinin yine önemli bir kısmı Arapça dilbilgisi öğrenirken haftalık Arapça ders saatinin Arapçayı iyi bir şekilde öğrenmek için yetersiz olduğunu düşünmektedir. Arapça dilbilgisi öğrenirken öğreticinin konuları yetiştirmek için dersi hızlı anlattığını düşünen öğrenciler ö kesimi oluşturmaktadır. Arapça dilbilgisi öğrenirken Arapça ders kitabının ne kadar ilgi çekici olduğunu tespit için yöneltilen soruda öğrencilerin önemli bir kısmı bu bağlamda ders kitabını çekici bulmamaktadır.

Genel olarak anket sonuçlarına bakıldığında ankete 5., 6., 7. Ve 8. Sınıf öğrencilerinden kız öğrenciler daha fazla katılım sağlamıştır. Oran olarak ise en fazla kız öğrenci katılımı 7. Sınıflardan olmuştur. En fazla oran olarak 6. Sınıf öğrencilerinin geçen dönemki ortalamaları 85-100 arasındadır.

5., 6., 7. Ve 8. Sınıf öğrencilerin hemen hemen hepsi daha önce Arapça ile ilgili kursa gitmemiştir. Özellikle 8. Sınıf öğrencilerin oranı bu anlamda daha yüksektir. Herhangi bir Arapça aktivite ile ilgili günde hiç ilgilenmeyen öğrencilerin oranı en fazla 8. Sınıflardadır. Genel olarak aileler öğrencilerin Arapça öğrenmesine yardımcı olmaktadır. Oran olarak bakıldığında ailelerin en fazla yardım ettiği sınıf grubu 5. Sınıflardır. 7. Sınıf öğrencileri çoğunluk olarak haftada Arapça çalışmaya 1-2 saat ayırırken oran olarak haftada 1 saatten az ilgilenen sınıf 8. Sınıflardır.

Oran olarak en fazla 8. Sınıf öğrencileri metni okurken bilmediği kelime ve cümle yapılarına takılıp metnin ana fikrini anlamakta zorlanmaktadır. Arapça metni okurken ders dışında Arapça metin okuması yapmadığından dolayı metinleri okumakta zorlanan öğrenci oranı en fazla 8. Sınıflardadır. Arapça bir metni yüksek sesle okurken çevredekilerin onunla dalga geçmesinden korkan öğrenci oranı en fazla 6. Sınıflarda olduğu tespit edilmiştir. Arapça bir metni okurken bilmediği kelimeler çok fazla olduğu için çabuk sıkılan öğrenci oranı en fazla 8. Sınıflardadır.

Arapça cümle kurarken sınırlı sayıda kelime bildiği için zorlanan en fazla öğrenci oranı 6. Sınıflarda olduğu tespit edilmiştir. Arapça cümle kurarken Arapça cümlelerin öğelerini yeterince bilmediği için zorlanan öğrenci oranı en fazla 8. Sınıflardadır. Arapça cümle kurarken Arapça ve Türkçe cümle yapıları farklı olduğundan zorlanan öğrenci oranı en fazla 8. Sınıflardadır.

Arapça dinleme etkinlikleri yaparken metinler yeterince tekrarlanmadığından dinlediğini anlamakta zorlanan öğrencilerin oranı en fazla 8. Sınıf öğrencilerindedir. Arapça dinleme etkinlikleri yaparken sınıfta teknolojik imkânlardan yeterince faydalanılmadığından dinlemesi gelişmeyen öğrenci oranı en fazla 6. Sınıf öğrencilerindedir.

Arapça konuşma etkinlikleri yaparken sınıfta yeteri kadar konuşma etkinliği yapılmadığından konuşma becerisi gelişmeyen öğrenci oranı en fazla 6. Sınıf

öğrencilerindedir. Arapça konuşma etkinlikleri yaparken öğretmen çoğunlukla Türkçe konuştuğu için Arapça konuşma becerinin gelişmediğini düşünen öğrenci oranları çok düşüktür. Arapça konuşma etkinlikleri yaparken dilbilgisi kurallarını düşündüğünden konuşmada akıcılık sağlayamadığını düşünen öğrenci oranı en fazla 8. Sınıflardadır.

Arapça kelime öğrenirken kelime çalışmaya yeterince vakit ayırmadığı için kelimeleri hatırlamada zorlanan öğrenci oranı en fazla 6. Sınıf öğrencilerindedir. Arapça kelime öğrenirken sınıfta yeterince görsel materyal kullanılmadığı için kelimeleri unutan öğrenci oranı en fazla 8. Sınıf öğrencilerindedir. Arapça kelime öğrenirken derste dikkat çekici kelime aktivitesi yapılmadığı için kelimeleri öğrenmekte zorlanan öğrenci oranı en fazla 6. Sınıf öğrencilerindedir.

Arapça dilbilgisi öğrenirken Türkçe dilbilgisi iyi olmadığı için Arapça dilbilgisi konularını anlayamayan öğrenci oranı bütün kademelerde düşüktür. Arapça dilbilgisi öğrenirken Arapça temeli iyi olmadığı için konuları anlamakta zorlanan öğrenci oranı en fazla 6. Sınıf öğrencilerindedir. Arapça dilbilgisi öğrenirken derslerde dilbilgisi kurallarına gereği kadar önem verilmediğini düşünen öğrenci oranı en fazla 6. Sınıf öğrencilerindedir. Arapça dilbilgisi öğrenirken ders kitabında dilbilgisi konularının dağınık verildiğini düşünen öğrenci oranı en fazla 8. Sınıf öğrencilerindedir. Arapça dilbilgisi öğrenirken haftalık Arapça ders saatinin yetersiz olduğunu düşünen öğrenci oranı en fazla 8. Sınıflardadır. Arapça dilbilgisi öğrenirken öğretmenimizin konuları yetiştirmek için dersi hızlı anlattığını düşünen öğrenci oranı en fazla 8. Sınıflardadır. Arapça dilbilgisi öğrenirken ders kitabının ilgi çekici olmadığını düşünen öğrenci oranı en fazla 6. Sınıflardadır.

Tüm bu tespitlerin sonucunda önerilere gelinirse; öncelikli olarak öğrencilerin Arapçaya olan ilgilerinin artması ve aynı zamanda başarılarının da artması için okul dışında Arapça ile ilgili kurslarla desteklenmesi gerekmektedir. Arapça ile olan bağlarının kuvvetlenmesi için öğrencilerin günlük ve haftalık Arapça aktivite saatleri arttırılmalıdır. Arapça film, hikâye, roman gibi aktiviteler ile Arapça daha öğrencileri cezbedecek hale getirilebilir. Öğrenciler bilmedikleri kelimelerden dolayı Arapça metnin ana fikrini anlayamamaktadır. Bu da akabinde Arapça metinleri sıkıcı olarak

görmelerine sebep olmaktadır. Arapça kelime haznesini geliştirecek hem sınıf içi hem de sanal oyunlar ile etkinlikler yapılabilir. Görsel materyallerden faydalanarak kelimeler daha kalıcı hale getirilebilir. Arapça öğreticisi öğrencileri destekleyip onlara özgüven aşılayarak ve de daha fazla öğrencilerine telaffuz çalışmaları yaparak öğrencilerin metni yüksek sesle okurken utanmasının önüne geçebilir. Şu bir gerçektir ki Türk öğrencilerin kaynak dili olan Türkçe ile öğrenmek istedikleri hedef dil olan Arapça arasında yapısal farklılıklar mevcuttur. Özellikle 5. Sınıf öğrencilerinin gözü korkutulmadan yapısal farklılıklar öğretici tarafından daha anlaşılabilir hale getirip onların seviyesine göre anlatılırsa Arapça Dilbilgisi öğrenimi daha da kolaylaşacaktır. Öğreticilerin dikkat etmesi gereken önemli hususlardan biri de şudur ki öğrencinin dinleme becerisini geliştirebilmek adına sınıflardaki teknolojik imkânlardan fazlasıyla istifade edilmeli, metinler her sınıf düzeyinde öğrencilerin ihtiyacını karşılayacak ölçüde tekrar edilmelidir. Öğrencilerin konuşma becerilerinin gelişmesi için öğreticinin de hedef dil ile ilgili sınıfta yeteri kadar etkinlik yapması gerekmektedir.

Her sınıf düzeyinde sene başında Arapça seviye tespit sınavları yapılarak öğrencilerin seviyeleri tespit edilmelidir ki eğer öğrencilerin Arapça temeli iyi değilse ona göre müfredatta düzenlemeler yapılabilir. Zira Arapça temeli iyi olmayan öğrenci üzerine eklediği Arapça bilgileri yeterince anlayamayacaktır. Öğrenciler genel olarak Arapça ders kitabını ilgi çekici bulmamaktadır. Öğrencinin motivasyonunu arttıracak resimleme ve metin düzeylerinin de ders kitaplarında gözden geçirilmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra ders kitaplarındaki dilbilgisi konuları daha toplu ve düzenli bir şekilde verilirse öğrencilerin dilbilgisi konularını öğrenmeleri kolaylaşacaktır. Ayrıca öğreticinin öğrencilerinin hem okuma- yazma hem de dinleme-konuşma becerilerine katkıda bulunması için haftalık Arapça ders saatinin artırılması gerekmektedir. Tüm bunlar dikkate alındığında öğrenciler Arapçayı zor bir ders olarak görmeyip Kur'an-ı Kerim'in dilini öğrenme noktasında daha da gayretli olacakları ümit edilmektedir.

KAYNAKÇA

AKREŞ, Hasan, “Uzaktan Eğitim Alanında Ana Dili Arapça Olmayanlara Arapça Öğretiminde Sosyal Medya Faktörü”, *International Journal of Kurdish Studies*, c. 5, sayı.1, 2019.

ARPAÇUKURU, Osman, “Arapça Dersi Öğretim Programının Uygulanmasına Yönelik Bir Alan Araştırması (Tekirdağ İli/ Süleymanpaşa İlçesi Örneği)”, *Tekirdağ İlahiyat Dergisi Tasavvur*, Tekirdağ, c.4, sayı.1, 2018.

AYDIN, Cemal Abdullah, “Ali Tantâvî’nin Arapça Eğitimine Dair Görüşleri”.

AYDIN, Mehmet Zeki, “Eğitimde Program Geliştirme ve Arapça Dersi Öğretim Programı Üzerine”, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sivas, sayı.1, 1996.

BALKAR, Betül, “Okul- Aile İşbirliği Sürecine İlişkin Veli ve Öğretmen Görüşleri Üzerine Nitel Bir Çalışma”, *Çukurova Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, c.3, sayı.36, 2009.

BARMAN, Abdullah, Sıdıka Tuba Aydar, “Öğretmen-Öğrenci-Veli İletişimi”, *Çankaya Kılıçaslan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi*, Ankara, 2017.

BOSTANCI, Ahmet, “İlahiyat Fakültelerinde Arapça Öğretiminde Kullanılan Ders Kitapları ve Diğer Araç-Gereçlerin Tespit ve Analizi”, *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı.15, 2005.

BOSTANCI, Ahmet, “Arapça Öğrenim ve Öğretiminde İnternet İmkânları”, *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sayı.3, 2001.

CEYLAN, Mehmet, Birkan Akar, “Ortaöğretimde Okul- Aile İşbirliği ile İlgili Öğretmen ve Veli Görüşlerinin İncelenmesi”, *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı.2, 2010

CİVELEK, Yakup, “Türkiye’de Arapça Öğretimine Dair Bazı Teklifler – Riyad Arap Dil Enstitüsü Örneği”, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı:2, Aralık 1998.

COŞTU, Kamil, “Arapça Eğitiminde Öğrenmeyi Etkileyen Unsurlar”, *Bartın Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, c.3, sayı.6, 2016.

ÇAYAK, Semih, Demirali Yaşar Ergi, “Öğretmen-Veli İşbirliği İle İlkokul Öğrencilerinin Sınıf İçindeki İstenmeyen Davranışları Arasındaki İlişki”, *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*, c.6, sayı.11, 2015.

DEMİRBAŞ, Şakir, “Türkiye’de İmam Hatip Ortaokullarında Okutulmakta Olan Arapça Ders Kitabı Serisi İle İlgili Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri”, *Gazi Üniversitesi Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, Şubat.

DOĞAN, Candemir, “Arapça Öğretiminin Ana Problemlerini Belirlemek Amaçlı Deneysel Amaçlı Bir Araştırma”, Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, c.3, sayı:2, 2001.

DOĞAN, Candemir, “Arapça Öğrenmeyi Öğrenmek ya da İyi Bir Arapça Öğrencisi Olmak”, Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, sayı. 19, 2008.

DÖŞ, İzzet, “Ortaöğretim Öğrencilerinin Başarısızlık Nedenlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri”, Milli Eğitim Dergisi, c.41, sayı.190, 2011.

GÜLENGÜL BİRİNCİ, Fatma, “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanılan Bilişim Teknolojileri Üzerine Bir İnceleme”, Sakarya University Journal of Education, c.10, sayı.2, 2020.

GÜLER, İsmail, “Dil Öğretimi, Dil Bilgisi ve Arapça”, Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, c.13, sayı. 2. , 2004.

IŞIDAN, Abdulmuttalib, “Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretiminde Kısa Öykünün Yeri”, International Journal of Contemporary Educational Studies, c.2, sayı.1, 2016.

İLANLI, Songül, “Proje İmam Hatip Liselerinde Arapça Hazırlık Sınıfı Öğretim Yöntem ve Teknikleri”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.

KAHYAOĞLU, Yasin, “Arapça Eğitimi Üzerine Bir Araştırma”, Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, sayı: 19, 2008.

KAYAPINAR, Mustafa, “Temel Arapça Öğretimindeki Zorlukları Çözmede Bir Öneri Olarak Beş Kalıp Modeli”, Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi, c.5, sayı.1, 2020.

KILIÇ, Fatih, “Arap Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencilerinin Arapça Konuşma Becerisi Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi”, e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi, sayı. 8, 2021

KILIÇ, Ramazan, “Pedagojik Açından Arapça Okuma Dil Becerisinde Materyal Tasarımı”, Artuklu Akademi Dergisi, c.6, sayı.1, 2019.

KELEBEK, Mustafa, “Öğretim Yöntemleri ve Arapça Öğretim Teknikleri Üzerine Prof. Dr. Mahmud Kamil en-Nâka ile Bir Söyleşi”.

KERVANKAYA, Figen, “İmam Hatip Liselerinde Arapça Öğretimi Üzerine Bir Değerlendirme”, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, sayı: 1, 2014.

POLAT, Hüseyin, Recep Uçar, Veysel Karani Altun, “İmam Hatip Lisesi Öğrencilerinin Arapça Dersine Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi”, İ.Ü İlahiyat Fakültesi Dergisi, Güz 2016/7(2).

ÖZCAN, Murat, “Türkiye’de ve Dünyada Arapça Öğretimi için Müfredat Geliştirme Çalışmaları ve İlköğretim Arapça Dersi Müfredatı için Bazı Öneriler”, International Journal of Science Culture and Sport, Ankara, ,sayı.4, 2015.

ÖZCAN, Murat, “Yabancı Dil Olarak Arapça Konuşma Becerisi Öğretiminde İletişimsel Yaklaşım Dayalı Etkinliklerin Kullanımı”, 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi, c.4, sayı. 10, 2015.

ÖZCAN, Şeyma, “Müzik Dinlemenin Arapça Öğretiminde Kullanılmasının Öğrencinin Akademik Başarısına Etkisi”, Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi, Ankara, c.6, sayı.3, 2020.

ŞABAN, İbrahim, Zeynep Ertürk, “Karşılaştırmalı Arapça Öğretim Teknikleri: Gazi Üniversitesi İle Londra Üniversitesi Örneği”, Nüsha Dergisi, sayı.46, 2018.

ŞENSOY, Selda, Ayşe Sağsöz, “Öğrenci Başarısının Sınıfların Fiziksel Koşulları ile İlişkisi”, Ahievran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, c.16, sayı.3, 2015.

TEMEL, Ahmet Vefa, “Türkiye’de Arapça Öğretiminde Uygulana Metotlar, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Üzerinde Bir Değerlendirme”, AÜBÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi, c.3, sayı.5, 2015.

TUNÇKOL, Hatice, “Ortaokuldaki Öğrencilerin İngilizce Öğrenimindeki Başarısızlık Nedenlerinin İncelenmesi”, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Düzce, 2016.

UÇAR, Hasan, “Türkçe – Arapça Dilbilgisi Öğretiminde Transferin Problemlerin Çözümünde Kolaylaştırıcı Etkisi”, Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi Mütefekkir, c. 1, sayı:11, 2019.

YAVUZ, Emine, İbrahim Ethem Polat, “Arapça Öğretiminde Müzikal Ritmik Zekâ Türüne Yönelik Etkinliklerin Kullanılması”, Eskiye Dergisi, sayı.39, 2019.

YILDIZ, Musa, Ersin Çilek, “Arapça Konuşma Öğretiminde Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi”, Gazi üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı:40.

(Çevrimiçi)http://dogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_08/17174258_Arapca_2-8.siniflar_2016.pdf, 01.06.2021.